

Avrasya Spor Bilimleri ve Eğitim Dergisi

**Cilt/Vol.: 3, Sayı/Issue: 1
2021**

Scan
to discover !

Download this free Unitag App to scan
at unitag.io/app

Avrasya Spor Bilimleri ve Eğitim Dergisi

Eurasian Journal of Sport Sciences and Education

Sahibi / Owner

Prof. Dr. Nazmi SARITAŞ

Editors:

Prof. Dr. Nazmi SARITAŞ

Doç. Dr. Kadir YILDIZ

Message from the Editors:

Eurasian Journal of Sport Sciences and Education (EJSSE) (e-ISSN 2717-8455) is a peer-reviewed scientific journal that publishes original articles and critical reviews in the interdisciplinary area of sport sciences.

Copyright © 2019 EJSSE

Eurasian Journal of Sport Sciences and Education is published biannually (June-December)

<http://dergipark.org.tr/ejsse>

Yayın Kurulu/ Publishing Board

Dr. Bahar ATEŞ	Uşak University, Uşak, TURKEY
Dr. Cenk TEMEL	Akdeniz University, Antalya, TURKEY
Dr. Dana BADAU	University of Medicine and Pharmacy of Tirgu Mures, ROMANIA
Dr. Jerónimo García-FERNANDEZ	Universidad de Sevilla, SPAIN
Dr. Kemal GÖRAL	Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla, TURKEY
Dr. Malgorzata TOMECKA	Private Academy of Sport Education in Warsaw, POLAND
Dr. Petronal MOISESCU	Dunarea de Jos University of Galati, ROMANIA
Dr. Sabri ÖZÇAKIR	Bolu Abant İzzet Baysal University, Bolu, TURKEY
Dr. Sevim GÜLLÜ	İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, İstanbul TURKEY
Dr. T. Osman MUTLU	Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla, TURKEY
Dr. Uğur SÖNMEZOğLU	Pamukkale University, Denizli, TURKEY
Dr. Velittin BALCI	Ankara University, Muğla, TURKEY
Dr. Viorica CALUGHER	The State University of Physical Education and Sport, MOLDOVA

Yayın Koordinatörü / Publishing Coordinator

Prof. Dr. Nazmi SARITAŞ

İngilizce Dil Editörü / Proofreading for Abstracts

Öğr. Gör. Cengiz ÇOKPARTAL

Yazım Kontrol Grubu / Editing Scout

Dr. Mehmet GÜLÜ / Arş. Gör. Murat KOÇ

Ađ Sistemi Yöneticisi / Webmaster

Öğr. Mustafa KUŞ

Yayın Dili / Language

Türkçe- İngilizce- Turkish – English

BİLİM KURULU – SCIENTIFIC COMMITTEE

Dr. Adela BADAU	University of Medicine and Pharmacy of Tirgu Mures, ROMANIA
Dr. Amin AZIMKHANI	Imam Reza International University, IRAN
Dr. Ayad OMAR	Tripoli University, Sports and Health, LIBYA
Dr. Balint GHEORGHE	“Vasile Alecsandri” University of Bacău, ROMANIA
Dr. Celina R. N. GONÇALVES	Polytechnic Institute of Bragança, PORTUGAL
Dr. Dana BADAU	University of Medicine and Pharmacy of Tirgu Mures, ROMANIA
Dr. Dilshad AHMED	University of Macau, CHINA
Dr. Dimitris CHATZOPOULOS	Aristotle University of Thessaloniki, GREECE
Dr. Dusan MITIC	University of Belgrade, SERBIA
Dr. Elena YARMOLIUK	Borys Grinchenko Kyiv University, UKRAINE
Dr. Emanuele ISIDORI	University of Rome Foro Italico, ITALY
Dr. Eugeniu AGAPII	The State University of Physical Education and Sport, MOLDOVA
Dr. Ferman KONUKMAN	Qatar University, QATAR
Dr. Iconomescu T. MIHAELA	Dunarea de Jos University of Galati, ROMANIA
Dr. Ivan ANASTASOVSKI	University SS Cyril and Methodist, MACEDONIA
Dr. Iuliana BARNĂ	Dunarea de Jos University of Galati, ROMANIA
Dr. Javier Cachon ZAGALAZ	University of Jaén, SPAIN
Dr. J.P VERMA	Lakshmibai National Institute of Physical Education Gwalior, INDIA
Dr. Jerónimo G. FERNANDEZ	Universidad de Sevilla, SPAIN
Dr. Jerzy KOSIEWICZ	Josef Pilsudski University of Physical Education, POLAND
Dr. Khaled EBADA	Faculty of Physical Education. Port Said University, EGYPT
Dr. Kim WONYOUNG	Wichita State University, USA
Dr. Malgorzata TOMECKA	Private Academy of Sport Education in Warsaw, POLAND
Dr. Mir Hamid SALEHIAN	Islamic Azad University, IRAN
Dr. Michael LEITNER	California State University, USA
Dr. Nadhim AL-WATTAR	Mosul University, IRAQ
Dr. Neofit ADRIANA	Dunarea de Jos University of Galati, ROMANIA
Dr. Patrizia ZAGNOLI	Universita degli Studi di Firenze, ITALY
Dr. Petronal C. MOISESCU	Dunarea de Jos University of Galati, ROMANIA
Dr. Salahuddin KHAN	Gomal University Dera Ismail Khan Khyber Pakhtunkhwa PAKISTAN
Dr. Tatiana DOBRESCU	“Vasile Alecsandri” University of Bacău, ROMANIA
Dr. Varela NAHUEL	Universidad de La Matanza, ARGENTINA
Dr. Viorica CALUGHER	The State University of Physical Education and Sport, MOLDOVA
Dr. Yrij DOLINNYJ	Donbas'ka Derzhavna Mashinobudivna Akademiya, UKRAINE
Dr. Betül BAYAZIT	Kocaeli Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Bilge DONUK	İstanbul Cerrahpaşa Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Burak GÜRER	Gaziantep Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Cenk TEMEL	Akdeniz Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Defne ÖCAL KAPLAN	Kastamonu Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Dilşad ÇOKNAZ	Abant İzzet Baysal Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. E. Levent İLHAN	Gazi Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Erdil DURUKAN	Balıkesir Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Esin ERGİN	Adnan Menderes Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Gazanfer DOĞU	İstanbul Aydın Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Hanifi ÜZÜM	Abant İzzet Baysal Üniversitesi, TÜRKİYE

Dr. İbrahim CAN
Dr. Kemal GÖRAL
Dr. Kerem Yıldırım ŞİMŞEK
Dr. Mehmet ASMA
Dr. Mehmet GÜLLÜ
Dr. Mücahit FİŞNE
Dr. Murat TAŞ
Dr. Müge A. MUNUSTURLAR
Dr. Nazmi SARITAŞ
Dr. Nevzat MİRZEOĞLU
Dr. Osman Tonguç MUTLU
Dr. Pınar GÜZEL GÜRBÜZ
Dr. Sabri ÖZÇAKIR
Dr. Selami ÖZSOY
Dr. Sevim GÜLLÜ
Dr. Süleyman Murat YILDIZ
Dr. Süleyman MUNUSTURLAR
Dr. Uğur SÖNMEZOĞLU

Iğdır Üniversitesi, TÜRKİYE
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, TÜRKİYE
Eskişehir Teknik Üniversitesi, TÜRKİYE
Manisa Celal Bayar Üniversitesi, TÜRKİYE
İnönü Üniversitesi, TÜRKİYE
Cumhuriyet Üniversitesi, TÜRKİYE
Manisa Celal Bayar Üniversitesi, TÜRKİYE
Eskişehir Teknik Üniversitesi, TÜRKİYE
Erciyes Üniversitesi, TÜRKİYE
Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, TÜRKİYE
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, TÜRKİYE
Manisa Celal Bayar Üniversitesi, TÜRKİYE
Abant İzzet Baysal Üniversitesi, TÜRKİYE
Abant İzzet Baysal Üniversitesi, TÜRKİYE
İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, TÜRKİYE
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, TÜRKİYE
Eskişehir Teknik Üniversitesi, TÜRKİYE
Pamukkale Üniversitesi, TÜRKİYE

Reviewer Acknowledgements

Eurasian Journal of Sport Sciences and Education (EJSSE) would like to acknowledge the following reviewers for their assistance with peer review of manuscripts for this issue. Many authors, regardless of whether EJSSE publishes their work, appreciate the helpful feedback provided by the reviewers. Their comments and suggestions were of great help to the authors in improving the quality of their papers.

Accepted Paper : 9

Rejected Paper : 1

Each of the reviewers listed below returned at least one review for this issue:

- Berfin Serdil ÖRS : Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın
Dana BADAU : University of Medicine and Pharmacy of Tirgu Mures, ROMANIA
Mehmet ASMA : Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Manisa
Mehmet GÜLLÜ : İnönü Üniversitesi, Malatya.
Sebahattin DEVECİOĞLU : Fırat Üniversitesi, Elazığ
Gökhan ÇETİNKAYA : İstanbul Okan Üniversitesi, İstanbul
Murat ŞENTUNA : Aydın Adnan Medneres Üniversitesi, Aydın.
Kemal GÖRAL : Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Muğla
Yavuz ÖNTÜRK : Yalova Üniversitesi, Yalova
Nurgül TEZCAN : Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Sakarya
Aygül ÇAĞLAYAN TUNÇ : İstanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul.
Çalık Veli KOÇAK : Aksaray Üniversitesi, Aksaray
Serkan KURTİPEK : Gazi Üniversitesi, Ankara
T. Osman MUTLU : Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Muğla
Aydın KARAÇAM : İstanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul
Yeşer EROĞLU : İstanbul Rumeli Üniversitesi, İstanbul
Gözde ERSÖZ : Fenerbahçe Üniversitesi, İstanbul

İÇİNDEKİLER | CONTENTS

Cilt / Vol.: 3, Sayı / Issue: 1, Haziran / June 2021

Orijinal Makale / Original Article

Sayfa/ Page

The Combined Effect of Strength and Speed Training on Change of Direction Performance in Soccer Players

Rafael CARVAJAL, Walter SALAZAR..... 1-11

Futbol Genel Alan Bilgisi Düzeylerinin İncelenmesi: Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Değerlendirilmesi

Investigation of Football Common Content Knowledge Levels: Assessment of Physical Education Teachers

Umut CANLI, Cüneyt TAŞKIN, Aydın KARAÇAM, Süleyman VİRAN..... 40-50

Türkiye Profesyonel Futbol Liglerindeki Takımların Stadyum Çim Türlerinin Araştırılması

Investigation of The Stadium Turf Types of Teams In Turkey Professional Football Leagues

Barış TÜRKER..... 51-60

Revize Edilmiş Yarışma Durumluk Kaygı Envanteri-2'nin Türkçe Versiyonunun Geçerlilik ve Güvenirlik Çalışması

The Validity and Reliability of the Turkish Version of the Revised Competitive Sport Anxiety Inventory-2

Esra KÜRKCÜ AKGÖNÜL, Özge YAVAŞ TEZ, Dicle ARAS..... 61-80

Basketbolun Değişen Oyun Yapısı: NBA ve EuroLeague Örnekleri

The Changing Game Structure of Basketball: Examples of NBA and EuroLeague

Gökтуğ ERTETİK, Tugay DURMUŞ, Övünç ERDEVECİLER, Gülfem ERSÖZ 81-95

Altyapı Organizasyonlarının Futbolcu Yetiştirme Verimliliği Üzerine Bir İnceleme: Beşiktaş JK Örneği

Study on Efficiency of Youth Academy Organizations in Raising Players: Sample of Beşiktaş JK

Cengiz ÇOKPARTAL, Fatih YENEL..... 96-108

Profesyonel Futbolcu Transferlerinden Önce Yapılan Müzakere Hazırlıkları Üzerine Nitel Bir Araştırma

A Qualitative Research on Negotiation Preparations Before Professional Football Player Transfers

Yunus Emre AK..... 109-127

Derleme / Review

Sayfa/ Page

Beden Eğitimi ve Spor Dersinde Karşılaşılan Sorunların İncelenmesi (Yurt İçi ve Yurt Dışı Değerlendirmesi)

Assessing the Problems Encountered in Physical Education and Sport Classes (A Domestic and International Evaluation)

Ceren Nur TEMİZ, Ahmet Haktan SİVRİKAYA

12-39

.....

The Combined Effect of Strength and Speed Training on Change of Direction Performance in Soccer Players

Rafael Carvajal^{1*} , Walter Salazar¹

¹University of Costa Rica, San José, Costa Rica

Original Article

Received: 02.03.2021

Accepted: 17.04.2021

DOI: 10.47778/ejsse.879945

Online Publishing: 30.06.2021

Abstract

Soccer is an intermittent sport where high-intensity actions such as sprints, jumps, and change of direction (COD) can become determining factors of success. Strength and speed are essential physical qualities related to an athlete's COD ability. The influence of strength and speed training on COD performance has been examined in various sports. The purpose of this study was to determine the effect of a combined strength and speed training program on COD performance in high-performance junior soccer players. The study was a randomized crossover trial designed to determine whether there is a difference in the COD test performance after treatment of strength and speed training. Eighteen soccer players were recruited from the same team and randomly assigned to two experimental groups and a control group. The players were evaluated in four various tests, the Illinois Agility Test, 30 meters speed test, 30 meters speed with a change of direction Test and, the 5RM submaximal strength Test. Four 2(Test) x 3(groups) ANOVAs with Tukey posthoc test were performed to detect any statistically significant differences between and within the training groups. An alpha-level of <0.05 was considered to be statistically significant. This study did not find significant improvements in the performance of the studied qualities speed (linear and COD) and, nor an increase in the strength test's performance linked to the treatment used at the end of the six weeks of combined treatment of strength and speed. Strength plus speed training can be used to improve strength during the competitive season.

Keywords: Change of Direction, Strength, Speed, Soccer, Agility.

*Corresponding Author: Rafael CARVAJAL. E-mail: rafael.carvajal@ucr.ac.cr

INTRODUCTION

Due to its organized structure and professionalism, soccer has been the focus of much research, which has led to an in-depth understanding of the essential physical qualities such as strength and speed that underpin performance in the sport (Hammami et al., 2018). Strength and speed are important for executing many soccer-specific movements such as sprinting, changing direction, and contesting for the ball's possession.

Team sports have the characteristic of being intermittent, where players frequently require a transition between short periods of high intensity running and long periods of low-intensity activity (Paul et al., 2016). Soccer is an intermittent sport where high-intensity actions such as sprints, jumps, and change of direction (COD) can become determining factors of success (Di Salvo et al., 2007), both in adult and junior soccer players (Castagna et al., 2003; Reilly et al., 2000). Despite this, strength and speed are essential physical characteristics for soccer players. In the case of strength, the soccer players who possess more musculature face a greater task in overcoming the inertia encountered during the deceleration phase of a COD movement (Delaney et al., 2015). High-intensity actions such as sprints, counterattacks, and COD account for the total distance covered in both junior and elite competition (Hammami et al., 2018) that require speed characteristics to perform.

Both strength and speed are important physical qualities related to an athlete's COD ability. The influence of strength and speed training on COD performance has been examined in sports like soccer, rugby, lacrosse and, netball (Hojka et al., 2016; Raya-González et al., 2017). Training programs that have targeted the development of strength have demonstrated positive influences on COD performance. The study of Bourgeois et al., (2017) shows that after six weeks of eccentric strength training, there was an 11.3% better performance change on the 180° COD Test. Among the possible treatments aimed at developing strength and its effect on COD, most of the results are positive about how strength training improves COD performance (Bourgeois et al., 2017; Zghal et al., 2019). Similarly, studies that have targeted the development of speed components such as acceleration have also shown significant COD ability improvements. For example, the study of Born et al., (2016), after six weeks of repeated sprints training and repeated COD sprints training, results in an improvement of 2.8% and 2.4%, respectively, on the Illinois Agility Test.

A meta-analysis Brughelli et al., (2008) on COD training found that both physical qualities (strength and speed) are essential to develop and improve COD performance in collective sports. Interestingly, while multiple studies have examined the effects of strength or speed training in isolation on COD performance, no studies founded to explored the effects of combining both qualities in a training phase in the same intervention time. Combining qualities into a training block is how physical preparation coaches typically design their training programs.

Previous studies have tried to find improvements in COD performance by training one quality in isolation. This study attempts to investigate whether the combined training of two qualities

produces a positive effect. No previous studies were found with this intervention protocol or similar; therefore, the authors assume this methodology is the first study. In daily practice, coaches use these methods in combination. Therefore, the purpose of this study was to determine the effect of a combined strength and speed training program on COD performance in high-performance junior soccer players.

METHOD

Research Model: This study was designed to investigate if six weeks of strength and speed training could significantly increase a COD test's performance. The participant cohort for this investigation was a group of 18 high-performance youth soccer players who participated in their regular soccer-specific training in addition to the six-week strength-speed development program. All participants were injury-free and informed that participation was voluntary.

The participants were recruited from the same team and randomly assigned to two experimental groups and a control group. Both experimental groups completed the same strength training program with a different speed training program. The Linear Experimental Group (GL) performed linear speed training while the COD Experimental Group (GCOD) performed speed training with COD. The Control Group (GC) participated in their regular soccer training.

The study followed all the guidelines required for the ethical use of people who dictate national and international laws and the Declaration of Helsinki principles.

Research Groups: The description of the participants may be found in Table 1. A total of 18 participants with a minimum of four years of training experience in soccer commenced the study and were randomly divided into three groups. However, only 15 participants completed the study (GL: 5n GCOD: 4n GC: 6n). The three participants who withdrew sustained an injury during a soccer competition. Written informed consent was obtained from all the participants after receiving a verbal and written explanation of the experimental design and the potential risks involved in the study.

Table 1. Characteristics of the subjects

	Mean	SD
Age (year)	18.39	±0.38
Weight (kg)	72.00	± 8.48
Height (cm)	174	± 0.05
Fat (%)	16.84	± 4.94
Body Mass Index	23.87	± 2.29

Training Treatment: The team's regular soccer training consisted of five training sessions per week (120 minutes each session), with a competitive game played each weekend. Physical conditioning was performed two times per week and aimed at developing physical qualities and incorporating high-intensity interval training elements. Anaerobic training consisted of sprint training drills, and aerobic fitness was developed using small-sided games. Soccer-specific training sessions consisted primarily of technical-tactical skill development (80% of session time) and conditioning routines (20% of session time).

The experimental groups' training consisted of the development of the qualities of strength and maximum acceleration. For the development of strength, the half squat exercise using an intensity of 80-95% of the athlete's one-repetition maximum (80%-95%RM) was used. For the half squat exercise, both experimental groups performed them with a progressive overload where the intensity and volume of training increased systematically over the six-weeks. For the development of acceleration, the athletes performed 30-meter sprints at maximal intensity. The difference is the linear sprinting group performed the 30-meter sprint in a straight line while the change of direction group performed a 15-meter sprint, executed a 180-degree COD, and a 15-meter sprint in the opposite direction of the first one. The control group maintained this standard pattern of training throughout the six weeks of the study. The experimental groups replaced a part of their standard regimen (the conditioning routines) with this study's treatment.

The treatment training sessions were held twice a week (Tuesday and Thursday). Considering the necessary recovery after the game and anticipating recovery for the next game, played on Sundays. This recovery allowed fatigue not to influence treatment training or match performance. These sessions were the first activity of formal team training. First, the players started with a general warm-up, a jog for 10 minutes, and then started with the half squat exercise. After performing each squad exercise series, they immediately performed a sprint corresponding to the experimental group in which each subject was. This protocol allowed the session not to be influenced by formal team training in general.

Data Collection Tools:

Anthropometry test: The players were evaluated in the Laboratory of Human Movement Sciences of the University of Costa Rica. The instruments used for this purpose were The medical Body Composition Analyzer 514 (mBCA) by SECA (300 kg limit, Hamburg, Germany); six analytical modules processed these measurements. And the height was measured with Digital stationary stadiometer 264 by SECA (Hamburg, Germany) with wireless transmission to mBCA for complete analysis. All players were measured on the same day at the first hours of the morning with the instrument's regulations.

Thirty-Meter Sprint Performance and Thirty-Meter Sprint Performance with a change of direction: Subjects ran 30 m, with times recorded by timing gates system SMARTSPEED PRO (Fusion Sport, Brisbane, Australia). The sprint commenced from a standing position, with the front foot 0.2 m from the first timing gate. The best of three attempts were taken for the analysis. They performed another speed test after 6 to 8 minutes, the same distance with variation at 15 meters. There was another photocell beam, making a 180-degree turn and returning to the cells they started. The instrument took the times at 15-meters and 30-meters of the speed test with a COD. Each test was carried out three times, and the best of the three attempts was chosen for the analysis.

COD test (Illinois Agility Test): The Illinois Agility test measures COD because it is a preplanned path and does not consider perceptual factors like a stimulus to which the subject has to respond. This test has interrater reliability of 0.96 and validity of 0.75 (Raya et al., 2013). This test is measured by the time it takes to make a planned route with preplanned changes of direction included. The timing gates system (Fusion Sport Sumner Park, Brisbane, QLD, AUS trademark) was used for recording time. The subjects were instructed to any movement between the gate to activate. A line was marked at 45 cm before the gates for the initial position for the subject start the test. All participants were encouraged to make both tests with maximum effort. The participants performed a total of three attempts and choosing the best attempt for the data. The players began the test when they are ready to do it. Times were recorded with timing gates (Fusion Sports, Brisbane, Australia).

Submaximal strength test: The test used to evaluate a maximum repetition (RM) was the five repetitions half-squat test performed in a Smith machine (Cybex, MA, USA). The participants had three attempts to execute five repetitions of the exercise with the greatest weight possible. Following a successful attempt, the participant increased the weight by 5 kg for each attempt. Each subject rested 3-5 minutes between attempts.

Data Collection: The study comprised four sessions in two weeks of familiarization strength training. The familiarization consists of a general preparation exercise in a weight room for all players. After this time, in week 3, the players were tested in all variables and randomly divided into the intervention groups. The start of this study from the first two weeks of familiarization coincided with the second half of the competition phase of the national championship of the national high-performance division. After this time, post-treatment tests were performed at week 10.

Data analysis: All data are presented as mean \pm standard deviation (SD). After confirmation of normal distribution, four 2(Test) x 3(groups) ANOVAs with Tukey posthoc test were performed to detect any statistically significant differences between and within the training groups. An alpha-level of <0.05 was considered to be statistically significant. All data were analyzed with the IBM SPSS® v.21.

FINDINGS

Table 2. Summary of performance variables on pretest and post-test (Mean \pm SD)

Group	Pre-test				Post-test			
	Agility (s)	30 meters linear (s)	30 meters COD (s)	Strength Test 5rep (Kg)	Agility (s)	30 meters linear (s)	30 meters COD (s)	Strength Test 5rep (Kg)
Group Speed/Linear	16.165 \pm 0.492	4.414 \pm 0.119	6.343 \pm 0.104	86.363 \pm 11.588	15.895 \pm 0.482	4.431 \pm 0.170	6.231 \pm 0.143	126.363 \pm 9.854
Group Speed/COD	15.370 \pm 0.406	4.239 \pm 0.273	6.239 \pm 0.171	77.272 \pm 3.711	15.613 \pm 0.673	4.407 \pm 0.214	6.130 \pm 0.189	117.045 \pm 4.351
Control	15.944 \pm 0.430	4.507 \pm 0.110	6.301 \pm 0.164	93.939 \pm 5.505	15.787 \pm 0.457	4.458 \pm 0.119	6.299 \pm 0.198	115.909 \pm 6.265

COD Test analysis (Agility): The agility variable variance yielded an $F_{(1,12)} = 0.297$ sig = 0.596, indicating no significant difference between the pretest and post-test. The treatment factor presents a $F_{(2,12)} = 1.67$ sig = 0.229. While their interaction was not significant either, $F_{(2,12)} = 3.767$ sig = 0.054. This indicates that there is no influence of the treatment on the test results (Table 3).

30 meters speed test: This variance analysis presents the following results: $F_{(1,12)} = 0.807$ sig = 0.387, showing no difference among the pretest and post-test measurements after applying the treatment. The treatment factor presented an $F_{(2,12)} = 1.544$ sig = 0.253; there is no difference between the treatment groups. Likewise, these two factors' interaction shows an $F_{(1,12)} = 1.492$ sig = 0.264, indicating no interaction between the treatment and the measurements (Table 3).

30 meters speed with a change of direction: According to the analysis, the results for each factor were as follows. For the measurement factor $F_{(1,12)} = 1.873$ sig = 0.196, there is no difference between the pre-test and post-test measurements. For the treatment factor $F_{(2,12)} = 0.985$ sig = 0.402, in the same way, it does not present a statistically significant difference. The interaction of these factors presented an $F_{(2,12)} = 0.498$ sig = 0.620, which allows us to infer that there is no interaction between the factors on performance (Table 3).

Strength analysis: This analysis of variance presented in its measurement factor $F_{(1,12)} = 530.342$ sig = 0.001, presenting a significant difference between the pre-test values and the post-test values. In turn, the interaction of the factors presents a $F_{(2,12)} = 18.283$ sig = 0.001; which shows a significant interaction between the factors, treatment x measurements. The post hoc of simple effects with the correction of LSD shows significant differences between the Pre-test and Post-test individually in each group, being greater the Post-test (GL: $F_{(1,12)} = 252.751$ sig: 0.001; GCOD: $F_{(1,12)} = 199.909$ sig: 0.001; CG: $F_{(1,12)} = 535.751$ sig: 0.001), this indicates that there was an improvement between both measurements. The other comparison level is a difference in the post-test between the GL and the GCOD and CG, being higher GL ($F = 12.9$ sig: 0.001, $F = 18.83$ sig: 0.001 respectively) (Table 3).

Table 3. ANOVAs resume chart of variables (Fs and significance * $p < 0.05$)

ANOVA Fs	Agility			30 meters linear			30 meters COD			Strength		
	F	p	w ²	F	p	w ²	F	p	w ²	F	p	w ²
Measurements	0.297	0.596		0.807	0.387		1.873	0.196	1.4%	530.342*	0.001	77.6%
Treatment	1.670	0.229	7.2%	1.544	0.253	2.9%	0.985	0.402		2.169	0.157	2.1%
Measurements*Treatment	3.767	0.54	3.6%	1.492	0.264	1.13%	0.498	0.620		18.283*	0.001	5%

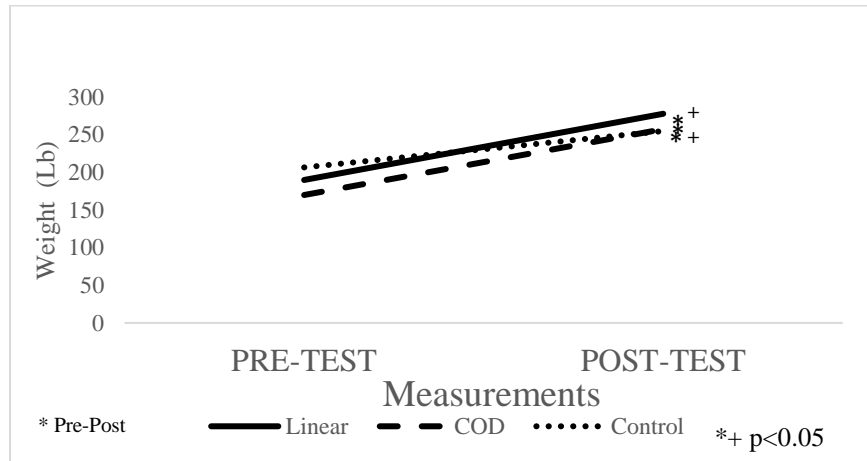

Figure 1. Interaction between Treatments*Measurements

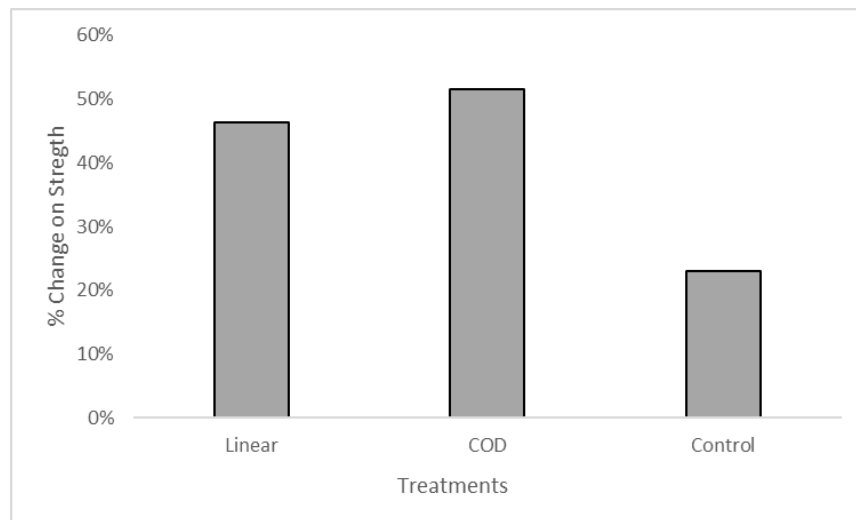

Figure 2. Differences in the change of strength between treatments.

DISCUSSION AND CONCLUSION

This study was proposed to examine the effect of strength training combined with two types of sprints, one linear and one with a change of direction, on an agility test's performance. Our hypothesis indicated that the experimental group with COD would improve in the specific speed test and that the linear group would improve in the same way in its particular test. Regarding agility, it was going to be improved in both experimental groups.

Regarding this type of study, when two types of physical qualities are combined to improve agility, no similar studies were found to contrast these results; we assume that they have not been carried out before. Studies, where treatments have been applied to improve qualities such as agility and COD confirm that the use of training with various combined qualities improves performance in this type of test (Brito et al., 2014; Sharma & Kailashiya, 2018; Tricoli et al., 2005; Young et al., 2001; Zghal et al., 2019).

The results obtained after six weeks of training these qualities in the experimental groups show no improvement between an agility test or the speed tests. The strength test (RM) was found to increase all groups' performance between pretest and post-test and a difference in the post-test between GL and CG, being the GL better.

Previous research by Keiner et al., (2014) showed that six weeks of strength training with sport-specific training added significantly increased COD performance. This study had a protocol of training blocks of strength training by free squatting in three blocks of 5x10 (75% RM), 5x6 (85% RM), and 5x4 (90% RM) in addition to regular soccer training. When comparing the results with our study, a lower training load is shown since only 3x8 (85% RM), 4x6 (90% RM), and 5 x 4 (95% RM) were performed. Additionally, players from the experimental groups exchange part of their regular training for this training protocol. Our treatment may not have provided enough stimulus in volume and cause improvement. The improvement in CG may be due to neuromuscular coordination, but the experimental groups had a greater gain above this gain.

Performance on the speed test did not improve significantly in either group. However, there appears to be a trend towards improvement. Previous research only focused its treatment on exclusive speed activities without any other physical quality training that influences the test's result to be carried out, such as strength training in this case. Likewise, some research supports the use of speed training to improve COD capacity, including agility training activities, which could enhance the performance of the same agility tests and not just speed training alone (Little Thomas & Williams Alun, 2007; Lockie et al., 2014; Mathisen & Pettersen, 2015).

The increase in performance from the strength tests performed can be speculated because 8-12-week soccer training programs have led to improvements. In this sense, it has been mentioned that

it has been suggested that soccer training alone could contribute to the development of strength parameters in endurance, strength, jumping ability, flexibility, and agility (Chamari, 2005; McMillan, 2005).

Another finding analyzed in this study is the specificity of training in improving qualities. Strength training affected the experimental groups to increase strength, but soccer training improved the participants' strength. Similarly, the trend of improvement in speed with a change of direction is equally present in both experimental and CG groups. This result may mean that the principle of specificity of training is not met. Similar studies were found in the meta-analysis by Behm et al., (2017) on strength training versus plyometric training in speed performance and indicate that the magnitudes of change from strength training exceed those from power training for the speed test results. The slower movements of strength training would not be expected to have better adaptations for speed test performance. These meta-analysis findings contradict, like this study, the specificity of training for performance enhancement in the case of strength itself.

Previous studies show that strength and speed qualities are necessary to improve the ability to change direction. However, this study did not find significant improvements in the performance of the studied qualities speed (linear and COD) and, nor an increase in the strength test's performance linked to the treatment used at the end of the six weeks of combined treatment of strength and speed. Strength plus speed training can be used to improve strength during the competitive season, opting to improve the player's strength component. Likewise, soccer training alone can produce improvements in strength.

Funding: This research received no external funding.

Conflicts of Interest: The authors declare no conflict of interest.

Ethical clearance: National and international laws and the Declaration of Helsinki principles were fulfilled.

REFERENCES

- Behm, D. G., Young, J. D., Whitten, J. H. D., Reid, J. C., Quigley, P. J., Low, J., Li, Y., Lima, C. D., Hodgson, D. D., Chaouachi, A., Prieske, O. & Granacher, U. (2017). Effectiveness of traditional strength vs. power training on muscle strength, power and speed with youth: A systematic review and meta-analysis. *Frontiers in Physiology*, 8, 1-37. <https://doi.org/10.3389/fphys.2017.00423>.
- Born, D.-P., Zinner, C., Düking, P. & Sperlich, B. (2016). Multi-directional sprint training improves change-of-direction speed and reactive agility in young highly trained soccer players. *Journal of Sports Science & Medicine*, 15(2), 314-319.
- Bourgeois, F., Gamble, P., Gill, N. & McGuigan, M. (2017). Effects of a six-week strength training programme on change of direction performance in youth team sport athletes. *Sports*, 5(4), 83. <https://doi.org/10.3390/sports5040083>.
- Brito, J., Vasconcellos, F., Oliveira, J., Krstrup, P. & Rebelo, A. (2014). Short-term performance effects of three different low-volume strength-training programmes in college male soccer players. *Journal of Human Kinetics*, 40(1), 121-128. <https://doi.org/10.2478/hukin-2014-0014>.
- Brughelli, M., Cronin, J., Levin, G., & Chaouachi, A. (2008). Understanding change of direction ability in sport. *Sports medicine*, 38(12), 1045-1063.
- Castagna, C., D'Ottavio, S. & Abt, G. (2003). Activity profile of young soccer players during actual match play. *Journal of Strength and Conditioning Research*, 17(4), 775-780.
- Chamari, K. (2005). Endurance training and testing with the ball in young elite soccer players. *British Journal of Sports Medicine*, 39(1), 24-28. <https://doi.org/10.1136/bjism.2003.009985>.
- Delaney, J. A., Scott, T. J., Ballard, D. A., Duthie, G. M., Hickmans, J. A., Lockie, R. G. & Dascombe, B. J. (2015). Contributing factors to change-of-direction ability in professional rugby league players. *Journal of Strength and Conditioning Research*, 29(10), 2688-2696. <https://doi.org/10.1519/JSC.0000000000000960>.
- Di Salvo, V., Baron, R., Tschan, H., Calderon Montero, F., Bachl, N. & Pigozzi, F. (2007). Performance characteristics according to playing position in elite soccer. *International Journal of Sports Medicine*, 28(3), 222-227. <https://doi.org/10.1055/s-2006-924294>.
- Hammami, M., Negra, Y., Billaut, F., Hermassi, S., Shephard, R. J. & Chelly, M. S. (2018). Effects of lower-limb strength training on agility, repeated sprinting with changes of direction, leg peak power, and neuromuscular adaptations of soccer players. *Journal of Strength and Conditioning Research*, 32(1), 37-47. <https://doi.org/10.1519/JSC.0000000000001813>.
- Hojka, V., Stastny, P., Rehak, T., Gołas, A., Mostowik, A., Zawart, M. & Musálek, M. (2016). A systematic review of the main factors that determine agility in sport using structural equation modeling. *Journal of Human Kinetics*, 52(1). <https://doi.org/10.1515/hukin-2015-0199>.
- Keiner, M., Sander, A., Wirth, K. & Schmidtbleicher, D. (2014). Long-term strength training effects on change-of-direction sprint performance. *Journal of Strength and Conditioning Research*, 28(1), 223-231. <https://doi.org/10.1519/JSC.0b013e318295644b>.
- Little, T. & Williams, A. (2007). Effects of sprint duration and exercise: rest ratio on repeated sprint performance and physiological responses in professional soccer players. *Journal of Strength and Conditioning Research*, 21, 2, 646-648.

Carvajal, R. & Salazar, W. (2021). The Combined effect of strength and speed training on change of direction performance in soccer players. *Eurasian Journal of Sport Sciences and Education*, 3(1), 1-11.

Lockie, R. G., Schultz, A. B., Callaghan, S. J. & Jeffriess, M. D. (2014). The effects of traditional and enforced stopping speed and agility training on multidirectional speed and athletic function. *Journal of Strength and Conditioning Research*, 28(6), 1538-1551. <https://doi.org/10.1519/JSC.0000000000000309>.

Mathisen, G. E. & Pettersen, S. A. (2015). The effect of speed training on sprint and agility performance in 15-year-old female soccer players. *LASE Journal of Sport Science*, 6(1), 61-70. <https://doi.org/10.1515/ljss-2016-0006>.

McMillan, K. (2005). Physiological adaptations to soccer specific endurance training in professional youth soccer players. *British Journal of Sports Medicine*, 39(5), 273-277. <https://doi.org/10.1136/bjsm.2004.012526>.

Paul, D. J., Gabbett, T. J. & Nassis, G. P. (2016). Agility in team sports: Testing, training and factors affecting performance. *Sports Medicine*, 46(3), 421-442. <https://doi.org/10.1007/s40279-015-0428-2>.

Raya, M. A., Gailey, R. S., Gaunaurd, I. A., Jayne, D. M., Campbell, S. M., Gagne, E., Manrique, P. G., Muller, D. G. & Tucker, C. (2013). Comparison of three agility tests with male service members: Edgren side step test, t-test, and illinois agility test. *Journal of Rehabilitation Research and Development*, 50(7), 951-960. <https://doi.org/10.1682/JRRD.2012.05.0096>.

Raya-González, J., Suárez-Arrones, L., Moreno-Puentedura, M., Ruiz-Márquez, J. & Sáez de Villarreal, E. (2017). Efectos en el rendimiento físico a corto plazo de dos programas de entrenamiento neuromuscular con diferente orientación aplicados en jugadores de fútbol de élite U-17. [Short-term physical performance effects of two different neuromuscular oriented training programs on u-17 elite soccer players]. *RICYDE. Revista internacional de ciencias del deporte*, 13(48), 88-103. <https://doi.org/10.5232/ricyde2017.04801>.

Reilly, T., Bangsbo, J. & Franks, A. (2000). Anthropometric and physiological predispositions for elite soccer. *Journal of Sports Sciences*, 18(9), 669-683. <https://doi.org/10.1080/02640410050120050>.

Sharma, H. B. & Kailashiya, J. (2018). Effects of 6-week sprint-strength and agility training on body composition, cardiovascular, and physiological parameters of male field hockey players. *Journal of Strength and Conditioning Research*, 32(4), 894-901. <https://doi.org/10.1519/JSC.0000000000002212>.

Tricoli, V., Lamas, L., Carnevale, R. & Ugrinowitsch, C. (2005). Short-term effects on lower-body functional power development: weightlifting vs. vertical jump training programs. *Journal of Strength and Conditioning Research*, 19(2), 433-437. <https://doi.org/10.1519/00124278-200505000-00032>.

Young, W. B., Mcdowell, M. H. & Scarlett, B. J. (2001). Specificity of sprint and agility training methods. *National Strength and Conditioning Association*, 15(3), 315-319.

Zghal, F., Colson, S. S., Blain, G., Behm, D. G., Granacher, U. & Chaouachi, A. (2019). Combined resistance and plyometric training is more effective than plyometric training alone for improving physical fitness of pubertal soccer players. *Frontiers in Physiology*, 10, 1020, 1-11. <https://doi.org/10.3389/fphys.2019.01026>.

Except where otherwise noted, this paper is licensed under a [Creative Commons Attribution 4.0 International license](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/).

Bedens Eğitimi ve Spor Dersinde Karşılaşılan Sorunların İncelenmesi (Yurt İçi ve Yurt Dışı Değerlendirmesi)

Ceren Nur TEMİZ^{*1}, Ahmet Haktan SİVRİKAYA²

¹Balıkesir Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Balıkesir.

²Balıkesir Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Balıkesir.

Derleme

Gönderi Tarihi: 05.03.2021

Kabul Tarihi: 02.05.2021

DOI: 10.47778/ejsse.891512

Online Yayın: 30.06.2021

Öz

Bu çalışma ile yurtiçi ve yurtdışındaki Bedens eğitimi ve spor öğretmenlerinin dersleri sırasında karşılaştıkları sorunlar incelenerek mevcut durum ortaya konmuştur. Çalışma ile öğretmen yetiştiren kurumların, yöneticilerin, yasa ve program yapıcılarının dikkatinin çekilmesi amaçlanmıştır. Tüm çalışmalar gösteriyor ki öğretmenler daha çok okul yönetimi, yasa-yönetmelik, müfredat, diğer branş öğretmenleri, öğrenci, veli, tesis, malzeme, zaman, ders işleme, lisans eğitiminden kaynaklı sorunlar yaşamaktadır. Sorunların ana faktörlerinden en önemlisi şüphesiz ki lisans eğitimidir. Benzeri şekilde hizmet içi eğitimlerin yetersiz olması bir diğer göze çarpan faktördür. Mesleğe yeni başlayan öğretmenlerin gerçeklik şoku yaşadığı, yetersiz rehberlik hizmetleri; iş yükünün fazla oluşu, sürekli değişen eğitim sistemi, dersin statüsünün düşük olması gibi nedenlerle öğretmenlerin yoğun stres altında kaldığı ve mesleki tükenmişlik seviyelerinin arttığı, iş ve yaşam doyumlarının düştüğü belirlenmiştir. Eğitim sistemlerinin akademik başarı odaklı olması, bedens eğitimi dersinin önündeki engellerin dersin işlenişini etkilemesi nedeniyle dersin statüsünün düşük olduğu belirlenmiştir. Sorunların çözümünün kısa vadede gerçekleşmeyeceği açıkça ortadadır. Bu nedenle lisans eğitiminden itibaren yeniden yapılanmaya gidilerek aşamalı olarak güncelleştirmeye gidilmesi gerekmektedir.

Anahtar kelimeler: Bedens eğitimi, Bedens eğitimi öğretmeni, Mesleki sorunlar, Çözüm önerileri.

Assessing the Problems Encountered in Physical Education and Sport Classes (A Domestic and International Evaluation)

Abstract

With this study the current situation was depicted by assessing the problems encountered by the teachers of the physical education and sport during the course both in our country and foreign countries. With the study it was aimed to draw attention of the institutions that educate teachers, administrators and policy and program makers. All the studies indicate that teachers mostly encountered problems that arose from school administrations, laws-regulations, curriculums, teachers of other branches, students, parents, facilities, equipments and materials, teaching and undergraduate education. The most important factor is doubtlessly undergraduate education. Similarly, another remarkable factor is poor in-service trainings. This poor in-service training was due to the following: teachers encountering a reality shock, insufficient guidance, excessive workload, unstable education system, and teaching of courses with low status. The teachers therefore underwent intense stress and suffered from professional burnout and low work-life balance. It has been determined that the course has low value due to a educational focus on academic success, and that the obstacles associated with physical education affect the teaching of the course. It is obvious that problems will not be solved in the short term. Therefore, the teaching of physical education should be restructured from undergraduate education and should gradually be updated.

Keywords: Physical education, Physical education teacher, Professional problems, Solution recommendations.

*Sorumlu Yazar: Ceren Nur TEMİZ, E posta: cerennurtemiz@hotmail.com

GİRİŞ

Eğitim, bireyin kendi deneyimleri ışığında, önceden belirlenen hedeflere doğru davranış değişikliği meydana getirme sürecidir. Doğumdan ölüme kadar devamlı bir süreç olan eğitim, kişinin yaşadığı toplum içinde değeri olan yetenek tutum ve diğer davranış biçimlerini geliştirdiği süreçlerin tümüdür (Mirzeoğlu, 2013). Eğitim, çevrenin etkisiyle gerçekleştiği gibi istendik ve planlı olarak da yapılabilir. Planlı ve kontrollü bir çevrede, istendik yönde davranış değişikliği meydana getirilmesi eğitim kurumları bünyesinde gerçekleşmektedir. Çağdaş anlayışa uygun olarak eğitimdeki amacın gerçekleşmesi bireyin, zihinsel eğitiminin yanı sıra fiziksel eğitimi ile mümkün olmaktadır (Kangalgil, Hünük ve Demirhan, 2006). Beden eğitimi ve spor sadece fiziksel gelişime olan etkisi ile değerlendirilmeyeceği gibi eğitim bütünlüğü içerisinde bireye kattığı değerlerin önemi göz ardı edilmemelidir.

“Beden eğitimi” ve “Spor” sıklıkla birbirine karıştırılan; birbiri yerine kullanılan iki kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Beden Eğitimi, bireylerin döngüsel hareketsizliklerini kırmak, harekete geçirmek, sahip oldukları hareket kapasitelerini en yüksek seviyede kullanmalarını sağlayan, zihnen ve bedenen iyi, güçlü ve dinamik olma halin iken; Spor, istendik olarak gerçekleştirilen, içinde kuralları barındıran, yarışma, rekabet, kazanma, kaybetme, duygularını içeren performans dayalı boş zaman aktiviteleridir. İki farklı kavramında girdileri ve çıktıları farklı olduğu gibi eğitimsel bir karmaşaya da neden olmaktadır (Konukman vd., 2010). Beden eğitimi ve spor bireylerin sağlıklı olmalarını sağladığı gibi, yaşamını spor bilinci ile sağlıklı bir şekilde sürdürebilmesine, ahlaklı, kurallara uyan, diğer bireylere değer veren, toplumla uyumlu bireyler yetişmesini sağlar. Bununla beraber yetenekli öğrencilerin uygun spor branşlarına yönlendirilmesini sağlayarak ülke sporumuzu ve uluslararası alanda ülkemizi temsil eden sporcuların yetiştirilmesini destekler. Bu noktada beden eğitimi ve spor derslerinin eğitim faaliyetleri içerisinde önemli bir misyon ve öneme sahip olduğu ortaya çıkmaktadır (Hekim, 2016).

Beden eğitimi ve spor dersleri doğası gereği diğer derslerin farklı olarak incelenmelidir. Beden eğitimi derslerini, dersin yapıldığı ortam, derslerde kullanılan araç gereç, öğretmen ve öğrencilerin kıyafetleri gibi özellikleri ilk bakışta diğer derslerden ayıran özellikler olarak görülebilir (Ünlü ve Aydos, 2010). Beden eğitimi ve spor dersinin sınıfları; spor salonları ve okul bahçeleridir. Normal bir sınıftan daha geniş bir alanda işlenen derslerde öğrencilerin, hareket halinde olması beklenir. Bu nedenle öğretmenler daimî bir gözlem, güvenlik endişesi içindedir. Normal bir sınıf ortamında bu gibi endişelere çok fazla yer verilmez. Beden eğitimi ve spor dersleri, çalışma ve ders işleme koşullarının zorluğu, veliler, öğrenciler ve yöneticilerle olan ilişkiler, öğrencilerin tutum ve davranışları, altyapı ve malzeme teminleri, öğretmenlerin meslekleri dışında birden fazla ek rollere sahip olmaları, (kulüp başkanlıkları, disiplin sağlama, lider, antrenör, resmi bayramlar da ki görevler, ilk yardım) toplum tarafından dersin değersiz olması gibi nedenler dersin işlenmesini etkileyebileceği gibi hem dersi hem de öğretmeni etkiler. Bu nedenle öğretmenlerin problemlerinin belirlenmesi, beden eğitimi ve spor dersindeki sorunların çözümü sonucu istenilen kazanımların elde edilmesinde etkili olacaktır. Eğitim sistemlerinin en önemli ögesi olan öğretmenlerin ve derste

karşılaşılan sorunlarının ortaya konarak çözüme ulaştırılması eğitim sistemlerinin sağlıklı bir şekilde çalışmasını sağlayacaktır. Bu nedenle atılan her adım değerlidir. Ortaya konan bulguların değerlendirilmesi, karşılaştırmaların yapılmasının, geçmişten günümüze var olan sorunların ortaya konularak çözüme ulaştırılabilmesi, iyileştirilmesi, tamamlanması gereken yönlerin ortaya konması ile çağdaş eğitim seviyesini yakalayabilmek açısından son derece önemli görülmektedir. Bu araştırma ile, ülkemizde ve farklı ülkelerdeki beden eğitimi ve spor derslerinde karşılaşılan sorunlar incelenerek farkındalık oluşturmak ve sorunların çözümüne katkı sağlanması amaçlanmıştır.

Beden Eğitimi ve Spor Dersinde Karşılaşılan Temel Sorunlar

Öğretmen sorunları

Alan yazın incelendiğinde beden eğitimi öğretmenlerinin karşılaştıkları problemler aşağıdaki şekil ile özetlenmiştir (Şekil 1):

Şekil 1. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin karşılaştıkları ana sorunlar

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin yaşadıkları problemler belli temalar altında toplanabilir. Bunlar: okul yönetimi, yasa-yönetmelik, müfredat, öğrenciler, veliler, lisans eğitimi, genel sorunlar olarak sınıflandırılabilir. Özellikle öğretmenlerin malzeme ve tesis eksikliği, sınıfların kalabalık olması, ders saatinin; yöntemleri, teknikleri, modelleri ve müfredatı uygulayabilmek için

yeterli olmadığı, lisans ve MEB programları arasında uyumsuzlukların sorunlar yarattığı eksikliklerin müfredat programlarını uygulayabilmelerini engellediklerine (Doğar, 2019; Gülüm ve Bilir, 2011; Güllü, Güllü ve Güllü, 2009; Kılıçaslan ve Baş, 2020; Rink, 2013; Yıldız ve Kangalgil, 2014) dair çalışmalar bulunmaktadır.

Aileler ile ilgili sorunlar

Aileler, çocuklarının spora katılımlarında ve spora başlamalarında olumlu ya da olumsuz etkiye sahiptirler. Bu önemli faktör göz önünde bulundurulduğunda beden eğitimi dersinin aile yönlendirmesi ve bireyin gelişimi açısından ne kadar önemli olduğu açıkça görülmektedir (Baxter-Jones, Maffulli ve TOYA Study Group, 2003; Öncü ve Güven, 2011; Harwood ve Knight, 2016). Beden eğitimi dersinin akademik olarak etkisinin düşük olması, dersi geçmenin kolay olması ve beklentinin bu yönde olması, derse karşı ailelerin bilinçsiz olması, akademik kaygı içinde olmayan öğrenci ve velilerin dersi değersiz görmesi ve derse karşı olumsuz tutum içinde olmasını sağlamaktadır (Güven ve Önce, 2006; Oğul, 2010; Öncü ve Güven, 2011; Sezen, 2019; Sanz-Arazuri, Valdemoros, Ponce De Leon, Baena Extremara, 2018; Yılmaz, Esentürk ve İlhan, 2018).

Sanz-Arazuri vd., (2018) yaptıkları çalışmada beden eğitimi öğretmenlerinin %62'si, velilerin dersi boşa geçen zaman olarak gördüklerini söylediklerini belirtmiştir. Yılmaz vd., (2018) çalışmasında katılımcılardan biri olan beden eğitimi ve spor öğretmeni, “Veliler yeterince beden eğitimi dersine önem vermiyor. Bazı branşlara yönlendirdiğim öğrencilerin velileri derslerini engeller diye çocuklarını spora yönlendirmiyor. Bu durum benim istek ve arzumu azaltıyor” ya da “Anne-babalar çocuklarının sınav odaklı faaliyet göstermesini istiyorlar. Velilerimizle çoğu zaman dersin yararları ve gerekliliği konusunda iletişim çatışmalarımız oluyor” şeklinde fikirlerini dile getirmişlerdir. Bu sonuçlara bakarak söyleyebiliriz ki öğrencilerin bütünsel ve hayat boyu gelişimlerinden ziyade akademik başarı daha önemli bir yer tutmaktadır.

Okul yönetimi ile ilgili sorunlar

Yapılan çalışmalar ağırlıklı olarak okul yönetimlerinin beden eğitimi dersini desteklemediği ve sorun yaşandığı noktasında birleşmektedir. Doğar'ın (2019) yaptığı çalışmada okul müdürlerinin ve okul aile birliklerinin %61,3'ü beden eğitimi dersini kısmen desteklediği belirlenmiştir. Okul müdürlerinin %89,3'ü öğrencilerin boş zamanlarında sosyal aktivite ya da oyun oynamalarından ziyade öncelikle ders çalışmaları gerektiğini belirtmişlerdir. Jenkinson ve Benson'nun (2010) yaptıkları çalışmada araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin, %45'i beden eğitimi dersini “önemli” ya da “çok önemli” olarak nitelendirirken %3'ünün okullarında beden eğitimi dersinin öncelikli ders olarak görüldüğünü belirtmişlerdir. Alagül ve Gürsel'in (2018) yaptığı çalışmada, öğretmenlerden bir tanesinin “Bu hafta ders yaparken okul müdürü geldi ve hocam salonun her yerine öğrenci dağılmış biraz daha toparlansa öğrenciler ve sırayla oynasalar çok dağınık dedi. Bir anda ne diyeceğimi bilemedim. Ama şu anda hepsi aktif diyebildim sadece. Bilemiyorum ne yapsam...” şeklindeki yorumu dikkat çekmektedir.

Meslektaşlar ve diğer branş öğretmenler ile ilgili sorunlar

Beden eğitimi öğretmenleri hem meslektaşları hem de diğer branş öğretmenleri ile de sorun yaşamaktadırlar. Yaşanan sorunlara bakıldığında yeterli derece de destek görmedikleri, çoğunlukla zümre toplantılarının nitelikli olmadığı, evrak işlerinin bir iki kişiye üzerinde olması ve iş birliğine varmada problemler yaşadıkları belirlenmiştir. Beden eğitimi öğretmenlerin çakışan ders saatlerinde malzeme ve yer konusunda birbirleriyle problemler yaşamalarının yanı sıra branş öğretmenleri tarafından dersin yeterliliğinin anlaşılabilmesi, derse karşı ilgisiz olmaları ve mesleği küçümsemeleri gelmektedir (Gökkyer, 2011; Sağın, Güllü ve Uğraş, 2020; Villalba, Gonzales-Rivera ve Diaz-Pulido, 2017; Yılmaz vd., 2018).

Ölçme ve değerlendirme ile ilgili sorunlar

Beden eğitimi ve spor da ölçme değerlendirme, eğitimciler arasında “Gri Alan” olarak adlandırılabilir. Öğretmenler tarafından tam olarak nasıl yapılması gerektiğinin bilinmemesi, belli bir standarda konulamaması, zaman yetersizliği, kalabalık sınıflar, ayrı zaman gerektirmesi nedeniyle istenilen şekilde gerçekleşmemektedir. Öğretmenler kendilerini belki de en çok bu alanda yetersiz olarak görmektedir. Beden eğitimi dersi akademik başarıya tam olarak etki etmediği gibi ölçme değerlendirmenin doğru şekilde yapılamaması öğretmenlerin problem yaşamamak için yüksek not verme eğiliminde olmalarını sağlamaktadır. Bu nedenle aileler, öğrenciler ve veliler yüksek not beklentisi içindedir (Asma, Çamlıyer, Soytürk, Balcı, Çamlıyer, 2018; Özkoparan ve İnan, 2018; Uğraş ve Sağın, 2019; Zhu, 2015).

Aka, Arı, Can ve Kale'nin (2011) yaptıkları çalışmalarında öğretmenlerin %80'i ile %90'ı öğrencilere hak ettikleri puandan daha fazlasını verdiklerini belirtirken, diğer yandan öğrenci ve veli görüşlerine göre öğrencilerin %100'nün dersten “yüksek not” ile geçtiği belirtilmiştir (Özcan ve Mirzeoğlu, 2014). Öğretmenlerin %45'i programın değerlendirme kısmında sorun yaşadıklarını %40'ı ise yeterli olanaklarının ve zamanlarının olmadığını ileri sürmüşlerdir. Yılmaz ve Gündüz'ün (2008) yaptıkları çalışmada beden eğitimi öğretmenlerinin ölçme değerlendirmeyi önemsedikleri ancak buldukları şartlardan dolayı (müfredat yoğunluğu, kalabalık sınıflar, yetersiz zaman, öğrenci tutumları) gerektiği gibi yapamadıklarını ifade etmişlerdir. Yıldız ve Yıldız'ın (2019) yaptığı çalışmada alternatif ölçme değerlendirme yöntemlerini kullanma düzeylerinin tesis, araç, gerece sahip olmak ile değişmediğini saptamışlardır. Yine aynı çalışmada öğretmenlerin ölçme değerlendirme yöntemlerine karşı yeterli düzeyde bilgiye sahip olmadığı belirtilmiştir. Kılıçaslan ve Baş (2020) bu durumu şöyle açıklamaktadır; yapılandırmacı yaklaşımın benimsendiği ölçme-değerlendirme de öğretmenler bu yaklaşımı, öğrencilerin kendi kendilerini gözlemlemesine imkân sağlayacağı ve dersin verimliliğini artıracığı görüşündedir. Fakat zaman faktörü ve gerekliliğine inanılmamanın, bu ölçme ve değerlendirme yaklaşımının uygulanmasının önündeki engellerden biri olduğu da vurgulanmaktadır. Uğraş, Güllü, Eroğlu ve Özen (2017) ise bu durumu öğretmenlerin fazladan iş yükü ve gereksiz olarak gördüklerini, idare ve müfettişler ile sorun yaşamamak için yaptıklarını belirtmiştir. Bunun nedeninin ise lisans döneminde ki eğitimsel sorunlar ve yeterli bilgiye sahip olmadıklarına bağlamıştır. Beden eğitimi öğretmenleri ölçme değerlendirme aşamasında problemler yaşamalarına bağlı olarak sürekli derste

verilen notlar ile ilgili dolaylı olarak idarecilerin ve velilerin baskılarına maruz kalmaları, objektif değerlendirme yapamamaları, problem yaşamamak için her öğrenciye yüksek not vermeleri, gerekli görmemeleri, yeterli bilgiye sahip olmamaları ile diğer branş öğretmenleri tarafından temel bilimlere verilen değer verilmemesi beden eğitimi dersinin statüsünü ve önemini düşürmektedir (Avşar, 2009; Karaküçük, 1999; Marshall ve Hardman, 2000; Richardson, 2011; Uğraş vd., 2017).

Lisans eğitimi ile ilgili sorunlar

Öğretmenlerin meslek hayatlarında yaşadıkları sorunların belki de en temel nedeni aldıkları lisans eğitimleridir. Yeni mezun olan öğretmenlerden beklenen yeterliliklere bakıldığında; alan bilgisi ve mesleki yeterliliğe sahip, sınıf yönetimi, rehberlik, ölçme değerlendirme, planlama, araç-gereç kullanımı, genel ve özel öğretim yöntem ve tekniklerini kullanabilen; alanlarında yeterli ve öğretmenlik mesleğine uygun özelliklere sahip bireyler olarak mezun olmaları beklenmektedir. Ancak gerçeğe döndüğümüzde öğretmen adaylarının lisans eğitimi sırasında birçok tesis ve malzemeye sahip olarak eğitim görmeleri ile saha da alt yapı eksikliği ile nasıl ders işleyeceklerini bilememelerine neden olmakta; genel eğitim ve beden eğitime özgü pedagojik eğitimlerin yetersiz olması, lisans eğitimi ders programı ile MEB'e bağlı okulların müfredat programlarının farklı olması uyumsuzluk yaratmaktadır. Yıldız ve Kangalgil'in (2014) beden eğitimi öğretmenleri ile yaptıkları çalışmada öğretmenlerin %31'i mezun oldukları bölümde yeterli düzeyde özel öğretim yöntemleri dersi aldıklarını belirtmiştir. Sağın ve Karabulut'un (2020) yaptıkları çalışmada öğretmenlerin alan bilgisi, ders öncesi hazırlık, planlama ve uygulama, sınıf yönetimi, ölçme ve değerlendirme gibi öğretmenlik mesleğinin en önemli mihenk taşlarında almış oldukları eğitimi yeterli görmemektedirler. Özellikle sınıf yönetimi, gerekli dosyaları hazırlama, ders planı ve içerik hazırlama, not girişi, e-okul, karne hazırlama gibi önemli evrakları hazırlamakta sorunlar yaşadıklarını belirttikleri çalışmalarda bulunmaktadır (Richardson, 2011; Uğraş vd., 2017). Lisans eğitiminde meydana gelen uyumsuzluk öğretmenlerin mesleğe hazır olarak mezun olmadıklarını aynı zamanda verilen eğitimin yeterli olmadığını gözler önüne sermektedir. Kızılkaya Namlı ve Temel'in (2019) yaptıkları araştırmada; beden eğitimi öğretmenleri, programının ihtiyacı karşılayamadığı ve ders içeriğinin zayıf olduğu, MEB ile öğretim programı arasında ki uyumsuzluk, uygulamalı derslerin azlığı ve teorik ders yükünün fazla oluşu, zaman ve öğretim elemanı yetersizliği, stajın yetersizliği, meslek bilgisi derslerinin beden eğitimi alanına aktarmakta zorluk yaşamalarının öğretmen adaylarının en önemli dersleri anlayamamalarına neden olduğu; özellikle özel öğretim yöntemleri derslerinin ders saatinin azlığı nedeniyle spora özgü yöntemleri öğretememelerine neden olduğunu belirtmişlerdir. Aynı zamanda öğretim elemanlarının öğretim programının işleyişi ve yaşanan aksaklıklar nedeniyle öğretmen olarak değil birer antrenör yetiştirmek durumunda kaldıklarını belirttikleri çalışmalar da yer almaktadır (Demirhan vd., 2008; Konukman vd., 2010; Kızılkaya Namlı ve Temel, 2019).

Ders saati ve malzeme ile ilgili sorunlar

Motor becerileri öğrenmek belli bir zaman almaktadır. Öğrencilerin çoğunun hafta da 1-2 saat katıldıkları beden eğitimi ve spor dersleriyle, temel becerileri geliştirecek zamanı olmamaktadır (Mirzeoğlu, 2017 s. 15). Öğretmenler, lisans eğitiminin yetersizliğine bağlı olarak; malzeme ve tesis eksikliği ile nasıl ders yapacaklarını bilememeleri, öğrenci merkezli öğretim yöntem ve tekniklerini kullanamamakta, spor etkinlikleri düzenleyememekte, sadece birkaç spor branşında ve tek tip ders işlemek zorunda kalmaktadır. Bu görüşü destekleyen Özcan ve Mirzeoğlu'nun (2014) yaptıkları çalışmalarında öğrencilerin %100'ü ve velilerin %70'i beden eğitimi derslerinin belli başlı spor branşları ile sınırlı kaldığını ifade etmiştir. Öğretmenlerin %65'i okulun yetersiz olanaklarını dile getirirken %55'lik kısmı ise öğretim programını tam olarak anlayamadıklarını ve eski bilgileri ile ders işlediklerini dile getirmişlerdir. Yılmaz vd., (2018) beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki tükenmişliklerine yol açan nedenleri inceledikleri araştırmalarında katılımcıların %100'ü dersin verimli olarak işlenmemesi nedeninin malzeme ve materyal eksikliği olduğunu belirtmişlerdir. Beden eğitimi öğretiminde, öğretim sürecinin içeriğini dolduran, öğretim hedeflerine ulaşmayı sağlayan ders etkinliklerinin en önemli unsurları öğretim araç-gereçleri ve materyalleridir (Demirci, 2013 s.61). Ancak yapılan çalışmalara baktığımızda öğretmenlerin en çok problem yaşadıkları kısım ise araç-gereçlere ulaşım sorunudur. Eğitim kurumunun beden eğitimi dersi için gerekli olan malzemeye sahip olması hem öğretmenin hem öğrencinin motivasyonu açısından önemlidir (Erhan ve Tamer, 2009).

Öğretmenler, öğretim programlarını tam olarak anlayamadıkları, lisans eğitimi yeterli düzeyde eğitim görmedikleri bu nedenle özel öğretim yöntemlerini kullanamadıklarını, öğretmenlerin bilgisizliği, hizmet içi eğitimlerin yeterli olmayışı, araç, gereç ve ders saatinin yetersiz olduğunu belirtirken, öğrencilerin isteksizlikleri, sınıfların kalabalık olması nedeniyle uygulama da zorluk çektiklerini, belirtmişlerdir (Chatoupi, 2018; Demirhan vd., 2008; Erhan ve Tamer; 2009; Jaakkola ve Watt, 2011; Popeska, Klincarov, Nokovski ve Mitevski, 2017; Şirinkan ve Erçiş, 2009; Ünlü ve Filiz 2019; Veloo ve Md-Ali, 2016; Yıldız ve Kangalgil, 2014; Yıldız, Yıldız ve Çağlayan, 2013). Yıldız vd., (2013) araştırmalarında katılımcıların %58'i öğretim yöntemlerini yararlı bulduğunu ifade etmiştir. Araştırmada göze çarpan yorumlarda bulunmaktadır: “Üniversite eğitimim sırasında bu yöntemler hakkında bir eğitim almadım, yeterli bilgim yok. Bu nedenle yöntemleri uygulayamadığımdan yararlı olmuyor” ya da “yeni yöntemleri uygulamıyorum. Çünkü kolay anlaşılır yöntemler değil sadece evrak kalabalığı...” yorumları dikkat çekmektedir. Bu yorumdan yola çıkarak lisans eğitiminin programın beklentilerini karşılayabilme yetisini kazandırmada ne kadar önemli olduğunu bir kez daha göstermektedir. Bu durumların eksikliği dışarıdan bakıldığında veliler, öğrenciler ve yöneticiler tarafından dersin “boşa zaman harcanan” bir ders olarak görülmesine neden olmaktadır. Ancak dersin uygulaması önünde büyük engeller bulunmaktadır.

Okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması ile ilgili sorunlar

Araştırmalara bakıldığında öğretmen adaylarının kendilerini en olumlu yönde etkilen dersler olarak belirttikleri uygulama dersleri, öğretmenlik mesleğinin gerçek yüzünü göstermekte ve öğretmen adaylarını mesleğe hazırlamaktadır. Ancak teorik olarak aldıkları eğitimi saha da uygulayamamaktadırlar (Atasoy, 2008; Bulca, Saçlı, Kangalgil, Demirhan, 2012; Çınar, 2011; Demir, 2018; Erhan, 2009; Hoşkilimci, 2011; Kangalgil ve Özgül, 2019; Karabulutlu ve Pular, 2017; Erbaş ve Ünlü, 2012; Keske, 2007, Kırakin, 2016; Kızılkaya Namlı ve Temel, 2019; Mercan, 2020; Richards, Templin ve Gaudreault, 2013; Taymaz, 2011; Yaşar, 2008; Yüzüak, 2006). Seçer, Çeliköz ve Kayılı (2010) çalışmalarında, okul uygulamalarında yaşanan sorunlar arasında en fazla; uygulama öğretmenlerinin okul deneyimi ders içeriklerini ve sorumluluklarını bilmemeleri; okul ve üniversite arasında iş birliği, iletişim ve koordinasyon sağlanamaması; okullara ulaşım ile ilgili sorunlar, öğretmen adaylarının uygulama alanlarında motive olamamaları ve denetim eksikliğinin yanında öğrenci sayılarının fazla olması ve uygulama okulu azlığından söz etmişlerdir.

Türkiye’de Beden Eğitimi ve Spor Dersindeki Sorunlar

Sönmez ve Sunay (2004) özel ve devlet okullarında yaptıkları çalışmalarında öğretmenlerin ve okulların sahip olduğu imkanlar nedeniyle aralarında ciddi farklar görmüşlerdir. Devlet okullarında görev yapan öğretmenlerin özellikle belirttiği konu yetersiz malzeme, tesis ve kalabalık sınıflardır. Özel okullarda görevli öğretmenlerde böyle bir sorun görülmezken okul idaresinin ve velilerin tutumlarının daha olumlu olduğu da bir başka sonuçtur. Özel okulların sahip oldukları imkanların daha iyi olmasının hem dersin işleniş hem de derse karşı olan tutumu doğrudan etkilediği görülmektedir.

Ancak en dikkat çeken her iki kurumda görevli olan öğretmenler ortak paydada buluşmalarını sağlayan konu, dersin hedefleridir. Her iki kurumdaki öğretmenler dersin hedefini kısmen gerçekleştirebildiklerini ve ders saatinin yetersiz olduğunu vurgulamışlardır.

Taşmektepligil, Yılmaz, İmamoğlu ve Kılıçgil’in (2006) ilköğretim okullarının beden eğitimi derslerinin hedeflerini gerçekleştirme düzeylerini inceledikleri çalışmalarında hem öğretmenlerin hem de öğrencilerin görüşlerine başvurmuşlardır. Öğretmenler, dersin hedeflerine ulaşmakta tesis, araç ve gerecin önemine değinmişlerdir. Öğretmenler müfredat programlarını uymaya çalışmaktadırlar ancak sınıfların kalabalık olması, hava şartlarının müsaade etmemesi, yetersiz malzeme ve tesis dersin işlenişini doğrudan etkilediğini ortaya koymuşlardır. Bir diğer ders engeli ise, okulların spor odalarının bulunuyor olmasına rağmen soyunma odalarının bulunmadığıdır. Öğrenciler dolaylı olarak derse geç kalmakta ve uyum sorunu yaşamaktadır. En göze çarpan sonuç, öğretmenlerin %59,1’nin ders malzemesinin yetersizliğini belirtmesidir. Bu durum öğretmen merkezli uygulamalara itmekte öğrenci merkezli uygulamaları göz ardı edilmesini sağlamaktadır.

Çolakoğlu ve Karaküçük’ün (2006) çalışmalarında, sorunların başında ödenek ve malzeme yetersizliği gelmektedir. Örneğin, okullar arası yapılacak olan etkinliklerde öğretmenler maddi yetersizlik, malzeme sorunu ve tesise erişimde sorun yaşadıkların etkinlikleri düzenlemekte engellerle karşılaşmaktadırlar. Öğretmenler, dersin sadece fiziksel ve bedensel gelişimden ziyade, öğrencileri spor branşlarına yönlendirerek ülke sporuna katkıda bulunduğunu ve sporun toplumda

yaygınlaşmasında yararlı bir araç olduğunu da ifade etmişlerdir. Ancak buna karşın düzenleyecekleri etkinliklerde hakem bulmakta zorlanıyor ve okul idaresi ile de sorun yaşamaktadırlar. Bu sorunlara ilaveten velilerle çatışmalar ve öğrencilerin ilgisiz davranışlarının varlığına da değinilmiştir.

Demirhan vd., (2008) araştırmasının ders engellerinin başında ders süresinin yeterli gelmemesi, sınıfların kalabalık olması, malzemelerin yetersizliği gelmektedir. Öğrencilerin olumsuz tutumları ise bu engellerini devamını oluşturmaktadır. Ergenliğe bağlı olarak cinsiyet çatışmaları kendini göstererek sınıfa yansımakta, kız öğrencilerin olumsuz tutumları kendini hissettirmektedir. Öğrencilerin kıyafetlerini getirmemeleri, derse katılımın az olması ve saygısız davranışlar için olmaları dersin işlenişini zorlaştırmaktadır. Okul yönetiminin derse olumsuz bakması ise başka bir kritik noktadır. Olumsuz tutuma sahip oldukları gibi dersi önemsiz görmekte ve dersin verimliliğini okul takımının elde ettiği başarılarla göre değerlendirmektedirler. Ancak her nasılsa okul dışı yapılan etkinliklere (öğretmen ve öğrenci) katılımı engellemeleri ve istememeleri; ders için gerekli malzeme teminin yapmadıkları da belirlenmiştir. Buna rağmen öğretmenlerinin yetkinliklerini öğretmen olarak değil antrenör olarak değerlendirmektedir. Okul yönetiminin tutumu okul çevresinin derse karşı bakış açısının yansımasıdır. Spor kültüründen gelmeyen akademik odaklı olan veliler derse karşı ilgisiz olmakta ve ders sorumluluğunu karşılamamaktadır. İdarenin tutumu, velilerin çocuklarının almış oldukları düşük not için öğretmeni sorgulayabileceklerine işaret etmektedir. Nitekim öğretmenler bu konuda sorun yaşamaktadır. Bunlara ek olarak, maaşlarının yetersizliği, sürekli değişen yasa ve yönetmeliklerin takibini yapamadıkları, yapılan denetlemelerin yüzeysel olması ve rehberlik etmekten uzak olması da cabasıdır.

Gülüm ve Bilir'in (2011) beden eğitimi programlarının uygulanabilme koşullarını inceledikleri çalışmalarında, programların hedeflenen çıktılara ulaşmasında fiziksel şartların ve malzemelerin yetersizliğine dikkat çekmişlerdir. Dersin birincil engel nedeni kalabalık sınıflar olarak belirlenirken öğretmenler hizmet içi eğitimin yetersizliğine dikkat çekmişlerdir. Hizmet içi eğitimlerin yetersizliği, değişen programları takip etmelerini zorlaştırmakta, anlayamadıklarından dolayı programın isteğini gerçekleştiremediklerini belirtmişlerdir. Teoriden uygulamaya geçişte sorunların varlığı programın hedeflerini gerçekleştirilmesini güçleştirmektedir. Okul yöneticilerin ve müfettişlerin beden eğitimi dersleriyle ilgili yeterli bilgiye ve donanıma sahip olmamaları dersin ihtiyaçlarının karşılanmasını ve katkı sağladığı gelişim alanlarının da göz ardı edilmesini ve statüsünü de düşürmektedir.

Aydoğan'ın (2011) araştırmasında, cinsiyet değişkeni açısından kadın beden eğitimi öğretmenlerin strese neden olan sorunlara daha fazla maruz kaldığını belirlemiştir. Köy okulunda olan öğretmenler fiziksel şartlara, yarışma merkezlerine ulaşımında ve imkanlarının kısıtlılığına değinmiştir. Ulaşım, tesis ve malzeme eksikliği, merkezden uzak olan okullarının sorunlarının ana kaynağı gibi görülmektedir. Örneğin il merkezine göre ilçedeki okullarda iklime bağlı ders işlenmesinde karşılaşılan sorunlar kendini daha çok göstermektedir. Okulun bulunduğu yere göre, öğretmenlerin algıladıkları sorunlarda farklılık göstermektedir.

Ulucan, Türkçapar ve Cihan (2012) tarafından yapılan araştırmada akademik başarı odaklı eğitim dikkat çekmektedir. Öğrencilerin sınavlara hazırlanmaları nedeniyle aileleri tarafından ders önemsiz olarak görülmektedir. Bu durum öğrencilerin tutumlarını ve derse olan katılımlarını etkilemektedir. Öğretmenler, okul yönetimiyle sorunlar yaşamakta, meslektaşları tarafından ders yeterli düzeyde önemli görülmemektedir. Haliyle belirgin derecede dersin statüsünü sarsmaktadır. Bu problemlerin dışında okullardaki malzeme ve fiziki şartların yetersizliği, hayat şartları, iş yükü ve ekonomik sıkıntılardan dolayı stres altında hissederek duygusal olarak iyi hissetmemektedirler.

Kul ve Hergüner'in (2018) çalışmalarında çarpıcı sonuçlar bulunmaktadır. Dersin etkili ve verimli işlenmesinin önünde aşılması gereken engeller bulunmaktadır. Literatürü güçlendiren örnek verilecek olursa, araç-gereç eksikliği, yeterli sayıda öğretmenin bulunamaması, kalabalık sınıflar, ekonomik problemlerdir. Araştırma sonuçlarına göre beden eğitimi öğretmenlerinin, performanslarının en çok etkilendiği sorun ekonomik nedenler olarak belirlenmiştir. Bu problemler, programın hedeflerine ulaşmayı engellemektedir. Programlar ayrı bir ana kaynak sorun olarak nitelendirilebilir. Mevcut ders saati programın isteklerini yerine getirmeyi engellemekte, ünite dağılımlarının uygun olmaması, programda istenilen araç ve gerece ulaşımın olmaması, ilköğretim kademelerinde uyumsuzluk ve ortaöğretim programında bütünlük olmaması da ayrı bir sorun teşkil etmektedir. Performanslarını önemli derece de etkileyen diğer sorunlar; ders işleyişi, yönetmelik, okul yönetimi, veli-öğretmen ilişkisi, öğrenciler, tesis ve malzeme eksikliği çatısı altında toplanabilir. Veli nedenli verilebilecek en net örnek, öğrencilerin ders dışı sportif etkinliklere katılımlarını engellemeleridir. Bunun nedeninin sporun çocuğun hayatında önemi kavrayamamaları olarak sayılabilir. Sınıfı geçmenin çok kolay olması öğrenciler tarafından derse karşı tutumları da düşürmektedir. Öğretmenler kendilerini güncellemekte sorun yaşadıklarında yetersiz hissetmektedirler. Okul yönetiminin yeterli desteği vermemesi ve branş öğretmenleri tarafından önemli sayılmaması da performanslarını son derece etkilediği saptanmıştır.

Uğraş'ın (2018) araştırmasında, lisans eğitiminin önemine değinmiştir. Öğretmenler, mesleklerinde yaşadıkları sorunları aldıkları eğitimlere dayandırmıştır. Öğretmenler aldıkları derslerin saha ile uyumuna dikkat çekmiştir. Örneğin; öğretim yöntemlerini etkili şekilde almamış olmaları nedeniyle bilgi aktarımında sorun yaşamakta, lisans eğitimi sırasında gördükleri eğitim ile milli eğitim programındaki uyumsuzluğun uygulamada sorun yarattığı, seçmeli olarak gördükleri derslerin milli eğitimde zorunlu olması ve okul takımı çıkartmakta problemler yaşamaları verilebilir. Hizmet içi eğitimin yetersizliği kendini hissettirirken bilgi yetersizliği sonucu ölçme yöntemlerini bilmemeleri dersi etkilemektedir. Lisans eğitiminde; mevzuat, yasa, yönetmelik ve özlük haklarında bilgi almamış olmaları ise mesleklerini etkilemektedir.

Yılmaz ve Cihan'ın (2018) araştırmalarında, okul yöneticilerinin beden eğitimi dersini öğretim açısından yararlı bulmalarına rağmen öğretmenleri daha çok disiplin sağlayıcı olarak görüldüğünü

belirlemiştir. Ders saatinin yetersizliği, malzeme ve tesis eksikliği ve ortak kullanım alanlarında çakışmaların meydana gelmesi dersin verimli işleme engellerinin arasındadır. Ders için uygulama alanının olmaması ya da okul bahçesinde birden fazla sınıf ile ders işlenmesi, ders işlenişini ve statüsünü etkilemektedir. Öğretmenler bunun sonunda dersin önemsiz olarak algılandığını düşündüklerini ifade etmiştir. Diğer branş öğretmenleri, veliler ve idare tarafından yeterli önem gösterilmediği de not düşülmüştür.

Yılmaz vd., (2018) çalışmalarında; öğrenci nedenli sorunların başında, disiplinsiz davranışlar ve yeterli düzeyde çaba göstermedikleri gelmektedir. Altyapı ve malzeme eksikliği fiziksel olarak dersin işlenişini etkilerken derslerin kalabalık olması, ders saatinin azlığı ise ders verimliliğini etkilemektedir. Literatürü destekleyen bir diğer sonuç ise ilgisizliktir. Veliler, idare ve diğer öğretmenler derse karşı yeterli saygı ve ilgi düzeyine sahip değildirlere. Bu durum beden eğitimi öğretmenlerinin meslek olarak değerinin düşmesine neden olmaktadır. Mesleğe yeni başlayan öğretmenlerde kendini gösteren sorun, lisans eğitimidir. Yeni öğretmenler, öğrencilerle iletişim kurmada ve bilgilerini öğrencilere aktarmada sorunlar yaşadıkları, öğrencilerin dikkatlerini çekmede, uygulama esnasında yaşanacak herhangi bir sağlık sorununda nasıl davranacaklarını tam olarak bilmediklerini ve bu nedenle endişeli olduklarını ortaya koymuştur.

Mirzeoğlu, Yaralı, Çoknaz ve Özmen'in (2019) araştırmasında öğretmenler ders işleme verim engelleri benzeri şekilde ders saatinin yetmemesi, salon ve malzeme eksikliği olarak belirtilmiştir. Beden eğitimi dersi diğer öğretmen ve idare tarafından ders olarak değil de bir disiplin yöntemi olarak görülmektedir. Nitekim bu öğretmene ilave rol yüklemektedir. Bunlar bir tarafa öğretmenler yapacakları etkinliklerde bürokratik engellerle karşılaşmaktadır. Okul yöneticilerinden ve diğer branş öğretmenlerinden yeterli desteğin görülmemesinin yanı sıra kendi meslektaşları da sorun oluşturmaktadır. Beden eğitimi derslerinde öğrencileri boş bırakan meslektaşlarının beden eğitimi dersine yönelik eski tutumun değişmesine engel olduklarını ifade etmişlerdir. Öğrenciler, spor yapmaktan utandıkları ve derse olan ilgisizliklerini de dile getirmişlerdir. Ayrıca lisans eğitiminin önemine değinerek öğretmenlik eğitimi sırasında mesleğe uygun eğitim almadıklarını, lisans eğitimi sırasında öğretmen olmaktan çok antrenör olarak yetişmelerine neden olan program gördüklerini belirterek derslerin antrenör ya da sporcu olarak yetiştirilmesini engelleyecek daha yenilikçi derslerin olması gerektiğinin altını çizmişlerdir.

Ünlü ve Filiz'in (2019) yaptıkları çalışmalarında, öğretmenler, akademik odaklı eğitim sisteminin olmasının öğrencilerin beden eğitimi dersinin "gereksiz ders" olarak algılamalarının kaynağı olduğunu ve sürekli değişen eğitim politikalarının mevcut olan eğitim sistemine zarar verdiğini belirtmişlerdir. Okul yönetiminde yeterli destek görmediklerini, olumsuz tutum içinde olmalarının, yapacakları etkinlikleri de etkilediğini ifade etmişlerdir. Ders işlenişin birincil sorunu olan malzeme ve ekipman eksikliği kendini göstermektedir. Sorun yaşanan bir diğer alan ise öğrenci davranışlarıdır. Yetersiz ekipmana sahip olmanın öğrencilerin dersten sıkılmalarına neden olduğu, derse katılımın azaldığı, aktivitelere katılmama ya da disiplinsiz davranışlara sahip olduklarını

belirtmiştir. Bunlara ek olarak yeterli ücret almadıklarını düşünmekte, derse karşı gerekli özenin ve saygılığın verilmediğini, statüsünün düşün bir ders olarak kaldığını bildirmiştir.

Doğar'ın (2019) okul müdürlerinin gözünden, beden eğitimi öğretmenlerinin yaşadıkları sorunları incelediği araştırmasında çarpıcı sonuçlar bulunmaktadır. Araştırmaya katılan okulların sadece %2,7'sinin kapalı spor alanı olduğunu belirlemiştir. İklim koşulları göz önüne alındığında tesis yetersizliği, derslerin kışın, soğuk, yağmurlu ya da aşırı sıcak günlerde işlenememekte ve müfredata uygun gidilememesi ile sonuçlanmaktadır. Okulların maddi açıdan yetersiz kaldığı düşünüldüğünde mahalli idarelerden destek beklenme ancak yeterli düzeyde yardım gelmediği belirtilmiştir. Malzeme, tesis ve saha eksikliğine ek olarak okul aile birliğinin, dersi kısmen destekliyor olması okul takımlarının kurulmasını engellemektedir. Okul müdürlerine göre dersin önündeki en büyük engel saha, malzeme ve tesis yetersizliğidir. Ancak araştırmaya katılan müdürlerin, öğrencilerin boşa kalan zamanlarının %4,1' sporla uğraşması, %1,3'ününse önce oyun oynanması gerektiğini çelişki ifade etseler de akademik başarı odaklı olduklarını göstermektedir. Okul aile birliğinin ilgisizliği, yetersiz malzemeler, mahalli idarelerin desteğinin olmaması, öğretmenlerimizin temel malzemelere (Futbol, voleybol, hentbol, basketbol topu) sahip olmasına ve belli başlı branşları işlemek zorunda bırakarak kar topu misali sorunlarının oluşmasının zeminin hazırlamaktadır.

Uğraş ve Güllü'nün (2019) çalışmasında meslek öncesi eğitimin önemine vurgulanmaktadır. Sahaya uygun yetişmeyen yeni öğretmenler sorunlarla çarpışmaktadır. Bunun en net örneği lisans eğitiminin milli eğitim ile uygulamada farklılık göstermesidir. Milli eğitim bakanlığının zorunlu tuttuğu konuların lisans eğitiminde almamaları ya da az görmüş olduklarından uygulamada yaşanan sorunlara neden olmaktadır. Staj eğitimi gibi mesleği birincil cepheden gördükleri derslerin önemini vurgularken öğretmenlik uygulaması ya da stajın eksikliğinin derse başladıkları sırasında tedirginliklerini giderememelerine, öğretim yöntemlerini kullanmakta sorun çekmelerini sağlamıştır. Buna bağlı iş ortamına uyum sağlamakta sorun yaşamaktadırlar. Bir öğretmen gibi yetişmektense sporcu ya da antrenör gibi yetiştiklerini, mesleğe başladıklarında öğrendikleri konuları öğrencilere nasıl aktaracaklarını bilememelerine yol açtığına değinmişlerdir. Bu durum teorik ders ve uygulamalı ders dengelerinin ne kadar önemli olduğuna işaret etmektedir.

Uğraş, Güllü ve Yücekaya'nın (2019) beden eğitimi öğretmenleri mesleklerindeki ilk yıllarında yaşadıkları sorunlara ele aldıkları araştırmalarında 3 ana başlık altında topladıkları görülmektedir. Bunlar sırası ile "lisans eğitiminden kaynaklanan sorunlar", "yetersiz spor altyapısı" ve "beklenti ve uyum" sorunlarıdır. Lisans eğitiminden kaynaklanan sorunların başında; ortaokul ve lise ders programları hakkında hiç bilginin verilmemesi ve buna bağlı olarak programı anlamakta sorun yaşamaları gelmektedir. İlaveten, okul deneyimi uygulamasının amacını gerçekleştirememesi nedeniyle mesleğe başlanan ilk yıllarda öğretmenlerin kendilerini hazır hissetmediklerini, öğretim yöntemlerini teorik olarak gördüklerinden uygulamaya dönüştürememeleri nedeniyle ders işlenmesinde sorun yaşamışlardır. Lisans eğitiminde evrak işleyişinin nasıl olduğu tam belirtilmediğinde atandıkları okulda e-okul, günlük plan, zümre ile ilgili sorunlar yaşamalarına

neden olmuştur. Bu sonuçlar lisans eğitiminin gücünü gözler önüne sermektedir. Altyapı başlığı altında yaşanan sorunlarda; yetersiz, kalitesiz malzeme, fiziksel koşullar nedenleriyle yıllık planda yer alan programların işleyemedikleri gelmektedir. Öğretmenler bu sorunu çözmek için spor kulübü adına para toplamak zorunda kaldıklarını ancak bu durumun ciddi bir stres faktörü olduğu belirtmişlerdir. Bunlara ek olarak literatürü destekleyen okul yönetiminin maddi ve manevi destek vermemesi ile okul yöneticileriyle diğer branş öğretmenlerinin dersi önemsemediklerini belirtmişlerdir.

Uğraş ve Akbuğa'nın (2019) çalışmalarında öğretmenlerin %20'sinin, öğrencilerinin ders sırasında yaralandığını belirtmiştir. Buda öğretmenler tarafından sürekli yaşanan güvenlik kaygısının nedeni olarak gösterilebilir. Öğretmenlerin kendi dersleri dışında da gerçekleşen yaralanmalarda kendilerine yönlendirdikleri belirtmişlerdir. Buda öğretmene yüklenen ilave ek rol olarak söylenebilir. Beden eğitimi öğretmenleri, özel araçları ile öğrencileri sağlık kuruluşlarına götürdükleri, öğrencilere karşı sorumluluk hissettiklerinden dolayı devamlı bir kaygı içinde olduklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin okullarında ilk yardım malzemesinin yetersizliğine değinirken, ecza dolaplarını kendilerinin doldurduklarını da eklemişlerdir. Herhangi bir yaralanmada takip edilecek işlem sırasının bilinmemesi karmaşaya neden olmakta ve öğretmenlerin kaygı seviyelerini yükseltmektedir. Maddi yetersizliklerden dolayı okul idaresi ise bu soruna çözüm üretememektedir. Öğretmenler lisans eğitimi sırasında ilkyardım eğitimini daha çok teorik olarak aldıklarını belirtmiştir. Uygulama sayısının artırılması ve dersin niteliğinin artırılması ileride yaşanacak olan sorunları engelleyebileceğini, hizmet içi eğitimlerde verilen seminerlerin ise daha çok uygulamaya dönük olması gerektiğini önemle vurgulamaktadırlar.

Kocayığit ve Ekinci'nin (2020) inceledikleri araştırmalarında, maddi problemler kendini göstermektedir. Veliler tarafından ders dışı etkinlikler maddi bir yük olarak görüldüğünden öğrenci katılımları etkilenmektedir. Bunu bir yük olarak görmelerinin nedeni etkinliklere karşı olumsuz tutuma sahip olmaları ve taşınabilir olarak gelen öğrencilerin ulaşımında yaşadıkları zorluklar olabilir. Fiziksel şartların ve malzeme eksikliği, ders saatinin fazlalığı öğretmenlerin yaşadıkları bir diğer sorunlar olarak belirtilmiştir.

Farklı Ülkelerde Beden Eğitimi ve Spor Dersindeki Sorunlar

Farklı ülkelerde yapılan beden eğitimi öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlara yönelik yapılan çalışmalara bakıldığında sorunların değişmediği görülmektedir. Dersin uygulanmasını engelleyen nedenlere bakıldığında; tesis ve malzeme eksikliği, ders saatinin azlığı, kalabalık sınıflar, sürekli güvenlik kaygısı, öğrencilerin disiplinsiz davranışları gelmektedir. Dolaylı nedenler incelendiğinde; branş öğretmenleri ile ilişkiler, velilerin olumsuz tutumları gelirken, dersin idare ve toplum tarafından değersiz görülmesi, yaşanan iletişim çatışmaları ve öğretmenlere okuldaki mesleki görevleri dışında yüklenen ek roller gelmektedir. Lisans eğitiminin yetersizliği ve buna bağlı müfredata uymakta yaşanan zorluklar, istenilen evrakları hazırlamakta ve sahada uygulama sorunları ile kendinin gösterirken deneyim ve bilgi eksikliği de bir diğer nedendir. Hizmet içi eğitimlerin verimsiz olması meslek içinde kendilerini güncellemede sorunlar yaşamalarına neden

olmaktadır (Al-Mohannadi ve Capel, 2007; Baek, Keath ve Elliott, 2018; Barroso, Mccullum-Gomez, Hoelscher, Kelder, Murray, 2015; Blankenship ve Coleman, 2009; Eldar, Ayvazo, Talmor ve Harari, 2011; Gordon, 2016; Kulinna, Cothran ve Regualos, 2006; Mobarak Abedalhafiz, 2013; Mohr ve Townsend, 2001; Osborne, Belmont, Peixoto, Azevedo, Carvalho Junior, 2016; Popeska vd., 2017; Sáenz-López, 2011; Shoal, Erlich ve Fejgin, 2010; Veloo ve Md-Ali, 2016; Villalba vd., 2017; Whipp, Tan ve Yeo, 2008).

Barroso vd., (2005) Teksas'ta yaptıkları çalışmada, iç ve dış alan tesis yetersizliğine dikkat çekerken aynı zamanda yeterli sayıda öğretmen olmadığının da altını çizmişlerdir. Ortak sorunlar arasında yer alan maddi ve manevi yetersiz destek bu çalışmada da kendini göstermektedir. İdarenin desteğinin olmaması gibi bununla birlikte dersin diğer branşlara göre statüsünün düşük olması birçok sorunun ana kaynağını oluşturmaktadır. Dersin finansal kaynağının yetersiz olması malzeme ve materyal eksikliğine neden olmaktadır. Sınıfların kalabalık olması ders işlenişini belirgin derecede etkilerken zaman yetersizliği göze çarpar bir şekilde ortaya çıkmaktadır.

McCaughtry, Barnard, Martin, Shen, Kullina' nın (2006) Amerika'da görev yapmakta olan öğretmenlerin yaşadıkları sorunları belirledikleri çalışmalarında öğretmenlerin; yetersiz malzeme ve kaynak ile uğraşmaları gerektiği aynı zamanda buldukları şehrin kültürüne uygun eğitim vermeleri gerektiği için zorlandıkları belirlemiştir. Okul çevresinin etkisi bu araştırmada kendini göstermiştir. Örnek vermek gerekirse mülteci öğrencilerin yoğun olarak bulunduğu ve bölgede iletişim ve uyum sorunları yaşadıkları, bazı bölgelerde suç oranının yüksek olmasının öğrencilerin davranışlarına yansıdığını (olumsuz tavırlar, akran baskısı, zorbalık, tehdit edici davranışlar) belirlemiştir. Bunlara ek, müfredatın yetersiz olmasına gönderme yapılırken, daha fazla oyun eklenmesi gerektiğini belirtmiştir. Öğretmenlerin %60'ı beden eğitimi dersinin bütçesinin olmadığını söylemiş, %40'ı ise sadece yıllık 200 dolar bütçelerinin olduğunu ifade etmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenler; kendi paraları ile malzeme aldığını, ekipmanları kendilerinin yaptığını, birçok öğretmenin ekipman başışı için etkinlikler düzenlediği ya da yerel kulüpler ile görüşerek ikinci el ekipmanları almak için uğraştıklarını belirtmiştir. Öğretmenler, öğrencilere yardım etmelerini engelleyen bu sorunlardan dolayı görevlerini yerine getiremedikleri için kendilerini hüsrana uğramış, öfkeli ve suçlu hissetmektedirler. Özellikle lisans eğitimi sırasında gerçeğe karşı hazır olarak ayrıldıkları için kültür şoku yaşadığını vurgulanmaktadır.

Jenkinson ve Benson (2010), Avustralya'da görev yapmakta olan beden eğitimi öğretmenlerinin ders işleme engellerinin düğüm noktasının tesislere, malzemelere ve eğitim alanına erişim olduğunu belirlemiştir. Öğrencilerin derse karşı ilgilerinin düşük seviyede olduğu belirlenirken aynı zamanda derse katılan öğrencilerin ise akran baskısına maruz kalmalarının derse katılımı önemli derecede etkilediğini belirtmişlerdir. İlaveten yoğun müfredat, diğer branş öğretmenleri ve idareden yeterli destek görmediklerini de aynı şekilde ortaya koymuşlardır.

Shoal vd., (2010) mesleğe yeni başlayan öğretmenlerin fazla iş yükü nedeniyle zaman ve malzeme yönetiminde problem yaşadıklarını belirtmiştir. Öğrencilerin disiplinsiz davranışlarına

değinilirken, lisans eğitiminden kaynaklı problemlerin (sınıf yönetimi, evrak işleri, müfredat gibi konulardaki rehberlik hizmetlerinin eksikliği, teori ve uygulamadaki boşluk vs.) meslek hayatına uyum sağlamakta sorunlar yaşamalarına neden olduğunu vurgulamışlardır.

Eldar vd., (2011) İsrail'deki beden eğitimi öğretmenlerinin yaptıkları çalışmada öğretmenler yaşadıkları sorunlarının nedenlerinin başında lisans eğitimi olduğunu belirtmişlerdir. Yeterli malzeme ve ekipmanla eğitim gördüklerini ancak kendilerinin gerçek koşullara karşı eğitilmediklerini belirtmişlerdir. Şunu vurgulamakta yarar ki var ki yapılan her bir çalışma lisans eğitiminin önemini gözler önüne sermektedir. Bu çalışmada da öğretmenlerin birinci dereceden sorunlarının kaynağı lisans eğitime dayandırılmıştır.

Mäkelä, Hirvensalo ve Whipp'in (2014) Finlandiya'da ki çalışmalarının çıktılarına bakıldığında; öğretmenlerin, okul yönetimi tarafından destek görmedikleri, iş yüklerinin fazla olduğu, ders programlarının yoğun olduğu, yeterli malzeme ve tesis eksikliğinin düş kırıklığına neden olduğunu, öğrencilerin derslere karşı ilgisiz olmalarının, basit hareketleri yapmakta bile zorlandıklarını, derse ya da öğretmenlere karşı saygılarının bulunmadığı, dersin statüsünün düşük olmasına bağlı olarak öğretmenlerin mesleklerinden ayrılmak istemelerine neden olduğu belirlenmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin %39'unun işten ayrılmayı düşünmekte ya da düşündüğünü belirlemişlerdir. Çalışma koşulları ve statüsünün düşüklüğü öğretmenlerin iş doyumlarını etkilediği düşünüldüğünde bu düşünce geçmiş olması normal karşılanabilir.

Osborne vd., (2016) Brezilya'da yaptığı çalışmalarında lisans eğitimi ve uygulamadaki uyumsuzluklara değinmiştir. Teorik derslerin pratiğe aktarılmasında sorunlar yaşanmaktadır. Öğretmenler kötü çalışma şartlarında çalıştıklarını belirlemişlerdir. Derste yaşanan sorunlara bakıldığında yetersiz malzeme, düşük bütçeye sahip olma, okul yönetimi ve hükümetten yeteri destek görmediklerini belirtirken aynı zamanda dersin yeterli değeri görmediğini de ifade etmişlerdir. Kalabalık sınıflar ve öğrencilerin disiplinsiz davranışlarında çalışmada kendini gösteren sorunlar arasında yer almaktadır.

Gordon'un (2016) mesleğe yeni başlayan, öğretmenlik bölümü ve formasyon gibi alternatif öğretim programından mezun olan öğretmenlerle yaptığı çalışmasında, mesleğe kendilerini tam olarak hazır hissederek başlamadıklarını belirtmişlerdir. Alternatif programdan mezun olan katılımcı, sınıf yönetimi dersini aldığını ancak genel ve daha çok teoriye dayalı ders aldığı sınıf yönetim ve organizasyonunda sorun yaşadığını belirtmiştir. Öğretmenler genel olarak teoriye dayalı bilgiler almalarının saha da uygulamada sorunlar neden olduğunu, öğretmenlerin nitelikleri, zaman yönetimi, disiplin, aile-öğretmen ilişkilerinde, edindikleri bilgilerini nasıl aktaracaklarını bilemediklerini ve öğrencilerin güvenliklerinden endişe duydukları (kanayan burunlar, düşmelerle bağlı morluklar, çizikler, kırık ve çıkıklar gibi) vurgulamışlardır.

Veloo ve Md-Ali 'nın (2016) Malezya'da görev yapmakta olan beden eğitimi uygulamada karşılaştıkları sorunlar üzerinde yaptıkları çalışmanın sonuçları literatürdeki diğer çalışmaları

desteklemektedir. Mesleki sorunların temel nedenlerinden biri olan lisans eğitimi gösterilmektedir. Önceki araştırmalar gibi bu çalışmada öğretmenlerin en problem yaşadıkları alanlar yetersiz malzeme ve olumsuz fiziki şartlardır. Benzeri şekilde sınıf yönetimi ve alan bilgisi nedeniyle de ders işlemekte sorunlar yaşadıklarını bildirmişlerdir.

Popeska vd., (2017) Makedonya’da görev yapmakta olan beden eğitimi öğretmenlerinin uygulama sürecinde karşılaştıkları sorunlar üzerine yaptıkları çalışmanın doğrultusunda, ders işleme engellerinin başında dersin verimliliğini kayda değer biçimde etkileyen malzeme, materyal ve fiziki alanlar gelmektedir. Bu araştırma ile öğretmenler bu alanlarda sorun yaşadıklarını belirtmişlerdir. Literatürde belirtilen ortak sorunlardan farklı olarak her bir okulun politikalarının farklılık göstermesi ve mevcut müfredatın öğretmenlerin sorunlarının başında gelmektedir. Bütün bu nedenler düşünüldüğünde dersten istenilen verimin elde edilememesi doğal görülmektedir.

Baek vd., (2018) beden eğitimi öğretmenlerinin teknolojiyi kullanma düzeyleri ile karşılaştıkları engelleri araştırdıkları çalışmalarında, öğretmenlerin teknolojiyi kullanmayı istedikleri ancak yeterli düzeyde bilgiye sahip olmadıkları belirlenirken aynı zaman da bu yönde herhangi bir eğitim almamış olmaları karşılaştıkları sorunların temelini oluşturmuştur. Teknolojinin hızla ilerlediği düşünüldüğünde lisans eğitimlerinde teknoloji eğitiminin de verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Zach, Dunsky, Stein, Litvin, Hellerstein’nin (2020) İsrail’de mesleğe yeni başlayan beden eğitimi ve spor öğretmenlerine yönelik yaptıkları çalışmada, öğretmenlerin eğitimleri sırasında teorik bilgileri yoğun olarak gördükleri ancak benzeri şekilde uygulamayı daha az görmüş olmalarının saha da birtakım sorunlara neden olduğunu belirlemişlerdir. Bu durum mesleğe uyum aşamasının zorlaşmasına, gerçeklik şoku yaşamalarına ya da hazırlıksız hissetmelerine neden olmaktadır. Aldıkları teorik eğitim ve saha uygulaması arasında büyük boşluk bulunmaktadır. Bunlara ek olarak kalabalık sınıflar, fazla iş yükü, malzeme ve tesis eksiklikleri, yetersiz uygulama deneyiminin sorunlara neden olduğunu ifade etmişlerdir.

Von Haaren-Mack, Schaefer, Pels ve Kleinert’in (2020) çalışmasında ders engellerinin başında belirgin derecede malzeme, ekipman ve tesis yetersizliği gelmektedir. Ayrıca öğrencilerin disiplinsiz davranışlar sergilenmesi, sürekli güvenlik kaygısı yaşanması, velilerle olan iletişim sorunları olduğu görülmektedir. İş yükünün fazla olması, müfredat programları, beden eğitimi dersinin statüsünün diğer derslere göre düşük olması, maaşın yeterli seviyede olmadığı düşünceleri öğretmenler tarafından ana stres faktörleri olarak belirlenirken motivasyon eksikliği ile sonuçlandırmaktadır.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Beden eğitimi ve spor dersi çocukların özgürce hareket etmesinin sağlandığı ve gelişimlerinin desteklendiği bir derstir. Ancak akademik başarı hevesi, çocukların hareket etmelerini engellemekte boşa kalan zamanlarında ders çalışmaya itmekte hatta zorlamaktadır. Hareketsiz yaşam her yaş grubu için tehlike alarınının çalınmasına işarettir. Çocukluk dönemindeki hareketsizlik, yaşamın ilerleyen dönemlerinde sorunlarla ortaya çıkmaktadır. Vücut, özellikle de bebeklik ve çocukluk döneminde hareket ederek gelişir. Hareket etme çocukluk sürecinde mutluluk kaynağının temelidir. Bu nedenle özellikle erken çocukluk döneminde çok hareketli olan çocukların hareket etmeleri ebeveynleri tarafından kısıtlanmamalıdır. Bilakis, gelişimlerinin önemli bir parçası olarak görülüp, hareket alanı ve çeşitliliği artırılmaya çalışılmalıdır (Orhan, 2019).

Beden eğitimi ve spor dersi, temel bilimlerin aksine akademik başarının ön planda olmadığı, özel yetenek ve ilgiye dayanan bir ders olarak görülmektedir. Ancak çalışmalar, dersin “yüksek puanla geçilmenin zorunlu” olduğu aksi takdirde idare, veli ve öğrenciler tarafından baskılara maruz kalınacağına işaret etmektedir. Öğretmenler, toplum tarafından düşük not verilemeyeceği algısı nedeniyle not baskısından kaçınmaya çalışmakta lakin ölçme değerlendirme basamaklarını bilmemeleri, uygulayamamaları, bir kılavuza sahip olmamaları, kendilerini güncelleyememeleri için yüksek not verme eğiliminden kurtulamamaktadır. Sonuçta bu durum dersin statüsünü etkilemektedir. Beden eğitimi ve spor dersi ve öğretmenlerinin, diğer branş öğretmenleri, idareciler, veliler ve öğrenciler tarafından diğer dersler gibi değer görmediği ortadadır. Ancak unutulmamalıdır ki, beden eğitimi dersinin itibarının geri kazandırılması yine öğretmenlerimize düşmekte, kendilerini güncelleyen, yeniliklere açık, teknoloji takip eden, uygulayabilen ve girişken bireyler olarak mesleğe ilk başladıkları anda ki ruh ve azimlerini kaybetmemeleri gerekmektedir. Uzun zamana yayılması gereken yeni ve işleyen iyileştirme; yapılandırma politikalarına ihtiyaç duyulmaktadır. Beden eğitimi dersleri, klasik olarak dört duvar arasında işlenen bir ders değildir. Bu nedenle daha fazla kaynağa ihtiyaç duymaktadır. Kaynak ve malzeme eksikliği dersin işlenmesindeki en büyük engeldir. Tesis ve malzemeler, kullanıma bağlı olarak her yıl yenilenmesi ya da yenisinin alınması gerektiğinden ekonomik olarak okullara büyük bir yük bindirmektedir. Kısıtlı bütçeye sahip olan okullarda idare tarafından sorunlar biliniyor ve kabul ediliyor olmasına karşın kayda değer bir değişim gerçekleştirilememektedir. Şunu vurgulamakta fayda vardır ki politika yapıcılarının bu sorununun etkilerine en aza indirmeleri için ivedilik ile harekete geçmesi gerekmektedir. Öğretmenler buldukları yerlerde belli bir süre kendi maaşları ile malzeme almakta, yenilemekte, sponsor aramakta, ikinci el malzemeleri bulmaya çalışmakta, bütçeye göre kalitesiz ürün almak zorunda kalmaktadırlar oysa bunlar kısa vadeli çözümlerdir.

Her geçen gün bilgiler hızla güncellenmekte ve teknolojik gelişmeler gittikçe eğitimle iç içe olmaya başlamaktadır. Dijital çağ hızla ilerlemekte ve bu gelişmeleri yakalayıp uygulayabilen öğretmenlere sahip olmamız gerekmektedir. Hizmet içi eğitimler ve seminerler ile öğretmenlerin

kendilerini güncelleyebilecekleri ve eksik oldukları alanlarda kendilerini doldurabilecekleri bir çalışma alanı olmalıdır. Öğretmenlere yönelik hizmet içi eğitim; eğitim ve öğretim hedeflerinin öğrencilere kazandırılması sürecinde gerek duyulan bilgi, beceri, tutum ve davranışların bilimsel yöntemlerle öğretmenlere kazandırılmasını amaçlayan süreçleri ifade eder (Aslan, Göksu ve Karaman, 2018). Bu nedenle hizmet içi eğitimler program çıktılarının istendiği gibi elde edilmesi açısından oldukça önemlidir. Yapılan çalışmalara bakıldığında hizmet içi eğitimlerin verimsiz olduğu belirlenirken bununla birlikte öğretmenler tarafından yetersiz olarak tanımlanmaktadır. Yapılan araştırmalar gösteriyor ki öğretmenler ve öğretmen adaylarının öğretmen merkezli ve belli başlı yöntemleri tercih ediyor (Aktop ve Karahan, 2012; Cengiz ve Serbes, 2014; Şirinkan ve Erçiş, 2009; Yıldız ve Kangalgil, 2014) alanın en önem teşkil eden ve bir o kadar problemlili yeri ölçme ve değerlendirme aşamasını ise “gereksiz, evrak işi, evrak yükü, saha da uygulanamaz” olarak görmektedirler. Yetersiz hizmet içi eğitim, bilgilendirme, yönlendirmelerin yapılmamasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Öğretmen adaylarının eğitimleri sırasında öğretmen merkezli uygulamalara maruz kalmaları mesleğe ilk adım attıklarını öğretmen merkezli uygulamaları kullanmalarına yöneltilmektedir. Öğretmenler programlardan mezun olmadan önce gerçeklik şoku yaşamamaları için sahaya uygun olarak yetiştirilmelidir. Öğretmen adayları, karşılaştıkları engellere karşı duygusal olarak da gerçeklere karşı hazırlanmalıdır. Öğretmen adayları tarafından en gerekli derslerin başında okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması gelmektedir. Staj eğitimlerinin niteliği ile orantılı olarak ders sayısının artırılması, dönemlere ayrılması öğretmen adaylarının mesleğe gerçekçi yaklaşmasını sağlayabilir. Öğretmen yetiştiren kurumların saha çalışmalarına, uygulamalarına verdikleri önem artırılmalı, pedagojik derslerin geliştirilmesi ve iyileştirilmesi için ek düzenlemeler getirilmelidir. Öğretmen Eğitimi Programlarının, daha etkili olması gerektiği, geleceğe ve gerçeklere hazır halde mezun vermeleri gerekmektedir.

Çalışma koşullarının sağlıklı olmaması öğretmenleri mesleklerinden uzaklaşmaya iterek mesleklerini bırakma derecesine getirmektedir. Öğretmenler duygusal olarak kendilerini yetersiz hissettikleri gibi yoğun stres, düş kırıklığı, üzüntü yaşamaktadırlar. Bu durum mesleki ve duygusal tükenmişlik seviyelerinin artmasına, başarısızlık hissi ile iş ve yaşam doyumlarının düşmesine sebep olmaktadır. Mesleğe yeni başlayan öğretmenler için bunlara ek olarak lisans eğitimi ve uygulama arasındaki boşluk, mesleğe hazır olarak başlayamamalarına neden olarak gerçeklik şoku yaşatmaktadır (Al-Mohannadi ve Capel, 2007; Demirhan, 2016; Kelgökmen, Uzunöz, 2016; Kırıl ve Diri, 2016; Tekkurşun Demir, İlhan ve Cicioğlu, 2018; Uğraş vd., 2019; Von Haaren-Mack vd., 2020). Eğitim çıktılarının elde edilmesinde öğretmenlerin performanslarının en önemli faktör olduğu düşünüldüğünde öğretmenlerin çalışma koşullarının düzenlenmesi, stres yaratan nedenlerin en aza indirilmesi son derece önem arz etmektedir. Özellikle mesleğe yeni başlayan öğretmenlerin deneyim eksikliğine bağlı olarak sorunların üzerinden gelmeleri daha güç olduğundan risk grubunda yer almaktadırlar. Öğretmenlerin meslekleri ile ilgili var olan sorunlarının giderilmesi ve mesleklerine yönelik beklentilerinin karşılanması onların daha az tükenmişlik yaşamalarını, işlerinden daha çok doyum almasını sağlayacaktır (Karaaslan, Uslu ve Esen, 2020). Öğretmenler yaşadıkları bu problemlerin dersin akışını engellediği, dersin niteliğini düşürdüğü, bunun sonucunda öğrenciler, veliler ve diğer branş öğretmenlerinin dersi gereksiz

algılamalarına neden olduğu böylece mesleğe olan saygının azaldığı ve bu durumun öğretmenlerin motivasyonunu olumsuz yönde etkilediğini dile getirmektedirler (Yılmaz vd., 2018).

Bu araştırmada beden eğitimi öğretmenlerinin meslek yaşamında yaşadıkları sorunlar incelenerek literatüre farklı bir bakış açısı kazandırmaya çalışılmıştır. Öğretmenlerin problemlerinin büyük çoğunluğu; almış oldukları lisans eğitiminin, hizmet içi eğitimlerin yetersizliği, idare, branş öğretmenleri, veliler tarafından yeterli destek görülmediği, dersin ve mesleğin statüsünün düşük olmasından kaynaklanırken dersin işlenmesindeki en büyük engeller tesis, malzeme eksikliği, kalabalık sınıflar, zaman yetersizliği, dersin akademik olarak etki etmemesine bağlı sorunlardan oluşmaktadır. Sonuç olarak, öğretmenler tarafından ifade edilen sorunlar en baştan en son ki aşamasına kadar iletmeye çalışılmıştır. Önemle belirtmek gerekir ki bu sorunlar kronik hale gelmeden önce, acil önem arz ettiğinden bir an evvel harekete geçilmelidir. Bu çalışmadaki bilgilerin; yasa ve program yapımcıların ileride yapabilecekleri çalışmalarına katkı sağlayacağı, iyileştirme ve yapılandırma çalışmalarının neler üzerinden yoğunlaştırılması gerektiği yönünden aydınlatacağı düşünülmektedir.

ÖNERİLER

- Lisans Programları ve MEB ders içeriklerinin paralel olması gerekmektedir.
- Ders saatinin artırılması, malzeme ve materyal desteğinin sağlanması, Beden eğitimi dersinin işlenebilirliğini arttıracaktır.
- Beden eğitimi dersinin ölçme değerlendirme basamağı standardize edilmeli, “dersin kolay geçilebilir ders” algısından çıkartılmalı ve gerçekçi sonuçlar elde edilmelidir.
- Okul deneyimi, öğretmenlik uygulaması gibi saha da çalışma imkânı veren derslerin ders saatleri artırılmalı ve etkinliği kontrol edilmelidir.
- Hizmet içi eğitimlerin önemi artırılmalı ve denetlenmesi sağlanmalıdır.
- Mesleğe yeni başlayan öğretmen adayları için danışmanlık programlar başlatılmalıdır.
- Uygulamalı derslerin içeriği artırılmalı, teorikte ve pratikte farklılık yaratan konu ve derslerin düzenlenmesi yapılarak gerçeğe daha yakın hale getirilmelidir.
- Yerel yönetimlerin malzeme desteği sağlanmasına yönelik çalışmalar yapılmalı ve okulların ortak tesis, malzeme kullanımının yolu açılmalıdır.

KAYNAKLAR

- Aka, S., Arı, E., Can, İ. ve Kale, R. (2011). Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin beden eğitimi ve spor derslerinde verdikleri notların yorumlanması üzerine bir araştırma. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(özel), 62-72.
- Aktop, A. & Karahan, N. (2012). Physical education teacher's views of effective teaching methods in physical education. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 46, 1910-1913. DOI: 10.1016/j.sbspro.2012.05.401.
- Alagül, Ö. ve Gürsel, F. (2018). Beden eğitimi öğretmenlerinin pedagojik yenilik öğrenirken çalışma koşullarının rolü. S. Dinçer (Ed.), *Değişen Dünyada Eğitim içinde* (385-395). Ankara: Pegem Akademi.
- Al-Mohannadi, A. & Capel, S. (2007). Stress in physical education teachers in Qatar. *Social Psychology of Education*, 10, 55-75. DOI: 10.1007/s11218-006-9004-9.
- Aslan, A., Göksu, İ. ve Karaman, S. (2018). Uyarlanabilir uzaktan hizmetiçi eğitimin başarı ve eğitimin tamamlama süresine etkisi ile öğretmen görüşleri. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (45), 103-115.
- Asma, M., Çamlıyer, H., Soytürk, M., Balcı, T. ve Çamlıyer, H. (2018). An investigation on alternative measurement and evaluation in physical education and sport teaching. *Sakarya University Journal Of Education*, 8(3), 37-62. DOI: 10.19126/suje.398201.
- Atasoy, M. (2008). *Beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki sorunlarının araştırılması ve çözüm önerileri (kırşehir ili örneği)*. Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Avşar, Z. (2009). İlköğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersi değerlendirme süreci ile ilgili görüşlerinin belirlenmesi. *Spor Bilimleri Dergisi*, 20(3), 81-89.
- Aydoğan, H. Beden eğitimi öğretmenlerinin, meslekte karşılaştıkları problemlerinin, aldıkları eğitim yönünden, okul ve fiziki şartlar çerçevesinde, strese neden olma boyutunun demografik özellikleri açısından incelenmesi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(özel), 1-8.
- Baek, J.-H., Keath, A. & Elliott, E. (2018). Physical education teachers' technology practices and challenges. *International Journal Of Human Movement Science*, 12(2), 27-42. DOI: 10.23949/ijhms.2018.08.12.2.2.
- Barroso, C. S., Mccullum-Gomez, C., Hoelscher, D. M., Kelder, S. H. & Murray, N. G. (2005). Self-reported barriers to quality physical education by physical education specialists in texas. *Journal Of School Health*, 75(8), 313-319. DOI: 10.1111/j.1746-1561.2005.00042.x.
- Baxter-Jones, A. D., Maffulli, N. & Toya Study Group (2003). Parental influence on sport participation in elite young athletes. *The Journal Of Sports Medicine And Physical Fitness*, 43(2), 250-255.
- Blankenship, B. T. & Coleman, M. M. (2009). An examination of "wash-out" and workplace conditions of beginning physical education teachers. *Physical Educator*, 66(2), 97-111.
- Bulca, Y., Saçlı, F., Kangalgil, M. ve Demirhan, G. (2012). Beden eğitimi öğretmenlerinin öğretmen yetiştirme programına ilişkin görüşleri. *Eğitim ve Bilim*, 37(165). 82-92.
- Cengiz, C. ve Serbes, Ş. (2014). Türkiye'deki beden eğitimi öğretmen adaylarının tercih ettikleri öğretim stilleri ve stillere ilişkin değer algıları. *Pamukkale Journal Of Sport Sciences*, 5(2). 21-34.
- Chatoupis, C. C. (2018). Physical education teachers' use of mosston and ashworth's teaching styles: a literature review. *Physical Educator*, 75(5), 880-900. DOI: 10.18666/TPE-2018-V75-I5-8292.

Temiz, C.N. ve Sivrikaya, A.H. (2021). Beden eğitimi ve spor dersinde karşılaşılan sorunların incelenmesi (Yurt içi ve yurt dışı değerlendirmesi). *Avrasya Spor Bilimleri ve Eğitim Dergisi*, 3(1), 12-39.

Çınar, H. (2011). *Sivas il merkezindeki ilköğretim okullarında görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin ders dışı egzersiz çalışmalarında karşılaştıkları sorunların incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Sivas.

Çolakoğlu, T. ve Karaküçük, S. (2006). Beden eğitimi öğretmenlerinin okullarda uygulamada karşılaştıkları sorunlar üzerine bir araştırma. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 11(3), 35-48.

Demir, M. (2018). *Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin mesleki sorunları ve performanslarına etkileri Adıyaman ili örneği*. Yüksek lisans tezi, Bartın Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Ana Bilim Dalı, Bartın.

Demirci, A. (2013). *Beden eğitimi ve spor öğretiminde öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı*. Ankara: Nobel.

Demirhan, G., Bulca, Y., Altay, F., Şahin, R., Güvenç, A., Aslan, A., Güven, B., Kangalgil, M., Hünük, D., Koca, C. ve Açıkada, C. (2008). Beden eğitimi öğretim programları ve programların yürütülmesine ilişkin paydaş görüşlerinin karşılaştırılması. *Spor Bilimleri Dergisi*, 19(3), 157-180.

Doğar, Y. (2019). İlköğretim okullarında beden eğitimi ve spor dersinin okutulmasında okul içi spor tesis, araç ve gereçlerin yeterlilikleri ve mahalli spor imkânlarından yararlanma durumu (niğde örneği). *Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi*, 21(2), 70-80.

Eldar, E., Ayvazo, S., Talmor, R. & Harari, I. (2011). Difficulties and successes during induction of physical education teachers. *International Journal of Physical Education*, XLVIII(1), 33-42.

Erbaş, M. ve Ünlü, H. (2012). Beden eğitimi öğretmenlerinin öğretmenlik öncesi hazırlık sürecinde yer alan derslere ilişkin görüşleri. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 6(2), 200-206.

Erhan, S. E. ve Tamer, K. (2009). Doğu anadolu bölgesi ilköğretim ve ortaöğretim okullarında beden eğitimi dersi için gereken tesis araç-gereç durumları ile öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumları arasındaki ilişkiler. *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi*, 11(3), 57-66.

Erhan, S.E. (2009). *Doğu anadolu bölgesi il merkezlerinde beden eğitimi dersinin işlenebilirliği, beden eğitimi öğretmenlerinin sorunları ve bunların öğrenci tutumları üzerine etkisi*. Doktora tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Ana Bilim Dalı, Ankara.

Gordon, E. J. (2016). Concerns of the novice physical education teacher. *The Physical Educator*, 73(4), 652-670. DOI: 10.18666/TPE-2016-V73-I4-7069 .

Gökçer, N. (2011). İlköğretim okulu zümre öğretmenler kurulu toplantılarının gerçekleştirme düzeyi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(2), 127-148.

Güllü, M., Güllü, E. ve Güllü, A. (2009). İlköğretimde çalışan beden eğitimi öğretmenlerinin yapılandırmacı yaklaşıma ve beden eğitimi dersi yeni öğretim programına ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitü Dergisi*, 1(3), 207-219.

Gülüm, V. ve Bilir, P. (2011). Beden eğitimi öğretim programının uygulanabilme koşulları ile ilgili beden eğitimi öğretmenlerinin görüşleri. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 9(2), 57-64. DOI: 10.1501/Sporm_0000000200 .

Güven, P. ve Öncü, A. (2006). Beden eğitimi ve spora katılımı aile faktörü. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 10(10), 81-90.

Harwood, C. G. & Knight, C. J. (2016). Parenting in sport. *Sport, Exercise, And Performance Psychology*, 5(2), 84–88. DOI: 10.1037/spy0000063.

Hekim, M. (2016). Çocuklarda beden eğitimi, spor ve oyun etkinliklerine katılımın kemik gelişimi üzerine etkilerinin değerlendirilmesi. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 5(2), 66-71.

Temiz, C.N. ve Sivrikaya, A.H. (2021). Beden eğitimi ve spor dersinde karşılaşılan sorunların incelenmesi (Yurt içi ve yurt dışı değerlendirmesi). *Avrasya Spor Bilimleri ve Eğitim Dergisi*, 3(1), 12-39.

Hoşkilimci, A. (2011). *Kamu ve özel okullarda çalışan beden eğitimi öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunların araştırması (Sarıyer ilçesi örneği)*. Yüksek lisans tezi, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Yönetimi ve Denetimi Ana Bilim Dalı, İstanbul.

Jaakkola, T. & Watt, A. (2011). Finnish physical education teachers' self-reported use and perceptions of mosston and ashworth's teaching styles. *Journal of Teaching in Physical Education*, 30(3), 248-262. DOI: 10.1123/jtpe.30.3.248.

Jenkinson, K. A. & Benson, A. C. (2010). Barriers to providing physical education and physical activity in victorian state secondary schools. *Australian Journal Of Teacher Education*, 35(8). DOI: 10.14221/ajte.2010v35n8.1.

Kangalgil, M. ve Özgül, F. (2019). Öğretmenlik uygulaması dersi ile ilgili öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *Electronic Turkish Studies*, 14(4), 2469-2481. DOI: 10.29228/TurkishStudies.22710.

Kangalgil, M., Hünük, D. ve Demirhan, G. (2006). İlköğretim, lise ve üniversite öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumlarının karşılaştırılması. *Spor Bilimleri Dergisi*, 17(2), 48-57.

Karaaslan, İ., Tuna, U. S. L. U. ve Serkan, E. S. E. N. (2020). Beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik, iş doyum ve yaşam doyumlarının incelenmesi. *Journal of Health and Sport Sciences*, 3(1), 7-18.

Karabulutlu, Z. ve Pultur, A. (2017). Beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki yeterliği ve eğitimlerinin özel alan yeterliklerine etkisinin incelenmesi. *Sportmetre Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi*, 15(3), 171-176. DOI: 10.1501/Sporm_0000000322.

Karaküçük, S. (1999). Okul yöneticilerinin ders dışı etkinliklere yaklaşımları. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 4(3), 51-62.

Karaçam, A. ve Pultur, A. (2016). Beden eğitimi öğretmenlerinin başarı algısı, akademik iyimserlik, psikolojik iyi oluş ve fiziksel saygı düzeylerinin incelenmesi. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 1-22.

Kelgökmen, A., Uzunöz, F. ve Demirhan, G. (2016). Beden eğitimi öğretmenlerinin tükenmişlik düzeylerinin saptanması ve karşılaştırılması. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24(3), 1503-1516.

Keske, G. (2007). *İlköğretim okullarında görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin kullandıkları öğretim yöntemleri ve karşılaştıkları sorunlar. (Gaziantep ili örneği)*. Yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Adana.

Kılıçaslan, U. Ve Baş, M. (2020). Beden eğitimi ve spor dersi öğretim programında yapılan değişikliklere öğretmenlerin bakış açısı. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 22(3), 100-108.

Kıral, E. ve Diri, M. (2016). Ortaokul öğretmenlerinin iş doyumlarının mesleki tükenmişlik düzeylerine etkisi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(39), 125-149. DOI: 10.21764/efd.81587.

Kırcın, T. (2016). *Van ilinde görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin beden eğitimi ve spor dersinin etkinliği üzerine görüşlerinin incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Van.

Kızılkaya Namlı, A. ve Temel, C. (2019). Beden eğitimi ve spor öğretmenliği lisans programının değerlendirilmesi ve program önerisi. *Milli Eğitim Dergisi*, 48(1), 321-351.

Kocayığıt, A. ve Ekinci, N. (2020). Ortaöğretim okullarında uygulanan program dışı etkinliklerin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Opus Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 16(29), 1-1. DOI: 10.26466/opus.749109.

Temiz, C.N. ve Sivrikaya, A.H. (2021). Beden eğitimi ve spor dersinde karşılaşılan sorunların incelenmesi (Yurt içi ve yurt dışı değerlendirmesi). *Avrasya Spor Bilimleri ve Eğitim Dergisi*, 3(1), 12-39.

Konukman, F., Agbuğa, B., Erdoğan, Ş., Zorba, E., Demirhan, G. & Yılmaz, I. (2010). Teacher-coach role conflict in school-based physical education in USA: a literature review and suggestions for the future. *Biomedical Human Kinetics*, 2(1), 19-24. DOI: 10.2478/v10101-010-0005-y.

Kul, M. ve Hergüner, G. (2018). Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin sorunları ve performanslarına etkileri (Sakarya ili örneği). *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(2), 971-996. DOI: 10.17240/aibuefd.2018..-400744.

Kulinna, P. H., Cothran, D. J. & Regualos, R. (2006). Teachers' reports of student misbehavior in physical education. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 77(1), 32-40. DOI: 10.1080/02701367.2006.10599329.

Mäkelä, K., Hirvensalo, M. & Whipp, P. R. (2014). Should I stay or should I go? Physical education teachers' career intentions. *Research Quarterly For Exercise And Sport*, 85(2), 234-244. DOI: 10.1080/02701367.2014.893052.

Marshall, J. & Hardman, K. (2000). The state and status of physical education in schools in international context. *European Physical Education Review*, 6(3), 203-229. DOI: 10.1177/1356336X000063001.

McCaughy, N., Barnard, S., Martin, J., Shen, B. & Kulinna, P. H. (2006). Teachers' perspectives on the challenges of teaching physical education in urban schools: The student emotional filter. *Research Quarterly For Exercise and Sport*, 77(4), 486-497. DOI: 10.1080/02701367.2006.10599383.

MEB. (2018). Ortaokul 5,6,7 ve 8. sınıflar beden eğitimi ve spor dersi öğretim programı. *Erişim tarihi*; 18.12.2020, www.meb.gov.tr.

MEB. (2018). Ortaöğretim 9,10,11 ve 12. sınıflar beden eğitimi ve spor dersi öğretim programı. *Erişim tarihi*; 18.12.2020, www.meb.gov.tr.

Mercan, U. (2020). *Aksaray'da görev yapan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin alternatif ölçme değerlendirme yöntem ve araçlarını kullanabilme yeterlikleri, karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri*. Yüksek lisans tezi, Aksaray Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Aksaray.

Mirzeoğlu, A. D. (2017). Model temelli beden eğitimi öğretimi. Ankara: Spor Yayınevi.

Mirzeoğlu, A. D., Yaralı, S. S., Çoknaz, D. ve Özmen, S. (2019). Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin gözünden dersleri ve meslekleri (sakarya örneği). *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 24(2), 111-131.

Mirzeoğlu, D. (2013). Eğitim (pedagoji) temelleri. N. Mirzeoğlu (Ed.), *Spor Bilimlerine Giriş* içinde (95). Ankara: Spor Yayınevi.

Mobarak Abdelhafiz, A. (2013). Obstacles face physical education at schools in Al Madenah Al Munawarah-KSA. *European Scientific Journal*, 9(13), 284-300. DOI: 10.19044/esj.2013.v9n13p%p.

Mohr, D. J. & Townsend, J. S. (2001). In the beginning: new physical education teachers' quest for success. *Teaching Elementary Physical Education*, 12(4), 9.

Oğul, E.O. (2010). *Beden eğitimi ve spor mesleki açıdan karşılaştığı sorunlar (Balıkesir il örneği)*. Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Ankara.

Orhan, R. (2019). Çocuk gelişiminde fiziksel aktivite ve sporun önemi. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(1), 157-176.

Osborne, R., Belmont, R. S., Peixoto, R. P., Azevedo, I. O. S. De. & Carvalho Junior, A. F. P. De (2016). Obstacles for physical education teachers in public schools: an unsustainable situation. *Motriz: Revista De Educação Física*, 22(4), 310-318. DOI: 10.1590/s1980-6574201600040015.

Temiz, C.N. ve Sivrikaya, A.H. (2021). Beden eğitimi ve spor dersinde karşılaşılan sorunların incelenmesi (Yurt içi ve yurt dışı değerlendirilmesi). *Avrasya Spor Bilimleri ve Eğitim Dergisi*, 3(1), 12-39.

Öncü, E. ve Güven, Ö. (2011). Ana-babaların çocuklarının beden eğitimi dersine katılımına yönelik tutumları. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 28-37.

Özcan, G. ve Mirzeoğlu, A. (2014). Beden eğitimi öğretim programına ilişkin öğrenci, veli ve beden eğitimi öğretmenlerinin görüşleri. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(1), 98-121. DOI: 10.17539/aej.41060.

Özkoparan, O. ve İnan, M. (2018). Beden eğitimi ve spor derslerinde alternatif ölçme-değerlendirme yöntemlerinin kullanılmasına ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Araştırmaları Dergisi*, 10(1), 23-38. DOI: 10.30655/besad.2018.0.

Popeska, B., Klincarov, I., Mitevski, O. & Nikovski, G. (2017). Common obstacles in realization of physical education teaching process in primary education in Republic of Macedonia. *12th FIEP European Congress*. Luxembourg.

Richards, K. A. R., Templin, T. J. & Gaudreault, K. L. (2013). Understanding the realities of school life: recommendations for the preparation of physical education teachers. *Quest*, 65(4), 442-457. DOI: 10.1080/00336297.2013.804850.

Richardson, K. P. (2011). Physical education teacher education: creating a foundation to increase the status of physical education in schools. *Journal Of Physical Education, Recreation & Dance*, 82(7), 45-56. DOI: 10.1080/07303084.2011.10598658.

Rink, J. E. (2013). Measuring teacher effectiveness in physical education. *Research Quarterly For Exercise And Sport*, 84(4), 407-418. DOI: 10.1080/02701367.2013.844018.

Sáenz-López, P. (2011). Describing problems experienced by spanish novice physical education teachers. *The Open Sports Sciences Journal*, 4(1), 1-9. DOI: 10.2174/1875399X01104010001.

Sagin, A. E., Gullu, M. Ve Ugras, S. (2020). Beden egitimi zumre ogretmenlerinin isbirligi duzeyinin belirlenmesi: bir karma yontem arastirmasi. *Mediterranean Journal Of Educational Research*, 14(32), 369-388. DOI: 10.29329/mjer.2020.258.19.

Sağın, A. ve Karabulut, Ö. (2020). Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin aldıkları hizmet öncesi eğitime ilişkin algılarının belirlenmesi. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 5(2), 121-133. DOI: 10.31680/gaunjss.728004.

Sanz-Arazuri, E., Ponce-De-León-Elizondo, A., Valdemoros-San-Emeterio, M. & Baena-Extremera, A. (2017). Parental influence on adolescent adherence to physical sport. *Retos*, 33, 185-189. DOI: 10.47197/retos.v0i33.54465.

Seçer, T., Çeliköz, N., Kayılı, G. (2010). Okul öncesi öğretmenliği okul uygulamalarında yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 128-152.

Sezen, M.S. (2019). *Beden eğitimi ve spor dersinin uygulanmasında karşılaşılan problemler; okul yöneticileri ve öğretmen görüşleri*. Yüksek lisans tezi, Trabzon Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Trabzon.

Shoval, E., Erlich, I. & Fejgin, N. (2010). Mapping and interpreting novice physical education teachers' self-perceptions of strengths and difficulties. *Physical Education and Sport Pedagogy*, 15(1), 85-101. DOI: 10.1080/17408980902731350.

Sönmez, T. ve Sunay, H. (2004). Ankara'daki ortaöğretim kurumlarında uygulanan beden eğitimi ve spor dersinin sorunlarına ilişkin bir inceleme. *Milli Eğitim Dergisi*, 32(162), 270-277.

Temiz, C.N. ve Sivrikaya, A.H. (2021). Beden eğitimi ve spor dersinde karşılaşılan sorunların incelenmesi (Yurt içi ve yurt dışı değerlendirmesi). *Avrasya Spor Bilimleri ve Eğitim Dergisi*, 3(1), 12-39.

Şirinkan, A. ve Erciş, S. (2009). İlköğretim okullarındaki beden eğitimi ve spor derslerinde uygulanan öğretim yöntemleri ve ölçme-değerlendirme kriterlerinin araştırılması. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3(3), 184-189.

Taşmektepligil, Y., Yılmaz, Ç., İmamoğlu, O., & Kılıcıgil, E. (2006). İlköğretim okullarında beden eğitimi ders hedeflerinin gerçekleşme düzeyi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 4(4), 139-147. DOI: 10.1501/Sporm_0000000070.

Taymaz, H. (2011). *Devlet ve özel ilköğretim okullarında görev yapan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin mesleki sorunlarının araştırılması (antalya il örneği)*. Doktora tezi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Burdur.

Tekkurşun Demir, G., İlhan, E. ve Cicioğlu, H. (2018). Beden eğitimi öğretmen adaylarının gerçeklik şoku beklenti düzeyleri: mesleğe atılmaya hazır mıyız? *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 22(2), 643-658.

Ugras, S. & Sagin, A.E. (2019). Why do physical education teachers give high grades? *Educational Policy Analysis And Strategic Research*, 14(4), 256-269. DOI: 10.29329/epasr.

Uğraş, S. (2018). Beden eğitimi öğretmenleri kendilerini hangi konularda yetersiz hissediyor? *Çanakkale On sekiz Mart Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 1-16.

Uğraş, S. ve Akbuğa, T. (2019). Beden eğitimi derslerindeki spor yaralanmaları ve beden eğitimi öğretmenlerinin görüşleri. *Uluslararası Dağcılık ve Tırmanış Dergisi*, 2(2), 11-26. DOI: 10.36415/dagcilik.657813 .

Uğraş, S. ve Güllü, M. (2019). Beden eğitimi öğretmenliği bölümlerinin yeterliliği ile ilgili öğretmen görüşleri. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(2), 57-65. DOI: 10.18506/anemon.429116.

Uğraş, S., Güllü, M. ve Yücekaya, M.A. (2019). Beden eğitimi ve spor öğretmenliğimde ilk yılım. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 7(1), 242-259. DOI: 10.14689/issn.2148-2624.1.7c1s.11m..

Uğraş, S., Güllü, M., Eroğlu, E. ve Özen, G. (2017). Ortaokulda çalışan beden eğitimi öğretmenlerinin okullarda tutulan evrak ve dosyalar hakkındaki düşünceleri. *Marmara Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 2(2), 8-20. DOI: 10.22396/sbd.2017.27.

Ulucan, H., Türkçapar, Ü. ve Cihan, B. (2012). Beden eğitimi öğretmenlerinin meslekte karşılaştıkları sorunların incelenmesi kırşehir ili uygulaması. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(2), 265-277.

Ünlü, H. & Filiz, B. (2019). Work ability of the Turkish physical education teachers. *Research Quarterly For Exercise And Sport*, 90(4), 666-677. DOI: 10.1080/02701367.2019.1642995.

Ünlü, H. ve Aydos, L. (2010). Beden eğitimi öğretmenlerinin sınıf yönetimi davranışları. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 15(1), 45-56.

Veloo, A., & Md Ali, R. (2016). Physical education teachers challenges in implementing school based assessment. *International Review of Management and Marketing*, 6(8S), 48-53.

Villalba, A., González-Rivera, M. D. & Díaz-Pulido, B. (2017). Obstacles perceived by physical education teachers to integrating ict. *Turkish Online Journal of Educational Technology-TOJET*, 16(1), 83-92.

Von Haaren-Mack, B., Schaefer, A., Pels, F. & Kleinert, J. (2020). Stress in physical education teachers: a systematic review of sources, consequences, and moderators of stress. *Research Quarterly For Exercise And Sport*, 91(2), 279-297. DOI: 10.1080/02701367.2019.1662878

Whipp, P. R., Tan, G. & Yeo, P. T. (2007). Experienced physical education teachers reaching their “use-by date” powerless and disrespected. *Research Quarterly For Exercise And Sport*, 78(5), 487-499. DOI: 10.1080/02701367.2007.10599448

Temiz, C.N. ve Sivrikaya, A.H. (2021). Beden eğitimi ve spor dersinde karşılaşılan sorunların incelenmesi (Yurt içi ve yurt dışı değerlendirmesi). *Avrasya Spor Bilimleri ve Eğitim Dergisi*, 3(1), 12-39.

Yaşar, G. (2008). *Beden eğitimi öğretmenlerinin okulla ilgili sorunları ve stresle başa çıkma tarzlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Adana.

Yetim, A. (2000). Sporun Sosyal Görünümü. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 5(1), 63-72.

Yıldız, E. ve Kangalgıl, M. (2014). Beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki yeterlikleri ve kullandıkları öğretim yöntemleri ile ilgili görüşlerinin incelenmesi. *Pamukkale Journal Of Sport Sciences*, 5(1), 61-76.

Yıldız, M. ve Yıldız, Ö. (2019). Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Alternatif Ölçme ve Değerlendirme Yöntemlerini kullanma düzeyleri. *Türk Spor Bilimleri Dergisi*, 2(1), 60-73.

Yıldız, Y., Yıldız, O. ve Çağlayan, D. (2013). Ortaöğretim beden eğitimi dersi yeni öğretim programının öğretmen görüşleriyle değerlendirilmesi. *Bartın University Journal Of Faculty Of Education*, 2(1), 253-269.

Yılmaz, A. ve Cihan, H. (2018). Okul yöneticisi, beden eğitimi öğretmeni ve öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin görüşleri: nitel bir çalışma. *Gazi Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 23(1), 9-24.

Yılmaz, A., Esentürk, O. ve İlhan, E. (2018). Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Mesleki Tükenmişlik Durumları ve Öğretim Sürecinde Bu Duruma Yol Açan Nedenler: Karma Araştırma Yaklaşımı. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 26(6), 2091-2103. DOI: 10.24106/kefdergi.2448.

Yılmaz, G. ve Gündüz, N. (2008). Ankara merkez ilköğretim okullarında görevli beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme tekniklerinin uygulamasına ilişkin görüşleri. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 6(3), 103-111. DOI: 10.1501/Sporm_0000000099 .

Yüzüak, E. (2006). *Kütahya'da ilköğretim ve liselerde görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki sorunlarının araştırılması*. Yüksek lisans tezi, Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Kütahya.

Zach, S., Dunsky, A., Stein, H., Litvin, O. & Hellerstein, D. (2020). Novice physical education teachers in israel: Facilitators and barriers to persistence in the profession. *Sustainability*, 12(9), 3830. DOI: 10.3390/su12093830 .

Zhu, X. (2015). Student perspectives of grading in physical education. *European Physical Education Review*, 21(4), 409-420. DOI: 10.1177/1356336X15569628.

EXTENDED ABSTRACT

Assessing the Problems Encountered in Physical Education and Sport Classes (A Domestic and International Evaluation)

Introduction

This research aims to investigate, the problems encountered by physical education teachers in their professional life and the problems associated with teaching of physical education. Physical education is the process of participating in physical movement in accordance with specific objectives. Unlike other fields of education, physical education is based on learning to move through movement (Tamer ve Pular, 2001, as cited in Karaçam ve Pular, 2016). Physical education and sports classes should be examined differently than other lessons due to its nature. Specifically, the environment in which these classes are conducted, the equipment used, as well as clothes that students and teachers wear that distinguish them from other lessons (Ünlü ve Aydos, 2010). These features also bring some problems.

Discussion

The problems experienced by physical education and sports teachers can be grouped under certain themes. These include school management, law-regulation, curriculum, students, parents, undergraduate education, general problems. These obstacles affect both the teaching of the classes and the teacher. These challenges in addition to insufficient undergraduate education and training, unpourable perspectives from the administration, parents and other teachers directed towards the physical education and sport classes and the perception of it being low academic status. Furthermore, problems such as the lack of knowledge and skills of teachers regarding measurement and evaluation and their inability to update their knowledge were also identified. The challenges regarding teaching of the classes include facility shortages, lack of materials and time, crowded classes, disinterested parents, pupils, other teachers, and school administration. The digital age is advancing rapidly, information updated regularly and rapidly. Technological developments are beginning to be intertwined with education; therefore teachers are required to process and implement these developments. During conducted studies, it was determined that in service trainings was both insufficient and inadequate as determined by the teachers. Evidently, it has been reported that similar challenges regarding physical education and sport teachers are experienced not just domestically but internationally also.

Conclusion

The working conditions, lack of sufficient support, constantly changing environmental factors, workload, negative attitudes towards the course and the teaching profession, insufficient material and facilities affect job satisfaction and increase stress and anxiety levels. The unhealthy working

conditions pushes teachers to leave their professions. Teachers feel emotionally inadequate and experience intense stress, disappointment, and sadness. This situation causes an increase in the levels of professional and emotional burnout, a feeling of failure and a decrease in their job and life satisfaction. Considering that teachers' performances are the most important factor in obtaining educational outcomes, it is extremely important to regulate teachers' working conditions and to minimize stressful reasons.

Bu eser **Creative Commons Atıf-Gayri Ticari 4.0 Uluslararası Lisansı** ile lisanslanmıştır.

Futbol Genel Alan Bilgisi Düzeylerinin İncelenmesi: Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Değerlendirilmesi

Umut CANLI^{1*}, Cüneyt TAŞKIN², Aydın KARAÇAM³, Süleyman VİRAN¹

¹Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Tekirdağ, Türkiye

²Trakya Üniversitesi, Edirne, Türkiye

³İstanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul, Türkiye

Orijinal Makale

Gönderi Tarihi: 02.05.2021

Kabul Tarihi: 10.06.2021

DOI: 10.47778/ejsse.931434

Online Yayın: 30.06.2021

Öz

Araştırmada aktif olarak görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin futbol genel alan bilgisi düzeylerinin farklı değişkenler açısından karşılaştırılması amaçlanmıştır. Veri toplama aracı olarak Beden Eğitimi Öğretmenleri için Futbol Genel Alan Bilgi Testi kullanılmıştır. Araştırmaya 192 beden eğitimi öğretmeni gönüllü olarak katılmıştır. Tüm istatistikler SPSS 18 paket programı kullanılarak yapılmıştır. Katılımcıların özel okulda ve devlet okulunda çalışma durumlarına göre futbol bilgi düzeylerinin karşılaştırılmasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0.05$). Katılımcıların yaş aralığı düzeylerine göre futbol bilgi düzeylerinin karşılaştırılmasında anlamlı bir fark tespit edilmiştir ($F=4.109$; $p<0.05$). Bu farkında 22-27 yaş grubundan kaynaklandığı belirlenmiştir. Katılımcıların çalışma statülerine göre futbol bilgi düzeylerinin karşılaştırılmasında anlamlı bir fark tespit edilmiş ($F=8.104$; $p<0.05$) ve farkın kadrolu grup ile diğer gruplar arasında olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların cinsiyet açısından futbol bilgi düzeylerinin karşılaştırılmasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0.05$). Sonuç olarak, katılımcıların özel ya da devlet okullarında çalışıyor olmasının futbol alan bilgisi açısından anlamlı bir fark yaratmadığı belirlenmiştir. Katılımcıların yaş düzeyi açısından futbol alan bilgisinin karşılaştırılmasında en genç grubun bilgi düzeyinin diğer daha büyük yaş gruplarından az olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların çalışma statüleri açısından yaptığımız değerlendirmede kadrolu grubun futbol alan bilgi düzeyi, ücretli ve sözleşmeli gruptan daha yüksek olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet değişkeninin futbol alan bilgisi üzerinde bir etkisi olmadığı belirlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Futbol, Beden Eğitimi Öğretmeni, Yeterlik.

Investigation of Football Common Content Knowledge Levels: Assessment of Physical Education Teachers

Abstract

The aim of this study is to compare football common content knowledge levels of actively working physical education teachers in terms of different variable. General Football Field Knowledge test was applied on Physical Education Teachers as a data collection tool. 192 physical education teachers voluntarily participated in the study. All statistics were calculated with the SPSS 18 program. No significant difference ($p>0.05$) of football knowledge level was found between participants working in private schools and participants working in public schools. A significant difference was found in the comparison of the football knowledge levels of the participants according to their age range levels ($F=4.109$; $p<0.05$). It was determined that this difference was caused by the 22-27 age group. A significant difference was found in the comparison of the football knowledge levels of the participants according to their working status ($F=8.104$; $p<0.05$). It was determined that this difference is also between the regular group and the other groups. When comparing the football knowledge level of the participants in terms of gender, no significant difference was found ($p>0.05$). As a result, it has been determined that whether the participants work in private or public schools does not make a significant difference in terms of football field knowledge. In the comparison of the football field knowledge in terms of age level of the participants, it was found that the knowledge level of the youngest group was lower than the other older age groups. In the evaluation we made in terms of the working status of the participants, the knowledge level of the regular group on football was determined to be higher than the paid and contracted group. It was determined that gender variable has no effect on football field knowledge.

Keywords: Football, Physical Education Teacher, Competence.

* Sorumlu Yazar: Umut CANLI, E-posta: ucanli@nku.edu.tr

GİRİŞ

Beden eğitimi derslerinde öğrencilerin isteklerini artırma ve anlamlı öğrenmeyi destekleme konusunda beden eğitimi öğretmenleri önemli bir role sahiptir (Iserbyt, Ward ve Martens, 2015). Bu rolün ortaya konulmasında en önemli özellik yeterli alan bilgisi düzeyine sahip olmaktır ki bu da öğretilecek konuya hakim olma ve derste etkili öğretim stratejilerini kullanma konularını içine almaktadır. Bu doğrultuda, alan bilgisi kavramı öğretme stratejileri içinde kritik bir öneme sahipken, beceriler ve davranışların öğrenciler tarafından kazanılması gereken özel bilgi olarak tanımlanmaktadır (Shulman, 1987). Beden eğitimi öğretmenlerinin öğretim süreçlerinde yeterli düzeyde alan bilgisine sahip olmaları beklenmektedir. Bu durum, öğrencilerin derslere aktif katılmalarını dolayısıyla dersten öğrencilerin keyif almasına ve istekli olmasına da etki etmektedir. Çünkü, beden eğitimi öğretmenleri yeterli alan bilgisine sahip olmak ile akıcı, eğlenceli ve istenilen kazanımları sağlayacak beceri, bilgi ve yöntemle sahip olmaktadır (Graham, 2008). Yapılan bilimsel araştırmalar bu sonuçları destekler niteliktedir. Öğrencilerin öğrenme düzeylerindeki artış ile beden eğitimi öğretmenlerinin alan bilgi düzeyleri arasında anlamlı ilişkilerin olduğu belirtilmektedir (Sinelnikov vd., 2016; Ward vd., 2014), bunun tersi durumun olduğunu gösteren araştırmalar da bulunmaktadır, yani öğretmenlerin yetersiz alan bilgine sahip olması öğrencilerin öğrenme düzeylerini olumsuz bir şekilde etkileyebilmektedir (Stroot ve Ko, 2006). Ülkemizde beden eğitimi öğretmenlerinin alan bilgisi düzeylerini etkileyen unsurlarının neler olduğu konusunda herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. Farklı parametrelerin beden eğitimi öğretmenlerinin alan bilgisi düzeyleri üzerinde olumlu ve olumsuz etkiler oluşturabileceği düşünülmektedir.

Alan bilgisi kavramının Ball, Thames ve Phelps (2008) Genel Alan Bilgisi (GAB) ve özelleşmiş alan bilgisi (ÖAB) olarak iki gruba ayrıldığı bilinmektedir. GAB kavramı, bir öğrencinin bir görevi yerine getirmesi için öğretmen tarafından ihtiyaç duyulan becerileri ve bilgileri kapsamaktadır. ÖAB kavramı ise bir görevi öğretebilmek için sahip olunması gereken bilgi ve becerilerle ilişkilidir. Kavramların anlaşılması için bir örnek ile açıklamak gerekirse; futbolda top sürme tekniğini gösterebilmek için sahip olunması gereken bilgi ve beceri GAB ile ilgilidir, bu tekniğin nasıl öğretileceği konusu ise ÖAB ile ilgili bir konudur.

Beden eğitimi alan bilgisinin dört başlık altında incelendiği görülmektedir. Bunlar sırasıyla, oyun ve görgü kuralları bilgisi, teknik ve taktik bilgisi, öğrenci hataları bilgisi ve öğretim tasarımı ve sunumu bilgisi olacak ayrılmaktadır (Ward, 2009). GAB'ın temel olarak uygulama yoluyla kazanılabileceği yönünde bir görüş bulunmaktadır. GAB kapsamı içerisinde, kural bilgisi, görgü kuralı bilgisi, teknik ve taktik bilgisi gibi konular yer almaktadır. ÖAB ise bir beceriyi öğretmek için gerekli olup öğrenci hataları ve öğretim tasarımı ve sunumu bilgilerine sahip olunmasını gerektirir (Dervent vd., 2018).

Ülkemizde öğretmenlik mesleği genel alan yeterlikleri ve beden eğitimi özel alan yeterlikleri hazırlanan kitaplarda GAB ve ÖAB kavramlarından bahsedilmemiştir (MEB, 2012a; MEB, 2012b). Yurtdışında bulunan önemli eğitim kuruluşları ise GAB ve ÖAB kavramlarına öğretmenliğe yönelik bilgi testlerinde (Educational Testing Service, 2017) ve beden eğitimi

öğretmenliği standartlarında (SHAPE America, 2017) yer vermişlerdir. Bunun yanında, eğitimin farklı branşlarında öğretmenlerin bilgi düzeyinin belirlenmesi ile ilgili yapılmış çalışmalara rastlamak mümkündür (Hill ve Brodin 2004; Kleickmann vd., 2013). Ancak, alan yazında özellikle ülkemizde beden eğitimi öğretmenlerinin futbol branşı ile ilişkili alan bilgi düzeyinin değerlendirildiği bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Dolayısıyla, bu araştırmanın beden eğitimi öğretmenlerinin futbol genel alan bilgisi düzeylerinin belirlendiği ve farklı parametreler üzerinde karşılaştırıldığı ilk araştırma olması, araştırmanın önemini artırmaktadır.

Buradan hareketle, aktif olarak görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin futbol genel alan bilgisi düzeylerinin belirlenerek, genel ve meslek ile ilişkili demografik özellikleri açısından karşılaştırılması araştırmanın amacını oluşturmaktadır.

METOT

Araştırma modeli: Araştırmada, bir konuya ya da olaya ilişkin katılımcıların görüşlerinin ya da ilgi, beceri, yetenek ve tutum gibi özelliklerinin belirlendiği tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırma betimsel tarama (survey) modeli kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Tarama modeli bir grubun belirli özelliklerini belirlemek için verilerin toplanmasını amaçlayan çalışmalara tarama araştırması denir (Büyüköztürk vd., 2017).

Araştırma grubu: Bu çalışmada rastgele seçkisiz örnekleme yöntemi ile Tekirdağ ili ve ilçelerinde görev yapan 192 beden eğitimi öğretmenine ulaşılmıştır. Araştırmada kullanılan veri toplama aracı çevrimiçi formlara dönüştürülerek, Tekirdağ ili ve ilçelerindeki tüm beden eğitimi öğretmenlerine mail yolu ile ulaştırılmıştır.

Tablo 1. Katılımcılara ait demografik bilgiler

Demografik Bilgiler	N	
Cinsiyet	Erkek	149
	Kadın	43
Yaşınız	22-27	17
	28-33	42
	34-39	58
	40-45	46
	46-51	29
Eğitim Düzeyi	Lisans	174
	Lisansüstü	18
Çalışılan Statü	Ücretli	20
	Sözleşmeli	29
	Kadrolu	143
Çalışılan Kurum	Özel Okul	26
	Devlet Okulu	166
Mesleki Deneyim	1-5	41
	6-10	56
	11-15	39
	16-20	14
	21+	42

Veri toplama araçları: Katılımcıların genel ve mesleki demografik bilgilerini içeren kişisel bilgi formu veri toplama aracının birinci bölümünde kullanılmıştır. Veri toplama aracının ikinci bölümünde ise Derwent vd., (2018) tarafından geliştirilmiş olan “Beden Eğitimi Öğretmenleri için Futbol Genel Alan Bilgi Testi” kullanılmıştır. Futbol GAB Testinde her biri 10’ar tane olmak üzere oyun kuralları bilgisi, teknik bilgisi ve taktik bilgisi düzeyini ölçen 24 çoktan seçmeli soru bulunmaktadır. Rasch modeli kullanılarak yapılan güvenilirlik ve geçerlik değerlendirmesi 24 sorunun uyum indekslerinin kabul edilen düzeyin üzerinde olduğunu ortaya koymuştur. Test sorularına verilen her doğru cevap 1 puan olarak hesaplanmış ve testin sonunda elde edilen toplam puan hesaplanarak kaydedilmiştir. Test sorularına verilen yanlış cevaplar doğru cevapları etkilemeyerek, toplam doğru cevap sayısı üzerinden değerlendirmeler yapılmıştır.

Verilerin analizi: Araştırmanın verilerin normal dağılıp dağılmadığını tespit edebilmek için basıklık (kurtosis), çarpıklık (skewness) değerlerine bakılarak kontrol edilmiştir. Basıklık ve çarpıklık sonuçlarına göre elde edilen değerlerin $\pm 1,5$ arasında olması verilerin normal dağılım gösterdiğini, bu ölçüler dışındaki değerlerin normal dağılım göstermediğini yapılan çalışmalar göstermiştir (Tabachnick ve Fidell, 2013). Araştırma verilerinin normallik dağılımlarına bakıldığında, verilerin normal dağılım sergilediği tespit edilmiştir (Tablo 2).

Tablo 2. Verilere ait normallik testi sonuçları

Ortalama	Standart Sapma	Minimum	Maksimum	Basıklık Değeri	Çarpıklık Değeri
15.0625	3.4559	3	24	-0,471 (0,175)	0,175 (0,349)

Araştırmanın bağımsız değişkenlerinden “cinsiyet”, “çalışılan kurum” ve “eğitim düzeyi” değişkenlerinin karşılaştırılmasında bağımsız örneklem T-Testi, diğer değişkenler olan “yaş aralığı”, “çalışma statüsü” ve “mesleki deneyim” değişkenlerini karşılaştırmak için ise tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır. Analizler sonucunda istatistiksel olarak anlamlı farklılık çıkan testlerde farklılaşmanın kaynağını tespit edebilmek için post-hoc testlerinden LSD ve Tamhane’s T2 yapılmıştır. Son olarak anlamlı farklılık tespit edilen tek yönlü varyans analizi deseninde değişkenler arasındaki ilişkinin gücünü hesaplamak için eta-kare (etki büyüklüğü) (η^2) katsayısından faydalanılmıştır (Büyüköztürk vd., 2017). Eta-kare değeri; “ $\eta^2 = \text{Gruplar arası kareler toplamı} \div \text{Kareler toplamı}$ ” formülü ile hesaplanmıştır.

BULGULAR

Tablo 3. Katılımcıların futbol bilgi düzeylerinin cinsiyet, çalışılan kurum ve eğitim düzeyi değişkenlerine göre karşılaştırma sonuçları

Değişkenler		N	\bar{x}	Ss	Sd.	t	p
Cinsiyet	Erkek	149	15.20	3.24	190	1.441	0.151
	Kadın	43	14.39	4.06			
Çalışılan Kurum	Özel Okul	26	14.23	3.47	190	1.322	0.188
	Devlet Okulu	166	15.19	3.44			
Eğitim Düzeyi	Lisans	174	15.07	3.52	190	0.152	0.879
	Lisansüstü	18	14.94	2.75			

Katılımcıların futbol bilgi düzeylerinin; cinsiyet, çalışılan kurum ve eğitim düzeyi değişkenlerine göre karşılaştırılmasında her üç değişken içinde istatistiksel olarak anlamlı fark tespit edilmemiştir ($p>0.05$). Bağımsız demografik değişkenlerin futbol bilgi düzeyleri üzerinde etkin bir farklılığa yol açmadığı görülerek, tüm test sonuçlarına ait ortalamaların birbirine yakın olduğu belirlenmiştir.

Tablo 4. Katılımcıların futbol bilgi düzeylerinin yaş aralığı, çalışılan statü ve mesleki deneyim değişkenlerine göre karşılaştırma sonuçları

Değişkenler	N	\bar{x}	S.	Kareler Toplamı	Sd.	Kareler Ortalaması	F	p	Farkın Kaynağı	Etki Değeri				
Yaş Aralığı	22-27 yaş	17	12.29	4.41	184.321	4	46.080	4.109	0.003*	22-27 yaş	0.284			
	28-33 yaş	42	14.64	3.88						/				
	34-39 yaş	58	15.93	3.04						2096.929		187	11.214	34-39 yaş (3.63)
	40-45 yaş	46	15.21	2.57						2281.250		191		40-45 yaş (2.92)
	46-51 yaş	29	15.31	3.47										46-51 yaş (3.01)
Çalışılan Statü	Ücretli	20	13.35	3.03	180.171	2	90.085	8.104	0.000*	Kadrolu	0.281			
	Sözleşmeli	29	13.44	4.44	2101.079	189				11.117		/		
	Kadrolu	143	15.62	3.10	2281.250	191						Ücretli (2.27) Sözleşmeli (2.18)		
Mesleki Deneyim	1-5 yıl	41	13.60	3.84	140.298	4	35.074	3.064	0.018*	1-5 yıl	0.247			
	6-10 yıl	56	15.17	3.11						2140.952		187	11.449	/
	11-15 yıl	39	15.84	3.58						2281.250		191		11-15 yıl (2.23)
	16-20 yıl	14	16.50	3.22										16-20 yıl (2.89)
	21 ve üzeri	42	15.11	3.10										

* $p<0.05$

Araştırma grubunun futbol genel alan bilgisi düzeyi ile yaş aralıkları, çalışma statüleri ve mesleki deneyim yılları bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p<0.05$).

Katılımcıların yaşları ile futbol genel alan bilgi düzeyleri arasındaki anlamlı farklılığın [$F_{(4-187)} = 4.109$, $p < 0.05$] hangi değişkenlerden kaynaklandığını bulabilmek için post-hoc testleri kullanılmıştır. Bu test sonuçlarına göre; 22-27 yaş ile 34-39 yaş, 40-45 yaş ve 46-51 yaş değişkenleri arasında farklılık tespit edilmiştir. Bu farklılığın kaynağı olan, istatistiksel ilişkinin gücünü hesaplamak için eta-kare (etki büyüklüğü) (η^2) katsayısı kullanılmıştır (Büyüköztürk, Çokluk, Köklü, 2019). Hesaplamalar sonucu etki büyüklüğü; eta-kare (η^2)= 0.284 olarak hesaplanmıştır. Buna göre, katılımcıların futbol genel alan bilgi düzeyine ait toplam varyansın %28'i katılımcıların yaş aralığı değişkeni ile açıklandığı söylenebilir. Etki büyüklüğü değeri (0.284); katılımcıların yaş düzeylerinin futbol bilgi seviyeleri üzerinde, yüksek düzey etkiye sahip olduğunu göstermektedir (Cohen, 1988).

Katılımcıların çalışma statüleri açısından futbol genel alan bilgi düzeylerinin karşılaştırması sonucunda; katılımcıların çalışma statüleri arasında futbol genel alan bilgi düzeyleri açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir [$F_{(2-189)} = 8.104$, $p < 0.05$]. Bu farklılığın tespiti için yapılan post-hoc testlerine göre farklılık; kadrolu çalışanlar ile ücretli ve sözleşmeli çalışanlar arasında olduğu belirlenmiştir. Etki büyüklüğü ($\eta^2=0.281$) katılımcıların çalışma statülerinin futbol genel alan bilgi düzeyleri üzerinde, yüksek düzey etkiye sahip olduğunu göstermektedir (Cohen, 1988). Buna göre, katılımcıların futbol genel alan bilgi düzeyine ait toplam varyansın %28'i katılımcıların çalışma statüleri ile açıklandığı söylenebilir.

Katılımcıların futbol genel alan bilgi düzeylerinin mesleki deneyim açısından karşılaştırmasında gruplar arasında anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir [$F_{(4-187)} = 3.064$, $p < 0.05$]. Bu farklılığın; 1-5 yıl ile 11-15 yıl ve 16-20 yıl çalışanlar arasında olduğu post-hoc testleri ile belirlenmiştir. Etki büyüklüğüne ($\eta^2=0.247$) göre, katılımcıların mesleki deneyim olarak çalışma yıllarının futbol genel alan bilgi düzeyleri üzerinde yüksek düzey etkiye sahip olduğunu görülmektedir (Cohen, 1988). Bu bağlamda katılımcıların futbol genel alan bilgi düzeyine ait toplam varyansın %24'ü katılımcıların çalışma statüleri ile açıklandığı söylenebilir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu araştırma aktif olarak görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin futbol genel alan bilgi düzeylerinin genel ve mesleki demografik özellikleri açısından karşılaştırılması amacıyla yapılmıştır.

Futbol GAB düzeylerinin cinsiyet değişkeni açısından değerlendirmesinde erkek öğretmenlerin ve kadın öğretmenlerin ortalama puanlarının birbirlerine oldukça yakın oldukları belirlenmiş ve istatistiksel olarak bu iki grup arasında anlamlı bir fark tespit edilmemiştir. Ülkemizde ve dünyada futbolun daha çok erkekler tarafından takip edildiği bilinmekle birlikte küçük yaşlardan itibaren futbol oynayan erkeklerin kadınlardan daha fazla bilgiye sahip olmaları beklenen bir durum olarak düşünülmektedir. Alan yazında beden eğitimi öğretmenlerinin futbol genel alan bilgi düzeyini cinsiyet değişkeni açısından inceleyen bir araştırmaya rastlanılmamıştır. Ancak, beden eğitimi alan bilgisi derslerinde kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha başarılı oldukları ve alan bilgisi

derslerinde akademik başarının kız öğrenciler lehine anlamlı çıktığı, kız öğrencilerin daha yüksek akademik motivasyona sahip olmalarının ve öğrenme stratejilerini daha iyi kullanmaları ile ilişkilendirilebileceği şeklinde bir yorum yapılabilir (Işıkgoz, Dinçer ve Kılınç, 2016).

Araştırmada diğer bir değişken olan “çalışılan kurum” başlığı altındaki durum analiz edildiğinde; devlet okullarında görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin özel okullarda görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin futbol genel alan bilgi düzeyi puanlarından daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Ancak, bu iki grup arasında puan düzeyi açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır. Alan yazında bu bulgular ile ilişkili bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Ancak bu bulgu; özel okullarda saha ve malzeme imkanlarının daha fazla olması, dolayısıyla futbol branşı dışında farklı pek çok spor dalı öğretimine odaklanması özel okullarda görev yapan öğretmenlerin futbol genel alan bilgilerini derinlemesine incelemelerini ve öğrenmelerini etkilemiş olabilir. Yine bir başka araştırma değişkeni olan eğitim düzeyi açısından yapılan değerlendirmede beklenenin dışında bir sonuç ile karşılaşmıştır. Lisans mezunu beden eğitimi öğretmenlerinin lisansüstü mezunlarına göre daha yüksek bilgi düzeyi puanlarına sahip olduğu belirlenmiştir. Ancak, bu iki grup arasında bilgi düzeyi puanları açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. Bu sonucun ortaya çıkmasında birçok faktörün etkili olabileceği düşünülmektedir. Bunlardan biri, lisansüstü mezunu öğretmenlerin futbol branşı dışında bir uzmanlık alanıyla ilgili olmalarının futbol bilgilerini olumsuz yönde etkileyebileceği varsayımı ile açıklanabilir.

Öğretmenlerin yaşları ile aldıkları puanlar arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Bu farklılığın mesleğe yeni başlayan (22-27 yaş) öğretmenler ile yaşı ilerlemiş (34-51 yaş aralığı) öğretmenler arasında olduğu görülmektedir. Buradan hareketle, mesleki tecrübe, okul içi ve okul dışı eğitimlerde futbol branşına ağırlık verilmesi ve bunlarla ilişkili olarak futbol branşı ile geçilen zamanın daha fazla olması ortaya konan bu sonuç ile açıklanabilir. Çalışma statüsü açısından yapılan analiz sonuçlarına göre; kadrolu statüde görev yapan öğretmenler ile ücretli ve sözleşmeli statüde görev yapan öğretmenlerin futbol GAB puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar belirlenmiştir. Bu farklılığın nedeninin, kadrolu çalışanların iş kaybı korkusu olmadan çalışmalarından kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Araştırmanın bu sonucu ile ilgili alan yazında herhangi bir araştırmaya rastlanılmamıştır. Öğretmenlerin yaş değişkenine benzer bir diğer sonuç mesleki deneyim değişkeninde de belirlenmiştir. Öğretmenlerin mesleki deneyim yılları ile futbol GAB testinden aldıkları puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık belirlenmiştir. Farklılığın kaynağı olarak 1-5 yıl arası deneyim ile 11 ve üzeri yıl arası deneyim sahibi grupların arasında olduğu tespit edilmiştir. Mesleki deneyim arttıkça futbol GAB düzeyinin de arttığı ortaya konulmuştur.

Sonuç olarak; araştırma grubumuzda yer alan beden eğitimi öğretmenlerinin futbol genel alan bilgisi düzeyleri üzerinde cinsiyet faktörünün bir etkisi olmadığı belirlenmiştir. Bununla beraber beden eğitimi öğretmenlerinin devlet ya da özel okulda çalışması ve lisans ya da lisansüstü eğitim düzeyine sahip olması futbol genel alan bilgi düzeyini etkilememektedir. Kadrolu statüde görev yapmak, yaş düzeyi ve mesleki tecrübenin yüksek olması futbol genel alan bilgi düzeyinin yüksek

olmasına etki eden parametreler olarak belirlenmiştir. Bu sonuçlar ile ilişkili olarak bazı önerilerde bulunulabilir. Özellikle, mesleki deneyim yılı fazla olan öğretmenlerin mesleğe yeni başlayan öğretmenler ile bir araya getirilerek bilgi ve tecrübe paylaşımı yapmaları sağlanabilir. Belirli zaman dilimleri içerisinde beden eğitimi öğretmenlerine alan ile ilgili güncel bilgilerin aktarıldığı çeşitli eğitsel faaliyetler düzenlenerek, mesleki gelişim süreçlerine katkı sağlayabilir. Çalışma Tekirdağ İli ile sınırlandırılmış olup benzer çalışmalar farklı şehirlerde ya da bölgelerde yapılabilir ve bu çalışma da akademisyenlere referans olarak katkı sağlayabilir.

Çıkar Çatışması: Yazarlar arasında çıkar çatışması olmadığını beyan ederiz.

Yayın Etiği: Mevcut çalışmanın yazım sürecinde “*Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi*” kapsamında bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş olup; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamış ve bu çalışma herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir.

KAYNAKÇALAR

- Ball, D.L., Thames, M.H. & Phelps, G. (2008). Content knowledge for teaching: What makes it special? *Journal of Teacher Education*, 59, 389-407.
- Büyüköztürk, Ş., Çokluk, Ö. ve Köklü, N. (2019). *Sosyal bilimler için istatistik*. İstanbul: Pegem Akademi.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K. Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2017). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. İstanbul: Pegem Akademi.
- Cohen, J. (1988). *Statistical power analysis for the behavioral sciences*, 2nd ed. Hillsdale, New Jersey: Erlbaum
- Dervent, F., Devrilmez, E., İnce, M. L. ve Phillip, W. (2018). Beden eğitimi öğretmenleri için futbol genel alan bilgisi bilgi testinin güvenilirlik ve geçerliği. *Spor Bilimleri Dergisi*, 29(1), 39-52.
- Educational Testing Service. (2017). Gain a deeper understanding of specialized content knowledge your teachers need to succeed. Mayıs 12, 2020, https://www.ets.org/s/praxis/pdf/praxis_ckt.pdf
- Graham, S. (2008). Effective writing instruction for all students. *Renaissance learning*. <https://doc.renlearn.com/KMNet/R004250923GJCF33.pdf> [Erişim tarihi: 04.03.2021].
- Hill, G. & Brodin, K.L. (2004). Physical education teachers' perceptions of the adequacy of university coursework in preparation for teaching. *Physical Educator*, 61(2), 75-87.
- Iserbyt, P., Ward, P. & Martens, J. (2016). The influence of content knowledge on teaching and learning in traditional and sport education contexts: An exploratory study. *Physical Education and Sport Pedagogy*, 21(5), 539-556.
- Işıkgöz, E., Dinçer, N. ve Kılınc, Z. (2016). Beden eğitimi öğretmen adaylarının öğretmenlik meslek bilgisi dersleri ile alan bilgisi ders başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi (Batman Üniversitesi örneği). *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi*, 6(2/1), 338-346.

Canlı, U., Taşkın, C., Karaçam, A. ve Viran, S. (2021). Futbol genel alan bilgisi düzeylerinin incelenmesi: Beden eğitimi öğretmenlerinin değerlendirilmesi. *Avrasya Spor Bilimleri ve Eğitim Dergisi*, 3(1), 40-50.

Kleickmann, T., Richter, D., Kunter, M., Elsner, J., Besser, M., Krauss, S. & Baumert, J. (2013). Teachers' content knowledge and pedagogical content knowledge: The role of structural differences in teacher education. *Journal of teacher education*, 64(1), 90-106.

Milli Eğitim Bakanlığı. (2012a). Beden eğitimi öğretmeni özel alan yeterlikleri. Ocak 12, 2017, http://otmg.meb.gov.tr/belgeler/ogretmen_yeterlikleri_kitabi/Öğretmen_Yeterlikleri_Kitabı_beden_eğitimi_öğretmeni_özel_alan_yeterlikleri_ilköğretim_parça_14.pdf 27.

Milli Eğitim Bakanlığı. (2012b). Öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri. Ocak 12, 2017, http://otmg.meb.gov.tr/belgeler/ogretmen_yeterlikleri_kitabi/Öğretmen_Yeterlikleri_Kitabı_genel_yeterlikler_parça_2.pdf

Shulman, L.S. (1987). Knowledge and teaching: Foundations of the new reform. *Harvard Educational Review*, 57, 1-22.

Sinelnikov, O.A. Kim, I., Ward, P., Curtner-Smith, M. & Li, W. (2016). Changing beginning teachers' content knowledge and its effects on student learning. *Physical Education and Sport Pedagogy*, 21(4), 425-440.

Stroot, S.A. & Ko, B. (2006). Induction of beginning physical educators into the school setting In D. Kirk, D. Macdonald, and M. O'Sullivan (Eds.), *The Handbook of Physical Education*. s. 425-448. Berkeley: Sage.

Tabachnick, B.G. & Fidell, L.S. (2013). *Using multivariate statistics*. 6th ed. Boston: Allyn and Bacon.

Ward, P., Kim, I., Ko, B. & Li, W. (2014). Effects of improving teachers' content knowledge on teaching and student learning in physical education. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 86, 130-139. doi:10.1080/02701367.2014.987908

Ward, P. (2009) Content matters: Knowledge that alters teaching. In L. Housner, M. Metzler, P. Schempp and T. Templin (edt.), *Historic traditions and future directions of research on teaching and teacher education in physical education* (pp. 345-356) Morgantown WV: Fitness Information Technology.

EXTENDED ABSTRACT

Investigation of Football Common Content Knowledge Levels: Assessment of Physical Education Teachers

Introduction

Physical education teachers have an important role in increasing students' desire in physical education classes and supporting meaningful learning (Iserbyt, Ward, & Martens, 2015). The most important feature in revealing this role is to have sufficient level of field knowledge, which includes the subjects of mastering the subject to be taught and using effective teaching strategies in the lesson. While the concept of field knowledge has a critical importance in teaching strategies, it is defined as special knowledge that skills and behaviors must be acquired by students (Shulman, 1987). Physical education teachers are expected to have sufficient field knowledge in their teaching processes. This situation also affects the active participation of the students in the lessons, thus the students' pleasure and willingness. In our country, there is no study that evaluates the level of knowledge of physical education teachers related to any sport branch. Therefore, the fact that this study is the first to determine the general field knowledge of physical education teachers and compare them on different parameters increases the importance of the study.

Method

General Football Field Knowledge test was applied on Physical Education Teachers as a data collection tool. 192 physical education teachers voluntarily participated in the study. Kurtosis and skewness values were used for normality tests. It was found that the data was normally distributed. Independent sample T test was used for the comparison of two variables. One-way analysis of variance (ANOVA) was used for the comparison of more than two variables. Taking into account the equality of the homogeneity of the variances, post hoc analyses were executed with LSD and Tamhane's T2 test. All statistics were calculated with the SPSS 18 program.

Findings

No significant difference ($p>0.05$) of football knowledge level was found between participants working in private schools and participants working in public schools. A significant difference was found in the comparison of the football knowledge levels of the participants according to their age range levels ($F = 4.109$; $p < 0.05$). LSD post hoc analysis was conducted to determine from which group this difference originated. As a result of the results obtained from this test, a significant difference was found between the 22-27 age group and all other groups. A significant difference was found in the comparison of the football knowledge levels of the participants according to their working status ($F = 8.104$; $p < 0.05$). Tamhane's T2 post hoc analysis was conducted to determine from which group this difference arises. As a result of the results obtained from this test, a significant difference was found between the regular group and the other groups.

When comparing the football knowledge level of the participants in terms of gender, no significant difference was found ($p>0.05$).

Discussion and Conclusion

It was determined that the gender factor did not have an effect on the football general field knowledge of the physical education teachers in our research group. However, the fact that physical education teachers work in public or private schools and have undergraduate or postgraduate education level does not affect the general field knowledge level of football. Working in permanent status, age level and high professional experience are determined as parameters that affect the high level of general knowledge of football. Some suggestions can be made in relation to these results. In particular, teachers with more years of professional experience can be brought together with new teachers to share knowledge and experience. Contribution can be made to professional development processes by organizing various educational activities in which up-to-date information about the field is conveyed to physical education teachers within certain time periods.

Bu eser **Creative Commons Atıf-Gayri Ticari 4.0 Uluslararası Lisansı** ile lisanslanmıştır.

Türkiye Profesyonel Futbol Liglerindeki Takımların Stadyum Çim Türlerinin Araştırılması

Barış TÜRKER^{1*}

¹Trabzon Üniversitesi, Tonya Meslek Yüksekokulu, Trabzon, Türkiye

Orijinal Makale

Gönderi Tarihi: 03.03.2021

Kabul Tarihi: 10.06.2021

DOI: 10.47778/ejsse.890672

Online Yayın: 30.06.2021

Öz

Bu çalışmanın amacı Türkiye profesyonel futbol liglerindeki takımların stadyum çim türlerinin ve bu çim türlerinin ligler arasındaki dağılımının incelenmesidir. Çalışmada 2020-2021 sezonunda Türkiye profesyonel futbol liglerinde yer alan 145 takımın stadyumlarındaki çim tipleri araştırılmıştır. Stadyum çim tipi ile ilgili bilgilere Türkiye Futbol Federasyonu resmi sitesinden yararlanılarak ulaşılmıştır. Eksik bilgiler, kulüplerin web sitesinden ya da ilgili kulüplerle iletişime geçilerek tamamlanmıştır. Verilerin analizinde, SPSS 23 paket programı tercih edilmiş ve tanımlayıcı istatistiklerden faydalanılmıştır. Takımların oynadığı çim yüzeyler değerlendirildiğinde; profesyonel liglerdeki takımların %74'ü (n: 108) doğal çim, %16'sı (n:23) sentetik çim ve %10'u ise (n:14) hibrit çim sahalarda maçlarını oynadığı belirlenmiştir. Lig seviyesine göre çim tipleri incelendiğinde; süper ligdeki takımların, %57'si (n:12) hibrit çim, %43'ü (n:9) doğal çim, birinci ligdeki takımların ise; %83'ü (n:15) doğal çim, %11'i (n:2) hibrit çim ve %6'sı (n:1) sentetik çim sahalarda maçlarını oynadığı belirlenmiştir. İkinci ve üçüncü liglerdeki takımların çim tipleri incelendiğinde ikinci ligdeki takımların; %87'si (n:34) doğal çim, %13'ü (n:5) sentetik çim, üçüncü ligdeki takımların ise %75'i (n:50) doğal çim ve %25'i (n:17) sentetik çim sahalarda maçlarını oynadığı tespit edilmiştir. Sonuç olarak profesyonel liglerde farklı oranlarda doğal, suni ve hibrit çim sahalarda bulunmaktadır. Sporcu, antrenör ve sağlık ekibinin mücadele edeceği ligdeki zemin türlerini bilmesi hem sezon başı hem de maçlar oynanırken sporcuların sağlık ve performansına katkı sağlayacaktır.

Anahtar kelimeler: Sentetik çim, hibrit çim, doğal çim

Investigation of The Stadium Turf Types of Teams In Turkey Professional Football Leagues

Abstract

The aim of this study is to examine the stadium turf types of teams in Turkish professional football leagues and the distribution of these turf types between leagues. In the study, turf types in the stadiums of 145 teams participating in the Turkish professional football leagues in the 2020-2021 season were investigated. Information about the type of stadium turf was accessed by using the official site of the Turkish Football Federation. Missing information was completed on the website of the clubs or by contacting the relevant clubs. In the analysis of the data, the SPSS 23 package program was preferred and descriptive statistics were used. When turf surfaces played by teams were evaluated, it was determined that 74% (n: 108) of the teams in the professional leagues played their matches on natural grass, 16% (N:23) on synthetic turf and 10% (N:14) on hybrid turf pitches. When the types of turf are examined according to the league level; it was determined that 57% of the teams in the super League (n:12) on hybrid turf, 43% (N:9) on natural grass, 83% of the teams in first league (n:15) on natural grass, 11% (n:2) on hybrid turf and 6% (n:1) on synthetic turf play their matches. When the turf types of the teams in the second and third leagues are examined; it was found that 87% (n: 34) of the teams in the second league are on natural grass, 13% (n: 5) are on synthetic turf, and 75% (n: 50) of the teams in the third league are on natural grass, 13% (n: 5) are on synthetic turf play their matches. As a result, there are natural, synthetic and hybrid turf pitches in different proportions in professional leagues. Knowing the types of turf in the leagues of athletes, trainers and health crew will contribute to the health and performance of the athletes both at the beginning of the season and while the matches are played.

Keywords: Synthetic turf, hybrid turf, natural grass.

* Sorumlu Yazar: Barış TÜRKER, E-posta: fzt.baristurker@gmail.com

GİRİŞ

Futbol sahaları, futbol oyununun güzelliğini artıran, sporcular için oyun elverişliliğinin, izleyiciler için ise görsel kalitenin artmasında rol oynayan en önemli faktörlerdendir. Futboldaki teknik-taktik elementlerin optimum düzeyde uygulanmasında saha zemini büyük ölçüde belirleyici olmaktadır (Stiles, Guisasola, James ve Dixon, 2009). Futbol sahalarından beklenti, spor sırasında güvenliği ve yeterli sporcu performansını sağlamaktır (Fleming, 2011). Saha zemininin futboldaki belirli bileşenleri etkilediği bilinmektedir. Futboldaki mekanik ihtiyaçlar ve buna bağlı yaralanma riskleri, oyunun oynandığı yüzeyden dışsal bir risk faktörü olarak etkilenir (Strutzenberger, Cao, Koussev, Potthast ve Irwin, 2014). Ayrıca sporcunun başarısını etkileyebilecek olan şut isabet ve kinematığı, pas sayısı ve türü; kayarak müdahale sayısı ve yorgunluk algısının da zeminler arasında farklılık gösterdiği bilinmektedir (Andersson, Ekblom ve Krustup, 2008).

Futbol geleneksel olarak doğal çim üzerinde oynanır ancak suni çimdeki gelişmelerle beraber, Uluslararası Futbol Birliği Kurulu (IFAB) 2004 yılında oyun kurallarına suni çim sahaları da eklemiştir (Nédélec, McCall, Carling, Le Gall, Berthoin ve Dupont, 2013). Son dönemlerde futbol sahalarında %100 doğal çim, %100 suni çim ve hem doğal hem de suni bileşenlere sahip olan hibrit çim olmak üzere üç temel yüzey malzemesi kullanılmaktadır (Ak ve Ögçe, 2018).

Doğal çim, maç ve antrenmanlarda en çok tercih edilen zemin türüdür (Jones, Page, Brogden, Langley ve Greig, 2020). Yapım maliyetinin düşük olması ve yüzde yüz doğal olması tercih edilmesindeki en önemli etkenlerdir. Ancak bu zeminin bazı dezavantajları bulunmaktadır. İklim koşullarına dayanıklılığının az olması, çok bakım istemesi, bakım maliyetlerinin yüksek olması ve çabuk deforme olması bunlardan bazılarıdır (Ekstrand, Timpka ve Hägglund, 2006).

Dünyanın birçok bölgesi, doğal çimin büyümesini sınırlayan iklim koşullarına sahiptir. Kuzey yarım küredeki soğuk ve nemli iklim bölgeleri ve ekvator çevresindeki kuru alanlarda doğal çim yetiştirmenin zorluğu, bu bölgelerde suni çim sahaların kullanımını artırmaktadır (Bjørneboe, Bahr ve Andersen, 2010). Daha uzun ve sık oyun oynama imkanı ve düşük bakım maliyetleri nedeniyle son yıllarda suni çim sahalar hem antrenman hem de müsabakalarda giderek daha fazla kullanılmaktadır (Rennie, Vanrenterghem, Littlewood ve Drust, 2016).

Hibrit çim sahalar sporcular için suni çimin yapaylık hissini yansıtmaması ve doğal çim zeminin bakım kaynaklı sorunlarını barındırmaması nedeniyle son dönemlerde futbol sahalarında sıklıkla tercih edilen bir zemin türüdür. Bu yöntemde doğal ve suni çim lifleri birlikte kullanılmaktadır. Hibrit çim zeminler şampiyonlar ligi, Avrupa ligi ve dünya kupası gibi büyük organizasyonların yapıldığı stadyumlarda kullanılan, kurulum aşaması maliyetli bir zemin türüdür (Ak ve Ögçe, 2018).

Dünyada ve ülkemizdeki futbol kulüplerinin mali durumu, sporcu sağlığı ve performansı, zeminin dayanıklılığı, iklim şartları, zeminlerin kurulum ve bakım maliyetleri gibi faktörler takımların zemin tercihinde önemli rol oynamaktadır. Literatür incelendiğinde profesyonel futbol lig

takımlarının stadyum çim tiplerinin araştırıldığı bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Profesyonel liglerde sporcu, antrenör ve sağlık ekiplerinin stadyumlardaki çim tipi ve dağılımını bilmesi, farklı teknik-taktik ve koruyucu sağlık yaklaşımlarının geliştirilmesine katkı sağlayacaktır. Bu bilgiler ışığında bu çalışmanın amacı Türkiye profesyonel futbol liglerindeki takımların stadyum çim tiplerinin ve bu çim tiplerinin ligler arasındaki dağılımının incelenmesidir.

YÖNTEM

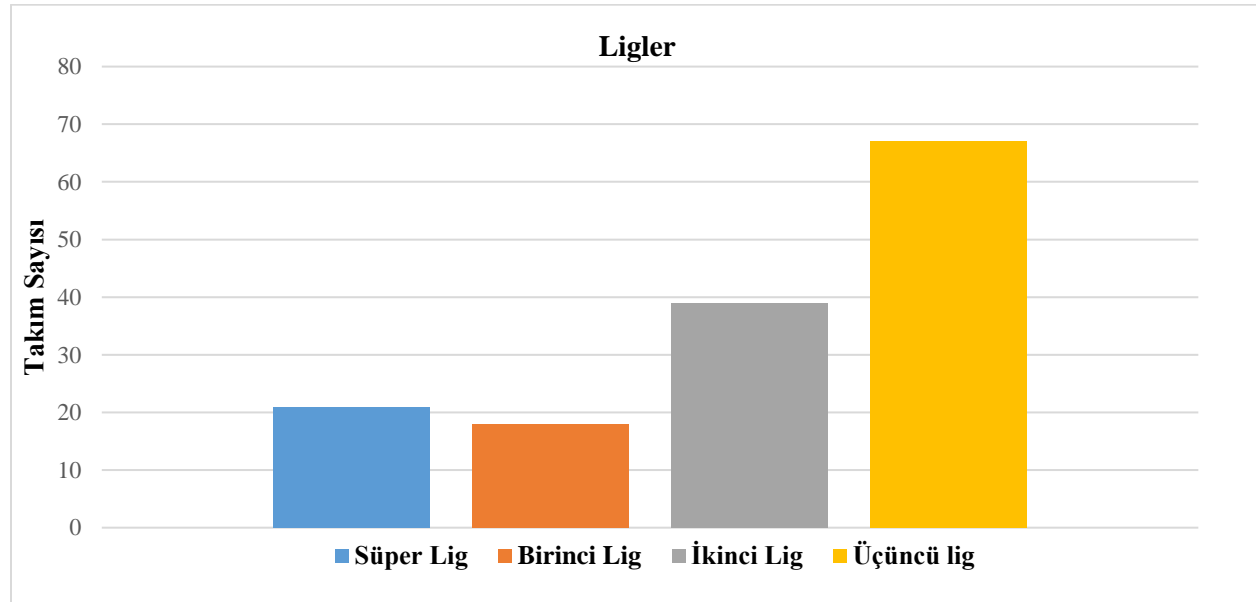
Tanımlayıcı tipteki araştırmada, 2020-2021 sezonunda Türkiye süper, birinci, ikinci ve üçüncü profesyonel liglerinde mücadele eden takımların stadyum çim tipleri değerlendirilmiştir. Değerlendirmeler yapılırken maçların oynandığı stadyum ve çim tipleri ilgili güncel verilerden yararlanılmıştır. Stadyum zeminleri ile ilgili bilgilere 10.01.2021-20.01.2021 tarihleri arasında Türkiye Futbol Federasyonu resmi web sitesinden (<https://www.tff.org>) yararlanılarak ulaşılmıştır. Eksik bilgiler, kulüplerin web sitesinden ya da ilgili kulüplerle iletişime geçilerek tamamlanmıştır.

Verilerin değerlendirilmesi

Verilerin değerlendirilmesinde, SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) 23.0 paket programı kullanılmış ve tanımlayıcı istatistiklerden yararlanılmıştır. Çalışmada kategorik değişkenler için yüzde ve frekans değerleri kullanılmıştır.

BULGULAR

Araştırma kapsamında Türkiye süper, birinci, ikinci ve üçüncü futbol liglerinde mücadele eden toplam 145 profesyonel futbol takımının stadyum çim tipleri değerlendirilmiştir. Grafik 1’de değerlendirilen takımların lig dağılımları gösterilmiştir.

Grafik 1. 2020-2021 futbol sezonunda Türkiye profesyonel liglerinde mücadele eden takım sayıları

Tablo 1. Türkiye profesyonel futbol liglerindeki takımların stadyum çim tipi dağılımları

Stadyum Çim Tipi Dağılımı	n	%
Doğal çim	108	74
Suni çim	23	16
Hibrit çim	14	10

n: Zemin Sayısı, %: Ligdeki oranı

Stadyumlardaki çim tipleri değerlendirildiğinde; takımların %74'ü (n: 108) doğal çim, %16'sı (n:23) sentetik çim ve %10'u (n:14) hibrit çim sahalarda maçlarını oynadığı tespit edilmiştir (Tablo 1).

Tablo 2. Profesyonel futbol takımlarının lig seviyesine göre stadyum çim tiplerinin sayısı ve dağılımı

	Doğal Çim (n, %)	Suni Çim (n, %)	Hibrit Çim (n, %)
Süper lig	9 (%43)	-	12 (%57)
Birinci lig	15 (%83)	1 (%6)	2 (%11)
İkinci lig	34 (%87)	5 (%13)	-
Üçüncü lig	50 (%75)	17 (%25)	-

n: Zemin Sayısı, %: Ligdeki oranı

Lig seviyesine göre çim tipleri incelendiğinde; süper ligdeki takımların, %57'si (n:12) hibrit çim, %43'ü (n:9) doğal çim, birinci ligdeki takımların ise; %83'ü (n:15) doğal çim, %11'i (n:2) hibrit çim ve %6'sı (n:1) sentetik çim sahalarda maçlarını oynadığı belirlenmiştir (Tablo 2). İkinci ve üçüncü liglerdeki takımların çim tipleri incelendiğinde ikinci ligdeki takımların; %87'si (n:34) doğal çim, %13'ü (n:5) sentetik çim, üçüncü ligdeki takımların ise %75'i (n:50) doğal çim ve %25'i (n:17) sentetik çim sahalarda maçlarını oynadığı tespit edilmiştir (Tablo 2).

TARTIŞMA ve SONUÇ

Profesyonel futbol liglerinde bulunan takımların stadyum çim tiplerinin ve bu çim tiplerinin ligler arasındaki dağılımının incelenmesini hedeflediğimiz çalışmamızda 2020-2021 sezonunda Türkiye profesyonel futbol liglerinde mücadele eden tüm takımların stadyum çim tipleri değerlendirilmiştir.

Araştırmamızın sonuçlarına göre Türkiye profesyonel futbol liglerinde saha zemini yapımında en çok doğal çim yöntemi kullanılmaktadır. Doğal çim zeminler uygun şartlar oluşturulduğunda spor için uygun bir zemindir ancak yetersiz bakım, yoğun kullanım ve kötü hava koşulları saha zemininin sürtünme ve sertlik gibi mekanik özelliklerini etkileyerek spor yaralanmaları için risk oluşturmaktadır (Stiles vd., 2011; Williams, Hume ve Kara, 2011). Sporcularda sert zeminlerin kıkırdak yaralanmalarına yumuşak zeminlerin ise kas yorgunluğuna neden olduğu bilinmektedir (Orchard, 2001). Doğal çimin mekanik özelliklerinin değişmesi, spor yaralanmalarının dışında

futbolcuların pas, şut ve müdahalelerini etkileyerek oyun kalitesini de düşürmektedir (Andersson vd., 2008). Bu doğrultuda ülkemizde en çok tercih edilen zemin türü olan doğal çim üzerinde antrenman ve maçlarını oynayan takımların sporcu sağlığı ve oyun kalitesini göz önünde bulundurarak zemin bakımlarına dikkat etmeleri gerekmektedir. Ayrıca Türkiye Futbol Federasyonu doğal çimin bozulma olasılığını düşünerek maç sıklığını ona göre ayarlamalıdır.

Araştırmamızın diğer bir sonucuna göre ülkemizdeki profesyonel futbol takımlarının stadyumlarında doğal çimden sonra en çok suni çim zeminlerin kullanıldığı belirlenmiştir. Ayrıca lig seviyesi düştükçe suni çim oranının arttığı da görülmektedir. Suni çimin maliyet ve dayanıklılıkla ilgili bazı avantajları bulunmasına rağmen bu zemin tipinin bazı sakatlıkların oluşmasında risk faktörü olduğu bilinmektedir (Bjørneboe vd., 2010). Calloway vd., (2019) 2013-2016 yılları arasında 4 büyük ligde 2174 maç içi yaralanmayı kaydetmiş ve suni çimde oyun başına yaralanma oranını 1.54, doğal çimde ise bu oranı 1.49 olarak tespit etmiştir. Yine bu çalışmada yaralanma alt gruplarına bakıldığında, suni çim üzerinde ayak bileği yaralanması, aşil yaralanması ve ayak bileği kırığının istatistiksel olarak daha yüksek oranda görüldüğü belirlenmiştir (Calloway vd., 2019). Suni çimin yaralanmalara etkisinin yanında futbolcuların bu zemin türüne yönelik olumsuz algıları da bulunmaktadır. Roberts, Osei-Owusu, Harland, Owen ve Smith (2014) 1129 futbolcu ile yapmış oldukları çalışmada oyuncuların yüzde doksan birinin, suni çimde futbol oynamanın yaralanma riskini artırabileceğine inandığını belirtmiştir. Sporcuların yaralanma algısının yanında birçok futbolcu daha kötü top kontrolü, daha fazla fiziksel çaba ve daha az kayma hareketleri ile ilişkilendirerek yapay zeminde futbol oynamanın doğal zemine göre daha zor olduğunu belirtmiştir (Andersson vd., 2008). Bu nedenle suni çim sahalarda oynayan futbolcuların bu çim tipine yönelik algılarının değiştirilmesi ve yaralanmaların önlenmesine yönelik koruyucu yaklaşımların geliştirilmesi spora katılım ve performans açısından önem kazanmaktadır.

Ülkemizde hibrit çim sahalarda sadece süper ligde bulunurken ikinci ve üçüncü liglerde bu zemine rastlanılmamıştır. Bu farkın oluşmasındaki en önemli neden hibrit çim zeminlerin kurulum maliyetlerinin yüksekliğindedir. Dünya futbolunun önde gelen takımları ve futboldaki büyük organizasyonların yapılmasında hibrit çim sahalarda tercih edilmesine rağmen bu zemin türünün, sporcu sağlığı ve oyun kalitesi üzerine etkisinin araştırıldığı çalışmaya rastlanılmamıştır (Ak ve Ögçe, 2018). Hibrit çim zeminin bozulmasının zor ve yenilenme süresinin kısa olması gibi avantajları düşünüldüğünde bu zemin türünün profesyonel liglerde yaygınlaşması sporcu sağlığı ve oyun kalitesine olumlu katkıları olabilir.

Sonuç olarak profesyonel liglerde farklı oranlarda doğal, suni ve hibrit çim sahalarda bulunmaktadır. Bu noktada antrenör ve sağlık ekiplerinin mücadele edeceği ligdeki zemin tipine göre sporcuları hazırlaması hem sezon başı hem de maçlar oynanırken sporcuların sağlık ve performansına katkı sağlayacaktır.

ÖNERİLER

Araştırma sonucunda elde edilen bilgiler ışığında öneriler aşağıda sunulmuştur;

- Türkiye liglerinde sentetik çim zeminlerin sayısının azaltılması,
- Son dönemlerde sıklıkla kullanılan hibrit çim zeminlerin sporcu sağlığı ve performans üzerine etkilerinin araştırıldığı kanıt düzeyi yüksek bilimsel araştırmalar yapılması,
- Doğal çim zeminin bakımlarının uygun bir şekilde yapılması,
- Zemin çim tipinin ligdeki oranına göre antrenör ve sağlık ekibinin önlem almasının sağlanması
- Sporcuların zemin tipine algılarının belirlenmesi, önerilmektedir.

Çıkar Çatışması: Yazarlar arasında herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Yayın Etiği: Mevcut çalışmanın yazım sürecinde “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş olup; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamış ve bu çalışma herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir.

KAYNAKÇALAR

- Ak, M. K. ve Ögçe, H. (2018). Hibrit çim uygulama yönteminin futbol sahası örneğinde incelenmesi. *Düzce Üniversitesi Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 6(4), 1000–1009. <https://doi.org/10.29130/dubited.437350>.
- Andersson, H., Ekblom, B. & Krstrup, P. (2008). Elite football on artificial turf versus natural grass: Movement patterns, technical standards, and player impressions. *Journal of Sports Sciences*, 26(2), 113–122. <https://doi.org/10.1080/02640410701422076>.
- Bjørneboe, J., Bahr, R. & Andersen, T. E. (2010). Risk of injury on third-generation artificial turf in Norwegian professional football. *British Journal of Sports Medicine*, 44(11), 794–798. <https://doi.org/10.1136/bjism.2010.073783>.
- Calloway, S. P., Hardin, D. M., Crawford, M. D., Hardin, J. M., Lemak, L. J., Giza, E., Forsythe, B., Lu, Y., Patel, B. H., Osbahr, D. C., Gerhardt, M. B., Mandelbaum, B. R. & Baldwin, W. W. (2019). Injury surveillance in major league soccer: A 4-year comparison of injury on natural grass versus artificial turf field. *American Journal of Sports Medicine*, 47(10), 2279–2286. <https://doi.org/10.1177/0363546519860522>.
- Ekstrand, J., Timpka, T. & Hägglund, M. (2006). Risk of injury in elite football played on artificial turf versus natural grass: A prospective two-cohort study. *British Journal of Sports Medicine*, 40(12), 975–980. <https://doi.org/10.1136/bjism.2006.027623>.
- Fleming, P. (2011). Artificial turf systems for sport surfaces: Current knowledge and research needs. *Proceedings of the Institution of Mechanical Engineers, Part P: Journal of Sports Engineering and Technology*, 225(2), 43–64. <https://doi.org/10.1177/1754337111401688>.
- Hughes, M. G., Birdsey, L. Meyers, R., Newcombe, D., Oliver, J. L., Smith, P. M., Stenbridge, M., Stone, K., & Kerwin, D. G. (2013). Effects of playing surface on physiological responses and performance variables in a controlled football simulation. *Journal of Sports Sciences*, 31(8), 878–886. <https://doi.org/10.1080/02640414.2012.757340>.
- Jones, A., Page, R., Brogden, C., Langley, B. & Greig, M. (2020). The influence of playing surface on the loading response to soccer-specific activity. *Journal of Sport Rehabilitation*, 29(8), 1166–1170. <https://doi.org/10.1123/JSR.2019-0327>.
- Nédélec, M., McCall, A., Carling, C., Le Gall, F., Berthoin, S. & Dupont, G. (2013). Physical performance and subjective ratings after a soccer-specific exercise simulation: Comparison of natural grass versus artificial turf. *Journal of Sports Sciences*, 31(5), 529–536. <https://doi.org/10.1080/02640414.2012.738923>.
- Orchard, J. (2001). The AFL penetrometer study: Work in progress. *Journal of Science and Medicine in Sport*, 4(2), 220–232. [https://doi.org/10.1016/S1440-2440\(01\)80032-3](https://doi.org/10.1016/S1440-2440(01)80032-3).
- Rennie, D. J., Vanrenterghem, J., Littlewood, M. & Drust, B. (2016). Can the natural turf pitch be viewed as a risk factor for injury within association football? *Journal of Science and Medicine in Sport*, 19, 547–552. <https://doi.org/10.1016/j.jsams.2015.07.009>.
- Roberts, J., Osei-Owusu, P., Harland, A., Owen, A. & Smith, A. (2014). Elite football players' perceptions of football turf and natural grass surface properties. *Procedia Engineering*, 72, 907–912. <https://doi.org/10.1016/j.proeng.2014.06.150>.

Türker, B. (2021). Türkiye profesyonel futbol liglerindeki takımların stadyum çim türlerinin araştırılması. *Avrasya Spor Bilimleri ve Eğitim Dergisi*, 3(1), 51-60.

Stiles, V. H., Guisasola, I. N., James, I. T. & Dixon, S. J. (2011). Biomechanical response to changes in natural turf during running and turning. *Journal of Applied Biomechanics*, 27(1), 54–63. <https://doi.org/10.1123/jab.27.1.54>.

Strutzenberger, G., Cao, H. M., Koussev, J., Pottstast, W. & Irwin, G. (2014). Effect of turf on the cutting movement of female football players. *Journal of Sport and Health Science*, 3(4), 314–319. <https://doi.org/10.1016/j.jshs.2014.07.004>.

EXTENDED ABSTRACT

Investigation of The Stadium Turf Types of Teams In Turkey Professional Football Leagues

Introduction

Football is traditionally played on natural grass, however, with developments in artificial turf, the International Football Association Board added artificial turf pitches to the game rules in 2004. Recently, three basic surface materials have been used on football fields: 100% natural grass, 100% artificial turf and hybrid turf with both natural and artificial components. When the literature is examined, there is no study investigating the stadium grass types of professional football league teams. Knowing the type and distribution of turf in stadiums by athletes, trainers and medical teams in professional leagues will contribute to the development of different technical-tactical and preventive health approaches. In the light of this information, the aim of this study is to examine the stadium turf types of the teams in Turkish professional football leagues and the distribution of these turf types among the leagues.

Method

In the study, turf types in the stadiums of 145 teams participating in the Turkish professional football leagues in the 2020-2021 season were investigated. Information about the type of stadium turf was accessed by using the official site of the Turkish Football Federation. Missing information was completed on the website of the clubs or by contacting the relevant clubs. In the analysis of the data, the SPSS 23 package program was preferred and descriptive statistics were used.

Findings

When turf surfaces played by teams were evaluated, it was determined that 74% (n: 108) of the teams in the professional leagues played their matches on natural grass, 16% (N:23) on synthetic turf and 10% (N:14) on hybrid turf pitches. When the types of turf are examined according to the league level; it was determined that 57% of the teams in the super League (n:12) on hybrid turf, 43% (N:9) on natural grass, 83% of the teams in first league (n:15) on natural grass, 11% (n:2) on hybrid turf and 6% (n:1) on synthetic turf play their matches. When the turf types of the teams in the second and third leagues are examined; it was found that 87% (n: 34) of the teams in the second league are on natural grass, 13% (n: 5) are on synthetic turf, and 75% (n: 50) of the teams in the third league are on natural grass, 13% (n: 5) are on synthetic turf play their matches.

Discussion and Conclusion

According to the results of our research, natural grass method is mostly used in the construction of the field floor in professional football leagues in Turkey. Insufficient maintenance, intensive use and bad weather conditions affect the mechanical properties of the natural field ground such

as friction and hardness, creating a risk for sports injuries. It is known that hard floors cause cartilage injuries and soft floors cause muscle fatigue in athletes. The change in the mechanical properties of natural turf, apart from sports injuries, also reduces the quality of the game. In this direction, teams that play training and matches on natural grass, which is the most preferred ground type in our country, should pay attention to ground maintenance, taking into account the athlete's health and game quality. According to another result of our research, it was determined that artificial turf is the most used after natural turf in the stadiums of professional football teams in our country. Artificial turf has disadvantages being a risk factor for some injuries. In addition to the effect of artificial turf on injuries, football players also have negative perceptions of this type of ground. For this reason, changing the perceptions of football players playing on artificial turf for this type of turf and developing protective approaches to prevent injuries gain importance in terms of participation in sports and performance. Hybrid grass fields are only found in the Super League in our country, but this ground has not been found in the second and third leagues. The most important reason for this difference is the high construction costs of hybrid turf grounds. Considering the advantages of the hybrid grass, the widespread use of this type of ground in professional leagues may have positive contributions to the athlete's health and game quality. As a result, there are natural, artificial and hybrid turf pitches in different proportions in professional leagues. At this point, it will contribute to the health and performance of the athletes both at the beginning of the season and while the matches are played, if the trainers and medical teams prepare the athletes according to the type of ground in the league they will compete with.

Bu eser **Creative Commons Atıf-Gayri Ticari 4.0 Uluslararası Lisansı** ile lisanslanmıştır.

Revize Edilmiş Yarışma Durumluk Kaygı Envanteri-2'nin Türkçe Versiyonunun Geçerlilik ve Güvenirlik Çalışması

Esra KÜRKCÜ AKGÖNÜL^{1*} , Özge YAVAŞ TEZ² , Dicle ARAS³

¹ Dokuz Eylül Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, İzmir, Türkiye

² Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Manisa, Türkiye

³ Ankara Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Ankara, Türkiye

Orijinal Makale

Gönderi Tarihi: 11.05.2021

Kabul Tarihi: 20.06.2021

DOI: 10.47778/ejsse.935935

Online Yayın: 30.06.2021

Öz

Güncel araştırmanın amacı, Revize Edilmiş Yarışma Durumluk Kaygı Envanteri-2 (YDKE-2R) formunun Türk kültürü için geçerlik ve güvenilirliğinin test edilmesidir. Çalışma, yaşları 15 ile 35 arasında değişen 240 sporcu üzerinde yürütülmüştür. Toplanan veriler ile tanımlayıcı istatistiksel analizler, aykırı değerler, normal dağılım (çarpıklık-basıklık) yanı sıra yapısal geçerlik için açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi (sırayla AFA ve DFA), güvenilirlik analizleri için iç tutarlılık (Cronbach Alfa) ve iki yarı test güvenilirliği (Split-Half), yakınsak ve iraksak geçerlik için Ortalama Açıklanan Varyans (AVE), Ortalama Açıklanan Varyansın Karekökü (\sqrt{AVE}) ile Yapı Güvenirliği (CR) değerleri hesaplanmıştır. AFA sonucunda 3 faktörlü bir yapı ortaya çıkmış ve ortaya çıkarılan yapı DFA ile doğrulanmıştır. Bilişsel kaygı maddesi 8'in AFA analizi sonucu; bedensel kaygı madde 1 ve madde 4'ün ise DFA sonucunda bedensel kaygı faktörü altında yer alması gerekirken bilişsel kaygı faktörü altında yüklenmesi sebebi ile ilgili maddeler elemine edilerek DFA analizi tekrarlanmıştır. Nihai doğrulayıcı faktör analizi sonucunda YDKE-2R'nin 3 faktörlü yapısı (bilişsel kaygı, bedensel kaygı ve kendine güven) için verilerin mükemmel uyum iyiliği değerlerine sahip olduğu belirlenmiştir. YDKE-2R'nin Türkçe versiyonunun sporcuların yarışma durumluk kaygı düzeylerinin belirlenmesi için kullanılabilir ve geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu söylenebilir.

Anahtar kelimeler: YDKE-2R, Bilişsel kaygı, Bedensel kaygı, Kendine güven, Geçerlik ve güvenilirlik, Doğrulayıcı faktör analizi

The Validity and Reliability of the Turkish Version of the Revised Competitive Sport Anxiety Inventory-2

Abstract

The purpose of this present study is to test the validity and reliability of the Revised Competitive Sport Anxiety Inventory-2 (CSAI-2R) for Turkish culture. The study was conducted on 240 athletes aged between 15 and 35 years. With the collected data, descriptive statistical analyzes, outliers, normal distribution (skewness-kurtosis), as well as exploratory and confirmatory factor analysis (EFA and CFA respectively) for structural validity, internal consistency (Cronbach Alpha) for reliability analysis and two-half test reliability (Split-Half), Average Variance Extracted (AVE), Average Variance Extracted Square Root (\sqrt{AVE}), and Composite Reliability (CR) values were calculated for convergent and discriminant validity. A 3-factor structure emerged as a result of EFA and the structure revealed was confirmed by CFA. Due to the reasons that somatic anxiety item 1 and item 4 were loaded under the cognitive anxiety factor as a result of CFA, and the result of the EFA analysis of cognitive anxiety item 8, the CFA analysis was repeated by eliminating the relevant items. As a result of the final confirmatory factor analysis, it was determined that the data for the 3-factor structure (cognitive anxiety, somatic anxiety, and self-confidence) of CSAI-2R has excellent goodness of fit values. It could be said that the Turkish version of CSAI-2R is a valid and reliable measurement tool that can be used to determine athletes' level of competition state anxiety.

Keywords: CSAI-2R, Cognitive anxiety, Somatic anxiety, Self-confidence, Validity and reliability, Confirmatory factor analysis.

*Sorumlu Yazar: Esra KÜRKCÜ AKGÖNÜL, E-posta: bestfemalecyclist@hotmail.com

GİRİŞ

Sporda amaç her durumda en üst düzey performansı ortaya koyabilmektir. Performansı etkileyen birçok parametre vardır ve bu parametreler genel olarak fiziksel/fizyolojik, bilişsel ve psikolojik başlıkları altında sınıflandırılabilir. Güncel araştırmalarda, sporcuların müsabakalara fiziksel hazırlıkları kadar bilişsel ve psikolojik hazırlıklarının da önemli olduğu söylenmekte, müsabaka öncesindeki beslenme, uyku düzeyi, ısınma gibi faktörlerin yanı sıra bilişsel hazırlık, stres, kaygı vb. durumların da performansta belirleyici olduğu belirtilmektedir (Gupta, Morgan ve Gilchrist, 2017; Peron ve Elsner, 2020; Souza, Beltran, Zapata, Silva, Freitas, Junior ve Higino, 2020).

Kaygı, insanlar için içsel ve/veya dışsal etmenlerden kaynaklı ortaya çıkan bir duygu durumudur (Spielberger, 2013). Kaygı temelde durumluk ve sürekli kaygı olarak ele alınmaktadır (Martens, Burton, Vealey, Bump ve Smith, 1990; Öner ve Le Compte, 1985). Bu iki kaygı türü ilk kez 1958 yılında Cattell ve Scheier tarafından faktör analizi çalışmaları ile tanımlanmış ve 1970 yılında Spielberger, Gorsuch ve Lushene tarafından İki Faktörlü Kaygı Teorisi'nin temeli oluşturulmuştur. Durumluk kaygı, bir duruma bağlı olarak belirli bir zaman diliminde ortamda var olan tehditler için uyarıyı değerlendirirken sürekli kaygı, kişisel deneyimlere bağlı olarak farklı uyarıların endişe verici olarak algılanmasına yatkınlığı değerlendirir ve genel kaygı düzeyini ifade eder (Öner ve Le Compte, 1985). Her insanın belirli durumlarda belli bir düzeyde endişelendiği, korktuğu bilinmektedir (Öner ve Le Compte, 1985). Ancak bunun belirli bir seviyenin üzerinde olması yaşam kalitesini olumsuz etkilemektedir (Spitzer, Kroenke, Linzer, Hahn, Williams, DeGruy, Brody ve Davies, 1995). Bilimsel bulgular aşırı stres, kaygı ve korkunun vücutta kortizol, andrenalin, glukagon gibi hormonların salımına etki ettiği ve böylece kalp atım hızı, solunum frekansı, damar genişliği, kan dolaşımı ve nöromusküler sistemde değişikliklere sebep olduğunu göstermektedir.

Yüksek kaygı düzeyiyle ortaya çıkan bu olumsuz durumlar sporcular için de benzerlik göstermektedir. Sporcuların psikolojik durumlarının hem antrenmanlarda hem de müsabaka anında fiziksel performansı etkilediği, kaygılı olmanın metabolizmada fizyolojik tepkilere neden olduğu ve organizmanın işleyişinde önemli değişiklikler yarattığı belirtilmektedir (Ford, Ildfonso, Jones ve Arvinen-Barrow, 2017). Spor yapmak insanlar için harcanan efordan kaynaklı fiziksel bir stresle birlikte, kaybetmek ve başarısızlık gibi ihtimallerin varlığından dolayı psikolojik olarak da stres ve kaygı yaratan bir durumdur (Aras vd., 2018; Correia ve Rosado, 2018). Bu değişiklikler insanların fiziksel aktivitelerdeki kuvvet, dayanıklılık gibi fizyolojik, denge gibi beceri gerektiren ve reaksiyon zamanı ve antisipasyon gibi bilişsel yeteneklerinde performans değişikliğine neden olabilmektedir (Robbins ve Madrigal, 2016). Bazı araştırmalarda yüksek kaygı düzeyinin spor performansını olumsuz etkilediği (Gould, Feltz, Horn ve Weiss, 1982; Smith ve Smoll, 1991; Woodman ve Hardy, 2003) ve sakatlanma riskini artırdığı da rapor edilmiştir (Van Wijk, 2014). Özellikle uzun süre başarı hedefiyle antrenman yapan sporcular için müsabakalar, yüksek kaygı yaratan ortamlar olabilmektedir. Sporcuların müsabakalardaki yüksek başarı beklentisi, başarısızlıklar, sakatlık endişesi veya sosyal baskı gibi

çeşitli faktörler kaygı düzeyini artırmaktadır. Bu bakımdan sporcuların müsabaka öncesi ve anında ortaya çıkan kaygı durumunu kontrol etme ve yüksek kaygıyla baş etme kapasitesi müsabaka performansının belirleyicilerindedir (Khan, Khan, Khan ve Khan, 2017). Bu nedenle sporcuların müsabakalarda üst düzey performans sergileyebilmeleri için psikolojik durumları yakından takip edilmekte ve uzmanlar tarafından psikolojik destek sağlanarak en ideal koşullar yaratılmaya çalışılmaktadır (Silva, Metzler ve Lerner, 2011).

Martens, Burton, Rivkin ve Simon (1980) tarafından geliştirilen Yarışma Durumluk Kaygı Envanteri (YDKE) sporda kaygıyı değerlendirmek için kullanılan bir envanterdir. Bu envanter süreç içerisinde ilk olarak 1990'da yenilenmiş ve YDKE-2 adını almış, sonra da 2003 yılında yeniden revize edilerek YDKE-2R halini almıştır. YDKE-2R, sporcuların müsabaka öncesinde bilişsel kaygı, bedensel kaygı ve kendine güven düzeylerini değerlendirmektedir. YDKE-2R, 40'tan fazla farklı dile çevrilmiş ve onaylanmıştır (Chen, Hashim, Chin, Kueh ve Kuan, 2019). Envanterin Türkçe uyarlaması ise Kılıç ve İnce tarafından yalnızca "kendine güven" alt boyutu üzerinde, 12-18 yaş aralığındaki sporcularda yapılmış ve bu alt boyutun Türk sporcular üzerinde geçerli ve güvenilir olduğu ortaya konulmuştur (2017). YDKE-2R, uluslararası literatürde sporcuların yarışma kaygı durumunun değerlendirilmesinde en sık kullanılan ölçek olarak nitelendirilmektedir ve YDKE-2 ile karşılaştırıldığında psikometrik olarak daha sağlam bir ölçme aracı olarak değerlendirilmektedir (Martinent, Ferrand, Guillet ve Gauthier 2010). Bu araştırmanın amacı da, ülkemizde hem spor psikolojisi alanında yapılacak bilimsel çalışmalarda hem de sporcuların müsabakalara hazırlık sürecinde kullanılabilecek bir ölçme aracı olan Revize Edilmiş Yarışma Durumluk Kaygı Envanteri-2'nin Türkçeye ve Türk kültürüne uyarlanmasıdır.

YÖNTEM

Çalışma Grubu: Çalışma, yaşları 15 ile 35 arasında değişen çeşitli kategorilerde (futbol, voleybol, basketbol, atletizm, kick box-wushu, güreş, taekvando, hentbol, yüzme, triathlon, bisiklet) yer alan ulusal ve uluslararası yarışmacı düzeyinde toplam 240 erkek ve kadın sporcu üzerinde yürütülmüştür (kadın=111; yaş=20,61±3,96 yıl; erkek=129; yaş=21,44±4,03).

Veri Toplama Aracı

Revize Edilmiş Yarışma Durumluk Kaygı Envanteri-2 (YDKE-2R): Kaygı, spor psikolojisinde sıklıkla ölçülen yapılardan biridir. Kaygı ölçmek için kullanılan en az 22 yayınlanmış ölçme aracı vardır ve bu ölçme araçlarından sporda kaygı düzeyi ile ilgili araştırmalarda en çok kullanılan ölçüm aracı da Martens vd. (1980) tarafından geliştirilen Yarışma Durumluk Kaygı Envanteri'dir (YDKE) (Ostrow, 1996). YDKE, Spielberg vd., tarafından 1970 yılında geliştirilen Durumluk ve Sürekli Kaygı Envanterinin spor ve müsabaka ortamına uyarlanmış halidir. YDKE, spora özgü durumluk kaygıyı ölçmesine rağmen tek boyutlu bir envanter olarak geliştirilmiştir. Bu nedenle 1990'da ölçek, spora özgü bilişsel ve bedensel

kaygıyı ölçmek için YDKE-2 olarak revize edilmiştir. Ölçeğin, bilişsel ve bedensel kaygıya ek olarak fiziksel kaygı ve genel kaygı yapılarını da ölçmesi beklenirken bu iki yapı ölçeğin yapı geçerlik aşaması sırasında ortaya çıkarılmamış, bunun yerine üçüncü bir yapı olarak “kendine güven” ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla, YDKE-2'nin son versiyonu; bilişsel kaygı, bedensel kaygı ve kendine güven olarak üç alt boyut içermekte ve bu alt boyutların her birisi dokuz maddeden oluşmaktadır (Martens vd., 1990). Cox, Martens ve Russell'a göre (2003) YDKE-2'nin yapı geçerliği çalışmalarında faktör yapısının belirlenmesinde çok sayıda analiz (çeşitli faktör analizleri, madde analizleri, iç tutarlılık analizleri, eşzamanlı geçerlilik analizler) gerçekleştirilmiştir. Ancak ölçme aracının geliştirilmesi aşamasında envanterin faktör yapısını belirlemek için kullanılan istatistiksel yöntemler, maddelerin dâhil edilme süreci ve Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yapılmaması gibi metodolojik sınırlamalar YDKE-2'nin faktör yapısı hakkında birtakım sorunları ortaya çıkarmıştır. Bu sebeple, Cox, Martens ve Russell (2003) tarafından YDKE-2'nin yenilenmiş formu oluşturularak 3 alt boyut ve 17 maddelik Revize Edilmiş Yarışma Durumluk Kaygı Envanteri-2 (YDKE-2R) geliştirilmiştir. Bu doğrultuda mevcut araştırmada, Cox, Martens ve Russell (2003) tarafından revize edilen YDKE-2R üzerinde Türk kültürü için geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Envanter bilişsel kaygı (madde 2, madde 5, madde 8, madde 11, madde 14), bedensel kaygı (madde 1, madde 4, madde 6, madde 9, madde 12, madde 15, madde 17) ve kendine güven (madde 3, madde 7, madde 10, madde 13, madde 16) başlıkları için toplam 17 maddeden oluşmaktadır. Envanter hiç (1), biraz (2), oldukça (3), çok fazla (4) olmak üzere 4'lü Likert tipi derecelendirmesine sahiptir. Katılımcıların envanterden aldıkları puanların değerlendirilmesinde her alt boyutun alınan maddelere ilişkin puanlar toplanır ve madde sayısına bölünerek 10 ile çarpılır. Her alt boyut için puan aralığı 10 ile 40 arasında değişmektedir. Bir sporcu herhangi bir maddeye cevap vermez ise bu durumda yalnızca cevaplanan maddelere ilişkin puanlar toplanır, madde sayısına bölünür ve 10 ile çarpılır. Envanterden alınan yüksek puanlar, daha yüksek düzeyde bedensel ve bilişsel kaygı veya yüksek kendine güven düzeylerini gösterir. Envanter, yarışmadan bir saat önce uygulanmalıdır.

Veri Toplama Süreci ve Analizi: Araştırmanın ilk basamağında YDKE-2R'nin Türk kültürü için geçerlik ve güvenilirlik çalışmasının yapılmasına karar verildikten sonra ilk olarak ölçeğin telif hakkını elinde bulunduran “Human Kinetics Journals” dergisi ile iletişime geçilmiş ve ölçeğin, ücret mukabilinde kullanım izni alınmıştır. İzin işlemi tamamlandıktan sonra spor bilimleri alanında uzman ve tercihen hedef ve kaynak dili aktif olarak kullanan bilim insanları tarafından envanterin dilsel eşdeğerlik çalışması gerçekleştirilmiştir. Türkçe yazım ve anlatım bozukluklarına ilişkin gerekli kontroller sağlandıktan sonra nihai form alanda uygulanmak üzere hazırlanmıştır. Toplanan verilerin SPSS programına girişi yapıldıktan sonra yapı geçerliğine ilişkin verilerin aykırı değerler, normal dağılım (çarpıklık-basıklık), tanımlayıcı istatistiklere ilişkin analizleri gerçekleştirilmiştir. Daha sonra veri setinin faktör analizine uygunluğunun belirlenebilmesi için Kaiser-Meyer-Olkin ve Bartlett's Test değerleri incelenmiştir.

Cox, Martens ve Russell (2003) araştırmalarında, YDKE-2'nin geliştirilme sürecinde Martens vd., (1990) tarafından envanterin faktör yapısının belirlenmesinde Principal Axis Factoring (PAF) yerine Principal Component Analysis (PCA) kullandıklarını ve rotasyon yöntemi olarak hem varimax (ortogonal) hem de oblik (korelasyonlu) rotasyonlarının tercih edildiğini ve örneklem grubu sayısının yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Ölçek geliştirme ve uyarlama çalışmalarında, PAF ve PCA'nın bir ölçme aracının faktör yapısını belirlemek için iki farklı yaklaşımı olduğu ve hangisinin uygun olduğuna karar verilmesi önemlidir. PAF'nın yalnızca gözlemlenen değişkenler arasındaki ortak varyans analiz için kullanılabileceği; PCA'nın ise hem ortak varyans hem de hata varyansı dâhil ederek hesaplama yaptığı ifade edilmektedir (Fabringer, Wegener, MacCallum ve Strahan, 1999; Tabachnick ve Fidell, 2001).

Ölçek geliştirme ve uyarlama çalışmalarında araştırmacıların PAF aracılığı ile ölçülen değişkenler arasındaki gizil yapıları belirleyebileceği ve bu nedenle ölçek geliştirme ve uyarlama çalışmalarında PCA yerine PAF kullanılması uygun olduğu bildirilmiştir (Cattell, 1978; Fabringer vd., 1999; McDonald, 1985). İkinci olarak yine ölçek geliştirme ve uyarlama çalışmalarında sıklıkla karşılaşılan ve Martens vd., (1990) tarafından YDKE-2'de de mevcut olan sorun envanterin faktör yapısını belirlerken hem varimax (ortogonal) hem de oblik (korelasyonlu) rotasyonları kullanmalarıdır. Ancak burada gizil yapıları ortaya çıkarılmak için teorik yapı birbiri ile ilişkili olduğunu gösterdiğinde, mantıksal olarak eğik rotasyon yöntemlerinin kullanılması gereklidir (Fabringer vd., 1999; Loehlin, 1998; McDonald, 1985). Üçüncü olarak, YDKE-2'nin geliştirilmesinde kullanılan örneklem büyüklüğünün 80-160 katılımcı arasında olması ölçek geliştirme ve uyarlama çalışmalarındaki genel olarak örneklem büyüklüğünün belirlenmesi için yaygın olarak kullanılan yönergelerin (madde sayının 10 katı gibi) altında kalmasıdır (Cattell, 1978; Comrey ve Lee, 1992; Tabachnick ve Fidell, 2001). Son olarak da envantere maddelerin dâhil edilmesinde bilimsel yaklaşıma uymayan kararlar alınmasıdır. Örneğin, orijinal 79 maddelik havuzda iki PAF gerçekleştirdikten sonra başlangıçta elemine edilen iki madde, daha sonra envantere dâhil edilmiştir. Ayrıca, son PAF sonrasında YDKE-2'nin 27 maddelik versiyonunda Martens vd., (1990), bir bilişsel kaygı maddesinin zayıf ayırt etme gücüne sahip olduğunu belirleyerek ilgili maddeyi elimine etmiş ve başka bir madde ile değiştirmiştir. Bu noktada ortaya çıkarılan yapının doğrulanması için DFA'ya ihtiyaç varken ilgili çalışmada bu kısım atlanmıştır. Çok boyutlu bir yapıyı temsil etmek için tasarlanmış bir ölçek geliştirirken veya farklı bir kültüre uyarlarken araştırmacıların ölçeğin ilk yapısal özelliklerini PAF gibi prosedürlerle belirledikten sonra, bu yapısal özellikleri bir tür DFA yoluyla doğrulaması önemlidir. Bu noktada en uygun analiz yöntemi en çok bilinen doğrulayıcı faktör analizidir. Bir ölçeğin faktör yapısının doğrulanması iki nedenden dolayı önemlidir: (1) DFA genellikle teoriye dayalıdır ve bu da daha odaklı bir analize izin verir. (2) Bir ölçekte bir DFA yürütmek, bir örnekle ortaya çıkan faktör yapısının diğer örneklerle tutarlı kalıp kalmayacağını belirlemesine izin verir ve böylece belirli bir örnekteki şans ilişkilerinin etkisini azaltır (Cox vd., 2003). Bu koşullar doğrultusunda envanterin Türk kültürü için yapı geçerliğine ilişkin basamaklarda hassas yaklaşılarak uygulanan yöntemler mevcut çalışmada açıkça belirtilmiştir. Envanterin yapı geçerliği aşamasında veri setinin faktör analizine uygunluğu ve

faktör analizleri için SPSS (sürüm 24.0) programı, ortaya çıkarılan yapının doğrulanması aşamasında ise AMOS 23. Programı kullanılmıştır. Geçerlik çalışmasından sonra YDKE-2R'nin iç tutarlılık için Cronbach Alfa değerleri ve iki yarı test güvenirliliği (Split-Half), yakınsak ve ıraksak geçerlik için OrtalamaAçıklananVaryans (AVE), OrtalamaAçıklananVaryansın Karekökü (\sqrt{AVE}) ile Yapı Güvenirliliği (CR) değerleri hesaplanmıştır.

BULGULAR

Yapı Geçerliliği

YDKE-2R'nin ilk olarak veri setinin faktör analizine uygunluğu değerlendirilmiştir. Bu doğrultuda KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) ve BarlettSphericity test sonuçları incelendiğinde KMO değeri 0,85 ve Barlett test değeri ise 1143,394 ($p<0,001$; $sd=136$) olarak belirlenmiştir. Analiz sonucu incelenen her iki değer referans değer aralıklarında (Field, 2009) olduğu bu bakımdan faktör analizine geçilmesi için bir engel teşkil etmediği görülmüştür. Envantere ilişkin Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA) analiz sonucu Tablo 1'de verilmiştir.

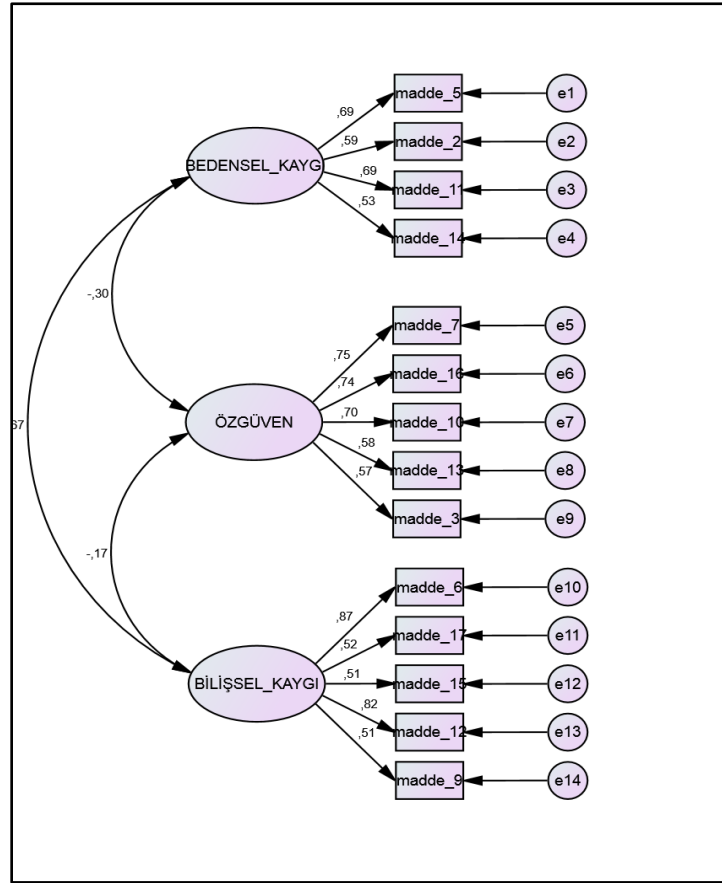
Tablo 1. YDKE-2R'nin faktör yapısı ve faktör yükleri

n=240, Madde No.	YDKE- 2R faktör 1	YDKE- 2R faktör 2	YDKE- 2R faktör 3	Faktörlerin açıklandığı varyans (%)
madde_5	,741			
madde_2	,663			
madde_11	,628			
madde_4	,526			
madde_1	,447			
madde_14	,440			
madde_7		,768		
madde_16		,733		
madde_10		,698		%52,93
madde_13		,575		
madde_3		,555		
madde_6			-,729	
madde_17			-,640	
madde_15			-,633	
madde_12			-,623	
madde_9			-,389	

Principal Axis Factoring (PAF), Oblimin.

Tablo 1'de 240 sporcu ile gerçekleştirilen AFA sonuçları incelendiğinde madde 8'in faktör altında yüklenemediği görülmektedir. Literatürde madde ile faktör arasındaki korelasyon katsayısı "faktör yükü" olarak tanımlanmakla birlikte bu faktör yükünün yüksek olması istenilen bir durumdur (Kline, 1994). Söz konusu bu değer Todman ve Dugard (2007) 0,50 civarında olması gerektiği; Pedhazur ve Schmelkin Pedhazur (1991) ve Stevens (2009) en az 0,40 olması gerektiği; Tabachnick ve Fidell (2001) en az 0,32 olması gerektiği yönünde görüşler

bildirilirken; Büyüköztürk (2011) faktör yük değerinin en alt sınırı olarak 0,30'un kabul edilebileceğini ifade etmiştir. Mevcut çalışmada kesme ölçütü 0,30 olarak alınmış olmasına karşın madde 8'in en alt sınır değer olarak kabul edilen 0,30'un altında kalmasından dolayı hiçbir faktör altına yüklenemediği görülmektedir. Bu doğrultuda kalan 16 maddenin faktör yük değerlerinin “-,38 ile ,76” arasında değiştiği ve bu faktör yüklerinin eksi ya da artı değerde olmasının ise her bir değişkenin etkinin yönü ile ilgili olduğu; bu nedenle değer mutlak değer olarak ele alınması gerektiği de bildirilmiştir (Yaşlıoğlu, 2017). Maddelere ilişkin açıklanan varyans ise % 52,93 olduğu belirlenmiştir. Bu sonuçlar YDKE-2R'nin revize edilmiş orijinal formunda olduğu gibi üç faktörlü yapıyı desteklediğini göstermiştir. YDKE-2R'nin 16 maddelik üç faktörlü yapısının doğrulanması için DFA gerçekleştirilmiştir. YDKE-2R'nin üç faktörlü yapısının yol diagramı, genel ve modele ilişkin uyum indeksleri Şekil 1 ve Tablo 2'de verilmiştir. Analiz sonuçlarının yorumlanmasında genel kabul görmüş uyum indeksleri dikkate alınmıştır.

Şekil 1. YDKE-2R'nin yol diagramı

Tablo 2. Modele ilişkin uyum iyiliği değerleri

	x ² /sd	CFI	GFI	AGFI	NFI	TLI	RMSEA
YDKE-2R'nin (madde 1-4 çıkarılmadan önce) Modifikasyon Öncesi	1,51	,94	,91	,87	,86	,93	,05
YDKE-2R'nin (madde 1-4 çıkarılmadan önce) Modifikasyon Sonrası	1,18	,98	,93	,90	,89	,97	,03
YDKE-2R'nin (madde 1-4 çıkarıldıktan sonra) Modifikasyon Öncesi	1,40	,96	,92	,89	,88	,95	,04
YDKE-2R'nin (madde 1-4 çıkarıldıktan sonra) Modifikasyon Sonrası	1,09	,99	,94	,92	,91	,98	,02

Tablo 2’de YDKE-2R’nin madde 1 ve madde 4 çıkarılmadan önce gerçekleştirilen DFA sonuçları ile madde 1 ve madde 4 çıkarıldıktan sonra gerçekleştirilen DFA sonuçlarına ilişkin uyum indeksleri (x²/sd, CFI, GFI, AGFI, NFI, TLI, RMSEA) yer almaktadır. Bu uyum indeksleri değerlendirildiğinde değerlerin literatürde (Schumacher ve Lomax, 1996; Schermelleh ve Moosbrugger, 2003) genel kabul görmüş uyum indekslerine ilişkin referans değer aralıkları içerisinde olduğu belirlenmiştir. Burada YDKE-2R’nin madde 1 ve madde 4 çıkarılmadan önceki uyum değerlerinin mükemmel olduğu ancak her iki maddenin yüksek yük faktörü ilgili ilgili faktör altında yüklenmeyip farklı bir faktör altında yüklenmesi ve bunun teorik olarak uygun olmadığı düşüncesi ile bu iki madde çıkarılarak yeniden DFA yapılmış ve maddeler çıkarıldıktan sonraki uyum değerleri incelendiğinde de uyum değerlerinde artış olduğu görülmüştür. Buna göre YDKE-2R’nin 3 faktörlü 14 maddelik yapısının Türk örnekleminde doğrulandığı belirlenmiştir. Geçerlik çalışmasına ek olarak YDKE-2R’nin yakınsak ve ıraksak geçerlik için AVE, \sqrt{AVE} ile CR değerleri de hesaplanmıştır. Analiz sonuçları Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3. Yarışma durumluk kaygı envanteri-2R için gerçekleştirilen DFA sonucuna göre faktör korelasyon ilişkisi, AVE, \sqrt{AVE} ve CR

		Bilişsel kaygı	Bedensel kaygı	Kendine güven	(AVE)	(\sqrt{AVE})	CR
Bilişsel kaygı	r	1	,507**	-,229**	0,39	0,62	0,71
Bedensel kaygı	r		1	-,171*	0,43	0,65	0,77
Kendine güven	r			1	0,45	0,67	0,80

*p<0,05; **p<0,01

Tablo 3 incelendiğinde YDKE-2R’ye ilişkin faktörler arası korelasyon, AVE ve CR değerleri verilmiştir. YDKE-2R’ye ilişkin korelasyon katsayılarının -,171 ile ,507 arasında olduğu görülmektedir. YDKE-2R’ye ilişkin “bilişsel kaygı” alt boyutua ilişkin AVE değeri 0,39, \sqrt{AVE} değeri 0,62 ve CR değeri 0,71 olarak hesaplanmıştır. YDKE-2R’ye ilişkin “bedensel kaygı” alt boyutua ilişkin AVE değeri 0,43, \sqrt{AVE} değeri 0,65 ve CR değeri 0,77 olarak hesaplanmıştır. YDKE-2R’ye ilişkin “kendine güven” alt boyutua ilişkin AVE değeri 0,45, \sqrt{AVE} değeri 0,67 ve CR değeri 0,80 olarak hesaplanmıştır.

Literatürde AVE değerinin ($0,50 < \dots$) ve CR değerinin ($0,70 < \dots$) olması beklenirken (Hair vd., 2009) çalışmada ortalama açıklanan varyans değerleri kritik değer olan 0,50'nin altında kaldığı görülmektedir. Fornel ve Larcker (1981) ise AVE değeri 0,50'nin altında olmasına rağmen CR değeri 0,70'in üzerinde bir değer olması doğrultusunda 0,50'nin altındaki AVE değerlerinin de kabul edilebileceğini bildirmiştir. Bu referans değerler dikkate alınarak tablodaki değerler incelendiğinde bilişsel kaygı, bedensel kaygı ve kendine güven olmak üzere her üç alt boyutta da AVE değerlerinin düşük ancak CR değerlerinin sınır değer üzerinde olmasından dolayı AVE değerleri de kabul edilebilir niteliktedir. Son olarak YDKE-2R'ye ilişkin ayırım geçerliği hesaplanmıştır. Ayırım geçerliği için Fornell ve Larcker'ın (1981) önerdiği "bir boyuta ait AVE değerinin karakökünün alınması ile elde edilen değer diğer boyutlarla olan kolerasyon değerinden büyük olması, ancak sınır değer altında olması gerektiği" ifadesiyle sınır referans değeri olarak kabul edilen 0,90'nın üzerinde olmaması gerektiği bildirilmiştir (Kline, 2013). Bu doğrultuda YDKE-2R'nin her üç alt boyutuna ilişkin hesaplanan \sqrt{AVE} maksimum eşik sınırı değerlerinin (0,90) altında olması ölçüm modelinin ölçüm modelindeki her boyutun ayrı yapıyı ölçtüğü ve bunun envanterin ayırım geçerliliğinin sağlandığının kanıtı niteliğindedir.

Güvenirlilik

YDKE-2R'nin güvenirliliği için Cronbach Alpha ve iki yarı test güvenirlilik (Split-Half) yöntemleri tercih edilmiştir. İç tutarlılık güvenirliliği için alpha katsayısının ($0,70 \leq \dots$) olmasının güvenirlilik için yeterli olduğu düşünülmüktedir (Büyüköztürk, 2011). Bu doğrultuda yapılan analiz sonucunda YDKE-2R'nin "bilişsel kaygı" alt boyuna ilişkin alpha katsayısının 0,71; "bedensel kaygı" alt boyutuna ilişkin alpha katsayısının 0,78; "kendine güven" alt boyutuna ilişkin alpha katsayısının 0,80 olarak hesaplanması envanterim güvenilir bir ölçme aracı olarak kabul edilebileceğini göstermiştir. Birçok çalışmada uygulama kolaylığı ve zamandan tasarruf etmek amacıyla araştırmacıların sıklıkla tercih ettiği iki yarı test güvenirliliği de çalışmada tercih edilmiştir. Bu doğrultuda bir formül yardımı ile [$r_{\text{Test}} = (2r/1+r)$; $r =$ testin yarısına ait korelasyon katsayısı] gerçekleştirilen hesaplamalar sonucunda YDKE-2R'nin Spearman-Brown değeri 0,83 ve Guttman değeri 0,80 olarak hesaplanmıştır. Bu değerler envanterin güvenilir olduğunun göstermektedir. Gerçekleştirilen analiz ve hesaplamalara ilişkin sonuçlar Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4. On dört maddelik YDKE-2R'nin iç tutarlık (Cronbach Alpha) ve iki yarı test (split-half) güvenirlik değerleri, madde numaraları ve içerikleri

	Madde Numaraları ve İçerikleri	Cronbach Alpha (α)	Spearman-Brown	Guttman	
YDKE-2R	Madde 2-Bu yarışmada yapabileceğimden daha kötü bir performans göstermekten endişeleniyorum.	0,71	0,78	0,76	
	Bilişsel Kaygı				Madde 5-Kaybetmekten endişeleniyorum.
	Madde 11-Kötü bir performans göstermekten endişeleniyorum.				
	Madde 14-Performansımın başkalarında hayal kırıklığı yaratacağından endişeleniyorum.				
	Madde 6- Midemde gerginlik hissediyorum.	0,78			
	Bedensel Kaygı				Madde 9- Kalbim hızla çarpıyor.
	Madde 12- Midemde rahatsızlık hissediyorum.				
	Madde 15- Ellerim terliyor.				
	Madde 17- Vücudumu kaskatı hissediyorum.	0,80			
	Kendine güven				Madde 3- Kendime güveniyorum.
Madde 7-Bu zorluğun üstesinden geleceğime eminim.					
Madde 10-İyi bir performans göstereceğime eminim.					
Madde 13-Kendime güveniyorum çünkü zihnimde, hedefime ulaştığımı görebiliyorum.					
Madde 16-Baskıya rağmen başarılı olacağıma eminim.					

TARTIŞMA VE SONUÇ

YDKE-2R'yi İçeren Diğer Raporlanmış Analizler

YDKE-2R'nin psikometrik özelliklerini inceleyen birçok çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmalardan biri Fernández vd., (2007) tarafından YDKE-2R'nin İspanyolca versiyonu uyarlamasıdır ve yaşları 14-19 arasında değişen golf, yüzme, drift, sörf ve bisiklet dallarından bölgesel ve ulusal yarışmalara katılan 149 sporcu üzerinde yapılmıştır. Bu çalışmada bedensel kaygı boyutu içerisinde yer alan madde 12'nin belirsiz olduğu düşünülmüş ve bu nedenle envantere ek bir madde eklenerek 18 madde ile analizler gerçekleştirilmiştir. Bu doğrultuda dört faktörlü bir modelin çıktığı ancak dördüncü faktörün yalnızca iki bedensel kaygı maddesinden oluştuğu, bu bakımdan orjinal teoriye bağlı kalınarak üç faktörle sınırlandırılarak analizlerin gerçekleştirildiği bildirilmiştir. Analizler sonucunda bedensel kaygı faktörü altında yer alan madde 15, DFA sonucunda düşük faktör yük değerine sahip olması nedeniyle çıkarılmıştır. Bu maddenin çıkarılmasının gerekçesi olarak “el terlemesinin tipik bir bedensel kaygı” ile ilişkili olmadığı gösterilmiştir. Bu doğrultuda YDKE-2R'nin İspanyolca versiyonunun, bedensel kaygı (6, 12, 4, 9, 1, 17), kendine güven (10, 3, 7, 16, 13) ve bilişsel kaygı (2, 11, 8, 5, 14) olmak üzere 3 alt boyut ve 16 madde ile geçerliğinin kanıtlandığı bildirilmiştir.

Martinent vd., (2010) tarafından uyarlanan YDKE-2R'nin Fransızca versiyonu, yaşları 13-25 arasında değişen 642 sporcu üzerinden yürütülmüştür. Çalışmanın iki farklı örneklem grubu üzerinde yürütüldüğü, ilk grubun 18-25 yaş arasında olan atletizm, basketbol, cimnastik, hentbol, judo, rugby ve masa tenisi ile ilgilenen 191 sporcudan oluştuğu; ikinci grubun ise yaşları 13-18 yaş arasında olan ulusal düzeyde müsabık 461 hentbol okul takımı oyuncularından oluştuğu bildirilmiştir. Yapı geçerliğine ilişkin analizlerin Lisrel programı ile gerçekleştirildiği ve analiz sonucunda bedensel kaygı faktörü altında yer alan madde 1'in kesme ölçütü olan 0,40'ın altında kaldığı için çıkarıldığı ve madde 1'nin düşük faktör yüküne sahip olmasının maddenin "bilişsel bir kaygının yanı sıra bedensel bir kaygıyı da içerisine alabileceği" şeklinde ifade edilmiştir. Böylece YDKE-2R'nin Fransızca versiyonu bedensel kaygı (6, 12, 4, 9, 17), kendine güven (10, 3, 7, 16, 13) ve bilişsel kaygı (2, 11, 8, 5, 14) olmak üzere 3 alt boyut ve 16 madde ile geçerliği bulunmuştur.

YDKE-2R'nin Meksika versiyonu uyarlaması, Pineda-Espejel vd., (2014) tarafından yaşları 17-27 arasında olan 454 üniversite sporcusu ile yürütülmüştür. Katılımcılar, atletizm, basketbol, hentbol, futbol, aerobik cimnastik, judo, karate, masa tenisi gibi farklı spor branşları ile ilgilenen ve ulusal düzeyde müsabık olankişilerden belirlenmiştir. Envantere ilişkin faktör analizi literatürde yer alan öneriler (Henson ve Roberts, 2006; Sass ve Schmitt, 2010) dikkate alınarak PAF ve oblik rotasyon yöntemleri ile yapılmıştır. DFA, Lisrel 8.80 programı ile gerçekleştirilmiş ve örneklem büyüklüğünden dolayı Robust Maximum Likelihood tahmin yöntemi kullanılmıştır. Bu çalışmada aynı zamanda envanterin, yarışma öncesi kadın ve erkeklerde bilişsel kaygı, bedensel kaygı ve kendine güven farklılıklarının doğrudan karşılaştırılabileceği bildirilmiştir. Sonuç olarak YDKE-2R'nin Meksika versiyonu bedensel kaygı (1, 4, 6, 12, 15, 17), kendine güven (3, 7, 10, 13, 16), bilişsel kaygı (52, 8, 11, 14) olmak üzere 3 alt boyut ve 17 madde ile geçerli bulunmuştur.

Chen vd., (2019) tarafından uyarlanan YDKE-2R'nin Malay versiyonu 21 farklı spor branşında (atletizm, okçuluk, badminton, basketbol, bowling, boks, bisiklet, futsal, futbol, gimrama, hentbol, hoki, netball, pinpon, rugby, sepaktakraw, silat, squash, taekwondo, wushu, voleybol) yaşları 14-21 arasında değişen 685 adölesan sporcu üzerinde gerçekleştirilmiştir. Çalışmada yapı geçerliği için DFA analizi Mplus 8.0 aracılığıyla, verilerin normal olmayan dağılımına ilişkin güçlü sonuçlar veren MLM tahmin yöntemi ile yapılmıştır. Sonuçlara göre madde 4, madde 5 ve madde 16'nın düşük faktör yükleri gösterdiği (sırasıyla 0,34, 0,31 ve 0,11), ancak bu üç maddenin anlamları incelendikten sonra bu maddeleri çıkarmanın envanterin teorik çerçevesini etkileyeceği düşüncesi envantere dâhil edildiği belirtilmiştir. Buna göre YDKE-2R Malay versiyonunun 17 madde ve üç faktörden oluştuğu (bedensel kaygı, bilişsel kaygı ve kendine güven) ve bu şekilde geçerliğinin doğrulandığı bildirilmiştir.

YDKE-2R'nin Estonya Versiyonu Raudsepp ve Kais (2008) tarafından, yaşları 19 ile 38 arasında değişen voleybol, basketbol, futbol, hentbol, atletizm, tenis, triathlon branşları ile ilgilenen ve ulusal/uluslararası yarışma düzeyindeki 503 sporcu üzerinde yürütülmüştür. Çalışmada örneklem

grubu faktör yapısının daha iyi anlaşılması düşüncesi ile çalışma rastgele yöntemle ikiye bölünmüştür. Analizler Lisrel programı ile maksimum olasılık tahmini kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Sonuçlarına göre her iki örneklem grubunda da uyum iyiliği değerlerinin yüksek olduğu ve bu doğrultuda YDKE-2R'nin Estonya versiyonu için 17 madde ve 3 faktör (bedensel kaygı, bilişsel kaygı ve kendine güven) ile geçerliğinin doğrulandığı bildirilmiştir.

Marius (2009) tarafından uyarlanan YDKE-2R'nin Romen versiyonu yaşları 17-38 arasında değişen futbol, judo, basketbol, hentbol, rugby, voleybol branşları ile ilgilenen ve branşında Romanya 1. lig şampiyonasına katılan sporcular üzerinde yürütülmüştür. Çalışma SPSS programı üzerinden 73x17 matrisi kullanılarak verilere ilişkin tanımlayıcı istatistikler ile gerçekleştirilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde Mardia katsayısına dikkat edilmiştir. 17 maddelik üç gizil faktörün (bilişsel kaygı, bedensel kaygı ve kendine güven) her biri için Fornell ve Larcker (1981) formülüne dayalı güvenilirlik katsayısı belirlenmiştir. Elde edilen bulgular YDKE-2R'nin psikometrik özelliklerinin tatmin edici olduğu bu bakımdan envanterin YDKE-2 yerine kullanılması gerektiği raporlandırılmıştır.

Hashim ve Zulkifli (2010) tarafından uyarlanan YDKE-2R'nin Malay versiyonu daha önce uyarlaması yapılan Malezya versiyonunun yapı geçerliğini incelemek ve teyit etmek amacıyla 236 adolesan dönem Tekvando sporcusu üzerinde yürütülmüştür. Bu kapsamda çalışmada tek faktör, iki faktör ve üç faktörlü modeller üzerinde DFA analizi yapılmış ve sonuçta üç faktörlü modelin en iyi uyum iyiliği değerlerine sahip olduğu belirlenmiştir. Bu sonuçlar Malay versiyonunun, YDKE-2R'nin Malezya versiyonunun faktör geçerliğini ve güvenilirliğini desteklediğini göstermiştir.

Hajloo (2016) tarafından uyarlaması yapılan YDKE-2R'nin İran versiyonu çalışmasına 2012 yılında Tebriz şehrindeki tüm voleybol, hentbol ve basketbol sporcuları dahil edilmiştir. Çalışma sonucunda 17 madde ve 3 boyut (bilişsel kaygı, bedensel kaygı ve kendine güven) olmak üzere geçerliğinin ispatlandığı bildirilmiştir.

Kashani ve Mostafaeifar (2016) tarafından uyarlaması yapılan YDKE-2R'nin Farsça versiyonu, amaçlı örnekleme yoluyla seçilen 170 sporcu ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmada envanterin yapı geçerliğini belirlemek amacı ile birinci ve ikinci dereceden faktör analizi yapılmış ve sonuçta envanterin 17 madde ve 3 faktörlü yapısının İranlı sporcuların yarışma durumluk kaygı düzeyini ölçmek amacıyla kullanılacak geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu bildirilmiştir.

Terry vd., (2005) çalışmasında Cox, Martens ve Russell (2003) tarafından geliştirilen YDKE-2R'nin yapı geçerliğini yeniden değerlendirmek amacıyla gerçekleştirilen çalışmaya yaş ortalamaları 28,5 olan 585 gönüllü basketbol, duatlon, rugby, 10 km koşu, tenis, atletizm ve triatlon sporcusu katılmıştır. Analizlerin EQS V5 kullanılarak gerçekleştirildiği ve analiz sonucunda Mardia katsayılarının veriler arasında çok değişkenli normal olmama durumunu gösterdiği için analizde Satorra-Bentler (Robust) maksimum olabilirlik tahmin yöntemi kullanıldığı bildirilmiştir. Analiz sonuçlarına göre modelin uyum değerlerinin kabul edilebilir

olduğu, bununla birlikte, Cox vd.,'nin (2003) çalışmasına çok yakın bir uyum göstermediği de belirtilmiştir.

Fernandes vd., (2013) tarafından uyarlaması yapılan YDKE-2R'nin Brezilya versiyonuna ilişkin envanter, yaşları 16-68 arasında değişen futbol, salon futbolu, voleybol, hentbol, basketbol, tenis, judo, jujitsu, karate, atletizm, sörf, yüzme, motosiklet sporları ile ilgilenen 334 katılımcıdan oluşan bir gruba yarışmadan bir saat önce uygulanmıştır. Sporculardan toplanan verilerle gerçekleştirilen analizler sonucunda YDKE-2R'nin cinsiyet, spor türü ve başarı seviyesine göre değişiklik gösteren Brezilyalı sporcular üzerinde güvenilir ve geçerli bir ölçme aracı olduğu ve sonuçların önceki çalışmalarla (Cox vd., 2003; Fernandes vd., 2013; Martinent vd., 2010) tutarlı olduğu bildirilmiştir. Ek olarak envanter ile ilgili birtakım sınırlamaların dikkate alınması gerektiği; YDKE-2R'nin yarışmadan 1 saat önce sporculara uygulandığı ve sporcuların kaygı düzeylerinin yarışmadan önceki son bir saat dâhil olmak üzere yarışmaya yakınlığına göre değiştiği de bildirilmiştir.

YDKE-2R'nin Tunus versiyonu daha önce uyarlaması yapılan Fransızca versiyonunun yapı geçerliğini doğrulamak amacıyla, Hajji ve Elloumi (2017) tarafından, yaşları 14-34 arasında değişen 418 sporcu üzerinde gerçekleştirilmiştir. Analizler SPSS ve AMOS programları aracılığı ile yapılmıştır. Çalışmanın AFA analizinde, PCA ve rotasyon olarak Varimax yöntemi seçilmiştir. DFA sonuçlarına göre YDKE-2R'nin Tunus versiyonu için 17 madde ve 3 faktörlü yapısının doğrulandığı, envanterin Tunus ve Arap sporcuların kaygı düzeylerinin belirlenmesinde kullanılabilir geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu bildirilmiştir.

YDKE-2R'nin farklı kültürlerde uyarlamasına ilişkin gerçekleştirilen çalışmalar değerlendirildiğinde yapının belirlenmesinde “açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi yöntemlerinin” hangisinin kullanılması gerektiği ve nasıl raporlanması gerektiğine ilişkin tek bir yöntemin olmadığı görülmektedir. Bazı çalışmalarda yalnızca AFA, bazılarının AFA ve DFA olmadan sadece tanımlayıcı istatistiklerle veya AFA ve DFA'nın farklı yöntemlerle yapıldığı tespit edilmiştir. Sıklıkla karşılaşılan durum AFA yapılırken SPSS programı içerisinde PCA analizinin faktör belirlemede kullanılmasıdır. Ölçek geliştirme ve uyarlama çalışmalarında AFA için önerilen yöntem ise PAF ve Maximum Likelihood analizlerdir (Kline, 1994; Kline, 2013). YDKE-2R'nin uyarlama çalışmalarının çoğunda yazarların, AFA ve DFA analizlerinde uygun yöntemleri seçerek sonuçları raporlandırırken bazı çalışmalarda bu önerilerin dikkate alınmadığı dolayısıyla geçerlik sonuçlarının da tartışmaya açık olduğu söylenebilir. Mevcut çalışmada Cox vd., (2003) tarafından belirtilen öneriler dikkate alınarak analiz yöntemleri seçilmiş ve raporlandırılmıştır. Gerçekleştirilen çalışmalar ile mevcut çalışmaya ilişkin DFA sonuçları değerlendirildiğinde çalışmada madde 1 ve madde 4'ün bedensel kaygı faktörü altında yüklenmesi gerekirken bilişsel kaygı faktör altında yüklenmesi ve teorik olarak uygun olmadığı görüşü ile iki madde çıkarılarak doğrulama çalışması yapılmıştır. Bu maddelerle ilgili olarak Martinent vd., (2010) Fransızca versiyonunda da madde 1'in kesme ölçütü olan 0,40'ın altında kaldığı için çıkarıldığını ve bu düşük faktör yükünün ilgili bilişsel kaygının yanı sıra bedensel

kaygıyı da içerisine alabileceği, bu yüzden her iki faktör altında da yer alabileceğini bildirmiştir. Yine madde 4'ün çıkarılması ile ilgili Chen vd., (2019) Malay versiyonunda da ilgili maddeye (madde 4) ilişkin sorunsalı; madde 4'ün düşük faktör yüküne sahip olduğu (0,34), ancak maddenin anlamı incelendikten sonra, teorik olarak düşük de olsa çıkarılmayacağı görüşüne vararak maddenin kaldırılmadığını bildirmiştir. Mevcut çalışmada madde 8' in kesme ölçütü olarak belirlenen ve en alt sınır olarak kabul edilen 0,30'un altında kalmasından dolayı hiçbir faktör altına yüklenememesi YDKE-2R'ye ilişkin gerçekleştirilen kültürel adaptasyon çalışmalarından farklı bir bulgu olarak rapor edilebilir. Genel olarak farklı kültürlerle uyarlama çalışmaları ve mevcut çalışma sonuçlarının faktör yapısı bakımından tutarlılık gösterdiği, bazı maddelerin içerik olarak benzer olduğu bu bakımdan maddelerin farklı bir faktör altında da yüksek faktör yük değerine sahip olarak yüklenebileceği de düşünülmektedir.

Özet olarak YDKE-2R'nin Türk kültürü için, 14 maddelik azaltılmış madde sayısı ve 3 faktörlü yapısı ile sporcuların yarışma öncesi bilişsel kaygı, bedensel kaygı, kendine güven düzeylerinin belirlenmesi amacıyla kullanılabilir ve bu bakımdan özellikle spor psikolojisi alanında araştırmacıların uygulamalarını kolaylaştırıcı geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu belirlenmiştir.

Çıkar Çatışması: Yazarlar arasında herhangi bir çıkar çatışması yoktur.

Yayın Etiği: Mevcut çalışmanın yazım sürecinde “*Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi*” kapsamında bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş olup; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamış ve bu çalışma herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir.

Yazar Katkı Beyanı: E.K.A.: veri toplama; finansal destek; literatür yazımı (data collection; financial support; literature writing); Ö.Y.T.: çalışma tasarımı; literatür araştırması; veri analizi; veri yorumlama; genel makale yazımı (study design; literature search; data analysis; data interpretation; general article writing); D.A.: çalışma tasarımı; literatür araştırması; veri analizi; veri yorumlama; genel makale yazımı (study design; literature search; data analysis; data interpretation; general article writing)

KAYNAKÇA

- Aras, D., Akça F., Güler Ö., Birol A., Ertetik G., Çetinkaya G. & Akalan C. (2018). Extreme altitude mountain climbing decreases sensation seeking score and increases the anxiety level. *International Journal of Human Studies*, 1(2), 128-140. DOI: <https://doi.org/10.35235/uicd.465913>.
- Büyüköztürk, Ş. (2011). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı: İstatistik, araştırma tasarımı, SPSS uygulamaları ve yorumlama*. Ankara: Pegem.
- Chen, L. G., Hashim, H. A., Chin, N. S., Kueh, Y. C. & Kuan, G. (2019). The confirmatory factor analysis of the malay language revised competitive state anxiety inventory-2 (CSAI-2R) among adolescent malaysian state level athletes. *International Conference on Movement, Health and Exercise*, 123-133. DOI: https://doi.org/10.1007/978-981-15-3270-2_13.
- Cattell, R.B. (1978). *The scientific use of factor analysis*. New York: Plenum Press.
- Comrey, A.L. & Lee, H.B. (1992). *A first course in factor analysis*. Hillsdale, NJ: Erlbaum.
- Correia, M. E. & Rosado, A. (2018). Fear of failure and anxiety in sport. *Análise Psicológica*, 36(1), 75-86.
- Cox, R. H., Martens, M. P. & Russell, W. D. (2003). Measuring anxiety in athletics: The revised competitive state anxiety inventory-2. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 25(4), 519-533. DOI: <https://doi.org/10.1123/jsep.25.4.519>.
- Fabringer, L.R., Wegener, D.T., MacCallum, R.C. & Strahan, E.J. (1999). Evaluating the use of exploratory factor analysis in psychological research. *Psychological Methods*, 4(3), 272-299. DOI: <https://doi.org/10.1037/1082-989X.4.3.272>.
- Fernandes, M. G., Nunes, S. A., Raposo, J. V., Fernandes, H. M. & Brustad, R. (2013). The CSAI-2: An examination of the instrument's factorial validity and reliability of the intensity, direction and frequency dimensions with Brazilian athletes. *Journal of Applied Sport Psychology*, 25(4), 377-391. DOI: <https://doi.org/10.1080/10413200.2012.744780>.
- Fernández, E. M. A., Río, G. L. & Fernández, C. A. (2007). Psychometric properties of the spanish version of the CSAI-2R competitive anxiety inventory in athletes. *Psicothema*, 19(1), 150-155.
- Ford, J. L., Ildefonso, K., Jones, M. L. & Arvinen-Barrow, M. (2017). Sport-related anxiety: Current insights. *Open Access Journal of Sports Medicine*, 27(8), 205-212. DOI: 10.2147/OAJSM.S125845.
- Fornell, C. & Larcker, D. F. (1981). Structural equation models with unobservable variables and measurement error: Algebra and statistics. *Journal of Marketing Research*, 18(3), 382-388. DOI: <https://doi.org/10.2307/3150980>
- Gould D., Feltz D, Horn T. & Weiss M. (1982). Reasons for discontinuing involvement in competitive youth swimming. *Journal of Sport Behavior*, 5(3), 155-165.
- Gupta, L., Morgan, K. & Gilchrist, S. (2017). Does elite sport degrade sleep quality? A systematic review. *Sports Medicine*, 47(7), 1317-1333. DOI: 10.1007/s40279-016-0650-6.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J. & Anderson, R. E. (2009). *Multivariate data analysis*. NJ: Prentice Hall.
- Hajloo, N. (2016). Psychometric properties of the short form Competitive State Anxiety Inventory (CSAI-2R). *Applied Psychological Research Quarterly*, 7(1), 25-40. DOI: 10.22059/japr.2016.57757.

Kürkçü Akgönül, E. Yavaş Tez, Ö. ve Aras, D. (2021). Revize edilmiş yarışma durumluk kaygı envanteri-2'nin Türkçe versiyonunun geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Avrasya Spor Bilimleri ve Eğitim Dergisi*, 3(1), 61-80.

Hajji, J. & Elloumi, A. (2017). Validation of the tunisian version of the french version of the competitive state anxiety inventory-2 revised (CSAI-2R), including frequency and direction scales. *International Journal of Emergency Mental Health*, 19(2), 1-7.

Hashim, H. A., & Zulkifli, E. Z. (2010). Analysis of the factorial validity and reliability of the malay version of the revised competitive state anxiety inventory-2. *British Journal of Sports Medicine*, 44(1), 1-82. DOI:10.1136/bjism.2010.078725.197.

Karasar, N. (2013). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel.

Kashani V. O. & Mostafaeifar, E. (2016). Psychometric properties of persian version of the revised competitive state anxiety inventory-2. *Sport Psychology Studies*, 5(16), 35-53.

Khan, M. K., Khan, A., Khan, S. U. & Khan, S. (2017). Effects of anxiety on athletic performance. *Res Inves Sports Med*, 1(1), 1-5. DOI: 10.31031/RISM.2017.01.000508.

Kılıç, K. ve İnce, M. L. (2017). Revize edilmiş yarışma durumluk kaygı envanterinin kendine güven alt ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 15(4), 135-142.

Kline, P. (1994). *An easy guide to factor analysis*. New York: Routledge.

Kline, R. B. (2013). *Exploratory and confirmatory factor analysis applied quantitative analysis in the social sciences*. New York: Routledge.

Krathwohl, D. (1997). *Methods of educational and social science research*. Longman: New York.

Loehlin, J.C. (1998). *Latent variable models: An introduction to factor, path, and structural analysis* (3rd ed.). Mahwah, NJ: Erlbaum.

Marius, C. (2009). Adaptation to romanian norms of competitive state anxiety inventory-2 revised (CSAI-2R): A pilot study. *Studia Universitatis Babeş-Bolyai, Educatio Artis Gymnasticae*, 54(3), 77-85.

Martens, R., Burton, D., Rivkin, F. & Simon, J. (1980). Reliability and validity of the competitive state anxiety inventory (CSAI). In C.H. Nadeau, W.C., Halliwell, K.M., Newell, & G.C. Roberts (Eds.), *Psychology of Motor Behavior and Sport*, 91-99.

Martinent, G., Ferrand, C., Guillet, E. & Gauthier, S. (2010). Validation of the french version of the competitive state anxiety inventory-2 revised (CSAI-2R) including frequency and direction scales. *Psychology of Sport and Exercise*, 11(1), 51-57. DOI: 10.1016/j.psychsport.2009.05.001.

McDonald, R.P. (1985). *Factor analysis and related methods*. Hillsdale, NJ: Erlbaum.

Öner, N. ve Le Compte, A. (1985). *Durumluk sürekli kaygı envanteri el kitabı*. İstanbul: Boğaziçi.

Ostrow, A.C. (1996). *Directory of psychological tests in the sport and exercise sciences*. Morgantown, WV: Fitness Information Technology.

Pedhazur, E. J. & Schmelkin Pedhazur, L. (1991). *Measurement, design, and analysis: An integrated approach*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.

Peron, D. & Elsner, V. R. (2020). The influence of sex on pre-competition anxiety in wheelchair athletes. *Comparative Exercise Physiology*, 16(2), 147-151. DOI: 10.3920/CEP190064.

Pineda-Espejel, H. A., Lopez-Walle, J. & Tomas, I. (2014). Validation of the mexican version of the CSAI-2r with both intensity and direction scales. *Revista Mexicana de Psicología*, 31(2), 198-212.

Kürkçü Akgönül, E. Yavaş Tez, Ö. ve Aras, D. (2021). Revize edilmiş yarışma durumluk kaygı envanteri-2'nin Türkçe versiyonunun geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Avrasya Spor Bilimleri ve Eğitim Dergisi*, 3(1), 61-80.

Raudsepp, L. & Kais, K. (2008). Confirmatory factor analysis of the revised competitive state anxiety inventory-2 among estonian athletes. *International Journal of Sport and Exercise Psychology*, 6(1), 85-95. DOI: 10.1080/1612197X.2008.9671856.

Robbins, J. E. & Madrigal, L. (2016). *Sport, exercise, and performance psychology: Bridging theory and application*. Springer Publishing Company.

Schermelleh, E. K. & Moosbrugger, H. (2003). Evaluating the fit of structural equation models: Tests of significance and descriptive goodness-of-fit measures. *Methods of Psychological Research Online*, 8(2), 23-74.

Schumacher, R. E. & Lomax, R. G. (1996). *A beginner's guide to structural equation modeling*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates, Publishers.

Silva, J. M., Metzler, J. N. & Lerner, B. A. (2011). *Training professionals in the practice of sport psychology*. Morgantown, WV: Fitness Information Technology.

Smith R. E. & Smoll F. L. (1991). Behavioral research and intervention in youth sports. *Behavior Therapy*, 22(3), 329-344. DOI: 10.1016/S0005-7894(05)80370-3.

Souza, R. A., Beltran, O. A., Zapata, D. M., Silva, E., Freitas, W. Z., Junior, R. V. & Higino, W. P. (2019). Heart rate variability, salivary cortisol and competitive state anxiety responses during pre-competition and pre-training moments. *Biology of Sport*, 36(1), 39-46. Doi: 10.5114/biolSport.2018.78905

Spielberger, C.D., Gorsuch, R.L. & Lushene, R.L. (1970). *Manual for the state-trait anxiety inventory*. Palo Alto, CA: Consulting Psychologists Press.

Spielberger, C. D. (Ed.). (2013). *Anxiety and behavior*. Academic Press.

Spitzer, R. L., Kroenke, K., Linzer, M., Hahn, S. R., Williams, J. B., DeGruy, F. V., Brody, D. & Davies, M. (1995). Health-related quality of life in primary care patients with mental disorders results from the prime-md 1000 study. *JAMA*, 274(19), 1511-1517. DOI: 10.1001/jama.1995.03530190025030.

Stevens, J. P. (2009). *Applied multivariate statistics for the social sciences (5thed.)*. New York: Routledge.

Tabachnick, B.G. & Fidell, L.S. (2001). *Using multivariate statistics (4th ed.)*. Boston: Allyn & Bacon.

Terry, P. C., Lane, A. M. & Shepherdson, A. (2005). Re-evaluation of the factorial validity of the revised competitive state anxiety inventory-2. *Memorias del 11th World Congress of Sport Psychology*, 15-19, august, Sydney, Australia.

Todman, J. & Dugard, P. (2007). *Approaching multivariate statistics: An introduction for psychology*. New York: Psychology Press.

Van Wijk, C. H. (2014). The use of spielberger's state-trait personality inventory (trait anxiety subscale) with naval subaquatic specialists. *Int J Occup Med Environ Health*, 27(6), 959-966. DOI: 10.2478/s13382-014-0321-5.

Yaşhoğlu, M. M. (2017). Sosyal bilimlerde faktör analizi ve geçerlilik: Keşfedici ve doğrulayıcı faktör analizlerinin kullanılması. *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, 46, 74-85.

Woodman, T. & Hardy, L. (2003). The relative impact of cognitive anxiety and self- confidence upon sport performance: A meta-analysis. *Journal of Sports Science*, 21(6), 443-457. DOI: 10.1080/0264041031000101809

EXTENDED ENGLISH SUMMARY

The Validity and Reliability of the Turkish Version of the Revised Competitive Sport Anxiety Inventory-2

Introduction

The aim in sports is to be able to demonstrate the highest level of performance in every situation. There are many parameters that affect performance and these parameters can generally be classified under physical / physiological, cognitive and psychological headings. In recent studies, it is said that the cognitive and psychological preparation of athletes for competitions is as important as their physical preparation, pre-competition factors such as nutrition, sleep level, warm-up, as well as cognitive preparation, stress, anxiety, etc. Situations are also stated to be decisive in performance (Gupta et al., 2017; Peron and Elsner, 2020; Souza et al., 2020).

Above a certain level of anxiety negatively affects the quality of life (Spitzer et al., 1995). Playing sports is a psychological situation that creates stress and anxiety due to the existence of possibilities such as loss and failure, together with a physical stress caused by the effort spent (Correia and Rosado, 2018; Aras et al., 2018). Various factors such as athletes' high expectation of success in competitions, failures, anxiety for injury or social pressure increase the level of anxiety. In this respect, the capacity of the athletes to control the anxiety that occurs before and during the competition and to cope with high anxiety is one of the determinants of the competition performance (Khan et al., 2017).

One of the inventory used to assess anxiety in sports is Martens et al. (1980) is the Competition State Anxiety Inventory (CSAI). In the process, this inventory was first renewed in 1990 and named CSAI-2, then revised again in 2003 and became CSAI-2R. CSAI-2R evaluates the cognitive anxiety, physical anxiety and self-confidence levels of the athletes before the competition. CSAI-2R has been translated into more than 40 different languages and has been approved (Chen et al., 2019). The Turkish adaptation of the inventory was made by Kılıç and İnce on the "self-confidence" sub-dimension only for athletes between the ages of 12-18, and it was revealed that this sub-dimension was valid and reliable on Turkish athletes (2017). CSAI-2R is considered as the most frequently used scale in evaluating the competition anxiety of athletes in the international literature and is considered as a psychometrically more robust measurement tool compared to CSAI-2 (Martinent et al., 2010).

The purpose of this research is to adapt the Revised Competition State Anxiety Inventory-2, which is a measurement tool that can be used both in scientific studies in the field of sports psychology and in the preparation process of athletes for competitions, into Turkish and Turkish culture.

Method

The study consists of 240 male and female athletes at national and international competitors in various categories (football, volleyball, basketball, athletics, kickbox-wushu, wrestling, taekwondo, handball, swimming, triathlon, cycling) ages 15 to 35. (female = 111; age = 20.61 ± 3.96 years; male = 129; age = 21.44 ± 4.03).

The Revised Competition State Anxiety Inventory-2 (CSAI-2R) with 3 sub-dimensions and 17 items was developed by Cox, Martens and Russell (2003). In this direction, validity and reliability studies have been carried out for Turkish culture. Inventory; cognitive anxiety (item 2, item 5, item 8, item 11, item 14), bodily anxiety (item 1, item 4, item 6, item 9, item 12, item 15, item 17) and self-confidence (item 3, item 7, item 10, item 13, item 16), it consists of 17 items in total. The inventory has a 4-point Likert type rating, including none (1), a little (2), quite (3), a lot (4). The inventory must be applied one hour before the competition.

Findings

The compatibility of the CSAI-2R to the factor analysis of the data set was first evaluated. Accordingly, when the KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) and Bartlett Sphericity test results were examined, the KMO value was 0.85 and the Bartlett test value was 1143.394 ($p < 0.001$; $sd = 136$). With the collected data, descriptive statistical analyzes, outliers, normal distribution (skewness-kurtosis), as well as exploratory and confirmatory factor analysis (respectively EFA and CFA) for structural validity, internal consistency (Cronbach Alpha) for reliability analysis and two-half test reliability (Split -Half), Average Announced Variance (AVE), Average Root of Announced Variance (AVE) and Structural Reliability (CR) values were calculated for convergent and divergent validity. As a result of EFA, a structure with 3 factors emerged and the structure revealed was confirmed by CFA. EFA analysis result of cognitive anxiety item 8; While physical anxiety item 1 and item 4 should be placed under the physical anxiety factor as a result of CFA, these items were eliminated and the CFA analysis was repeated. As a result of the final confirmatory factor analysis, it was determined that the data for the 3-factor structure (cognitive anxiety, bodily anxiety and self-confidence) of CSAI-2R has excellent goodness of fit values. It can be said that the Turkish version of CSAI-2R is a valid and reliable measurement tool that can be used to determine the athletes' state anxiety levels.

Discussion and Conclusion

There are many studies examining the psychometric properties of CSAI-2R. Fernández et al. (2007), the Spanish version of the CSAI-2R was adapted on 149 athletes aged 14-19 who participated in regional and national competitions from golf, swimming, drift, surfing and cycling. In this study, item 12, which is included in the physical anxiety dimension, was thought to be ambiguous, and therefore an additional item was added to the inventory and analyzes were carried out with 18 items.

The Romanian version of CSAI-2R, adapted by Marius (2009), was conducted on the athletes participating in the 1st league championship. It has been reported that the obtained findings have satisfactory psychometric properties of CSAI-2R and therefore the inventory should be used instead of CSAI-2. Fernandes et al., (2013), in the Brazilian version of CSAI-2R, it has been reported that CSAI-2R is a reliable and valid measurement tool for Brazilian athletes who vary according to gender, sport type and success level. As a result, the CSAI-2R is a valid and reliable tool that can be used to determine the pre-competition cognitive anxiety, physical anxiety, and self-confidence levels of athletes for Turkish culture, with a reduced number of items consisting of 14 items and a 3-factor structure, and in this respect, facilitating the applications of researchers in the field of sports psychology. It was determined to be a measurement tool.

Bu eser [Creative Commons Atıf-Gayri Ticari 4.0 Uluslararası Lisansı](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) ile lisanslanmıştır.

Basketbolun Değişen Oyun Yapısı: NBA ve EuroLeague Örnekleri

Göktuğ ERTETİK¹, Tugay DURMUŞ^{2*}, Övünç ERDEVECİLER²,
Gülfem ERSÖZ²

¹Kastamonu Üniversitesi, Kastamonu, Türkiye

²Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye

Orijinal Makale

Gönderi Tarihi: 06.04.2021

Kabul Tarihi: 30.06.2021

DOI: 10.47778/ejsse.907049

Online Yayın: 30.06.2021

Öz

Basketbol, küresel olarak en yaygın sporlardan birisidir ve bununla birlikte dünyada iki organizasyon ön plana çıkmaktadır: Amerikan Ulusal Basketbol Ligi (NBA) ve Avrupa Ligi (EuroLeague). Takım sporlarında performans analizi, antrenman ve müsabaka sürecine ilişkin verilere erişim kolaylığı ile son on yılda giderek hızlanmıştır. Basketbolun değişen oyun yapısı ve bazı parametrelerin basketbolun oyun stiline etkileri konusunda çalışmalar bulunmaktadır. Sayı, ortalama atış denemesi ve ortalama isabetli atış, ortalama üç sayılık atış denemesi ve ortalama isabetli üç sayı, asist, ribaunt, blok, top çalma, top kaybı parametreleri değerlendirilerek oyunun yapısındaki değişikliklerin neler olduğunu belirlemek bu çalışmanın amacı olarak belirlenmiştir. Çalışma, 2002 – 2020 yılları arasında Amerikan Ulusal Basketbol Ligi (NBA) ve Avrupa Basketbol Ligi (EuroLeague) normal sezonlarında oynanan müsabakaları kapsamaktadır. Takımların maç başına sayıları, atış denemeleri ve isabetli atış sayısı, takımların maç başına üç sayılık atış denemeleri ve isabetli atış sayısı, ribaund, asist, top çalma, top kaybı ve blok ortalamaları parametreleri gruplandırılarak değerlendirilmiştir. Yapılan analizlerde EuroLeague ve NBA’de sezonlar ilerledikçe en çarpıcı değişimlerin maç başına sayı denemesi, atılan sayı, maç başına üç sayılık atış denemesi ve isabetli üç sayılık atışlarda meydana geldiği tespit edilmiştir. Oyun içerisinde meydana gelen sürekli değişim ve gelişim göz önüne alındığında yapılan çalışmaların güncellenmesi ve farklı istatistiksel yöntemler/yaklaşımlar kullanılarak her iki ligin de analiz edilmesine ihtiyaç duyulmaktadır.

Anahtar kelimeler: Basketbol, müsabaka analizi, basketbolda oyun sistemleri.

The Changing Game Structure of Basketball: Examples of NBA and EuroLeague

Abstract

Basketball is one of the most widespread sports globally, and with this, two organizations stand out in the world: NBA (National Basketball Association) and EuroLeague (Europa League). There are studies about the changing game structure of basketball and the effects of some parameters on the playing style of basketball. This study includes games played in National Basketball Association (NBA) and European Basketball League (EuroLeague) regular seasons between 2002 and 2020. The points per game, shot attempts/made, three-point attempts/made, rebounds, assists, steals, turnovers, and block averages of the teams have all been grouped and analyzed. Since there are differences between the two leagues in terms of game time and game rules, the change and comparison of these parameters over the years have been made separately for the two leagues. As a result of the analysis, it was found that the most significant changes occurred in the number of shots made per game, the points scored, the average three-point shot attempts per game, and the successful three-point shot attempts as the seasons progressed in the EuroLeague and NBA. The biggest changes in the statistical categories considered within the scope of the study occurred in the three-point attempts and the three-point shooting rate. There are many studies in the literature that have examined both leagues with different parameters and statistical methods. However, considering the continuous changes and developments occurring in the game, it is necessary to update the studies and analyze both leagues by using different statistical methods/approaches.

Keywords: Basketball, match analysis, basketball game structures.

* * Sorumlu Yazar: Tugay DURMUŞ, E-posta: tugaydurmus@ankara.edu.tr

GİRİŞ

Basketbol oyununun herhangi bir takım için iki basit hedefi vardır. Takımların amacı çeşitli hücum yöntemlerini kullanarak sayı üretmek ve uygun savunma stratejileriyle rakiplerinin sayı bulmasının önüne geçmektir. Müsabaka sonucunda ise daha fazla sayı üreten takım karşılaşmayı kazanır (Fichman ve O'Brien, 2017). Basketbol, dünya çapında en çok katılımcıya sahip spor branşlarından birisidir. Ulusal ve uluslararası düzeylerde bir çok organizasyon düzenlenmektedir ve bunlardan ikisi ön plana çıkmaktadır: Amerikan Ulusal Basketbol Ligi (NBA) ve Avrupa Ligi (EuroLeague). NBA, dünyadaki en rekabetçi basketbol ligidir ve yaklaşık 24 hafta süren normal sezonda takımlar 82'şer maça çıkmaktadırlar (Paulauskas vd., 2018). Doğu ve Batı olarak iki konferansa ayrılmış 30 takımın mücadele ettiği ligde normal sezonun ardından konferanslarında ilk 8'de yer alan takımlar Playoff'lara katılmaya hak kazanmakta, yedi maç üzerinden oynanan Playoff serilerinin sonucunda ise Doğu ve Batı konferansı şampiyonlarının NBA şampiyonluğu için karşılaştığı yedi maçlık NBA finalleri oynanmaktadır (NBA). EuroLeague'de ise 18 takımlı, 34 maç süren bir normal sezonun ardından ilk 8 takım Playoff'a katılmaya hak kazanır. Beş maç üzerinden oynanan Play off serilerinin ardından eşleşmelerini kazanan dört takım Final Four (dörtlü final) için hak elde etmektedir. Çapraz eşleşme ve tek maçlı eleme usulüne göre oynanan maçların ardından iki maç kazanan takım EuroLeague sezonunu şampiyon olarak tamamlar (EuroLeague).

Basketbolda, oyunun oynanış biçimini etkilemek için kural değişiklikleri sıklıkla yapılmıştır. Örneğin, 1954'te NBA'de şut saatinin eklenmesiyle; oyun temposu yükselmiş, skorlar artmış ve oyunu duraklatma taktikleri sona ermiştir. Bu kuralın ardından, 1954 sezonunda maç başına 79,5 olan sayı ortalaması 1955 sezonunda maç başına 93,1 sayıya ulaşmıştır. Kuralların değişimi ile beş yıl içinde takımlar farklı ve daha hızlı bir oyun stili yaratmışlardır ve nitekim beş sezon içinde ise artık ligdeki her takım maç başına 100 sayı ve üzeri sayı ortalaması yakalamıştır (Fichman ve O'Brien, 2017). NBA basketbol tarihinde kurallardaki en çarpıcı değişikliklerden birinin 1979-1980 sezonunda üç sayılık atışın oyuna dahil edilmesi olduğu söylenebilir. O yıllarda yapılan bu değişiklik etkisini hemen gösterememiş olsa da günümüz basketbolunda üç sayı çizgisinin oyun stratejilerini etkileyen önemli bir unsur olduğunu söylemek mümkündür (Arias vd., 2009; Nourayi, 2019).

2010-2011 basketbol sezonu başında FIBA tarafından getirilen kural değişiklikleri ile FIBA'ya bağlı bütün federasyonlar ve organizasyonlar basketbolu yeni kuralları ile oynamaya başlamıştır. Bu kurallar; boyalı alanda yer alan yarım daire, üç sayı çizgisinin çemberden 6,75 metreye getirilmesi ve 24 saniye hücum süresinin ne şekilde ve ne zaman yenileneceği gibi oyunun gidişatını önemli ölçüde etkileyebilecek değişiklikleri kapsamıştır. Kural değişikliklerinin doğal bir getirisi olarak da iki sayılık ve üç sayılık atışların miktar ve verimliliklerinde değişimler meydana gelmesi beklenmiştir (Strumbelj vd., 2013).

Literatürde, yıllar içerisinde basketbolun değişen oyun yapısı ve birtakım parametrelerin basketbolun oynanış biçiminde yarattığı etkilere dair çalışmalar mevcuttur. İspanya Basketbol Ligi'nde yapılan bir çalışmada, başarılı takımların başarısız takımlara oranla daha fazla asist yaptığı, daha iyi serbest atış attığı, daha az faul yaptığı ve daha fazla savunma ribaundu aldığı belirtilmiştir (Ibáñez vd., 2008). Avrupa basketbolu ile ilgili olarak yapılan bazı çalışmalarda, takımların performansının öncelikle iki sayılık atışlara ve savunma ribauntlarına bağlı olduğu belirtilmektedir. Yakın skorlar ile geçen maçlarda fauller ve serbest atışların oyun sonucunun belirlenmesinde, sayı farkının çok olduğu maçlara göre daha fazla önem taşıdığı aktarılmıştır (Karipidis vd., 2001; Sampaio ve Janeira, 2003). Strumbelj vd., (2013) EuroLeague'deki kural değişikliklerinin oyun üzerine olan etkilerini araştırmışlardır. 2001 ve 2010 yılları arasında EuroLeague'de oynanan maçlar çalışma kapsamında incelenmiştir. Yıllar içerisinde, kullanılan üç sayılık atışlarda yükseliş, iki sayılık atışların ise düşüş yönelimi bildirilmiş ve anlamlı bir fark bulunmuştur. Öte yandan fauller ve serbest atış sayılarında anlamlı bir azalma, blok ve asist sayılarında ise anlamlı bir artış olduğu bildirilmiştir. NBA ve EuroLeague takımlarının hücum stillerinin karşılaştırdığı bir çalışmada ise NBA takımlarını, EuroLeague takımlarından ayıran en bariz özelliğin boyalı alan hücumu olduğu belirtilmiştir (Mavridis vd., 2017). Çalışmada ayrıca, EuroLeague takımlarının hücumu yerden pas (bounce pas) ile başlatırken NBA takımlarının baş üstü pası daha fazla kullandıklarına dikkat çekilmiş ve bu farkın NBA oyuncularının fiziksel özellikleri (boy, çeviklik) ile ilişkili olabileceği vurgusu yapılmıştır (Courel-Ibáñez vd., 2016).

Son on yılda, antrenman ve yarışma sürecine ilişkin verilere ulaşımın da kolaylaşmasıyla takım sporlarında performans analizleri giderek artmıştır (Drust, 2010; Franks ve Hughes, 2007). Dünyanın farklı yerlerinde farklı taktik ve yaklaşımları basketbol sahalarında görmek mümkündür. 1990'lı yılların sonuna dek oynanan "yavaş ve tahmin edilebilir" olarak nitelendirilen (Dean, 2001) oyun sistemleri yerini; iç ve dış dengesinin kurulduğu (Ibáñez vd., 2018), bireysel hücum stillerinin ön plana çıktığı (Scanlan vd., 2018) ve oyuncuların pozisyonlarının görevleri dışında roller üstlendiği (Mateus vd., 2018) bir basketbol stiline bırakmıştır.

Basketbol, sürekli gelişen ve taktik stratejilerin oyun sonucuna doğrudan etki ettiği bir spordur. Dünyanın önde gelen basketbol liglerindeki oyun yapısının ve uygulanan oyun stratejilerinin takibi basketbol antrenörleri için önem taşımaktadır. Bu çalışmada, sayı, ortalama atış denemesi ve ortalama isabetli atış, ortalama üç sayılık atış denemesi ve ortalama isabetli üç sayı, asist, ribaunt, blok, top çalma, top kaybı kategorileri incelenerek en üst rekabet seviyelerinde basketbolun seneler içindeki değişimi ele alınmıştır. Bu sayede farklı seviyelerdeki antrenörler, oyunun oynanış biçimi hakkında fikir sahibi olabilir ve mevcut oyun sistemlerinde düzenlemelere gidebilir. Oyunun oynanış biçimindeki yönelim göz önüne alınarak alt yapı oyuncularının teknik ve taktik becerileri bu çerçevede geliştirilmeye çalışılabilir. Ayrıca bu çalışma, araştırmacılar için basketbolun oynanış biçimindeki değişimleri raporlayan Türkçe dilindeki bir kaynak olarak da faydalı olabilir. Bu çalışmanın amacı, NBA ve EuroLeague takımlarının 2002-2020 yılları arasındaki müsabakalarının sayı, atış denemeleri ve isabetli atış sayısı, takımların maç başına üç sayılık atış

denemeleri ve isabetli atış sayısı, ribaunt, asist, top çalma, top kaybı ve blok parametreleri çerçevesinde incelenmesi ve meydana gelen değişimlerin raporlanmasıdır.

YÖNTEM

Araştırma modeli: Bu çalışma, 2002 – 2020 yılları arasında NBA ve EuroLeague normal sezonlarında oynanan müsabakaları değerlendiren, tarama modeli kullanılarak yapılmış bir çalışmadır.

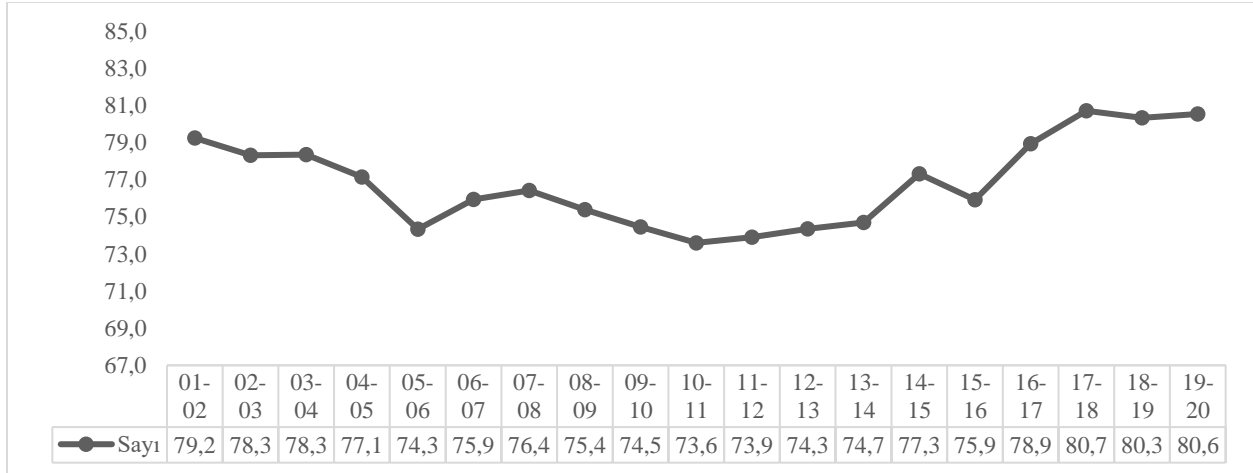
Araştırma grubu: Çalışmanın evrenini 2002 – 2020 yıllarında NBA’de oynanan 46.260 ve EuroLeague’de oynanan 8.656 maç oluşturmaktadır. Belirtilen sezonlarda oynanan tüm normal sezon maçları çalışma kapsamın alınmıştır.

Verilerin toplanması: Çalışmada kullanılan veriler, liglerin resmi siteleri olan www.nba.com ve www.EuroLeague.net sayfalarından elde edilmiştir. Açık erişimde sunulan bu bilgiler basketbol ve müsabaka analizi alanında çalışan iki analiz uzmanı tarafından sınıflandırılmıştır. Çalışmada kullanılan veriler basketboldaki temel istatistik kategorilerini kapsamaktadır.

Verilerin analizi: Araştırmada elde edilen veriler, SPSS (IBM SPSS Statistics for Windows, Ver. 22.0 Armonk, NY: IBM Corp.) programı kullanılarak analiz edilmiştir. Veriler değerlendirilirken tanımlayıcı istatistiksel yöntem kullanılmış ve gruplandırılan parametrelerin ortalamaları ve frekans dağılımları tespit edilmiştir. Kullanılan veriler, NBA ve EuroLeague’de 2002-2020 yılları arasındaki müsabakalara ait sayı, ortalama atış denemesi ve ortalama isabetli atış, ortalama üç sayılık atış denemesi ve ortalama isabetli üç sayı, asist, ribaunt, blok, top çalma, top kaybı verileridir.

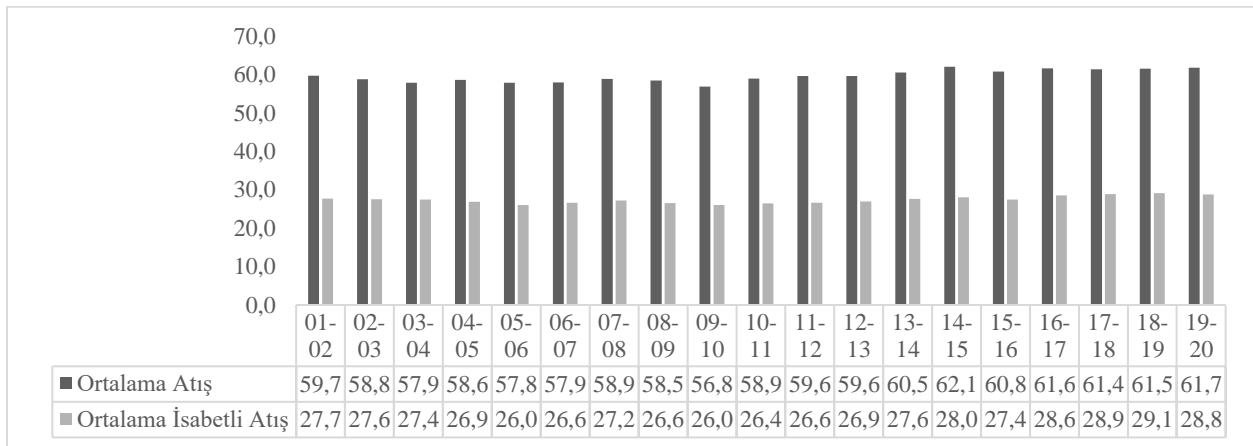
BULGULAR

Bu çalışma, basketbolun oyun yapısında meydana gelen değişimleri incelemek amacıyla yapılmıştır. Bu kapsamda, 2002 – 2020 yılları arasında NBA’de oynanan 46.260 ve EuroLeague’de oynanan 8.656 müsabakaya ait sayı, ortalama atış denemesi ve ortalama isabetli atış, ortalama üç sayılık atış denemesi ve ortalama isabetli üç sayı, asist, ribaunt, blok, top çalma, top kaybı istatistikleri analiz edilmiştir. NBA’de normal sezonda bir takım 82 müsabaka yaparken, 2011 – 2012 sezonundaki lokavt dolayısıyla belirtilen sezonda takımlar 66 maç yapabilmişlerdir. Yapılan analizler sonucunda elde edilen bulgular bu bölümde sunulmuştur.

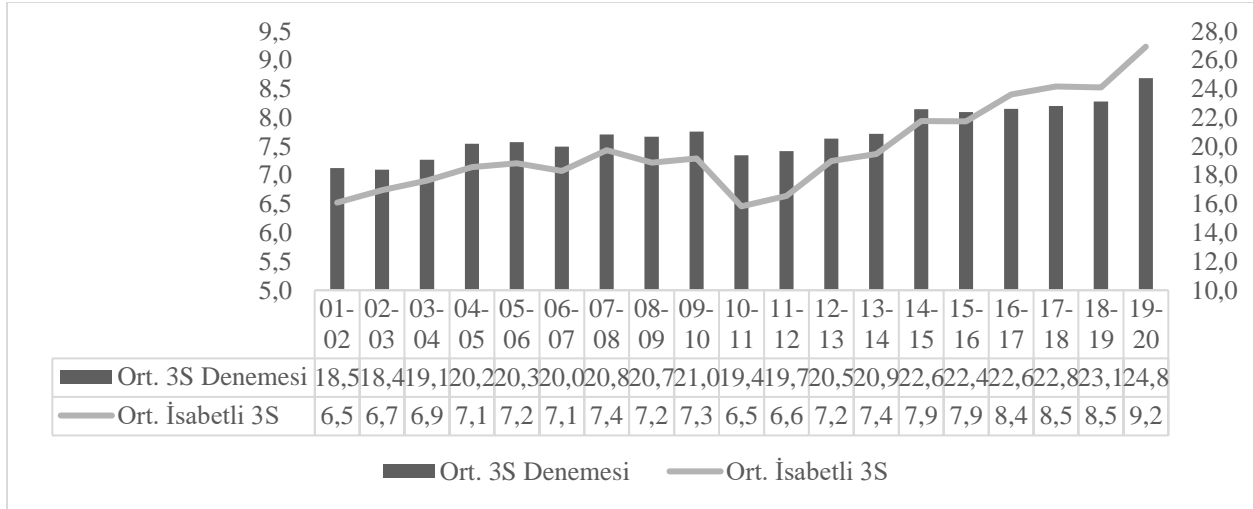
Şekil 1. EuroLeague’de maç başına atılan ortalama sayının sezonlara göre değişimi

Şekil 1’de EuroLeague’de maç başına ortalama sayı rakamlarında meydana gelen değişim gösterilmiştir. EuroLeague’de son on dokuz sezonda en az sayı ortalaması yakalanan sezon 2005-2006 sezonu olurken, en yüksek sayı ortalaması ise 2017-2018 sezonunda görülmüştür.

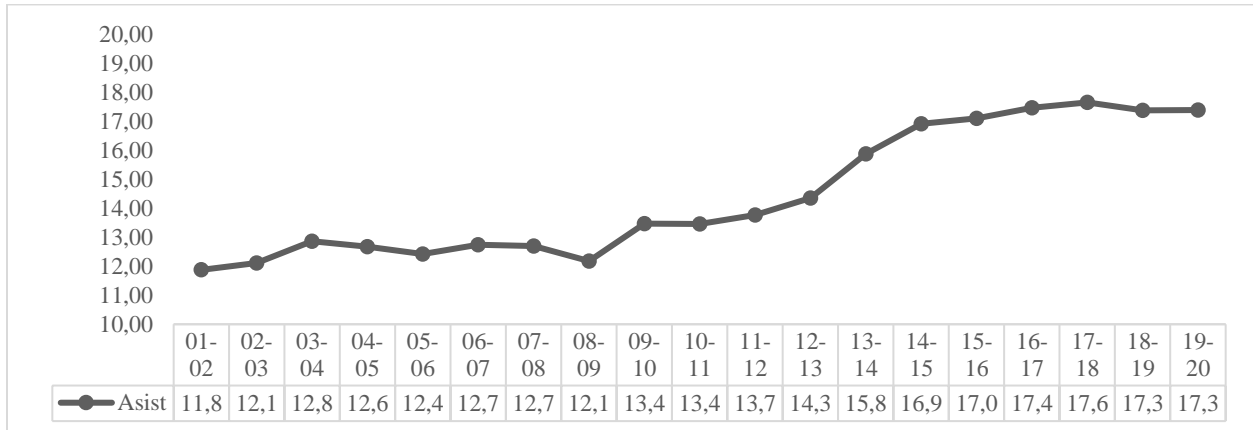
Şekil 2. EuroLeague’de ortalama atış / ortalama isabetli atış oranlarının sezonlara göre değişimi

EuroLeague’de maç başına ortalama atış ve ortalama isabetli atışlardaki değişim Şekil 2’de gösterilmiştir. Toplam oyun süresi ve hücum süresinin aynı olduğu bu sezonlarda maç başına en çok atış kullanılan sezon 2014-2015 sezonu olurken, en çok isabet bulunan sezon ise 2018-2019 sezonu olmuştur.

Şekil 3. EuroLeague’de ortalama 3 sayılık atış / ortalama 3 sayılık isabetli atış oranlarının sezonlara göre değişimi

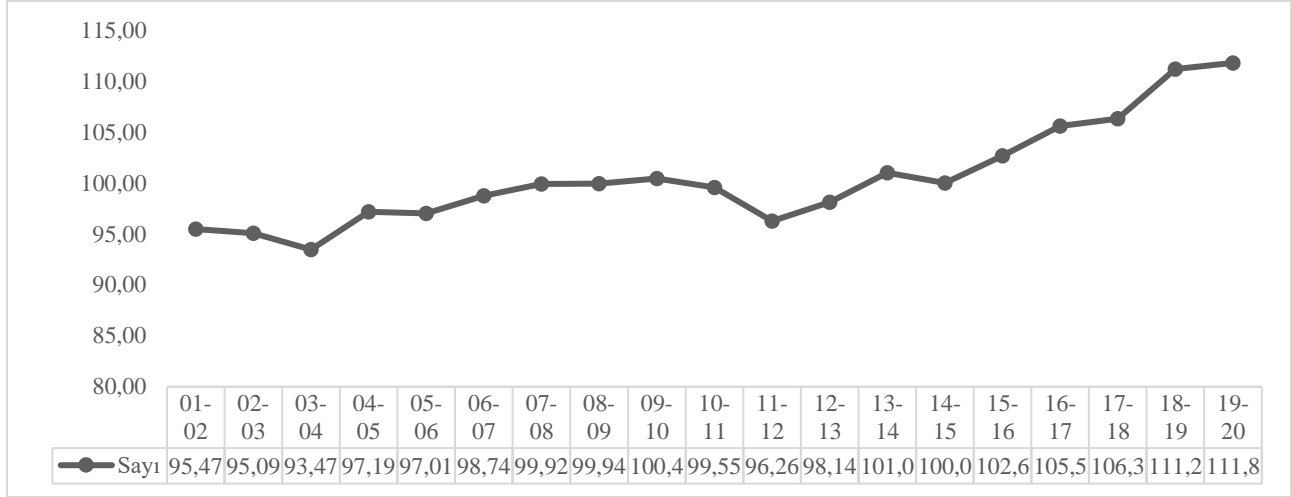
EuroLeague’de üç sayılık atışların kullanımındaki değişim Şekil 3’te gösterilmiştir. Üç sayılık atışlar en az 2002-2003 sezonu, en fazla ise 2019-2020 sezonunda kullanılmıştır. Bununla birlikte 2019-2020 sezonunda bulunan maç başına ortalama 9,2 isabetli üç sayı atış, çalışma kapsamındaki yıllar içindeki en yüksek rakamdır. 2002 sezonunda EuroLeague’de üç sayılık atışlar takımların toplam atış oranının %30,98’ini oluştururken 2020 sezonunun sonuna gelindiğinde hücumlarını sonlandırmak için %37,46 oranında üç sayılık atış kullanmışlardır.

Şekil 4. EuroLeague’de ortalama asist rakamlarının sezonlara göre değişimi

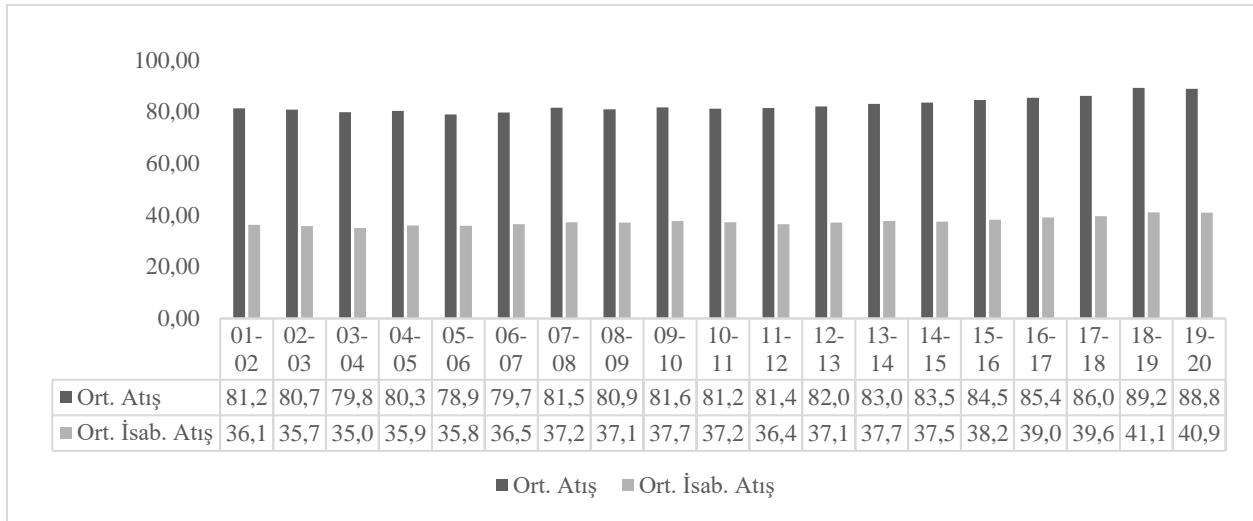
Şekil 4, EuroLeague’de asist rakamlarında meydana gelen değişimi göstermektedir. Buna göre EuroLeague’de, 2008-2009 sezonundan itibaren asist rakamlarının geçen her sezonda artış gösterdiği belirlenmiştir.

Yapılan analizler sonucunda NBA’de istatistiksel kategorilerde meydana gelen değişimler aşağıdaki şekillerde gösterilmiştir.

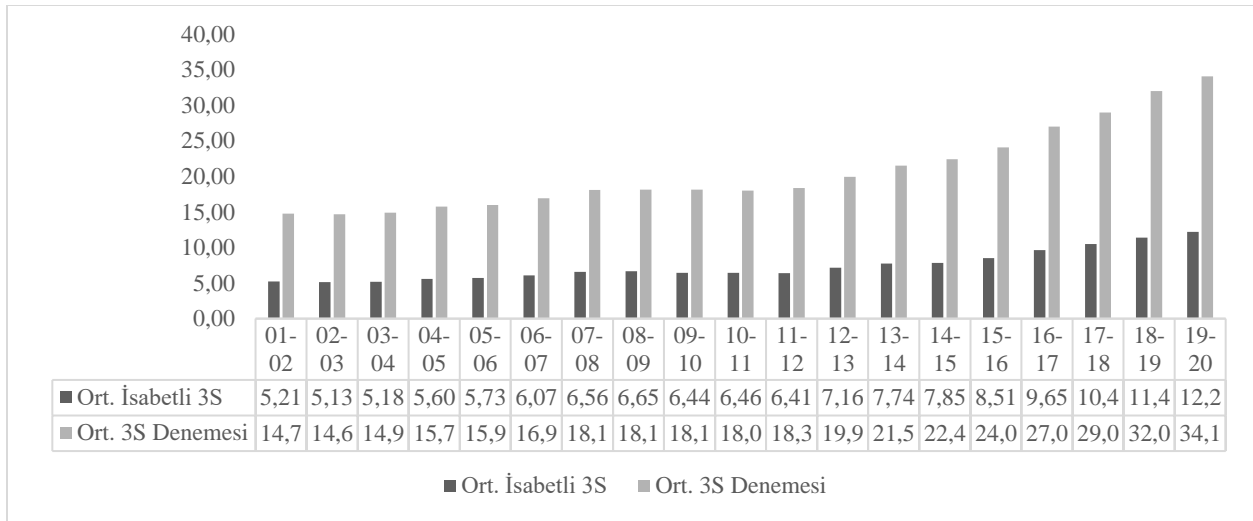
Şekil 5. NBA’de maç başına atılan ortalama sayının sezonlara göre değişimi

NBA’de maç başına atılan sayıların değişimi Şekil 5’te sunulmuştur. NBA’de, 2001-2002 sezonunda 95,4 olan sayı ortalamasının 2019-2020 sezonunda 111,8 sayıya ulaştığı görülmüştür.

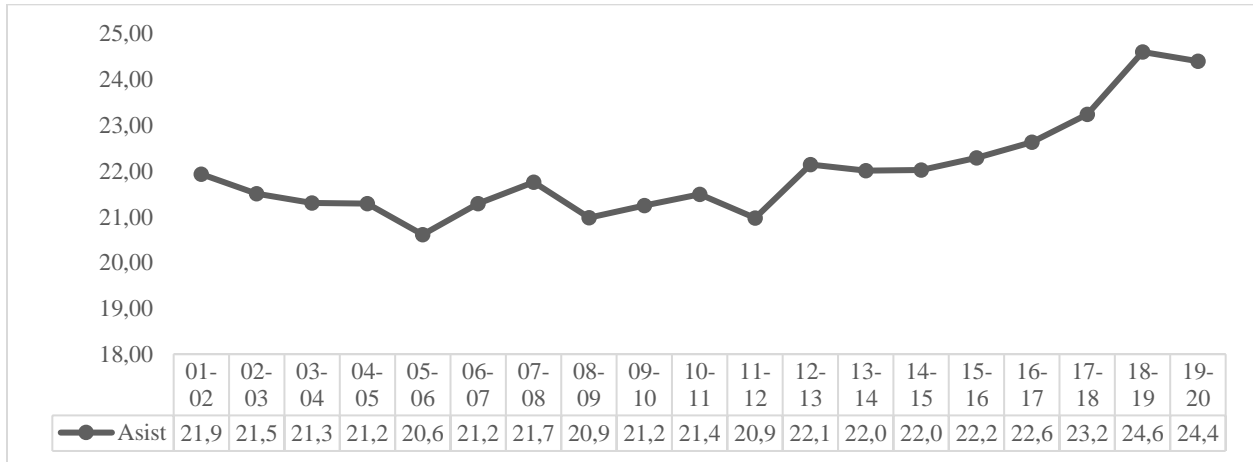
Şekil 6. NBA’de ortalama atış / ortalama isabetli atış oranlarının sezonlara göre değişimi

Şekil 6, NBA’de maç başına kullanılan atış ve isabetli atışların dağılımını göstermektedir. 2001-2002 sezonunda 48 dakikalık bir maçta takımlar ortalama 81,2 atış kullanırken 2019-2020 sezonunda aynı oyun süresinde takımlar 88,8 atış kullanmıştır.

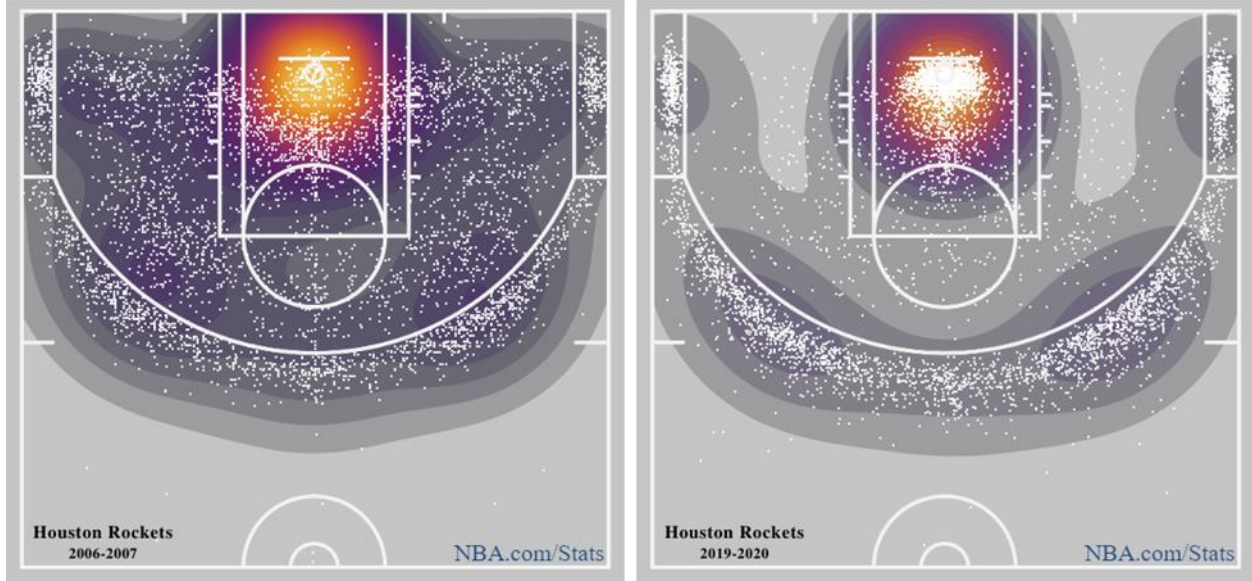
Şekil 7. NBA’de ortalama 3 sayılık atış / ortalama 3 sayılık isabetli atış oranlarının sezonlara göre değişimi

NBA’de üç sayılık atışların sayısı ve isabeti Şekil 7’de sunulmuştur. Buna göre, NBA’de 2001-2002 sezonunda maç başına kullanılan ortalama 14,7 üç sayılık atıştan 5,2’si isabetli olurken bu oran 2019-2020 sezonunda 34,1 ortalama atış ve 12,2 isabetli atış olarak değişim göstermiştir.

Şekil 8. NBA’de ortalama asist rakamlarının sezonlara göre değişimi

Şekil 8, NBA’de 2001-2002 ve 2019-2020 sezonları arasında asist rakamlarında meydana gelen değişimi göstermektedir. Çalışma kapsamındaki yıllarda en düşük asist yapılan sezon 2005-2006 sezonuyken, asist ortalamasının en yüksek olduğu sezonun 2019-2020 sezonu olduğu saptanmıştır.

Şekil 9. NBA takımlarından Houston Rockets'ın 2007 ve 2020 yıllarındaki şut tercihleri

Şekil 9, NBA takımlarından Houston Rockets'ın 2006-2007 ve 2019-2020 sezonlarındaki ağırlıklı olarak atış kullandığı bölgelerin ısı haritasıdır. Şekillerde giderek koyulaşan gri alanlar en çok atış kullanılan bölgeleri temsil etmektedir. Şekil 9'dan yola çıkılarak Houston Rockets'ın 2006-2007 sezonunda üçlük çizgisi ve çember arasındaki bölgeden kullandığı atışlardaki yoğunluğun, 2019-2020 sezonunda çember altı ve üçlük çizgisinin dışında yoğunlaştığı söylenebilir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışmanın amacı, NBA ve EuroLeague'de ortalama atış denemesi ve ortalama isabetli atış, ortalama üç sayılık atış denemesi ve ortalama isabetli üç sayı, asist, ribaunt, blok, top çalma, top kaybı istatistiklerinin değişimini incelemektir. Bu kapsamda, 2002 – 2020 yılları arasında NBA'de oynanan 46.260 ve EuroLeague'de oynanan 8.656 müsabakaya ait veriler çalışma kapsamında analiz edilmiştir.

Yapılan analizler sonucunda; EuroLeague ve NBA'de sezonlar ilerledikçe en çarpıcı değişimlerin maç başına yapılan sayı denemesi, atılan sayı, maç başına toplam üç sayılık atış denemesi ve isabetli üç sayılık atışlarda meydana geldiği tespit edilmiştir. EuroLeague'de 2010-2011 sezonunda bir takım maç başına 73,6 sayı atarken bu rakam 2019-2020 sezonunda 80,6 sayıya yükselmiştir. Bu değişim, NBA'de daha etkili biçimde meydana gelmiştir. 2001-2002 sezonunda maç başına ortalama sayı 95,5 sayı iken bu rakam 2019-2020 sezonunun sonunda 111,8 sayıya kadar yükselmiştir. Bu alanda 19 sezonda %17,1 oranında bir artış görülmüştür. Her iki ligde de maç başına kullanılan atış denemelerinde de artışlar meydana gelmiştir. Nitekim NBA'de 19 sezonun ardından takımlar maç başına 7,8 (%9,3) fazla atış kullanmışlardır. Oyun süresinin

değişmemesi, kuralların oyunun oynanış biçiminde köklü değişiklikler meydana getirmemesi ve sezonların birbirini takiben oynanması düşünüldüğünde bu değişimlerin oyunun teknik – taktik boyutundan ve genel olarak oynanış biçiminden kaynaklandığı söylenebilir (Mikołajec vd., 2021; Selmanović vd., 2015; Strumbelj vd., 2013).

Çalışma kapsamında ele alınan istatistiksel kategorilerdeki en büyük değişimler üç sayılık atış denemesi ve üç sayılık isabetli atış oranlarında meydana gelmiştir. Buna göre; EuroLeague’de takımlar 2001-2002 sezonunu maç başına 18,5 üç sayılık atış denemesi ile kapatırken 2020 sezonunun sonunda bu rakam 24,8 olarak yansımıştır. İsabetli atış oranındaki değişim de aynı doğrultuda 6,5’den 9,2’ye yükselmiştir. NBA’de de 2002 sezonu sona erdiğinde takımlar sadece 14,7 üç sayılık atış denemesi yapmışlardır. Ancak bu sayı 2020 sezonunun sonunda %131 oranında bir değişime uğrayarak 34,1’e ulaşmıştır. 2001 yılında bu atışlardan 5,1’i isabetli olurken 2020 yılında ise takımlar maç başına ortalama 12,2 üç sayı isabeti bulmuşlardır. 2001-. NBA’de ise 2002 sezonu sonunda takımların üç sayılık denemelerinin toplam atış denemelerine oranı %18,16’da kalmıştır. Buna karşılık olarak, 2019-2020 sezonunda NBA takımları hücumlarının %38,40’ını üç sayılık atışlar ile sonlandırmışlardır. EuroLeague ve NBA’de oyunun değişimini en açık şekilde simgeleyen üç sayılık atışların kullanım oranları ve isabet yüzdeleri üzerine birçok çalışma literatürde mevcuttur (Erçülj ve Štrumbelj, 2015; Petway vd., 2020; Mandić vd., 2019). NBA’de 2010 sezonu ve öncesindeki üç sayılık atış denemelerindeki oranın düşüklüğü oyun taktik ve yaklaşımının uzun oyuncular etrafında şekillenmesiyle ve boyalı alanın daha fazla kullanılmasıyla da ilişkilendirilebilir (Piette vd., 2010).

Zhang’a (2020) göre takımlar skor avantajı elde etmek amacıyla çok sayıda uzun ikilik atışlar denemek yerine daha az sayıda üç sayılık atışlara yönelmişlerdir. Rust (2014) ise NBA’de en çok değer verilen şutun köşeden atılan üç sayılar olduğunu; uzun ikiliklerin isabet oranlarının boyalı alan sayılarından düşük olması sebebiyle birkaç adım geriden atılacak üç sayının skora etkisini vurgulamıştır. Rust (2014) aynı zamanda bu yönelimlerin, takımların oyuncu tercihleri ve kadro planlamalarında da etkili olduğunu belirtmiştir.

Atış denemelerindeki yükseliş ile birlikte ribaunt sayılarında muhtemel bir artış beklenebilir. Ancak isabetli şut oranlarının da aynı doğrultuda yükselmesi ile birlikte bu artışın istatistiksel olarak yüksek oranlarda olmadığını söylemek mümkündür. Geleneksel istatistiklerde meydana gelen yükseliş, oyunun oynanma hızının artması ile ilişkilendirilebilir (Cadenas ve Ibáñez, 2017; Çene, 2018; Kubatko vd., 2007; Selmanović vd., 2015).

Oyunun hızlanması ile hücum sürelerinin kısılması, erken atışların kullanılması ve bu atışların isabet oranlarının artmasının savunma istatistikleri ile ters orantılı olduğu söylenebilir. Rakip savunmalar doğru ve etkili şekilde yerleşmeden kullanılan atışların etkisini top çalma ve blok rakamlarında azalma olarak görmek mümkündür. EuroLeague’de 2002 sezonunda 7,8 olan ortalama top çalma rakamı 2020 sezonunda 6,5’e; NBA’de 7,8’den 7,6’ya gerilemiştir. Bununla birlikte maç başına yapılan bloklardaki değişim ise sadece %5’tir. Hücum eden takımların rakip

savunma henüz yerleşmemişken yaptıkları erken ve isabetli atışların etkisi top kaybı rakamlarında da ortaya çıkmıştır. Savunma baskısı artmadan, hücum süresinin başlarında yapılan isabetli atışlar sayesinde top kaybı riskinin azaltıldığını söylemek mümkündür. Ibáñez vd., (2008) İspanya Basketbol Ligi'nde takımların sezon başarılarında assist, top çalma ve blok istatistiklerinin etkisinin daha fazla olduğunu belirtmişlerdir. EuroLeague'de 2002 sezonunda hücum eden takımlar maç başına 14,1 top kaybı yaparken 2019 sezonunda sadece 11,8 top kaybı görülmüştür. Bu düşüşün; sayı, üç sayı isabeti ve asist gibi hücum istatistiklerinin artışı ile sonuçlandığı yorumu yapılabilir.

EuroLeague ve NBA, dünyanın en prestijli basketbol organizasyonları olarak kabul edilmektedirler. Yapılan çalışma sonucunda EuroLeague ve NBA'de öncelikle atış denemesi, sayı, üç sayı ve asist rakamlarında sezonlar ilerledikçe meydana gelen bir artıştan söz etmek mümkündür. Bununla birlikte oyun hızının artması ve hücumların erken atışlarla sonlandırılmasından kaynaklı olarak diğer kategorilerde meydana gelen artışın top kaybı rakamlarında aynı oranda olmadığı görülmektedir. Her iki ligi de farklı parametreler ve istatistiksel yöntemlerle incelemiş olan birçok çalışma literatürde mevcuttur. Ancak oyun içerisinde meydana gelen sürekli değişim ve gelişim göz önüne alındığında yapılan çalışmaların güncellenmesi ve farklı istatistiksel yöntemler/yaklaşımlar kullanılarak her iki ligin de analiz edilmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Bu çalışma, sadece temel istatistik parametreleri kullanıldığından sınırlı sayıda bileşenin oyun üzerindeki etkilerine odaklanmıştır. Daha sonra yapılacak çalışmalarda gelişmiş istatistiksel parametreler kullanılarak oyunun farklı boyutları ele alınabilir.

Çıkar Çatışması: Bu çalışma ile ilgili olarak yazarların ve/veya aile bireylerinin çıkar çatışması potansiyeli olabilecek bilimsel ve tıbbi komite üyeliği veya üyeleri ile ilişkisi, danışmanlık, bilirkişilik, herhangi bir firmada çalışma durumu, hissedarlık ve benzer durumları yoktur.

Yayın Etiği: Mevcut çalışmanın yazım sürecinde “*Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi*” kapsamında bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş olup; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamış ve bu çalışma herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir.

Yazar Katkı Oranı Beyanı: Göktuğ Ertetik: Verilerin toplanması, verilerin analizi, makale yazımı. Tugay Durmuş: Verilerin toplanması, verilerin analizi, makale yazımı. Övünç Erdeveciler: Makale yazımı. Gülfem Ersöz: Çalışmanın kavramsal çerçevesinin düzenlenmesi ve çalışmanın editi edilmesi.

KAYNAKÇA

- Arias, J. L., Argudo, F. M. & Alonso, J. I. (2009). Effect of the 3-point line change on the game dynamics in girls' minibasketball. *Research quarterly for exercise and sport*, 80(3), 502-509.
- Courel-Ibáñez, J., McRobert, A. P., Ortega, E. & Cárdenas Vélez, D. (2018). Inside game effectiveness in NBA basketball: Analysis of collective interactions. *Kinesiology*, 50(2), 218-227. Doi:10.26582/k.50.2.5.
- Çene, E. (2018). What is the difference between a winning and a losing team: Insights from EuroLeague basketball. *International Journal of Performance Analysis in Sport*, 18(1), 55-68. Doi:10.1080/24748668.2018.1446234.
- Dean, O. (2001). Statistical effects of proposed NBA rule changes. *Journal of Basketball Studies*. [Available online at: http://www.rawbw.com/~deano/articles/2001_rule_chg_discussion.htm], Erişim tarihi: 10 Mart 2021.
- Drust, B. (2010). Performance analysis research: meeting the challenge. *Journal of Sports Sciences*, 28(9), 921-922. Doi:10.1080/02640411003740769.
- Erčulj, F. & Štrumbelj, E. (2015). Basketball shot types and shot success in different levels of competitive basketball. *PloS One*, 10(6). e0128885. Doi: 10.1371/journal.pone.0128885.
- EuroLeague. (2021). EuroLeague Statistics <https://www.euroleague.net/main/statistics> Erişim tarihi: 13 Şubat 2021.
- Fichman, M. & O'Brien, J. (2017). Three point shooting and efficient mixed strategies: A portfolio management approach. *Journal of Sports Analytics*, 4(2), 1-14. Doi: 10.3233/JSA-160154.
- Franks, I. & Hughes, M. (2007). *The Essentials of Performance Analysis: An Introduction (1st ed.)*. USA: Routledge.
- Ibáñez, S., Sampaio, J., Feu, S., Lorenzo, A., Gómez, M. & Ortega, E. (2008). Basketball game-related statistics that discriminate between teams' season-long success. *European Journal of Sport Science*, 8(6), 369-372. Doi: 17461390802261470.
- Karipidis, A., Fotinakis, P., Taxildaris, K. & Fatouros, J. (2001). Factors characterizing a successful performance in basketball. *Journal of Human Movement Studies*, 41(5), 385-397.
- Kubatko, J., Oliver, D., Pelton, K. & Rosenbaum, D. T. (2007). A starting point for analyzing basketball statistics. *Journal of Quantitative Analysis in Sports*, 3(3), 1-24. Doi: 10.2202/1559-0410.1070.
- Mandić, R., Jakovljević, S., Erčulj, F. & Štrumbelj, E. (2019). Trends in NBA and EuroLeague basketball: Analysis and comparison of statistical data from 2000 to 2017. *PloS one*, 14(10), e0223524. Doi: journal.pone.0223524.
- Mateus, N., Gonçalves, B., Abade, E., Leite, N., Gomez, M. A. & Sampaio, J. (2018). Exploring game performance in NBA playoffs. *Kinesiology*, 50(1), 89-96. Doi: 10.26582/k.50.1.7.
- Mavridis, G., Evangelos, T., Alexandros, K. & Laios, A. (2009). The inside game in world basketball. Comparison between European and NBA teams. *International Journal of Performance Analysis in Sport*, 9(2), 157-164. Doi: 10.1080/24748668.2009.11868473.
- Mikołajec, K., Banyś, D., Żurowska-Cegielska, J., Zawartka, M. & Gryko, K. (2021). How to win the basketball EuroLeague? Game performance determining sports results during 2003-2016 matches. *Journal of Human Kinetics*, 77(1), 287-296. Doi: 10.2478/hukin-2021-0050.

Ertetik, G., Durmuş, T., Erdeveciler, Ö. ve Ersöz, G. (2021). Basketbolun değişen yapısı : NBA ve Euroleague örnekleri. *Avrasya Spor Bilimleri ve Eğitim Dergisi*, 3(1), 81-95.

NBA. (2021). Official NBA Stats. <https://www.nba.com/stats/teams/traditional> Erişim tarihi: 10 Şubat 2021.

Nourayi, M. M. (2019). Strategically driven rule changes in NBA: Causes and consequences. *The Sport Journal*, 22, 1-11.

Paulauskas, R., Masiulis, N., Vaquera, A., Figueira, B. & Sampaio, J. (2018). Basketball game-related statistics that discriminate between European players competing in the NBA and in the Euroleague. *Journal of Human Kinetics*, 65, 225–233. Doi: 10.2478/hukin-2018-0030.

Petway, A. J., Freitas, T. T., Calleja-González, J., Medina Leal, D. & Alcaraz, P. E. (2020). Training load and match-play demands in basketball based on competition level: A systematic review. *PloS one*, 15(3), e0229212. Doi: 10.1371/journal.pone.0229212.

Piette, J., Anand, S. & Zhang, K. (2010). Scoring and shooting abilities of NBA players. *Journal of Quantitative Analysis In Sports*, 6(1). Doi: 10.2202/1559-0410.1194.

Rust, D. (2014). *An Analysis of New Performance Metrics in the NBA and Their Effects on Win Production and Salary*. Yayınlanmamış bitirme tezi, University of Mississippi, Sally McDonnell Barksdale Honors College, USA.

Sampaio, J. & Janeira, M. (2003). Statistical analyses of basketball team performance: Understanding teams' wins and losses according to a different index of ball possessions. *International Journal of Performance Analysis in Sport*. 3. 40-49. Doi: 10.1080/24748668.2003.11868273.

Scanlan, A. T., Wen, N., Spiteri, T., Milanović, Z., Conte, D., Guy, J. H., Delextrat, A. & Dalbo, V. J. (2018). Dribble deficit: A novel method to measure dribbling speed independent of sprinting speed in basketball players. *Journal of Sports Sciences*, 36(22), 2596–2602. Doi: 10.1080/02640414.2018.1470217

Selmanović, A., Škegro, D. & Milanović, D. (2015). Basic characteristics of offensive modalities in the EuroLeague and the NBA. *Acta Kinesiologica*, 9(2), 83-87.

Strumbelj, E., Vračar, P., Robnik-Šikonja, M., Dežman, B. & Erčulj, F. (2013). A decade of EuroLeague basketball: an analysis of trends and recent rule change effects. *Journal of Human Kinetics*, 38, 183–189. Doi: 10.2478/hukin-2013-0058

Suárez-Cadenas, E. & Courel-Ibáñez, J. (2017). Shooting strategies and effectiveness after offensive rebound and its impact on game result in EuroLeague basketball teams. *Cuadernos de Psicología del Deporte*, 17(3), 217-222.

Zhuang, F. (2020). NBA three point shot attempts and accuracy distribution. *Scientific and Social Research*, 2(2). Doi:10.36922/ssr.v2i2.947

EXTENDED ABSTRACT

The Changing Game Structure of Basketball: Examples of NBA and EuroLeague

Introduction

Basketball is one of the most widespread sports globally, and with this, two organizations stand out in the world: NBA (National Basketball Association) and EuroLeague (Europa League). Performance analysis in team sports has gradually accelerated in the last decade, with the ease of accessing data regarding the training and competition process. There are studies about the changing game structure of basketball and the effects of some parameters on the playing style of basketball. The deepest change in the history of NBA basketball is the inclusion of the 3-point shot. Yet, the effect of the change was not immediately apparent, but this change affects game strategies even today. In some studies on European basketball, it is stated that the performance of teams depends primarily on 2-point shots and defensive rebounds. In a study comparing the attacking styles of NBA and EuroLeague teams, it was stated that the most obvious feature that distinguishes NBA teams from EuroLeague teams is the offense of the painted area.

Method

This research aims to determine several statistical parameters to assess changes in the game's structure. This study includes games played in National Basketball Association (NBA) and European Basketball League (EuroLeague) regular seasons between 2002 and 2020. The points per game, shot attempts/made, three-point attempts/made, rebounds, assists, steals, turnovers, and block averages of the teams have all been grouped and analyzed. Since there are differences between the two leagues in terms of game time and game rules, the change and comparison of these parameters over the years have been made separately for the two leagues. Only two basketball leagues (NBA and EuroLeague) were evaluated in this study. However, the study is limited to the regular season matches of these two leagues.

Findings

As a result of the analysis, it was found that the most significant changes occurred in the number of shots made per game, the points scored, the average three-point shot attempts per game, and the successful three-point shot attempts as the seasons progressed in the EuroLeague and NBA. The biggest changes in the statistical categories considered within the scope of the study occurred in the three-point attempts and the three-point shooting rate. This change has occurred more effectively in the NBA. While the average points per game was 95.5 points in the 2001-2002 season, this number increased to 111.8 points at the end of the 2019-2020 season. With the increase in shot attempts, a possible increase in rebound numbers can be expected. However, it is possible to say that this increase is not at a statistically high rate, with the accuracy of shot attempts also increasing in the same direction.

Discussion and Conclusion

According to the results of this study, it is possible to talk about an increase in the number of shot attempts, points, three points and assists in the EuroLeague and NBA as the seasons progress. There are many studies in the literature that have examined both leagues with different parameters and statistical methods. However, considering the continuous changes and developments occurring in the game, it is necessary to update the studies and analyze both leagues by using different statistical methods/approaches.

Bu eser [Creative Commons Atıf-Gayri Ticari 4.0 Uluslararası Lisansı](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) ile lisanslanmıştır.

Altyapı Organizasyonlarının Futbolcu Yetiştirme Verimliliği Üzerine Bir İnceleme: Beşiktaş JK Örneği

Cengiz ÇOKPARTAL^{1*}, İ. Fatih YENEL²

¹Karabük Üniversitesi, Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, Karabük, Türkiye

²Gazi Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Ankara, Türkiye

Orijinal Makale

Gönderi Tarihi: 12.05.2021

Kabul Tarihi: 30.06.2021

DOI: 10.47778/ejsse.936836

Online Yayın: 30.06.2021

Öz

Bu çalışma, Beşiktaş JK futbol takımının 1999/2000 – 2019/2020 arasındaki sezonlarda altyapıdan oyuncu yetiştirme verimliliğini belirlemek üzere yapılmıştır. Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması modeli ve doküman analizi yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Elde edilen bulgular, 21 sezon incelendiğinde Beşiktaş JK futbol takımının toplam 69 oyuncuya A takım kadrosunda yer verdiğini göstermektedir. Bu oyunculardan sadece 5'inin 50 maç ve üzeri ilk 11'de oynama şansı bulduğu, 33 oyuncunun ise ilk 11'de hiç yer almadığı tespit edilmiştir. İlk 11'de oynayan bu 5 futbolcunun oyunda kalma süresi, gol ve asist bakımından takıma katkı sağladıkları tespit edilmiştir. Bununla birlikte, altyapıdan yetişen 5 futbolcunun satışından 18 milyon 525 bin Avro transfer geliri elde edilirken, toplam 21 sezonda 104 yabancı futbolcuya 177 milyon 530 bin Avro transfer ücreti ödendiği belirlenmiştir. Sonuç olarak, incelenen sezonlarda Beşiktaş JK futbol takımının altyapıdaki oyuncuların yeterli düzeyde verim elde edemediği söylenebilir. Ancak fırsat verildiğinde, A takımında oynama şansı bulan oyuncuların takıma sportif ve finansal açıdan katkı sağladıkları görülmektedir.

Anahtar kelimeler: Futbol, Altyapı, Verimlilik, Beşiktaş JK.

Study on Efficiency of Youth Academy Organizations in Raising Players: Sample of Beşiktaş JK

Abstract

This study was done to determine the efficiency of Beşiktaş JK football club in raising players from football youth academy. The research was carried out using case study model and document analysis method. Obtained data demonstrates that Beşiktaş football club included 69 players in first team squad totally when 21 seasons were examined. It was found out that 5 of these 69 players had chance to appear in line up of the matches 50 times or more whereas 33 of them had no appearance in line up of the matches. Contribution of these 5 players to the team in terms of goal, assist and duration of appearance has been determined. Moreover, it was determined that the club earned 18 million 525 thousand Euros transfer income from 5 of these players while 177 million 530 thousand Euros was paid for foreign players in the same 21 seasons. In conclusion, it can be put forward that Beşiktaş football club was not able to obtain enough efficiency from youth academy. However, it is clearly seen that players from youth academy can contribute to the team in terms of financial and sportive performance when they have chance to perform.

Keywords: Football, Youth Academy, Efficiency, Beşiktaş JK.

* Sorumlu Yazar: Cengiz ÇOKPARTAL, E-posta: ccokpartal@hotmail.com

GİRİŞ

19. yüzyılın ikinci yarısında kurumsallaşarak tüm Avrupa'ya yayılan futbolun beşiği İngiltere olarak kabul edilir. 1863 yılında İngiliz Futbol Federasyonu'nun kurulması ile birlikte genişleme hızını artıran futbol seyahat eden İngiliz diplomat, aristokrat ve askerler tarafından Avrupa'ya yayılarak 1904 yılında uzun adı Fédération Internationale de Football Association olan FIFA'nın kurulması ile birlikte kurumsallaşma sürecini devam ettirmiştir (TKYD, 2009: 14). Türkiye'nin futbolla tanışması ise 20. yüzyılın ilk yıllarında gerçekleşmiştir. Osmanlı İmparatorluğu döneminde 17 Mayıs 1903 yılında kurulan İstanbul Futbol Birliği ilk futbol örgütü olup, sırasıyla İstanbul Futbol Kulüpler Ligi, Cuma Ligi gibi teşkilatlanmalar futbolun organize edilmesi adına ilk yapılanmalar olmuştur (Yenel ve Parasız, 2019: 311). Daha sonraki süreçte, ilk Türkiye Futbol Federasyonu 1923 yılında 'Futbol Heyet-i Müttehidesi' adıyla kurularak aynı yıl FIFA'nın 26. üyesi olmuştur. Takip eden yıllarda 1952 yılında profesyonel statünün kabul edilmesi, 1954 yılında İsviçre'de düzenlenen futbol Dünya Kupası'na ilk kez katılım ve 1959 yılında şimdiki adı Süper Lig olan Türkiye 1. Futbol Ligi'nin kurulması futbolun yaygınlaşması ve gelişmesi adına önemli adımlar olmuştur (Türkiye Futbol Federasyonu, 2021a).

Milenyum çağı ile birlikte futbol bütün kitlelerin takip ettiği küresel bir olgu haline gelmiştir. Popüler olan, toplumlara mal olmuş, coşkulu halkları fetheden ve engel tanımaz olan futbol imparatorluğundan daha küresel bir olgu yoktur (Bonifance, 2007: 9). Bu çerçevede futbol, bir asırlık süreçte ülkeler arasındaki politika, din ve dil farklılıklarının göz ardı edilmesini sağlayarak küreselleşen dünyayı saran ortak bir tutku ve rekabete dönüşmüş ve modern futbol süreciyle birlikte belli bir kültür ya da kesime ait oyun olmaktan çıkarak kitleleri peşinden sürükleyen popüler bir eğlence aracı haline gelmiştir (Hünerli, 2014: 322). Özellikle 1990'lı yılların başı bu süreçte önem arz etmektedir. 1992 yılında oynanmaya başlanan ve önemli bir ekonomik pazar oluşturan UEFA Şampiyonlar Ligi, futbolun endüstriyel sürece evrilmesinde bir mihenk taşı olarak futbol kulüplerini sadece bir sportif organizasyon değil aynı zamanda ekonomik organizasyonlara dönüştürmüştür (TKYD, 2009: 14). Bu bağlamda kulüplerin yayın, gişe, sponsorluk, lisanslı ürün ve transfer gibi önemli gelir kalemleri ortaya çıkmıştır. Bu anlamda transferleri hem bir gelir hem de bir gider unsuru olarak görmekte fayda olacaktır. Bu devasa büyüklükteki futbol pazarı içerisinde transferler ekonomik pastanın önemli bir unsurudur (Katırcı, 2019: 13). Kulüpler, Şampiyonlar Ligi organizasyonlarda boy göstererek hem ekonomik olarak kendilerine gelir kaynakları yaratmak hem de popüleritelerini artırmak istemektedirler. Ancak bu arenada büyük gelir elde edebilmek ve tutunabilmek için kaliteli kadrolar oluşturmak gereklidir. Dolayısıyla kulüpler büyük paralar harcayarak başarı ve beraberinde gelir getirecek kadro kurma çabası içerisine girmektedirler. Yapılan büyük transfer harcamaları beraberinde ekonomik riskleri de getirmektedir. Turnuvadan erken elenme ya da hiç katılamama durumu felaketi getirmiş olacak ve yapılan harcamaların geri dönüşünü mümkün kılmayacaktır (Bonifance, 2007: 153).

Türkiye'de futbol kulüpleri bahsedilen ekonomik pazardan pay alabilmek ve sportif başarıyı elde etmek adına transferlere büyük paralar harcamışlardır. Yapılan araştırmada Süper Lig'in en pahalı 50 transferine bakıldığında, dört büyükler olarak adlandırılan Fenerbahçe, Galatasaray, Beşiktaş

JK ve Trabzonspor büyük bir kısmı yabancı futbolcu olmak üzere bu transferler için toplam 401 milyon Avro harcamıştır. En büyük harcamayı yapan Fenerbahçe 27 futbolcu için 214,3 milyon Avro, Galatasaray 16 futbolcu için 139,3 milyon Avro, Beşiktaş JK 5 futbolcu için 34,3 milyon Avro ve Trabzonspor en pahalılar listesinde bulunan iki futbolcu için 13,1 milyon Avro transfer harcaması yapmıştır (Goal, 2021a). Mevcut liste en pahalı 50 futbolcuyu kapsadığı için, belirtilen dört büyük kulüp bu liste dışındaki futbolcular için de önemli miktarlarda transfer harcaması yaptılar. Ancak sportif başarısızlıklar, takıma adaptasyon sorunu ve sakatlıklar gibi nedenler bu transferlerden beklenen ekonomik katkı ve sportif verimin elde edilmesini engellemiştir. Transfere harcanan büyük meblağlar neticesinde, mevcut durumun en büyük kanıtı olarak bu dört büyük kulübün içinde bulunduğu mali krizler gösterilebilir. Deloitte'in 26 Ocak 2021 tarihinde yayınlanan raporuna göre, 4 büyük kulübün toplam borcu 2020 yılında zirve yaparak 13 milyar TL'yi aşmıştır. Bu durum kulüplerin finansal fair play çerçevesinde hareket etmesini zorunlu kılarak limitler dahilinde transferler yapılmasını mecbur kılmıştır. Limitlerin az olması ve transfer yasakları kulüplerin istedikleri kadroları kurmalarına engel olarak yeni çözümler üretmelerini teşvik etmiştir. Yaşanan bu kriz ortamı kulüplerin öz kaynakları bir başka deyişle altyapıları ile ilgili gelecek planlamalarını özendirmiştir. Dolayısıyla, ekonomik anlamda büyük bir pazar olan futbol sektöründe pahalı transferlere büyük meblağlar ödemek yerine, kulüplerin kendi altyapıdan oyuncuları yetiştirerek bu mali yükten kurtulma düşüncesi ortaya çıkmıştır (Onağ ve Çevik, 2019). Bu çerçevede bakıldığında kulüplerin altyapılarından oyuncu yetiştirmesinin finansal olarak olumlu katkılar sağlayabileceği söylenebilir. Genç oyunculara yapılacak yatırımların gelecekte yüksek kazançlı geri dönüşlü yatırımlar olduğu açıktır (Sagar, Busch & Jowett, 2010). Öz kaynak düzeninden yetiştirilip A takımlara monte edilecek futbolcuların, harcanacak transfer bedellerinin kulüp kasasında kalmasını sağlaması ve kendilerinin başka kulüplere transferi halinde ise bonservis ücretlerinden elde edilecek gelirleri kulüplerine kazandırması mümkün olacaktır (Yurtsever, 2015).

Deloitte'un raporunda açıklandığı üzere, Türk futbolunun lokomotif konumunda olan dört büyük kulübün finansal açıdan kriz içerisinde olduğu açıkça görülmektedir. Bu mali kriz ortamına sürükleninceye kadar altyapılarından yeterli sayıda oyuncuyu A takıma kazandıramadıkları söylenebilir. Ayrıca UEFA'nın şart koştuğu finansal fair play çerçevesinde transferlere getirilen limit kısıtlamalarının futbolda altyapının yeniden önem kazanmasını sağladığı düşünülebilir. Holt (2007), altyapı gelişimini teşvik etmek ve standartları geliştirmek için UEFA'nın rekabeti düzenleyici daimi bir role sahip olduğunu belirtmiştir.

Mevcut problemin daha detaylı ortaya koyulabilmesi için, bu çalışmada Beşiktaş JK futbol takımının son yirmi bir yılda altyapıdan kaç oyuncuya A takımda fırsat verdiği, kaç oyuncuyu sürekli olarak A takıma monte edebildiği, altyapıdan A takıma monte edilen oyuncuların istatistiksel olarak takıma nasıl bir katkı sağladıkları ve bu yirmi bir yıllık süreçte yabancı transferlere ne kadar harcama yapıldığı tespit edilmeye çalışılmıştır.

YÖNTEM

Araştırma modeli: Bu araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması modelinde gerçekleştirilmiştir.

Araştırma örnekleme: Bu çalışmanın örneklemini, kolay ulaşılabilir durum örnekleme yoluyla belirlenen Beşiktaş JK futbol takımının 1999/2000-2019/2020 sezonları arasındaki 21 sezon oluşturmaktadır.

Verilerin toplanması ve analizi: Veri toplama yöntemi olarak araştırmacı gözlem, görüşme doküman incelemesi ve arşiv kayıtları gibi bir dizi nitel veri toplama yöntemini problemin doğasına ve kendi beklentilerine göre tek başına veya birlikte kullanabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 285). Bu çalışmada veri toplama yöntemlerinden doküman incelemesi uygulanmıştır. Birçok doküman internetin yaygınlaşmasıyla kamu malı haline gelerek herkes tarafından yazarın izni olmadan ulaşılabilir hale gelmiştir ve bu durum doküman analizinin ‘kullanılabilirlik’ avantajını sağlamaktadır (Kıral, 2020). Bu avantajdan hareketle, Beşiktaş JK futbol takımının 21 sezon içindeki altyapıdan A takıma dahil olan oyuncu verilerine ulaşmak amacıyla Türkiye Futbol Federasyonu’nun resmi internet sitesi www.tff.org ve transfermarkt.com.tr adlı internet sitesinden faydalanılmıştır. Bu amaçla 21 sezonda oynanan 988 maçtaki ilgili veriler Türkiye Futbol Federasyonu’nun resmi internet sitesi www.tff.org adresinden ulaşılarak incelenmiş olup, www.transfermarkt.com.tr adresinden teyit edilmiştir. Bu şekilde verilerin doğruluğu kontrol edilmiştir.

Veriler incelenirken filiz lisansı başka bir kulüpte olup daha sonra Beşiktaş JK futbol takımının altyapısına katılan futbolcular için ‘2019-2020 Futbol Sezonu İlan Edilmesi Gereken Hususlar’ çerçevesinde aşağıdaki maddeler dikkate alınmıştır (Türkiye Futbol Federasyonu, 2021b).

A Takım listesi b bendi gereğince; “A Takım Listesinde yer alacak en az 14 futbolcunun, Türkiye A Milli Futbol Takımında oynama uygunluğuna sahip futbolcu olması zorunludur.”

A Takım listesi c bendi gereğince; “Yukarıdaki “b” bendinde bahsi geçen 14 futbolcudan en az 4’ünün 15’inci yaş gününe denk gelen sezon ile – 21’inci yaş gününe denk gelen sezonlarda kesintili veya kesintisiz en az 3 sezon veya 36 ay kendi kulübünde tescilli olması zorunludur.”

Bu çerçevede Türkiye Futbol Federasyonu’nun 2019-2020 futbol sezonu için yayınladığı bu hususlar kriter alınarak, filiz lisansı başka kulüpte olup Beşiktaş JK futbol takımı altyapısına daha sonra katılan futbolcular için, profesyonel olmadan en az 3 sezon ya da 36 ay Beşiktaş JK futbol takımında tescilli olma şartı aranmıştır.

Çalışmada, altyapıdan A Takım kadrosunda yer alan her bir futbolcu için “Oyuncu 1, Oyuncu 2, ...” şeklinde 1999/2000 sezonundan başlayarak kronolojik bir numaralandırma yapılmıştır.

Araştırmada, futbolcuların Süper Lig, Avrupa Kupaları, Türkiye Kupası ve Türkiye Süper Kupası olmak üzere tüm resmi müsabakalardaki istatistikleri değerlendirmeye alınmıştır.

BULGULAR

Tablo 1. 1999/2000 – 2019/2020 sezonları arası altyapıdan Beşiktaş JK futbol A takımı kadrosuna giren oyuncu sayısı

Kaleci	Sağ Bek	Sol Bek	Stoper	Ön Libero	Orta Saha	Merkez Orta Saha	Sağ Kanat	Sol Kanat	On Numara	Santrafor	Toplam
9	5	9	7	5	3	7	3	5	4	12	69

Araştırmada yapılan genel değerlendirmede belirtilen 21 sezonda altyapıdan Beşiktaş JK futbol A takımı kadrosunda toplam 69 oyuncuya yer verilmiştir. En çok 12 oyuncu ile santrafor mevkiinden oyuncu şans bulurken, 3'er oyuncu ile orta saha ve sağ kanat mevkiinden en az sayıda oyuncu tercih edilmiştir.

Tablo 2. 1999/2000 – 2019/2020 sezonları arası altyapıdan Beşiktaş JK futbol A takımı kadrosunda 50 maçtan fazla ilk 11'de yer alan oyuncu sayısı ve istatistikleri

Oyuncu	Oynadığı Sezon Sayısı	Mevki	Kadroda Olduğu Maç Sayısı	11'e Başladığı Maç Sayısı	Oyuna Sonradan Girdiği Maç Sayısı	Oynadığı Dakika	Gol	Asist
Oyuncu 30	11	Ön Libero	443	204	122	19515	5	10
Oyuncu 5	5	Santrafor	155	114	29	10180	30	4
Oyuncu 3	5	Ön Libero	154	91	41	8556	6	2
Oyuncu 10	4	On Numara	134	78	45	7311	35	10
Oyuncu 12	6	Sol Kanat	126	68	34	5943	7	11

Araştırmada, Beşiktaş JK futbol takımının 21 sezonda altyapıdan toplam 69 oyuncudan sadece 5 oyuncuyu 50 maçtan fazla ilk 11'de kullandığı tespit edilmiştir. Mevkiler dikkate alındığında hücum, oyuncularını olan oyuncu 5, oyuncu 10 ve oyuncu 12'nin gol ve asist anlamında takıma yeterli katkıda bulunduğu söylenebilir. Bununla birlikte, ön libero mevkiinde yer alan oyuncu 30'un 11 sezonda 443 kez A takım kadrosunda yer alması istikrar açısından göze çarpmaktadır.

Tablo 3. 1999/2000 – 2019/2020 sezonları arası altyapıdan Beşiktaş JK futbol A takımı maç kadrosunda 50 maçtan fazla yer alan oyuncu sayısı ve istatistikleri

Oyuncu	Oynadığı Sezon Sayısı	Mevki	Kadroda Olduğu Maç Sayısı	11'e Başladığı Maç Sayısı	Oyuna Sonradan Girdiği Maç Sayısı	Oynadığı Dakika	Gol	Asist
Oyuncu 30	11	Ön Libero	443	204	122	19515	5	10
Oyuncu 5	5	Santrafor	155	114	29	10180	30	4
Oyuncu 3	5	Ön Libero	154	91	41	8556	6	2
Oyuncu 10	4	On Numara	134	78	45	7311	35	10
Oyuncu 12	6	Sol Kanat	126	68	34	5943	7	11
Oyuncu 28	5	Stoper	89	29	8	2744	2	0
Oyuncu 1	3	Kaleci	73	49	4	4577	0	0
Oyuncu 13	4	Stoper	63	41	9	3717	3	1
Oyuncu 24	4	Santrafor	58	21	31	1935	11	7
Oyuncu 4	3	Merkez	54	9	24	982	2	0
Oyuncu 14	4	Orta Saha Stoper	53	25	15	2049	0	0

Araştırmada, Beşiktaş JK futbol takımının altyapısından 21 sezonda sadece 11 oyuncunun 50 maç ve üzeri A takım kadrosunda yer aldığı tespit edilmiştir. Tablo 2'deki hücum oyuncularına ek olarak, santrafor mevkiindeki oyuncu 24, 11 gol 7 asist ile toplam 1935 dakikada takıma katkı sağlamıştır. Diğer mevkiilerdeki oyuncuların pozisyonları gereği takıma oynadıkları dakika çerçevesinde katkı sağladıkları tespit edilmiştir.

Tablo 4. 1999/2000 – 2019/2020 sezonları arası altyapıdan Beşiktaş JK futbol A takımı maç kadrosunda 0-10 maç arası ilk 11'de yer alan oyuncu sayısı ve istatistikleri

Oyuncu Sayısı	0 Maç	1 Maç	2 Maç	3-10 Maç	Toplam Oyuncu Sayısı	Oyuncuların Toplam Gol Sayısı	Oyuncuların Toplam Asist Sayısı
	33	11	7	8	59	12	7

Araştırmada toplam 21 sezon incelendiğinde, Beşiktaş JK futbol takımında altyapıdan A takım kadrosuna giren toplam 69 oyuncudan 33'ü hiçbir müsabakada ilk 11'de maça başlamamıştır. 11 oyuncunun sadece 1 maç ilk 11'de görev aldığı, 7 oyuncunun 2 maç ve 8 oyuncunun ise 3-10 maç arası ilk 11'de şans bulduğu saptanmıştır. 59 oyuncunun toplamda ise takıma 12 gol ve 7 asistlik bir performansla katkı sağladığı belirlenmiştir.

Tablo 5. 1999/2000 – 2019/2020 sezonları arası şampiyon olunan sezonlarda altyapıdan Beşiktaş JK futbol A takımı kadrosunda yer alan oyuncu sayısı ve istatistikleri

	Oyuncular	Mevki	Kadrodaki Maç Sayısı	İlk 11 Maç Sayısı	Sonradan Oyuna Girilen Maç	Oynadığı Dakika	Gol	Asist
2002/ 2003	Oyuncu 3	Ön libero	39	23	13	2338	2	0
	Oyuncu 8	Santrafor	13	1	4	158	4	0
	Oyuncu 10	On Numara	38	28	10	2533	12	0
2008/ 2009	Oyuncu 12	Sol Kanat	37	20	14	1735	4	3
	Oyuncu 24	Santrafor	19	15	4	1236	9	3
	Oyuncu 27	Kaleci	1	0	0	0	0	0
2015/ 2016	Oyuncu 30	Ön libero	48	19	24	2126	1	0
	Oyuncu 50	Kaleci	4	0	0	0	0	0
	Oyuncu 51	Stoper	1	1	0	90	0	0
	Oyuncu 52	Sağ Bek	2	0	1	28	0	0
	Oyuncu 53	Santrafor	2	0	2	32	0	0
2016/ 2017	Oyuncu 28	Stoper	35	14	2	1284	1	0
	Oyuncu 30	Önlibero	40	11	16	1254	0	0
	Oyuncu 50	Kaleci	2	0	0	0	0	0
	Oyuncu 53	Santrafor	4	0	2	52	0	0
	Oyuncu 54	Sol Bek	2	0	1	5	0	0
	Oyuncu 55	Sol Kanat	6	2	0	161	1	0

Araştırmada toplam 21 sezon içinden Beşiktaş JK futbol takımının şampiyon olduğu 4 sezon incelendiğinde, 2002/2003 sezonunda oyuncu 3 ile oyuncu 10'nun oynadığı dakikalar ve sayısal istatistikleri göz önüne alındığında A takım kadrosuna monte edilerek verim elde edildiği söylenebilir. 2008/2009 sezonunda ise, oyuncu 12 ile oyuncu 24'ten oynadıkları dakika, gol ve asist anlamında katkı alındığı belirlenmiştir. 2015/2016 sezonunda sadece oyuncu 30'tan ve 2016/2017 sezonunda ise oyuncu 28 ve 30'tan önemli ölçüde verim alındığı tespit edilmiştir.

Tablo 6. 1999/2000 – 2019/2020 sezonları arası Beşiktaş JK futbol takımı altyapısından yetişen oyuncuların elde edilen transfer gelirleri

Oyuncular	5	8	10	24	25	27	28	31	34	39	41
Transfer	5	200	5	2.1	120	90	6	75	100	425	50
Gelirleri	milyon	bin	milyon	milyon	bin	bin	milyon	bin	bin	bin	bin
	(S)	(K)	(S)	(S)	(K)	(K)	(S)	(K)	(K)	(S)	(K)

Not: Para biri Avro cinsinden olup (S) satışı, (K) ise kiralığı ifade etmektedir.

Araştırmada incelenen 21 sezonda, altyapıdan yetişen 11 oyuncudan toplam 19 milyon 160 bin Avro transfer geliri elde edildiği saptanmıştır. Satışlar incelendiğinde, oyuncu 5'ten 5 milyon Avro, oyuncu 10'dan 5 milyon Avro, oyuncu 24'ten 2.1 milyon Avro, oyuncu 28'den 6 milyon

Avro ve oyuncu 39'dan 425 bin Avro olmak üzere toplam 18 milyon 525 bin Avro gelir elde edilmiştir. Diğer 6 oyuncudan ise 635 bin Avro kiralama geliri sağlandığı belirlenmiştir.

Tablo 7. 1999/2000 – 2019/2020 sezonları arası Beşiktaş JK futbol takımına transfer edilen yabancı oyuncu sayıları ve transfer harcamaları

Transfer Edilen Yabancı Oyuncu Sayısı	Yabancı Oyuncular İçin Harcanan Transfer Bedelleri
104 Yabancı Oyuncu	177 milyon 530 bin Avro

Araştırma çerçevesinde, 1999/2000 – 2019/2020 sezonları arasını kapsayan 21 sezonda toplam 104 yabancı futbolcunun Beşiktaş JK futbol takımına transfer edildiği belirlenmiştir. Yapılan yabancı oyuncu transferleri için toplamda 177 milyon 530 bin Avro transfer bedeli ödendiği tespit edilmiştir.

TARTIŞMA

Araştırmada Beşiktaş JK futbol takımının 1999/2000 – 2019/2020 yılları arasındaki toplam 21 sezonda altyapıdan A takım kadrosuna dahil edilen oyuncuların sayıları ve istatistikleri incelenmiştir.

Bu çerçevede 21 sezonda, 12'si santrafor mevkiinde olmak üzere toplam 69 oyuncunun A takım kadrosunda şans bulduğu tespit edilmiştir. Dağılıma bakıldığında, sezon ortalaması olarak altyapıdan 3 oyuncunun A takım kadrosunda yer bulduğu söylenebilir. Ancak veriler daha detaylı incelendiğinde, 50 maç ve üzeri ilk 11'de yer bulan oyuncu sayısı sadece 5 futbolcu ile sınırlı kalmıştır. Bu 5 futbolcunun istatistiksel verileri incelendiğinde oyunda kalma süresi, gol ve asist anlamında takıma katkı sağladıkları söylenebilir. Bu durum altyapıdan oyunculara fırsat verildiğinde, bu futbolculardan verim alınabileceğini göstermektedir. Bununla beraber 50 maç ve üzeri kadroda şans bulan oyuncu sayısı ise 11 futbolcu olarak belirlenmiştir.

İlk 11'de 0-10 maç aralığında yer alan oyuncu sayısı incelendiğinde, bu aralıkta 59 oyuncu tespit edilmiştir. Bu 59 oyuncudan, 33 futbolcu ilk 11'de hiç yer bulamazken 11 futbolcu sadece 1 kez ilk 11'de oynama fırsatı yakalamıştır. Ayrıca bu oyuncuların kadroya girdikleri ya da ilk 11'de fırsat yakaladıkları resmi maçların genellikle Türkiye Kupası müsabakaları oldukları saptanmıştır. Türkiye Kupası'nın prestiji Süper Lig'e oranla daha düşük görüldüğü için altyapı oyuncularına kupa platformunda şans verilmiştir. Mevcut durum altyapıdan oyuncuların A takım kadrosunda tercih edilmediğini kanıtlar niteliktedir. Aslan vd. (2015), çalışmalarında altyapılardan futbolcuların yetişmemesinden ziyade, A takım kadrosuna dahil edilen oyuncuların yeterince oynama süresi bulamamasının sorun teşkil ettiğini belirtmektedirler.

İncelenen 21 sezonda Beşiktaş JK futbol takımı 4 kez Süper Lig şampiyonu olmuştur. 2002/2003 sezonunda 3, 2008/2009 sezonunda 2 futbolcudan mevkilerine göre yeterli verim alındığı söylenebilir. 2015/2016 ve 2016/2017 sezonlarında ise sadece ön libero mevkiindeki Oyuncu 30'tan oynama süresi bakımından verim alındığı söylenebilir. Bu durum altyapı oyuncularına daha fazla fırsat verildiğinde, şampiyonluğa giden yolda takımlarına katkı verebileceklerini göstermektedir. Altyapıdan yetiştirilen öz kaynak oyuncularının takıma monte edilmesi takıma bağlılık seviyesini artırarak şampiyonluk yolunda motivasyonu yükseltebilir (Fanatik, 2021).

Araştırmada 21 sezon içinde, altyapıdan yetişen 11 oyuncunun satılık ve kiralık bedellerinden 19 milyon 160 bin Avro gelir elde edildiği tespit edilmiştir. Özellikle Oyuncu 5, Oyuncu 10, Oyuncu 24 ve Oyuncu 28'in satışından 18 milyon 100 bin Avro gelir elde edilmiştir. Beşiktaş JK futbol takımı bu oyunculardan hem sportif hem de finansal açıdan verim almıştır. Bu durum altyapının futbol takımlarının mali ve finansal başarısındaki önemini vurgulamaktadır. Akkoyun (2014) araştırmasında, yapılacak altyapı yatırımlarının bilimsel metotlar izlendiği takdirde sportif ve mali başarıyı beraberinde getireceğini ortaya koymuştur. Ayrıca kronolojik oyuncu numaralandırılmasından görüldüğü üzere, bu oyuncuların incelenen 21 sezonun ilk dilimlerinde olduğu ve son dönemlerde altyapıdan mali ve sportif anlamda yeterli katkının alınmadığı anlaşılmaktadır. Ancak talepler ve kaynaklar doğrultusunda altyapı organizasyonlarında uygulanacak proaktif müdahale programları genç oyuncuların gelişimi ile kulüplerin finansal başarısı ve saygınlığı hususunda faydalı olabilir (Morris, Tod, & Oliver, 2015).

Bu çalışmada, araştırmaya konu olan 21 sezonda Beşiktaş JK futbol takımının 104 yabancı futbolcuya toplam 177 milyon 530 bin Avro transfer ücreti ödediği tespit edilmiştir. Bu durum altyapıdan oyuncu kullanmak yerine yabancı oyuncu transferinin tercih edildiğini göstermektedir. Ayrıca yabancı transferlerin mali açıdan kulübe büyük külfet olduğu söylenebilir. Kulüplerin kadro oluştururken yabancı oyuncuları tercih etmeleri, altyapıdan yetişecek Türk futbolcuların A takım kadrosunda fırsat bulmalarını olumsuz etkilemekle birlikte ödenecek yüksek transfer meblağları kulüplerin ekonomilerine zarar verecektir (Yüce, Katırcı ve Kuzu, 2017).

SONUÇ VE ÖNERİLER

Futbol kulüplerinin sportif ve mali başarıyla birlikte varlıklarını sürdürebilmek adına sağlam temeller üzerine kurulu altyapı organizasyonlarına ihtiyacı olduğu görülmektedir. Bu anlamda kulüp lisans sisteminin uygulanmasıyla UEFA'nın amacı, altyapı organizasyonlarına yapılacak yatırımlar gibi kritik öneme sahip bir dizi uygulamanın kulüplerin uzun dönemde varlıklarını sürdürebilmesi için kulüpler tarafından hayata geçirilmesidir (Ducrey, Ferreira, Huerta, & Marston, 2003). Sağlam altyapısı olan kulüpler ayakta kalmaya devam edecek, altyapısı işlemeyen kulüpler çökmeye mecbur kalacaklardır (Akkoyun, 2014). Bu anlamda futbol altyapılarının önemi açıkça ortadadır. Beşiktaş JK futbol kulübünün, son 21 yıl içinde belli dönemler dışında altyapıya yeteri önemi göstermediği söylenebilir. Özellikle son yıllarda mali krizin artmasıyla birlikte altyapıdan hem sportif hem de mali açıdan yeterli verim elde edilememesi daha büyük sorun teşkil

etmiştir. Bu gerçekler doğrultusunda, Beşiktaş JK harekete geçerek yeni bir altyapı oluşturulmasının temellerini atmaya başlamıştır. Beşiktaş JK Başkanı Ahmet Nur Çebi, ekonomik çıkış yolu olarak altyapıdan yetişen oyuncuların satışından elde edilecek gelirlerin kulüp bütçesi için önemini vurgulamıştır (Goal, 2021b). Ayrıca, Başkan Çebi bu öze dönüş hamlesiyle birlikte A takımında oynayabilecek yetenekli, başarı arzulayan, ucuz ve iyi ahlaklı gençlerden oluşan bir kadro kurmak istediklerini belirtmiştir (Karakartal, 2021). Beşiktaş JK'nın mevcut sorunu içselleştirerek yaptığı altyapı atılımları hem kulüp hem de Türk futbolunun geleceği için umut vericidir.

Sonuç olarak, başta kulüpler olmak üzere Türk futbolu içindeki tüm paydaşlar altyapıya olan bakış açılarını değiştirmeli ve kulüplerin sürdürülebilirliği için önemli olan altyapıya yeterli düzeyde yatırımlar yapılarak profesyonel kadrolarca organizasyonu sağlanmalıdır. Bu çalışma sadece Beşiktaş JK ile sınırlandırıldığı için, diğer kulüplerin altyapı verimliliği üzerine yapılacak çalışmalar konunun daha iyi anlaşılması açısından literatüre katkı sağlayacaktır.

Çıkar Çatışması: Herhangi bir çıkar çatışması mevcut değildir.

Yayın Etiği: Mevcut çalışmanın yazım sürecinde “*Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi*” kapsamında bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş olup; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamış ve bu çalışma herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir.

KAYNAKÇALAR

Akkoyun, S. (2014). *Türkiye'deki futbol kulüplerinin alt yapılarının yapılanması, yönetim biçimleri, idari yapısı ve Avrupa'daki örneklerle kıyaslanması*. Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi, İstanbul Kültür Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Spor İktisat Anabilim Dalı, İstanbul.

Aslan, C. S., Akça, F. ve Müniroğlu, S. (2015). Süper Lig futbol takımlarının altyapılarından oyuncu yetiştirme verimliliklerinin incelenmesi. *Sportre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 13(2), 103-112.

Bonifance, P. (2007). *Futbol ve küreselleşme*. İstanbul: NTV Yayınları.

Deloitte. (2021). <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/tr/Documents/technology-media-telecommunications/2021e-baslarken-avrupada-ve-turkiyede-futbol-ekonomisi.pdf>, Erişim tarihi: 6 Mayıs 2021.

Ducrey, P., Ferreira, C., Huerta, G. & Marston, K. (2003). UEFA and Football Governance: A new model. *Neuchâtel: Centre international d'étude du sport*.

Fanatik. (2021). <https://www.fanatik.com.tr/altyapi-sistemi-nedir-altyapi-takimi-nasil-olusur-hangi-yas-gruplarini-kapsar-2204112>, Erişim tarihi: 8 Mayıs 2021.

Goal. (2021a). <https://www.goal.com/tr/galeri-listesi/sueper-lig-tarihinin-en-pahali-50-transferi/qng2twsxy7cp1gptmw2khewgl>, Erişim tarihi: 5 Mayıs 2021.

Goal. (2021b). <https://www.goal.com/tr/haber/ahmet-nur-cebi-tek-cikis-yolu-altyapiya-daha-fazla-oenem/1ajhup2fd96mg1oz75nlkdtvry>, Erişim tarihi: 8 Mayıs 2021.

Çokpartal, C. ve Yenel, F. (2021). Altyapı Organizasyonlarının futbolcu yetiştirme verimliliği üzerine bir inceleme: Beşiktaş JK örneği. *Avrasya Spor Bilimleri ve Eğitim Dergisi*, 3(1), 96- 108.

Holt, M. (2007). The ownership and control of elite club competition in European football. *Soccer & society*, 8(1), 50-67.

Hünerli, S. (2014). Türkiye’de futbol iktidarı ve fanatizmin medyadaki karikatürlerde yansıması. (Ed. Volkan Ekin), *Türkiye’de spor ve medya* içinde (s:321-341). İstanbul: Köprü Kitapları.

Karakartal. (2021). <https://www.karakartal.com/futbol/ahmet-nur-cebiSXGLQ4232SXQ?sira=4>, Erişim tarihi: 8 Mayıs 2021.

Katırcı, H. (2019). Spor endüstrisi ve ekonomisi. (Ed. Nilgün Çağlarımak Uslu), *Spor ekonomisi* içinde (s:2-21). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Kıral, B. (2020). Nitel bir veri analizi yöntemi olarak doküman analizi. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(15), 170-189.

Morris, R., Tod, D. & Oliver, E. (2015). An analysis of organizational structure and transition outcomes in the youth-to-senior professional soccer transition. *Journal of applied sport psychology*, 27(2), 216-234.

Onağ, Z. ve Çevik, S. (2019). Türkiye’de altyapıdan futbolcu yetişememesinin nedenleri ve çözüm önerileri üzerine nitel bir araştırma. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 14(2), 326-343. DOI: 10.33459/cbubesbd.637214.

Sagar, S. S., Busch, B. K., & Jowett, S. (2010). Success and failure, fear of failure, and coping responses of adolescent academy football players. *Journal of Applied Sport Psychology*, 22(2), 213-230.

TKYD. (2009). *Kurumsal Yönetim İlkeleri Işığında’ Türk futbol kulüpleri yönetim rehberi*. İstanbul: Türkiye Kurumsal Yönetim Derneği.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yurtsever, G. (2015). Transfer bugün altyapı ise gelecektir. 14.07.2015, <http://www.futbolekonomi.com/index.php/haberler-makaleler/genel/290-gurdogayurtsever/3642-transfer.html>.

Türkiye Futbol Federasyonu. (2021a). <https://www.tff.org/default.aspx?pageID=294>, Erişim tarihi: 5 Mayıs 2021

Türkiye Futbol Federasyonu. (2021b). <https://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/TFF/Lisanslama/2019-2020-ilan-edilmesi-gereken-hususlar.pdf>, Erişim tarihi: 7 Mayıs 2021.

Yenel, İ.F. ve Parasız, Ö. (2019). Türk spor yönetimi. (Ed. A. Azmi Yetim), *Yönetim ve spor* içinde (s:307-372). Ankara: Gazi Kitabevi.

Yüce, A., Katırcı, H. ve Kuzu, C. (2017). Türk futbolunda yabancı futbolcu sınırlaması ve Türk futbolcuların görüşleri. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 12(2), 24-39.

EXTENDED ENGLISH SUMMARY

A Study on Efficiency of Youth Academy Organizations in Raising Players: Sample of Beşiktaş JK

Introduction

With the millennium age, football has become a global phenomenon followed by all crowds. There is no more global phenomenon than an uninhibited football empire that is popular and exhilarates people (Bonifance, 2006:9). UEFA Champions League, which started to be played in 1992 and generated an important economic market, turned football clubs not only into a sportive organization but also into economic organizations (TKYD, 2009:14). Transfers are one of the significant factor of this huge football market (Katırcı, 2019:13). Football clubs in Turkey have spent a great deal of money on transfers in order to get a share from the mentioned economic market and to achieve sportive success. While the most expensive 50 transfers of the Turkish Super League was investigated, Fenerbahçe, Galatasaray, Beşiktaş JK and Trabzonspor spent a total of 401 million Euros for these transfers, most of which were foreign players (Goal, 2021). However, the expected economic contribution and sportive efficiency from these transfers could not be achieved due to sporting failures, adaptation problems and injuries. As a result, huge amount of transfer expenditures has become one of the reasons of the financial crisis that clubs are trying to struggle with. According to the Deloitte report published in 2021, total debt of 4 big clubs peaked in 2020 and exceeded 13 billion TL. This crisis environment has encouraged clubs to plan their future regarding their own resources, in other words youth academies. It can be argued that these big clubs could not bring enough players to the first team from their youth academies until they were dragged into financial crisis. In this study, the efficiency of Beşiktaş JK youth academy in raising players will be examined in order to reveal the current problem in detail.

Method

The research was carried out using case study model and document analysis method. Totally 21 seasons between 1999/2000 and 2019/2020 including 988 matches were analyzed. The official website of the Turkish Football Federation, www.tff.org and transfermarkt.com.tr have been used for the analysis.

Findings

Obtained data demonstrates that Beşiktaş football club included 69 players in first team squad from youth academy in total when 21 seasons were examined. It was found out that 5 of these 69 players had chance to appear in line up of the matches 50 times or more whereas 33 of them had no appearance in line up of the matches. Contribution of these 5 players to the team in terms of goal, assist and duration of appearance is obviously seen. Moreover, it was determined that the club earned 18 million 100 thousand Euros transfer income from 4 of these players while 177 million 530 thousand Euros was paid for foreign players in the same 21 seasons.

Discussion and Conclusion

It was discovered that 69 players from youth Academy had chance to appear in the first team squad. The number of players appeared in line up of the matches 50 times or more is 5. Contribution of these 5 players to the team in terms of goal, assist and duration of appearance is statistically obvious and it demonstrates that efficiency can be obtained from young players when an opportunity is given. On the other hand, 33 of them had no appearance in line up of the matches and 11 of them had only one chance mostly in Turkish Cup matches which have relatively less prestige than league matches. This situation proves that the players from the youth academy are not preferred in the first team squad. Moreover, it was determined that in 21 seasons, 19 million 160 thousand Euros of income was earned from the sales and rental prices of 11 players from the youth academy. Beşiktaş football team benefited from these players both in terms of sportive and financial contributions. This highlights the importance of youth academies in terms of sportive and financial success of football teams. Eventually, it can be put forward that football clubs need organized youth academies to maintain their existence and regarding this, Beşiktaş football club has not given enough importance to the youth academy except for certain periods in the last 21 years. Especially in recent years, with the increase of the financial crisis, the inability to obtain enough efficiency from the youth academy both in terms of sports and finance has caused a bigger problem. Given these realities, Beşiktaş club has taken action and started to lay the foundations of a new youth academy organization. These attempts can be considered as encouraging for future of the club and Turkish football.

Bu eser [Creative Commons Atıf-Gayri Ticari 4.0 Uluslararası Lisansı](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) ile lisanslanmıştır.

Profesyonel Futbolcu Transferlerinden Önce Yapılan Müzakere Hazırlıkları Üzerine Nitel Bir Araştırma*

Yunus Emre AK^{1†}, Ümit ORHAN¹

¹Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye

Orijinal Makale

Gönderi Tarihi: 21.05.2021

Kabul Tarihi: 30.06.2021

DOI: 10.47778/ejsse.940296

Online Yayın: 30.06.2021

Öz

Bu çalışmanın amacı profesyonel futbol faaliyeti gösteren spor kulüplerinde transferden sorumlu kişilerin, profesyonel futbolcu transferlerinde gerçekleştirdikleri müzakere hazırlıklarının incelenmesidir. Çalışmada nitel bir araştırma yöntemi olan yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Görüşmeler Aralık 2020 tarihi ve Şubat 2021 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın örneklem grubunu Türkiye Futbol Federasyonu'na bağlı profesyonel futbol faaliyeti gösteren spor kulüplerinde transferden sorumlu olarak çalışmış veya halen çalışmakta olan 23 kişi oluşturmaktadır. Kartopu örneklem yöntemi kullanılmıştır. Katılımcıların görüşleri transkripsiyon yapılarak birebir alıntılanmış, "transfer görüşmeleri öncesi yapılan hazırlıklar", "karşı taraf hakkında bilgi sahibi olma" ve "transfer görüşmeleri öncesinde tavan ve taban ücretlerin belirlenmesi" olmak üzere 3 ana tema altında toplanmıştır. Katılımcıların görüşleri sonucunda elde edilen bulgular literatür çerçevesinde çözümlenmiştir. Çalışmanın sonucu olarak, profesyonel futbol kulüplerinde transferden sorumlu kişilerin futbolcu transferlerinde gerçekleştirdikleri müzakere hazırlıklarının lig seviyelerine göre farklılık gösterdiği ve transferden sorumlu kişilerin müzakere hazırlıkları konusunda eksiklerinin olduğu tespit edilmiştir. Bunların değerlendirilmesi ile birlikte, transferden sorumlu kişilerin, müzakere hazırlıkları konusundaki bilgilerinin, bu konudaki eğitimler ile birlikte geliştirilebileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: Müzakere, Müzakere Hazırlıkları, Transfer, Futbol.

A Qualitative Research on Negotiation Preparations Before Professional Football Player Transfers

Abstract

The aim of this study is to examine the preparations of the people responsible for the transfer in the professional football player transfers in the sports clubs that operate in professional football. Semi-structured interview technique, which is a qualitative research method, was used in the study. Interviews were held between December 2020 and February 2021. The sample group of the study consists of 23 people who have worked or are still working in sports clubs that operate professionally in the Turkish Football Federation. Snowball sampling method was used as the sample selection. The views of the participants were transcribed and quoted one by one, and they were gathered under 3 main themes: "preparations made before transfer negotiations", "knowing about the other party" and "determining the ceiling and base wages before transfer negotiations". The findings obtained as a result of the opinions of the participants were analyzed within the framework of the literature. As a result of the study, it was determined that the negotiation preparations of the persons responsible for the transfer in the professional football clubs differ according to the league levels, and that the persons responsible for the transfer have deficiencies in the preparations for the negotiation. With the evaluation of these, it has been concluded that the knowledge of the persons responsible for the transfer on the preparations for negotiations can be improved with the trainings on this subject.

Keywords: Negotiation, Negotiation Preparations, Transfer, Football.

* Bu çalışma Dr. Öğr. Üyesi Ümit ORHAN danışmanlığında Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü'nde yürütülen "Profesyonel Futbol Kulüplerinde Transferden Sorumlu Kişilerin, Transfer Görüşmeleri Esnasında Kullandıkları Müzakere Tekniklerinin İncelenmesi" başlıklı yüksek lisans tezinden türetilmiştir.

† **Sorumlu yazar:** Yunus Emre AK, E-posta: emreyunusak@hotmail.com

GİRİŞ

Günümüzde kitlelerin ilgisi ile birlikte finansal değeri artan futbol, bir iş kolu haline gelmiştir. Futbolun finansal değerindeki bu artış, futbolun en önemli paydaşı denilebilecek futbolcuların değerini de artırmaktadır. Futbolcuların hizmetlerine karşılık ödenen ücretlerin artması ile birlikte futbolcu transferleri için yapılan müzakereler de önem kazanmıştır. Futbolun finansal değerinin ve içindeki rekabetin artmasıyla futbolcu transferleri gittikçe daha zor bir hal almıştır. Bir futbolcunun transfer sürecinin yönetimi ve hazırlığı daha da önemli bir hale gelmiştir. Bu çalışmada, müzakere sürecinin temeli olarak kabul edilebilecek müzakere hazırlıkları ele alınmıştır. Müzakere alanında yapılan çalışmalara bakıldığında genellikle Avrupa Birliği ve Türkiye arasındaki müzakere süreçleri ile karşılaşılmaktadır. Müzakere kavramı ilk bakıldığında uluslar ve uluslararası kuruluşlar arasında geçen bir iletişimi çağırırsa da, müzakere insanların özel ve iş hayatlarını kapsayacak geniş bir alana sahiptir.

Müzakere kavramı günlük yaşamın bir parçası olduğu gibi yönetim alanlarında da önem arz etmektedir (Arslan ve Çetin, 2014). Gunia, Thompson ve Wang (2010), müzakereyi bir sosyal aktivite olarak tanımlarken, Gökçül'e (2015) göre ise müzakere, iki taraf arasındaki görüş ve beklenti ayrılıklarını, tarafları tatmin edecek şekilde çözmeye yarayan, sürecin gerçek anlamda kazan-kazan yaklaşımıyla tamamlanmasını hedefleyen iletişim yöntemidir.

Müzakere sabit bir süreçten daha çok hareketli bir süreç olduğu ifade edilmektedir. Bu da müzakerenin başlangıç aşamasından son aşamasına kadar değişime konu olduğunu göstermektedir (Schoenfield ve Schoenfield, 1991). Müzakere sürecinin iyi yönetilebilmesi için müzakerenin yapı temeli olarak gösterilebilecek müzakere hazırlıklarına önem verilmesi gerekmektedir. Başarılı geçen müzakerelerin %80'inin, müzakere sürecindeki hazırlık safhasına bağlı olduğu düşünülmektedir. Bu hazırlık, karşı taraf konusunda yapılması gereken ödev olarak da bilinmektedir (Tracy, 2015). İyi bir hazırlığın bütün girişimler için faydalı olacağı düşünülmektedir (Mentor, 2007). Taraflar genellikle müzakere sürecinde ikna etme yöntemleri ve akıllı manevralar ile başarıya ulaşabileceklerini düşünseler de, müzakerenin temelini hazırlık oluşturmaktadır (Sığırı, 2018). Bu safhada;

- Müzakere yerinin belirlenmesi,
- Güçlü ve zayıf yönlerin belirlenmesi,
- Karşı tarafın incelenmesi ve araştırılması,
- Karşı tarafın kaynak ve menfaatleri,
- Karşı tarafın ünü ve müzakere tarzları,
- Müzakereye katılacak kişi hakkında kişisel bilgiler,
- Karşı tarafın anlaşma yapabilmek için yetki sahibi olup olmadığı gibi hususlar dikkate alınmaktadır (Mentor, 2007; Oliver, 2000; Sığırı, 2018).

İyi bir hazırlık, müzakere sürecinde ortaya çıkabilecek muhtemel sorunların üstesinden gelinebilmesi açısından oldukça önemlidir. Herhangi bir konunun gözden kaçırılmasını engellemek için bir liste halinde de değerlendirilebilmektedir (Arslan ve Çetin, 2014).

Yukarıda yer verilen etmenlerin yanısıra müzakere hazırlık aşamasında, görüşme esnasında karşılaşılabilecek bütün konuların ekonomik değerleri de bilinmelidir. Tavsiye edilebilecek her yeni teklifin maliyeti göz önüne alınmalıdır (Oliver, 2000). Bu açıdan bakıldığında, futbolcu ile imzalanacak sözleşmesinin süresi, bonservis ücreti, muhtemel bir durumda ödenecek tazminat, maç başı ücret, futbolcunun ev kirası, futbolcunun menajer ücreti gibi konuların ekonomik değerleri göz önünde bulundurularak görüşme esnasında ortaya çıkabilecek yeni tekliflerin futbol kulübüne ne tür maliyetler getireceği hazırlık aşamasında ele alınmalıdır. Bu da futbol kulüplerinin transfer görüşmelerinde verdikleri tavizler konusunda dikkatli olmaları gerektiğini ve görüşmede taviz olarak kullanılabilir her bir hususun müzakere hazırlık safhasında dikkatlice incelenmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

Hazırlık aşaması için en önemli konuların başında karşı taraf hakkında bilgi toplamak vardır. Schoenfield ve Schoenfield (1991), karşı tarafın önemseydiği ilgi alanlarını tahmin etmek için 5 etmenin göz önünde bulundurulması gerektiğini düşünmektedir. Bunlar:

- Karşı tarafın asıl ihtiyaçları,
- Karşı tarafın geçmiş deneyimleri,
- Karşı tarafın bir anlaşma için ihtiyacı,
- Karşı tarafın kişisel düşünceleri,
- Karşı tarafın üzerindeki diğer etkenlerdir.

Yukarıdaki bu 5 etmenin tamamının öğrenilmesi her zaman mümkün olmamakla birlikte karşı taraf hakkında belirli seviyede bilgi sahibi olmak mümkündür. Bir müzakere hazırlık safhasında karşı tarafla ilgili bilgi almak için karşı tarafın sosyal çevresinden, şirket raporlarından veya medya araçlarından yararlanılabilmektedir (Mentor, 2007; Oliver, 2000).

Transfer edilmek istenen futbolcunun hakkında bilgileri ise futbolcunun daha önce beraber çalıştığı teknik adamlardan, futbolculardan, yöneticilerden ve futbolcunun menajeri ile bağlantısı olan kişilerden alabilmek mümkündür. Müzakerenin hazırlık safhasında bu kişilerden, futbolcunun bir önceki sene ne kadar peşinat ücreti aldığı ne kadar maç başı ücreti aldığı, evli mi yoksa bekâr mı olduğu, varsa çocuklarının kaç yaşında olduğu, kulübünden neden ayrıldığı vb. bilgilerin öğrenilmesi müzakere sürecine önemli katkılar sağlamaktadır.

Bazı durumlarda taraflardan birinin karşı taraf ile müzakere ediyor olma amacı farklı bir şirketle çalışmak ve bunun için elini güçlendirmek istemesi de olabilmektedir. Karşı taraf ile müzakere ediyor olmasındaki asıl sebep, alternatiflerinin neler olduğu konusunda bilgi edinmek olabilir (Tracy, 2015). Bu sebeple futbol kulüplerinde transferden sorumlu kişilerin, bir futbolcu transfer ederken bu durum hakkında da belirli hazırlıklar yapmaları önerilmektedir.

Profesyonel futbol kulüplerinin bir futbolcu ile yüz yüze görüşme esnasında karşı tarafı olumlu yönde etkileyecek sunumların hazırlanması beklenmektedir. Hazırlanan bu sunumlarda kulübün güçlü yanlarından bahsederek futbolcunun kulübe olan bakış açısı olumlu yönde değiştirilebilmektedir. Profesyonel bir futbol kulübünün müzakere hazırlık aşamasındaki sunumlarında kullanabileceği olumlu yönler şunlardır:

- Kulübün tesisleri,
- Kulübün Şampiyonlar Lig’inde mücadele edecek olması,
- Kulübün UEFA Avrupa Lig’inde mücadele edecek olması,
- Kulübün oyuncu kadrosunun kalitesi,
- Kulübün teknik direktörünün başarılı olması,
- Futbolcuların ücretlerinin zamanında ödenmesi,
- Kulübün taraftar potansiyeli,
- Kulübün hangi ligde mücadele ettiği,
- Kulübün futbolcu için sağlayacağı sağlık hizmetlerinin kalitesi,
- Futbolcunun daha önce farklı bir kulüpte çalıştığı futbolcuların olması,
- Kulübün tercümanının, transfer edilecek oyuncunun ana dilini bilmesi,
- Kulübün bulunduğu şehirde, futbolcunun çocuklarının gidebileceği bir okul olması,
- Futbolcunun ikamet edebileceği adresler ve antrenman tesisi arasındaki sürenin kısıllığı,
- Kulübün bulunduğu şehrin özellikleri vb. şeklinde sıralanabilmektedir.

Bu maddeler, transfer edilecek futbolcunun üzerinde olumlu izlenimler bırakabilmektedir. Rekabet ortamında, üstünlüğü sağlayacak ve ayırt edici özelliklere odaklanılmalıdır (Beckwith, 2007). Bu alanda yapılan çalışmalar iyi bir hazırlık safhası geçiren tarafların, müzakerede avantaj sağladığını göstermektedir.

Müzakere hazırlık sürecinin ne denli önemli olduğu belirli araştırmalarla ve şirketlerde bu alanda çalışan uzmanlar tarafından belirtilmektedir. Futbolun en önemli paydaşlarından biri olan futbolcuların değerlerinin de günden güne artması müzakere sürecinin ne kadar önemli olduğunu ve doğru şekilde yürütülmesi gerektiğini göstermektedir. Bu sebeple de bu çalışmada müzakere sürecinin temel yapısı olan hazırlık aşaması ele alınmaktadır. Buradan hareketle bu çalışmada profesyonel futbol kulüplerinde transferden sorumlu kişilerin, futbolcu transferlerinde gerçekleştirdikleri müzakere hazırlıklarının incelenmesi amaçlanmıştır. Bu çalışmanın hem bu alanda yapılmış çalışmalara hem de futbol kulüplerinin transfer süreçlerine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu çalışma ile birlikte futbol kulüpleri futbolcular ile daha iyi şartlarda anlaşma sağlayacağına inanılmaktadır.

YÖNTEM

Araştırma Modeli: Araştırma profesyonel futbol faaliyeti gösteren spor kulüplerinde transferden sorumlu kişilerin, profesyonel futbolcu transferlerinden önce gerçekleştirdikleri müzakere hazırlıklarını inceleyen nitel bir çalışmadır. Çalışmada durum analizi deseninden yararlanılmıştır. Gittikçe artan bir şekilde sosyal bilimciler nitel çalışmalara yönelmekte ve bu süreçte “nesnellikten” çok “bakış açısını” ön plana çıkarmaktadır. Sosyal bilimlerdeki araştırmalarda çalışılan olay ve olgular kendi ortamları içinde incelenmekte ve araştırmacı bu olay ve olguları ayrıntılı bir biçimde ve derinlemesine açıklamaya ve yorumlamaya çalışmaktadır. Sosyal bilimlerde bu yaklaşım gereklidir. Çünkü; bu alandaki olay ve olgulara ilişkin tek bir “gerçeklik”

ya da “doğru” yoktur. Çoklu gerçeklikler; farklı ve çeşitli algılar söz konusudur (Şimşek ve Yıldırım, 2018).

Araştırma Grubu: Araştırmanın örneklem grubu, TFF Süper Lig’inden TFF 3.Lig’e kadar olan profesyonel futbol faaliyeti gösteren spor kulüplerinde hali hazırda çalışan veya daha önce çalışmış olan transferden sorumlu 7 transfer komitesi üyesi, 13 sportif direktör, 3 futbol şube sorumlusu olmak üzere toplam 23 kişiden oluşmaktadır. Katılımcıların tamamı erkeklerden oluşmaktadır. Araştırmada verilerin çeşitliliği için TFF’ye bağlı profesyonel liglerde transferden sorumlu kişiler belirlenirken farklı seviyedeki liglerde çalışan/çalışmış kişiler ile görüşme yapmaya gayret edilmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların en son çalıştıkları veya çalışmış oldukları kulüp seviyeleri

Transferden sorumlu kişiler	En Son Çalışılan veya Çalışılmış Lig Seviyesi	Görüşme Süreleri
A1	TFF Süper Lig	13 dakika
A2	TFF Süper Lig	32dakika
A3	TFF 1.Lig	8 dakika
A4	TFF 1.Lig	14 dakika
A5	Misli.com 2.Lig	7 dakika
A6	Misli.com 3.Lig	5 dakika
A7	Misli.com 3.Lig	5 dakika
A8	Misli.com 3.Lig	11 dakika
A9	Misli.com 3.Lig	6 dakika
A10	Misli.com 2.Lig	4 dakika
A11	TFF Süper Lig	8 dakika
A12	TFF 1.Lig	7 dakika
A13	TFF 1.Lig	7 dakika
A14	Misli.com 3.Lig	12 dakika
A15	Misli.com 3.Lig	6 dakika
A16	Misli.com 3.Lig	10 dakika
A17	TFF 1.Lig	12 dakika
A18	TFF 1.Lig	9 dakika
A19	TFF Süper Lig	5 dakika
A20	Misli.com 3.Lig	11 dakika
A21	Misli.com 3.Lig	8 dakika
A22	Misli.com 3.Lig	5 dakika
A23	Misli.com 3.Lig	7 dakika

Verilerin Toplanması: Bu çalışmada verilerin toplanmasında yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Görüşme tekniği kullanılmasının nedeni anketteki sınırlamaları ve yöneticilerin soruya verdikleri cevapları derinlemesine anlatabilmeleridir. Örneklem grubu ile yapılan görüşmeler, Covid-19 salgını nedeniyle çevrimiçi yapılmıştır. Görüşmelerin biri yüz yüze, ikisi Zoom uygulamasıyla, biri Whatsapp uygulamasıyla, diğerleri telefon görüşmesiyle yapılmıştır. Görüşmeler Aralık 2020 tarihi ve Şubat 2021 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Örneklem grubuna erişimde kartopu örneklem yöntemi kullanılmıştır. Görüşmeler katılımcıların izinleri doğrultusunda ses kaydına alınmıştır. Daha sonra bu ses kayıtları transkripsiyon olarak bilinen birebir yazı haline getirilmiştir. Çalışmanın bulgular kısmında, katılımcıların her biri A1, A2, A3,....., A23 şeklinde numaralandırılmıştır. Yazılı metin literatür çerçevesinde çözümlenerek, araştırmaya dair öne çıkan alt başlıklar doğrultusunda temalara ayrılmıştır.

Temalar 3 başlık altında kategorize edilmiştir: 1.Transfer Görüşmeleri Öncesi Yapılan Hazırlıklar, 2.Karşı Taraf Hakkında Bilgi Sahibi Olma ve 3.Transfer Görüşmeleri Öncesinde Tavan ve Taban Ücretlerin Belirlenmesi.

Verilerin Analizi: Profesyonel futbol kulüplerinde transferden sorumlu kişilerin, futbolcu transferlerinde gerçekleştirdikleri müzakere hazırlıklarını inceleyen bu çalışmada, öncelikle katılımcılar ile gerçekleştirilen görüşmeler, ses kayıt cihazına kaydedilmiş, sonrasında dinlenerek bire bir şekilde düz yazı haline getirilmiştir. Çalışmanın bulgular kısmında, düz yazı haline getirilen katılımcıların ifadeleri doğrudan alıntı yapılmıştır. Daha sonra katılımcıların ifadelerinden çıkarılan düşüncelerin daha sağlıklı veriler haline gelebilmesi için belirli başlıklar altında düzenlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada içerik analizi yapılarak elde edilen verilerden kodlar ve temalar oluşturulmuştur. Araştırmanın tartışma ve sonuç kısmında ise elde edilen veriler literatür çerçevesinde yorumlanarak bazı sonuçlar ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Yorumlama, araştırmada yer alan katılımcıların dile getirdikleri durumların ne anlama geldiğini belirme süreci olarak ifade edilmektedir.

BULGULAR

Araştırmada içerik analizi kullanılarak veriler kodlanılmıştır. Bu işlemin ardından üretilen tema ve kodlara Tablo 2’de yer verilmiştir.

Tablo 2. Temalar ve kodlar

Temalar	Kodlar	n
Transfer görüşmesi öncesi yapılan hazırlıklar	Futbolcunun maliyeti	13
	Pozisyon ihtiyacı	7
	Futbolcu hakkında bilgi	13
Karşı taraf hakkında bilgi sahibi olma	Çevrimiçi siteler	6
	Futbolcudan bilgi almama	3
	Tanınan kişiler	19
Transfer görüşmesi öncesi tavan ve taban ücretlerin belirlenmesi	Tavan ve taban ücret	14
	Karşılıklı şartlar	3
	Takım içi denge	8

Üç ana tema olarak belirlenen “Transfer görüşmesi öncesi yapılan hazırlıklar”, “Karşı taraf hakkında bilgi sahibi olma” ve “Transfer görüşmesi öncesi tavan ve taban ücretlerin belirlenmesi” temaların değerlendirilmeleri ve yorumlanmalarına aşağıda yer verilmiştir.

Transfer Görüşmeleri Öncesi Yapılan Hazırlıklar

Profesyonel futbol kulüplerinde, transferden sorumlu kişilerin transfer görüşmeleri öncesi ne tür hazırlıklar yaptığını belirlemek amacıyla katılımcılara “Transfer görüşmesinden önce ne tür

hazırlıklar yapıyorsunuz?” sorusu sorulmuştur. Katılımcılar bu konudaki görüşleri aşağıdaki gibi aktarılmaktadır:

A1: “Genelde tabi biz bir hazırlık yapıyoruz. Daha önce çalıştığımız menajerlerse, o menajerlerle ilişkimizi geçmişte ne yapmışız, nasıl gitmiş onunla ilgili bir hazırlık yapıyoruz. Ayrıca gelen oyuncunun geldiği takımda ne kadar kazandığını araştırıyoruz. O yaştaki bir oyuncuyu ne kadar verilir, o ligde verilen ücretleri konuşmaya çalışıyoruz. Telefonda da artık üç aşağı beş yukarı bir yere gelindiği için yüz yüze görüşmede bir takım şeyleri bitirmeye yakın oluyorsunuz.”

A2: “Önce takımın ihtiyaçlarını belirliyoruz tabi ki. Takımın hangi mevkilere ihtiyacı var? Ben kendi tarzımı söyleyeyim. Öncelikle alt yapıya bakarım. Doğru düzgün yönetilen sistemlerde, kulüplerde önce ihtiyacı giderecek oyuncu akademimizde var mı ona bakılır. Sonuçta bu iş bir maliyet işidir. Dışarıdan aldığımız her transfer ekstra yükümlülük ve maliyettir. Şunun da bir göstergesidir: akademimiz yeterli çalışmıyor. Demek ki siz alt yapınızda yeterli üretimi yapmıyorsunuz veya amaca yönelik üretim yapmıyorsunuz. O yüzden her transferde ben sorgulama yaparım. En büyük transfer alt yapıdan A takıma çıkardığınız transferdir. Dolayısıyla transferde önce altyapıya bakılır. Sonra kulübün bütçesine bakarım. Ekonomik durumumuz ne durumda? Ne kadarlık bir bütçeye ihtiyacımız var? Ne kadarlık bir oyuncu transfer edebiliriz? Önümüzdeki yılın planlaması nedir? Biz önümüzdeki yılın bütçesini yaparken olası noter giderlerimize kadar bütçemize koyduk. Bütçeleme çok önemlidir. İlla size verilen bütün bütçeyi harcamayacaksınız. Çünkü devre arası transferi diye bir şey var. Her transferi tutturacaksınız diye bir şey de yok. Dolayısıyla ocak ayında bazı transferler yapmak zorunda kalabilirsiniz. Bütçenize de ocak ayında yapabileceğiniz bir veya iki transfere göre ayarlamamız gerekiyor. Transfere gelmeden önce bu aşamalar var. Önce bütçenin planlaması, ihtiyaçların belirlenmesi, bütçeye göre ihtiyaçların giderilmesi aşamaları var.”

Futbolcu transferi, bir bütçe işi olarak görülmüştür. Bunun yanında futbolcu transfer sürecindeki izlenimlerde futbol akademilerinin de ne kadar önem arz ettiği ve bu sistemin iyi çalışmaması durumunda transferde sorunların ortaya çıkabileceği vurgulanmıştır. Ayrıca hazırlık aşamasında oluşabilecek bütün muhtemel giderlerin göz önüne alındığı ifade edilmiştir. Aynı zamanda da hazırlık sürecinde müzakere boyunca karşılaşılabilecek durumların ekonomik çıktılarının da hesaba katılması önem arz etmektedir (Oliver, 2000).

A4: “Öncelik tabi ki futbolcunun hocanın raporu doğrultusunda istenip istenmediği önemlidir. Bu noktada pozisyonu gibi teknik bilgiler çok önemlidir. Daha sonra bu her ne kadar gizli bir bilgi de olsa, futbolcunun mümkün olduğunca ne kadar aldığını öğrenmek, tabi ki oyuncu boşta bir oyuncuysa birkaç farklı yerden oyuncunun yılda ne kadar kazandığını öğrenmek, sadece menajerine sormak değil de birkaç farklı yere sormak o oyuncuya vereceğiniz para hakkında daha iyi bir donanım sahibi yapar. Bunun haricinde tabi ki futbolcuya ulaşabiliyorsanız ondan menajerini öğrenebiliyorsanız tabi bu tamamen oyuncu boştaysa eğer kulübü varsa kulübünden kiminle görüşeceğinizi bilmeniz gerekir. Sportif direktör mü orda karar alıcı mercii kim bunlar

önem taşır. Futbolda bir gerçek araya fazlaca kişi de girebiliyor. Mümkün olduğunca oyuncuya ulaşarak menajeriniz kim tarzında bir soruyla daha kolay şekilde halledilebilir. Eğer oyuncu farklı bir kişi belirtiyorsa etik olma açısından transfer onunla bitirilmeye çalışılır.”

Müzakere hazırlık aşamasında en çok dikkat edilen şeylerden biri futbolcunun bir önceki yıl aldığı ücrettir. Bu bilgiye de birden fazla kaynaktan ulaşmanın daha sağlıklı olabileceği ifade edilmektedir.

A6: “Transfer görüşmesinden önce takımdaki eksik yerleri belirliyoruz. Hangi pozisyona oyuncu arıyoruz ona bakıyoruz ve hangi şekilde oyuncu arıyoruz bunları tespit ediyoruz. Oyuncuların maliyetlerine göre o alandaki oyuncularla görüşmelere başlıyoruz. Bize uygun olan oyuncuyu oraya alıyoruz.”

Schoenfield ve Schoenfield (1991) hazırlık aşamasında güçlü ve zayıf yönlerin değerlendirilmesinin önemini vurgulamaktadır. Burada, takımın eksiklerinin hazırlık aşamasında doğru tespitinin önemi ortaya çıkmaktadır.

A8: “Transfer görüşmelerinden önce futbolcunun bir önceki sezonunu ele alıyoruz ve inceliyoruz. İstatistiklerini inceliyoruz. Hazırlığın ilk etabında elbette ki futbolcunun performansı ile ilgili bilgiler elde etmeye çalışıyoruz. Oyuncunun artı yönlerini ve eksi yönlerini öğrenmeye çalışıyoruz. Daha sonraki süreç içerisinde kişilik ve karakter yönünde bilgiler elde etmeye çalışıyoruz.”

A11: “Scout ekibimiz var. Scout ekibimiz takımın durumuna göre, ihtiyacı olan pozisyona göre oyuncu izliyorlar, müsabakaları takip ediyorlar ve raporluyorlar. Atıyorum beş tane oyuncu belirliyoruz. Bütçeye göre uyan oyuncuları teknik ekip ile paylaşıp ona göre uygun pozisyona oyuncu transferi ediyoruz.”

A20: “Bir oyuncunun tespit edilip kendi takımına kazandırmak zor bir süreçtir. Özellikle ara transfer döneminde... Transfer yapılırken kadro mühendisliğine dikkat edilmelidir. Oynayacağı oyun planına göre oyuncu belirlersin. Maçları takip ediyorum, gözlem yapıyorum. Futbolcunun bir yıl önce anlaştığı parayı öğrenmeye çalışıyorum. Anlaştığı parayı alabilmiş mi, ne kadarını alabilmiş, o süre zarfında cebine ne kadar para girmiş bunlar benim için çok önemlidir. Oyuncu hakkında ne kadar çok bilgi edinebilirsem benim oyuncuyu transfer etme ihtimalim daha yüksek oluyor.”

Karşı taraf hakkında ne kadar bilgi sahibi olunursa müzakere de o kadar avantaj sağlandığı vurgulanmaktadır. Bunun yanında transfer hazırlık sürecinde çok fazla değişken olduğu da anlaşılmaktadır.

Karşı Taraf Hakkında Bilgi Sahibi Olma

Profesyonel futbol kulüplerinde, transferden sorumlu kişilerin görüşmeler öncesinde karşı taraf hakkında nasıl bilgi sahibi olduğunu öğrenmek amacıyla katılımcılara “Karşı taraf hakkında nasıl bilgi sahibi olursunuz?” sorusu sorulmuştur. Katılımcılar bu soruya şu şekilde cevap vermiştir:

A2: “Kulüp hakkında, eğer siz oyuncuyu alacaksanız ve bonservisi varsa içeriden alınacak bilgi çok önemlidir. Bu içerden bilgiyi alabilmek için de o pazarda daha önce çalıştığınız, iş yaptığınız, güvendiğiniz insanlara ihtiyaç duymaktasınız. Küresel bir pazardasınız. Gana’dan da oyuncu alabilirsiniz, Arjantin’den de oyuncu alabilirsiniz. Dolayısıyla çok geniş bir çevreye sahip olmanız gerekiyor. Yurt dışında çalıştığım birçok kulüp ve/veya menajeri benden Türkiye hakkında bilgi alır. Ben onlara bilgi sağlarım. Aynı şekilde bende onlardan bilgi alırım. Ben bilirim ki Ukrayna da hangi takımın ekonomik krizi var. Fırsat ekonomisi yaratırım. Oradaki oyuncuyu ucuz kapatabilirim. Fransa ikinci liginde hangi kulübün satılmak istediğini bilirim. Bunu ben bilmiyorum, bu bilgiler bana sağlanıyor. Bu da, bir şekilde ilişkiler ağınız ile sağlayabileceğiniz bir şey. Sporcu için ilk önce sporcuyla iletişime geçerim. Bazen oyuncu size önerilir ama oyuncunun bundan haberi bile yoktur. Sırf menajer sporcuya daha fazla kazandırmak için farklı kulüplerden farklı teklifler alıp sporcusunun karşısına çıkar ve bu teklifleri birbirine kırdırabilir. Veya da menajer kulübe Feyenoord bu teklifi verdi. Bakın resmi teklif de burada. 250.000 avro... Siz ne veriyorsunuz? Bir anda futbolcunun fiyatı 400.000 avroya kadar çıkar. Bu menajerin işini iyi yaptığını gösterir. Fakat siz kulüp olarak önce oyuncuya sorarsınız. Gelmek istiyor musun? Bundan haberin var mı? Ben bunu yaptım. Sporcu evet derse ikinci hamleye geçerim. Senle mi görüşeyim yoksa yetkilendirdiğin bir menajer var mı? Çünkü pazarda yetkisi olsun ya da olmasın herkes oyuncu sunabiliyor. Bazen oyuncuyu size sunan menajer oyuncunun menajeri olmuyor. Arada birkaç kişi olabiliyor. 100.000, 200.000 bazen 500.000 avro farklar olmaya başlıyor. Bu yüzden doğruca sporcuya giderim ve kendi menajerin kim olduğunu sorarım. Veya menajeri var mı? Bazen menajeri bile olmuyor sporcunun. Oyuncu kimi işaret ederse ben onunla görüşürüm.”

Karşı taraf hakkında bilgi alırken sosyal çevrenin ne kadar önemli olduğu belirtilmiştir. Belirli bir iletişim ağına sahip olan kişilerin transferde çok daha avantajlı olduğu dile getirilmiştir. Bunun yanında birçok yönetici tarafından da dillendirilen sporcunun menajerliğini çok fazla kişinin üstlenmesi problemine de değinilmiştir. Bu problemi de müzakere hazırlık aşamasında doğrudan oyuncudan menajerin kim olduğu bilgisini alarak çözüldüğü ifade edilmiştir.

A4: “Karşı taraf derken bir oyuncu tarafı olabilir birde kulüp tarafı olabilir ikiye ayırmak gerekirse. Oyuncu tarafında tabi ki bu sizin daha çok networkunuzu devreye sokuyor. Belki sizin daha önce çalıştığınız ve aynı ülkeden olan ya da birlikte aynı takımda oynamış kişileri tanyorsunuzdur. O kişilerle çalışmışsınızdır daha önce onlardan yardım istenebilir o oyuncuya ulaşmak için. Ya da güvendiğiniz menajerler vasıtasıyla o oyuncuya ulaşmaya çalışabilirsiniz. Tabi ki eğer bu oyuncu kulüple sözleşmesi olan bir oyuncuysa öncelikle tabi ki oyuncuya ulaşmadan önce kulübüyle görüşmeniz gerekir. Bu kulübüyle görüşürken de tabi farklı yerler var

yani FIFA TMS Sisteminden bakıp mail atabilirsiniz. Onun haricinde yine farklı kişilerle sportif direktörün, başkanın ya da yetkili merciinin telefonunu alıp ulaşabilirsiniz.”

Müzakere hazırlık döneminde sözleşmesi devam eden futbolcularda futbolcu ve kulüp olmak üzere iki farklı tarafın olduğundan bahsedilmiştir. Transferin gerçekleşmesi hem futbolcunun hem de kulübün onayına bağlı olduğu için her iki taraf hakkında da bilgi almanın gerekliliği ortaya konulmuştur.

A5: “Oyuncuyu oyuncuya sormam mesela. Oyuncuyu oyuncuya sorduğumda kimse hiçbir arkadaşı için kötü demiyor. Çalıştığı hocalara soruyorum. Bu oyuncuyla yolları ayırıyorsunuz. Bu oyuncuyla yolları ayırma nedenlerini soruyorum.”

A7: “Şöyle açıklayayım. Diyelim ki biz herhangi bir mevkide bir futbolcu alacağız. Futbolcuyu ismen belirledikten sonra futbolcunun kimlerle aynı takımda oynadığına bakarız. Sevdiğimiz tanıdığımız bizde oynayan daha önce bizde oynamış gitmiş karakterine, sözüne güvendiğimiz sporcumuz varsa onlara soruyoruz. Burada da futbolcunun sporculuğu hakkında değil karakterine yönelik sorular soruyoruz. Ama bazı oyuncular ben onun ekmeğiyle oynamayayım diye bazen yanıtabiliyorlar.”

Burada futbolcuların arkadaşlarının kayırabildikleri ortaya çıkmaktadır. Halk tabiriyle “ekmeğinden etmek” olarak bilinen, bir futbolcunun bir takımla anlaşmasını olumsuz etkilememek için bazı futbolcular arkadaşları hakkında hep olumlu düşünceleri ifade etmeleri durumudur. Bu sebeple katılımcı futbolcu hakkında bilginin futbolculardan alınmaması gerektiğini savunmaktadır.

A8: “Daha çok oynamış oldukları takımdaki teknik direktörlere sorarak ya da o bölgede güvendiğimiz, inandığımız oyuncunun maçlarını takip eden kişilerden bilgi alıyoruz.”

A13: “Meslektaşlarımız var aynı konumda olan. Onlarla karşılıklı araştırıyoruz. O takımda çalışmış hocalar var. Yıllardır işin içinde olduğumuz için illa ki bir tanıyan çıkıyor.”

A15: “Futbol camiası küçüktür. Biz de daha önceden futbol oynadığımız için karşıdaki futbolcunun önceden oynadığı takımlarda ortak arkadaşlarımız oluyor. Onlardan bilgi alıyoruz.”

A19: “Üç aşağı beş yukarı bütün oyuncuların karakterini ve oyun tarzlarını biliyoruz, onlar da bizi bilirler. Futbol camiası büyük bir camia gibi görünse de küçük bir camiadır. Bilmediğimiz futbolcuları da futboluna, futbol ahlakına güvendiğimiz insanlara soruyoruz.”

A20: “Ben eski futbolcuyum. 14 sene profesyonel futbol yaşantım oldu. Geçmişte futbolun içinde olan bir spor adamının, bir futbolcu hakkında araştırma yapması çok zor olmuyor. Futbol camiası Süper Lig’ten Bölgesel Amatör Lig’e kadar çok büyük bir camia gibi görünse de çok

küçük bir camiaadır. Futbolcular ve hocalar birbirlerini tanır. Dolayısıyla bir oyuncu ile ilgili bilgiye kolaylıkla ulaşabiliyorsun. En son çalıştığı hocalarına, takım arkadaşlarına, yöneticilerine sorup öğrenebiliyorsun.”

Katılımcıların bu konudaki genel görüşü; futbolun aslında büyük gibi görünen fakat küçük bir camia olduğu yönündedir. Bu da bu sektördeki insanların genellikle birbirlerini tanıdığı anlamına gelmektedir. Futbol sektöründe belirli bir süre geçiren kişilerin belirli bir çevre edindikleri ve transfer etmek istedikleri futbolcular hakkında bilgi alırken bu çevreyi kullandıkları vurgulanmaktadır.

Transfer Görüşmeleri Öncesinde Tavan ve Taban Ücretlerin Belirlenmesi

Profesyonel futbol kulüplerinde, transferden sorumlu kişilerin transfer görüşmeleri öncesinde tavan ve taban ücretleri belirleyip belirlemediklerini öğrenmek amacıyla katılımcılara “Transfer görüşmesinden önce tavan ve taban ücretler belirler misiniz? Bu durum transferi nasıl etkilemektedir?” soruları sorulmuştur. Katılımcılar bu soruya şu şekilde cevap vermiştir:

A1: “Valla şöyle yapıyoruz. Tavan ve taban tabi belirliyoruz. Genelde biz şirket olduğumuz için bütçesel bir çalışma yapıyoruz. Diyoruz ki; bu yıl toplamda şu kadar para ayırıyoruz bu işe diyoruz. Yıllık bütçemiz diyelim on lira zaten kontratı devam eden mevcut oyuncular altı lira o zaman dört lira kalıyor. Bu bütçeyle de ihtiyacımız olan mevkilere bakıyoruz. Diyoruz ki; forvete ve kaleciye yedi yüz, sekiz yüz verelim, bir tane kanada da bir buçuk verelim diye planlama yapıyoruz. Üç aşağı beş yukarı da ona sabit kalmaya çalışıyoruz. Mevcut oyuncularımızı da küstürmemek için yeni gelen oyuncular için fiyat belirlerken mevcut oyuncuların oranlarına da bakıp bir maaş ve maç başı sistemi uyguluyoruz. Eğer oyuncuya bonservis verdiysek onlara bak biz sana bonservis de veriyoruz. Beş yıllık imza attırdıysak o bonservis ücretini beş yıla bölüp senin aslında bize yıllık maliyetin şu kadara geliyor diye belirtip ona göre ödemeyi yapıyoruz.”

A2: “Tabi ki belirliyoruz. Her oyuncuya vereceğimiz bütçeyi kafamızda belirliyoruz. Kendi bütçemizi yaptıktan sonra kime ne kadar vereceğiz onu belirledik. Tavan ve taban ücretler belirledik. Bu konuda net olmanız lazım. Takım içi dengeleri çok iyi gözetmeniz lazım. Sonuçta bir takım var ve hiçbir sözleşme gizli kalmaz. Sözleşmeyi yaptığınızda sporcu odadan çıktığı anda bütün takım o sözleşmenin detaylarını bilir. Bu durum bu sektörün gerçeğidir. Dolayısıyla bunun yayılacağını bildiğiniz için de takım içindeki dengeleri çok iyi korumanız lazım. Takımın maaş planlaması çok doğru yapılması gerekiyor. Dolayısıyla tavan ve taban ücretler belirlenir. Ve bunda çok net kurallar koymanız gerekir. Transferde tavan ve tabanı doğru yaptıysanız transfer çok etkilenmez.”

Kulüplerin tavan ve taban ücret belirlemelerinin nedenleri arasında takım içindeki dengelerin bozulmaması da görülebilmektedir. Her ne kadar futbolcular geçmişleri üzerinden değerlendirilse de lig sürecinde oyuncuların aldıkları ücret farklılıkları takımı etkileyebilmektedir.

A4: “Yani tabi ki bir anlamda belirlersiniz. Ama bu aslında oyuncuya göre de değişir. Yani bazı durumlarda baktığınızda bir ücret belirleyebilirsiniz ama daha sonrasında mesela üçüncü haftayı oynamış olursunuz, 31 Ağustosta üç tane galibiyetiniz vardır biranda onu revize edebilirsiniz o tavan ve

taban ücreti. Ama genel anlamda bir kulübün tabi ki bir bütçesi vardır. Bazı durumlarda oyuncu satarsınız o bütçeyi artırabilirsiniz veya bir hedef kendinize koyarsınız o hedef doğrultusunda ben bu sene daha fazla para harcayacağım ve hedefim şampiyon olmak diyebilirsiniz. Bunlar tabi değişkenlik gösterir. Ama illa böyle sınırlarda olup bir bütçe belirleyip o bütçeye uyacağını söylemek tabi ki iyidir ama bazı beklenmedik durumlarda da bu revize edilir. Çok fazla değişmez bu durum ama en azından belki % 10 artar. Bu tarz şeyler de olabilir.”

Müzakere hazırlık sürecinde belirlenen tavan ve taban ücretlerin takımın bulunduğu duruma göre değiştiği vurgulanmaktadır. Takımın başarı sıralamasının, bu ücretlerde esnemeye gidilmesine yol açabileceği söylenmiştir.

A5: *“Bunu bizim de fikrimizi alarak yönetim kurulu belirliyor açıkçası. Mesela yönetim üç oyuncu için 300.000-400.000 lira verebileceğimizi söylüyor. Bizde ona göre çalışmalarımızı yapıyoruz.”*

Transfer için belirlenen tavan ve taban ücretlerin herhangi bir oyuncunun tespiti üzerine değil kulübün finansal durumu üzerinden yönetim tarafından karar verildiği ifade edilmiştir.

A8: *“Öncelikli olarak maalesef demek istiyorum. Çünkü bu süreç mevkiiler arasında farklılık gösteriyor. Bir forvet oyuncusuyla bir merkez orta saha oyuncusunun arasında maddi farklılıklar görülmektedir. Arasındaki makas oldukça açıktır. Bu süreçte elbette ki tavan ve taban ücretlerini değerlendiriyoruz. Özellikle mevkilerin kendi arasındaki dengesine çok dikkat ettik. Aynı mevkilerde olan oyuncuların arasındaki maddi farklılıklar çok azdır. Biz bu dengeyi göz önüne alarak bir ücret belirliyoruz. Sonuç olarak hem mevkii olarak belirlemeye çalışıyoruz hem de oyuncunun bir önceki yıl aldığı ücrete göre belirlemeye çalışıyoruz.”*

Müzakere hazırlık sürecinde belirlenen tavan ve taban fiyatlarının mevkilere göre farklılıklar gösterdiği söylenmiştir. Aynı zamanda mevkiler arasında da bir denge sağlanmaya çalışıldığı ifade edilmektedir.

A11: *“Genelde bir fiyat belirlenir fakat bu kalıbın içinde bazen olamıyorsunuz. Son bir yıldır bu kalıba uymaya çalışıyoruz. Uluslar arası yaptırımlardan dolayı buna uymak zorunda kalıyorsunuz. Transfer harcama limitleri var. Şu anda o limit dâhilinde kalmaya çalışıyoruz.”*

TFF'nin belirlediği takım harcama limitlerinin transferleri etkilediği ve kulüplerin transfer çalışmalarını bu limitlere göre sürdürdükleri vurgulanmaktadır.

A14: *“Kulübün bütçesi öngörülür. Futbolcuya vereceğiniz miktarın kulübün dengelerini bozmaması lazım. Takdir edersiniz ki yirmi beş kişilik bir kadro var. Bir genel bütçeye bakarsınız bir de transfer edeceğiniz sporcunun takım içindeki dengelerini gözetirsiniz. Örneğin ortalama 200.000 lira ise kalkıp da 500.000 liraya bir oyuncu getiremezsiniz. Paranız olsa bile bu sefer içerideki dengeleri bozarsınız.”*

A18: *“Belirleriz. Her kulübün kendine göre bir bütçesi vardır. Kalecinin farklı, defansın farklı, santraforun farklı ücretleri vardır. Her adamın kendi ederi vardır ama o makası da çok açamazsın. Bir adama 100.000 lira verirken bir adama 500.000 verirsen o zaman adam sıkıştığı yerde başkanım ona 500.000 lira verdin çıksın kurtarsın seni der. Örneğin sağbek de santraforun daha fazla aldığını bilir.”*

Çünkü santrafor fazla gol atıp maç kazanılırsa sağbek de prim alacaktır. Orada her kulübün alt limit ve üst limiti vardır.”

Genel olarak tavan ve taban ücretlerin kulübün transfer için ayırdığı bütçe üzerinden belirlendiğı göze çarpmaktadır. Bununla birlikte takım içindeki dengenin sağlanması için ücretler arasındaki makasın çok fazla olmamasına dikkat edildiğı göze çarpmaktadır.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırmanın bu bölümünde, profesyonel futbol kulüplerinde transferden sorumlu kişilerin, futbolcu transferlerinde gerçekleştirdikleri müzakere hazırlıklarının üzerine sorulan sorulara yönelik bulgular tartışılmış ve araştırmaya yönelik sonuçlara yer verilmiştir. Görüşme kayıtlarından oluşan bulgular sunum sırasına göre tartışılıp değerlendirilmiş ve şu sonuçlara ulaşılmıştır:

Çalışmanın ilk temasında “Transfer görüşmeleri öncesi yapılan hazırlıklar” ele alınmıştır. Çalışmada katılımcıların transfer görüşmelerinden önce kulübün ihtiyaçlarına, futbolcunun bir önceki sezon ne kadar kazandığına, futbolcunun asıl menajerinin kim olduğuna ve oyuncunun karakterinin takıma nasıl yansıtacağına dikkat ettikleri gözlemlenmiştir (A1, A2, A4). A20 futbolcunun önceki sezonlarda aldığı ücreti değerlendirirken “*anlaştığı parayı alabilmiş mi, ne kadarını alabilmiş, o süre zarfında cebine ne kadar para girmiş bunlar benim için çok önemlidir*” şeklinde açıklamıştır. Bu ifadelerden futbolcuların anlaştıkları ücretleri alamadıkları durumların da olduğunu ve bu bilgilerin müzakere hazırlıklarında önemli bir role sahip olduğu anlaşılmaktadır. Özellikle yabancı futbolcuların transferinde anlaşma sağlanabilmesi için aracı sayısı artabilmektedir. A4 bu konuyu “*Futbolda bir gerçek araya fazlaca kişi de girebiliyor. Mümkün olduğunca oyuncuya ulaşarak menajerinizi kim tarzında bir soruyla daha kolay şekilde halledilebilir.*” şeklinde ifade etmiştir. Futbolcunun asıl menajeri ile iletişime geçmenin önemi bu alandaki uzmanların görüşlerini destekler niteliktedir. Müzakere yalnızca verilecek kararlar ve yapılacak anlaşmaları onaylama yetkisi olan eşit taraflar arasında yapılırsa bir sonuca varabilir. Herhangi bir tarafın yeterli yetkiye sahip olmaması müzakerenin sonuçlanmamasına neden olabilmektedir (Oliver, 2000). Görüşme öncesi yapılan müzakere hazırlıkları lig seviyesine göre çeşitlilik göstermiştir. Lig seviyesi arttıkça transfer için yapılan müzakere hazırlıklarının arttığı ve katılımcıların buldukları lig seviyesine doğru orantılı olarak müzakere bilgi düzeylerinin de arttığı gözlemlenmiştir. Alt liglerde görev alan transferden sorumlu kişiler, müzakere hazırlık sürecinde oyuncunun bir önceki yıl aldığı ücret ile oyuncunun karakteri üzerine yoğunlaşmaktadırlar. A8’in “*Futbolcunun bir önceki sezonunu ele alıyoruz. İstatistiklerini inceliyoruz, performansı ile ilgili bilgiler elde etmeye çalışıyoruz. Daha sonraki süreç içerisinde kişilik ve karakter yönünde bilgiler elde etmeye çalışıyoruz.*” şeklindeki ifadelerinden de bu durum gözlemlenilmektedir. Bunun yanında, transferden sorumlu kişilerin müzakere öncesi hazırlık döneminde futbolcunun ihtiyaçlarına ve ailesinin mevcut konumuna yönelik hazırlık yapmadıkları gözlemlenmiştir. Araştırmalar düzgün bir planlamanın, müzakere sürecinde açığa çıkabilecek muhtemel olayların ve problemlerin üstesinden gelinebilmesi

açısından oldukça önemli bir husus olduğunu belirtmektedirler. Müzakere sürecinde karşı tarafın kararlarını etkileyebilecek herhangi bir meselenin gözden kaçırılmaması için karşılaşılabilecek meselelerin listelenmesinin önemli olduğuna değinmişlerdir (Arslan ve Çetin, 2014). Katılımcıların ifadeleri neticesinde, futbolcunun anlaşma sonucunda ne tür kazançlar elde edeceği veya anlaşmamanın olmaması neticesinde ne tür kayıplar yaşayacağı ile ilgili konuya çok az kişinin değindiği gözlemlenmiştir. Bu alandaki uzmanlar, karşı tarafa anlaşmanın sağlanması durumunda elde edecekleri kazançların ve anlaşmanın olmaması durumunda kayıplarının belirtilmesinin karşı tarafın bakış açısını değiştirdiğini belirtmişlerdir (Cohen, 1997; Cialdini ve Morgan, 2019; Voss, 2017).

Lig seviyesi arttıkça futbolcuların hizmetlerine karşılık isteklerinin artması, üst liglerde transferden sorumlu kişilerin, transfer için yaptıkları hazırlıkların daha detaylı olmasına neden olmuştur. Bunun sonucu olarak üst liglerde transferden sorumlu kişilerin müzakere hazırlık düzeyleri alt liglerde transferden sorumlu kişilerden daha fazladır. Alt liglerde çalışan katılımcıların futbolcunun bir önceki yıl aldığı ücrete yoğunlaşması, alt liglerde futbolcuların toplam kazançlarına odaklandıkları sonucunu ortaya çıkarmaktadır.

Çalışmanın ikinci temasında “Karşı taraf hakkında bilgi sahibi olma” ele alınmıştır. Profesyonel futbol kulüplerinde transferden sorumlu kişilerin karşı taraf hakkında bilgi sahibi olurken, transfer edilmek istenen futbolcunun daha önce aynı takımda beraber oynadığı futbolculardan, daha önce beraber çalıştığı teknik adamlardan ve yöneticilerden bilgi aldıkları tespit edilmiştir (A8, A13, A15). Bunun yanında araştırmaya katılan bazı katılımcılar futbolcuyu futbolcuya sormama yöntemi izlemiştir. A5’in “*Oyuncuyu oyuncuya sormam mesela. Oyuncuyu oyuncuya sorduğumda kimse hiçbir arkadaşı için kötü demiyor.*” şeklindeki açıklamasından bu durum gözlemlenebilmektedir. Aynı zamanda katılımcıların bir oyuncuyu birden fazla kaynaktan araştırdıkları da söylenebilmektedir. Kullanılan bu yaklaşım, bu alandaki uzmanların görüşleriyle paralellik göstermektedir. Bu alanda çalışan uzmanlar, müzakere öncesinde karşı taraf hakkında bilgi almak için; karşı tarafı tanıyan kişilerle resmi veya gayri resmi iletişim kurarak, karşı tarafın web sitesinde yer alan yıllık raporlardan, medya araçlarından vb. bilgi almanın mümkün olabileceğini belirtmektedirler (Mentor, 2007; Oliver, 2000).

Katılımcıların futbolcular hakkında bilgiyi, futbol sektöründe geçirdikleri süre boyunca elde ettikleri sosyal çevrelerden ve güvendikleri kişilerden aldığı sonucu çıkmaktadır. Bununla birlikte katılımcıların futbolcu hakkında bilgileri futbolcudan almamasının nedeni ise; futbolcuların daha önce aynı takımda oynadığını arkadaşının, yeni bir takımla anlaşabilmesinin önüne geçmemek için transfer edilecek futbolcu hakkında genellikle olumlu görüş bildirmesi olarak tespit edilmiştir. A19’un “*Futbol camiası büyük bir camia gibi görünse de küçük bir camiadır.*” ifadesinden, futbol kulüplerinde transferden sorumlu kişilerin, birbirleri ile iletişim kurmakta zorlanmadıkları sonucu da çıkarılabilmektedir.

Çalışmanın üçüncü temasında “Transfer görüşmeleri öncesinde tavan ve taban ücretlerin belirlenmesi” ele alınmıştır. Transferden sorumlu kişilerin çoğunun transfer görüşmelerinden önce bir tavan ve taban ücret belirlediği, bunu hem takım içindeki dengeleri sağlamak için hem

de kulübün transfer için ayırdığı bütçenin dışına çıkmamak için yaptıkları gözlemlenmiştir (A2, A4, A5, A14). Benzer şekilde Schoenfield ve Schoenfield (1991), sistematik bir planlamanın içerisinde hedeflerin alt ve üst sınırların belirlenmesine de yer vermiştir. Aynı zamanda taban ve tavan ücretlerin mevkilere göre değiştiği ve ihtiyaç halinde katılımcıların belirlenen ücretlerin üzerine çıktıkları göze çarpmaktadır. A11'in "*Genelde bir fiyat belirlenir fakat bu kalıbın içinde bazen olamıyorsunuz*" şeklindeki ifadesinden ve A5'in "*Özellikle mevkilerin kendi arasındaki dengesine çok dikkat ettik. Aynı mevkilerde olan oyuncuların arasındaki maddi farklılıklar çok azdır. Biz bu dengeyi göz önüne alarak bir ücret belirliyoruz.*" şeklindeki ifadelerinde bu durum gözlemlenebilmektedir. Futbol kulüplerinde ekonomik bütçenin belirlenmesiyle birlikte transfer için de bütçe belirlendiği görülmektedir. Transfer için belirlenen bütçenin dışına çıkılması kulübün finansal durumuna da zarar verebileceği açık bir şekilde ifade edilebilir.

Futbol kulüplerinde transferden sorumlu kişilerin, transfer için belirledikleri tavan ve taban ücretlerinin üzerine çıkılması, futbolcunun hizmetleri karşılığı ödecek miktarın yanlış tespit edildiğini ortaya çıkarmaktadır. Bir futbolcu için belirlenen tavan ücretin üzerine çıkılması, birden fazla futbolcu transfer etmek isteyen kulüplerin sonraki transferlerinde bütçelerini değiştirmesine neden olacaktır. Bunların yanında A14'ün "*Futbolcuya vereceğiniz miktarın kulübün dengelerini bozmaması lazım. Örneğin ortalama 200.000 lira ise kalkıp da 500.000 liraya bir oyuncu getiremezsiniz. Paranız olsa bile bu sefer içerideki dengeleri bozarsınız.*" şeklindeki ifadelerinden, futbolculara ödenen ücretlerin arasındaki farkın, takım içindeki dengeleri sağlamak için önemli bir unsur olduğu sonucuna da ulaşılabilmektedir.

Sonuç olarak bakıldığında transferden sorumlu kişilerin, transfer görüşmeleri öncesi müzakere hazırlıklarının sahip oldukları tecrübelerle göre değiştiği gözlenmektedir. Lig seviyelerine göre futbolcuların istekleri farklılık gösterdiği için lig seviyelerinin artmasıyla transferde konuşulan konuların farklılık gösterebildiği görülmektedir. Lig seviyesi azaldıkça futbolcuların toplam alacaklarına odaklandıkları tespit edilmiştir. Bu durum futbol kulüplerinde transferden sorumlu kişilerin futbolcunun bir önceki sezon ne kadar kazandığına odaklanmalarına neden olmuştur. Genel olarak bakıldığında transfer görüşmesinden önce yapılan müzakere hazırlıklarının, kulübün finansal dengesine katkı sağladığı ve kulübün iç yapısına uygun oyuncu bulmaları konusunda önemli bir rol oynadığı sonucuna ulaşılmaktadır. Bu çalışmada transfer ve müzakere hazırlıkları konularındaki çalışmalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

ÖNERİLER

Transfer görüşmelerinde futbolcunun kararını etkileyebilecek birçok unsur bulunmaktadır. Bunların arasında en önemlilerinden biri de futbolcuların aileleridir. Bu nedenle transferden sorumlu kişiler futbolcuların aileleri hakkında da belirli ölçüde hazırlık yapmaları önerilmektedir. Müzakere sürecinde ele alınacak her faktörün değerini ve önemini bilindiğinden emin olunmalıdır. Örneğin futbolcu çocuğunun özel kolej masraflarının da kulüp tarafından karşılanması durumunda anlaşmanın imzalanabileceğini ifade ederse kulübün transferden sorumlu kişinin, kulübün bulunduğu bölgedeki özel kolejlerin bir öğrenci için yıllık masraflarının ne kadar olduğunu öğrenmesi gerekmektedir. Transfer görüşmeleri esnasında ele

alınabilecek her türlü faktörün değerini bilinmesi, karşı tarafın isteklerinin toplamda kulübe ne kadar mal olacağına, görüşme esnasında öğrenmesine kolaylık sağlayacaktır. Futbolcuların kararlarını etkileyen unsurlardan biri de kazançların ve kayıpların ifade edilmesidir. Transferden sorumlu kişiler, futbolculara anlaşma sağlanırsa ne tür kazançlar elde edeceğini ve anlaşma sağlanmaması durumunda ne tür kayıplar yaşayacağını da dile getirmelidir. Anlaşmanın sağlanması durumunda yüksek ihtimalle ilk 11’de görev alacağı veya anlaşmanın sağlanmaması durumunda birçok kulübün futbolcuların ücretlerini ödemekte zorlandığının ifade edilmesi, bu duruma örnek olarak verilebilir.

Futbolcular hakkında bilgi sahibi olurken sadece futbolcunun daha önce beraber çalıştığı futbolcular, teknik adamlar ve yöneticilerden bilgi alınmamalıdır. Aynı zamanda futbolcunun, futbolcunun çalıştığı teknik adamın ve kulüp yöneticilerinin demeçlerinden de bilgi almaya çalışılmalıdır. Bununla beraber kulüplerin finansal raporlarından da bir takım bilgilerin alınması önerilmektedir.

Transfer döneminden önce belirlenen tavan ve taban ücretlerin üzerine çıkılmamalıdır. Bu durum kulübün finansal dengelerini bozabilmektedir. Bir futbolcu için belirlenen tavan ücretin aşılması sonraki transferleri de etkilediği için bu konuda karşılaşılabilecek bütün durumlar göz önünde bulundurulmalıdır. Takım içindeki dengeleri sağlamak için futbolculara değerinin üzerinde ücretler verilmemelidir.

Bunların yanında futbolcunun kulübe bakış açısını olumlu yönde değiştirmek için görüşmelerden önce şehrin gezdirilmesi, bir yemek organizasyonunun yapılması, şehre özgü ürünlerin futbolcuya hediye edilmesi önerilmektedir.

Bu açıdan bakıldığında futbol kulüplerinde transferden sorumlu kişilerin transfer hazırlıkları üzerine ciddi anlamda donanımlı olması gerekmektedir. Bu sebeple bu alanda çalışan kişilerin gerekli müzakere eğitimleri almaları önerilmektedir. Bu sayede kulüpler daha iyi şartlarda anlaşmalar yaparak daha iyi finansal durumlarda olacağı düşünülmektedir.

Çıkar Çatışması: Yazarlar arasında çıkar çatışması olmadığını beyan ederiz.

Yayın Etiği: Mevcut çalışmanın yazım sürecinde “*Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi*” kapsamında bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş olup; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamış ve bu çalışma herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir.

KAYNAKÇALAR

- Beckwith, H. (2008). *Görünmeyi satmak (6. Baskı)*. Ü. Şensoy, (Çev.), İstanbul: Optimist Yayınları.
- Cohen, H. (1997). *You can negotiate anything*. Ş. Cüceloğlu, (Çev.), İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Çetin, C. ve Arslan, M.L. (2014). *Müzakere teknikleri ilke, süreç, uygulama (5. Baskı)*. İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Gökcül, B. (2015). *Stratejik ilişki kurma: müzakere*. İstanbul: ALFA Basım Yayım Dağıtım Ltd. Şti. ve Tic. Ltd. Şti.
- Mentor, P. (2016). *Sonuç alıcı müzakere*. K. Yürür, (Çev.), İstanbul: Optimist Yayım Dağıtım San. Ve Tic. Ltd. Şti.
- Morgan, N. ve Cialdini, R. (2019). *Etkileme ve ikna*. B. Gündüz, (Çev.), İstanbul: Optimist Yayınları.
- Oliver, D. (2000). *Etkili müzakere için 101 yol*. H.T. Dursun, (Çev.), İstanbul: ALFA Basım Yayım Dağıtım Ltd. Şti.
- Schoenfeld, M.K. ve Schoenfeld, R.M. (1991). *36 hour negotiation course*. New York: The McGraw-Hill Inc.
- Sığı, Ü. (2018). *Müzakere*. Ankara: Sinyal Kitabevi.
- Thompson, L. L., Wang, J. & Gunia, B. C. (2010). Negotiation. *Annual Review of Psychology*, 61, 491-515. DOI: 10.1146/annurev.psych.093008.100458
- Tracy, B. (2015). *Müzakere*. F. Şirin, (Çev.), İstanbul: Arıtan Yayınevi.
- Voss, C. (2017). *Sen bitti dediğinde: müzakere ve arabuluculuk sanatı*. A.Ö. Gümüş, (Çev.), İstanbul: Solo Yayınları.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri (11. Baskı)*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

EXTENDED ABSTRACT

A Qualitative Research On Negotiation Preparations Before Professional Football Transfer

Introduction

Football increases its value day by day with the intense interest of people. With the increase in the value of football, the fees paid for the services of football players are also increasing. It is getting harder and harder to control this ever-growing economy of football. It has become an obligation for clubs to manage the fees paid to the players for their services and the transfer fee of the players. In order to manage this process well, it is necessary to have sufficient equipment in the field of negotiation. Negotiation is more of a mobile process than a fixed process. This shows that the negotiation is subject to change from the initial stage to the final stage (Schoenfield & Schoenfield, 1991). In order to manage this process well, attention should be paid to negotiation preparations, which can be shown as the building foundation of the negotiation. It is thought that 80% of successful negotiations are due to the preparation phase in the negotiation process. This preparation is also known as the task to be done about the other party (Tracy, 2015).

The negotiation preparation phase also plays an important role in player transfers. In professional football clubs, those responsible for the transfer also make some preparations before negotiation. Among these preparations; Knowing the fee paid by a player in the previous year, knowing about the family of the player, knowing why the player left his previous club, knowing whether the player wants a long-term or short-term contract will provide a great advantage to the person in charge of the transfer during the negotiation. In addition to these, the level of the league the club struggles with, the quality of the players of the club, the timely payment of the players' salaries, the presence of a good fan group are also among the moves that can be used during the negotiation process. These preparatory studies are of vital importance in order to make an agreement with the football player under the desired conditions.

For this reason, the preparatory stage, which is the basic structure of the negotiation process, is discussed in this study. From this point of view, this study aimed to examine the negotiation preparations made by the persons responsible for the transfer in professional football clubs in the transfer of players.

Method

This is a qualitative study in which open-ended questions are asked to the participants using a semi-structured interview technique. The reason for using the interview technique is that the limitations in the questionnaire and the managers' answers to the question can be explained in depth. The sample group of the study consists of 23 people who worked / worked under contracts in professional football clubs as responsible for the transfer. Interviews were conducted online using Whatsapp, Zoom and phone. 3 open-ended questions were asked to the participants. The interviews were recorded with the permission of the participants. It was later translated into

literal text known as transcription. The written text was analyzed within the framework of the literature and divided into themes in line with the prominent sub-headings of the research. In the discussion and conclusion part of the study, some results were tried to be revealed by interpreting the obtained data within the framework of the literature. Interpretation is expressed as the process of determining what the situations expressed by the participants in the research mean.

Findings

Participants stated that during the negotiation preparation process, they looked at how much the player earned in the previous year, the average cost of a player in the position the club needed, what they had experienced in the past if they were to work with the managers they worked with in the past, and that they tried to reach the player directly. The persons responsible for the transfer state that they received the information obtained during the preparation process from their friends they know and trust. In addition, it has been said that clubs generally set a price range. It has been stated that this price range both prevents the player from paying more than its value and provides harmony within the team.

Discussion and Conclusion

The people responsible for transfer in football clubs have acquired their knowledge of negotiation through years of experience. For this reason, even if it is accepted that these people have a certain level of knowledge about the negotiation, the sections they lack draw attention. The persons responsible for the transfer generally focus on the total wage the player will receive during the negotiation preparation process. Many factors that could affect the negotiation are not addressed at the negotiation preparation stage. The persons responsible for the transfer in the clubs are required to work on any issue that may affect the player during the negotiation preparation phase. For the accuracy of the information to be transferred, more sources should be fed. Although it is thought that people working in this field have a certain level of knowledge about the negotiation preparation phase, it may be suggested that TFF provide negotiation training to people working in this field. In this way, large amounts of concessions will be prevented from the players who have reached the end of their football career from abroad.

